The Commonwealth Writers Prize pentru debut

KERRI SAKAMOTO

câmpul electric

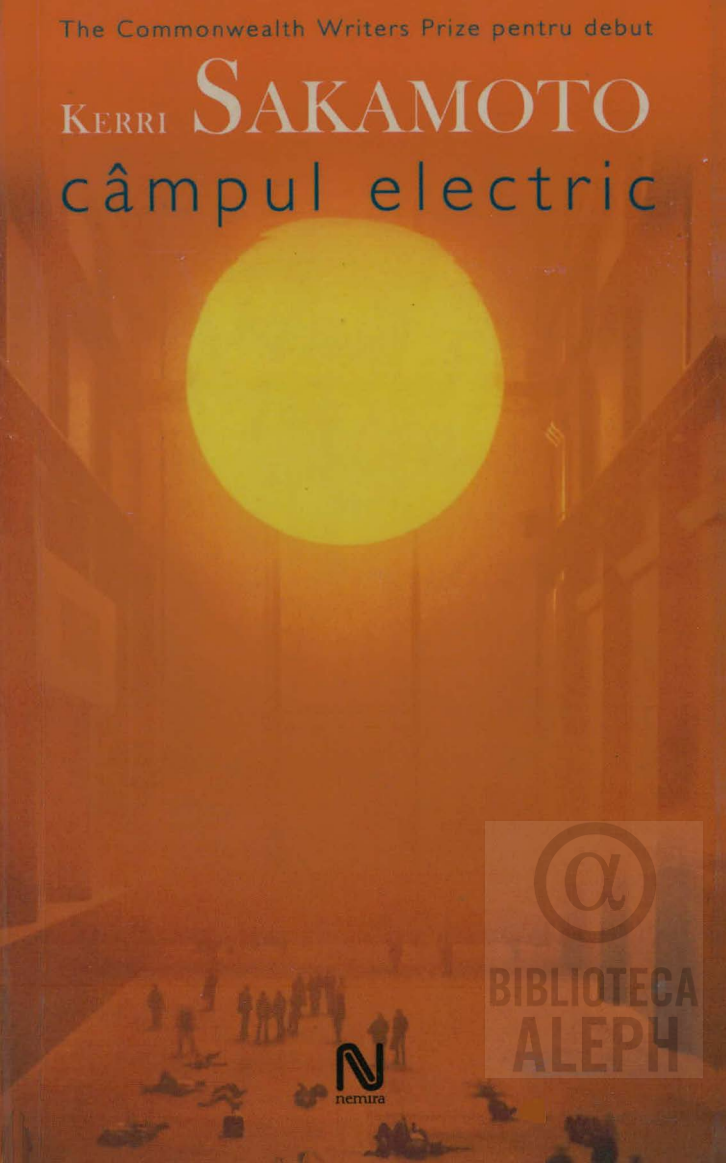

BIBLIOTECA ALEPH

nemira

colecție coordonată de Ana Antonescu

KERRI SAKAMOTO trăiește la Toronto, Canada, și este licențiată în limba engleză la New York University. A debutat cu romanul *Câmpul electric* în 1998, premiat cu The Commonwealth Writers Prize și nominalizat la The Governor General's Award și Kiriyama Pacific Rim Book Prize. Al doilea roman al său este *One Hundred Million Hearts* (1999).

KERRI SAKAMOTO

câmpul electric

Traducere din limba engleză
ROMAN PAȘCA

nemira

Coperta colecției: Dana MOROIU, Corneliu ALEXANDRESCU
Ilustrația copertei: Olafur Eliasson, *The Weather Project*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SAKAMOTO, KERRI
Câmpul electric / Kerri Sakamoto; trad.: Roman Pașca.
București, Nemira & Co, 2006
ISBN (10) 973-569-913-3
ISBN (13) 978-973-569-913-0

I. Pașca, Roman (trad.);

821.111(71)-31=135.1

Kerri Sakamoto
THE ELECTRICAL FIELD
© Kerri Sakamoto, 1998
© Editura Nemira & Co, 2006

Redactor: Ana ANTONESCU
Tehnoredactor: Emanuel BOTEZATU

Tiparul executat de Alföldi Nyomda Rt.

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN (10) 973-569-913-3
ISBN (13) 978-973-569-913-0

Pentru părinții mei

Și în memoria lui
Juji Matsui (1923–1942)

UNU

TOCMAI ȘTERGEAM DE PRAF pervazul ferestrei de la stradă, când am văzut-o alergând peste întinderea de iarbă a câmpului electric. Am ieșit pe verandă și am strigat-o. Mi-am dat seama că mă auzise pentru că a încetinit puțin și a ezitat înainte de a se întoarce. I-am făcut cu mâna.

– Sachi! am strigat. Ce s-a întâmplat?

Abia dacă s-a oprit, cât să vadă dacă nu cumva vine vreo mașină înainte de a traversa șoseaua din fața curții mele; oricum, de când fusese construită noua autostradă către aeroport, nu mai treceau foarte multe mașini. Timid, a urcat încet treptele verandei până unde stăteam eu. Era cu răsuflarea tăiată și cu privirea îngreunată de povară, ca un adult.

– Nu știu, mi-a răspuns gâfâind. Poate nu e nimic.

Strălucea din pricina broboanelor de sudoare ca o apă dulce, inodoră, și mi s-a părut ciudat ca ea să fi transpirat atât de mult – doar era numai o copilă și, pe deasupra, *nihonjin*, noi, *nihonjin*, noi, japonezii

transpirăm foarte puțin, iar în ziua aceea aerul de primăvară târzie era răcoros. M-am așezat ca să îi dau de înțeles să se liniștească și i-am făcut semn să vină lângă mine pe balansoar. S-a așezat și ea, dar unul din genunchi i se zbătea întruna. În cele din urmă, s-a ridicat din nou.

– Yano a venit și l-a luat... a început ea.

– Domnul Yano, am întrerupt-o, deși toată lumea îi spunea Yano, până și eu.

– L-a luat pe Tam de la școală azi-dimineață. Și pe Kimi a luat-o.

– Tamio, am corectat-o, de parcă aș fi avut eu dreptul să îi spun cum să îl numească pe băiat, prietenul ei special. De parcă aș fi avut dreptul să îi spun ceva, orice.

– Poate o programare la doctor?

A dat din cap așa cum fac copiii, cu părul răsfirându-i-se în toate direcțiile. Mi-am reamintit că, deși avea numai treisprezece ani – mergea pe paisprezece – nu mai era doar o copilă.

– Yano parcă își pierduse mințile, a continuat. Era într-un hal cum nu l-am mai văzut niciodată. Uite așa își ținea mâinile.

Și-a încleștat pumnii și a scrâșnit din dinții acoperiți de aparatul dentar: o mică jivină fioroasă.

– Nu făcuse baie de multă vreme, a continuat ciupindu-și năsucul turtit și strâmbându-se. Era mai rău decât de obicei. Toată lumea și-a dat seama.

Aproape m-a îmbrâncit când i-am tamponat fruntea cu un șervețel, dar apoi a zâmbit docil când i-am

netezit părul negru și des. L-am simțit încâlcit la ceafă, strâns ca într-un cuib, însă m-am stăpânit și nu m-am apucat să caut o perie. I-am dat un pahar de suc și o prăjitură, și am ținut-o lângă mine, să se liniștească. Mi-am aruncat privirea peste câmp, la casa familiei Yano, cea cu acoperișul verde, la fel ca toate celelalte înșiruite în afară de peluza neîngrijită și de fereastra de la stradă, fără perdele.

Pe neașteptate, Sachi ajunsese din nou în josul treptelor, zgâindu-se acum în sus la mine. Era ca un copil fără o mamă care să îl îngrijească: firimituri îi atîrnau de bărbie, iar pielea i se zărea murdară în lumină. Gândul mi-a zburat imediat la o copilă zdrențăroasă pe lângă care trecuserăm pe drum, când tocmai plecam din lagăr după război, împreună cu Tati, cu multă vreme în urmă. Din câte țineam minte, fusesem nefericită în ziua aceea, pentru că nu ne îndreptam către mare, nu aveam să văd Japonia; rămâneam în Canada. Plecam din munți, către un loc al cărui nume Tati abia putea să îl pronunțe: „On-ta-ri-o." Înghesuită în remorca aceea de camion care zdrăngănea asurzitor, privisem către fetița, în ochii ei pierduți. Abandonată. Mă bucurasem că eu, cel puțin, nu fusesem abandonată.

– Mă duc să văd dacă s-a întors Tam, a spus Sachi, iar genunchiul i se zbătea din nou.

Mi-am mângâiat bărbia cu palma, până a început și ea să facă la fel în timp ce se îndepărta pe peluză, mergând cu spatele.

– Ce mai face mama ta? Spune-i să treacă pe la mine, am zis eu, dar m-am simțit imediat ridicolă.

Am avertizat-o să fie atentă la șosea, dar ajunsese deja la câmp.

– Să îmi dai de știre ce se mai întâmplă! am strigat, pentru că îmi adusesem aminte de ce o chemasem de fapt.

Mi-a făcut cu mâna fără să se întoarcă spre mine, de teamă să nu o conving să vină înapoi. M-am simțit cuprinsă de o undă de însingurare pe măsură ce ea se îndrepta spre partea cealaltă, spre șirul de case care își țineau reciproc de urât. Nu erau precum casa noastră, construită cu zeci de ani în urmă de un medic veterinar, izolată la marginea câmpului, departe de pârâu.

Nimic neobișnuit în asta, mi-am spus, doar un tată care într-o după-amiază își ia copiii de la școală. Absolut nimic neobișnuit. Se prea poate să fi avut nevoie de ei ca să lingă timbre sau ca să distribuie broșuri despre una dintre reuniunile lui de reabilitare la care nu venea nimeni. Sau vreo ieșire la masă, în familie, o surpriză. Yano era în stare de așa ceva.

Am privit cum Sachi a așteptat la ușa familiei Yano preț de o clipă sau două, cât au ținut-o puterile, și cum a rupt-o apoi la fugă spre casa ei, cea cu acoperișul cenușiu, aflată ceva mai jos. Imediat, mi-au venit în minte jocurile pe care îi plăcea să le joace, cu mine, dar și cu ea însăși, cu atâta convingere. Dar mi-am spus că îngrijorarea ei nu trebuia tratată cu superficialitate. Sachi era o copilă sensibilă, cu percepții extrem de nuanțate, avea chiar un dar. Într-un fel, îmi amintea de mine: un receptacul fin, reglat special pentru impulsurile și confidențele celorlalți. Adesea, mă

surprinsesem mărturisindu-i gânduri pe care ar fi fost poate mai bine să le păstrez pentru mine, cel puțin până ar mai fi crescut ea. Și asta din pricina felului ei de a fi – părea să poarte atât de multă înțelepciune și înțelegere în trupul ei fragil, de fetiță! Nu avea carnea aspră și densă, cu mușchi și fibră, ca majoritatea celorlalți *nihonjin*. Până și eu, cu viața mea liniștită, destul de bătrână ca să îi fiu mamă, aveam trupul mai cabrat decât al ei.

Când am reintrat în casă, mirosul mi s-a părut mai rău decât de obicei. După atâția ani, încă nu mă obișnuisem. Era Tati, la etaj, cu trupul măcinat de boală, cu duhoarea așternuturilor și a pernelor, chiar dacă abia le schimbasem. Se auzea și geamătul continuu cu care el cerea cîte ceva, prelingându-se încet pe scări ca o iederă cățărătoare; am trecut repede, m-am oprit doar cât să aranjez una dintre pernele de pe canapea și apoi mi-am croit drum prin bucătărie până afară, pe ușa din spate.

În grădină, florile mele se dezvoltau frumos, în ciuda frigului care se lăsase – destul de normal, bănuiesc, deși era deja mijlocul lunii mai. Lalelele și narcisele mele galbene în colțul îndepărtat, bujorii și stânjeneii mei pe cele două părți laterale. Am simțit parfumul narciselor și mi s-a părut puternic pentru o floare atât de delicată și atât de palidă. Când mi-am apropiat nasul de floare, parfumul mi-a urcat drept în creier, ca un drog. Stum tunsese iarba, scurtă și egală, după cum îl rugasem, și măturase cărarea de cioturi. Am zărit în colțul grădinii o buruiană tare și, țepoasă

și tocmai dădeam să mă ridic când m-am simțit cuprinsă de o senzație de care nu mă puteam descotorosi.

Era gândul la Yano, bărbatul sălbatic și nebun, zgândărindu-mi după-amiaza placidă. El trăncănea întotdeauna despre câte ceva, trecându-și întruna prin păr degetele cu unghii murdare; părul lui, lăsat să crească prea lung, ca al unui adolescent, și hainele, prea strâmte la subsuori și la prohab, de i se vedea umflătura. În picioare în fața treptelor, unde stătuse adineauri și Sachi, cu câinele lui făcându-și nevoile pe florile mele. Mă întreba întruna, la nesfârșit, despre lagăre. Spunea că guvernul ne datorează bani și scuze. Mă hărțuia mereu cu întrebări, unde, când, pentru câtă vreme.

– Câtă vreme ai stat acolo, Saito-san? m-a întrebat pentru a zecea oară.

– Ți-am spus deja, îi răspundeam cu arțag, fără măcar să încerc să îmi ascund nerăbdarea din voce.

– De fiecare dată îmi dai un alt răspuns, replica el. Patru ani, cinci, câți? Când ați plecat? În '46, în '47?

Când nu îi răspundeam, găsea imediat altceva cu care să mă chinuiască.

– De ce nu ați plecat mai devreme? Imediat după terminarea războiului? De ce ați așteptat, Saito-san?

Aș fi putut și eu să îl întreb de ce, de ce nu rămăsese în Japonia? De ce se întorsese? Dar nu îl întrebam niciodată. Chiar nu mai conta aproape deloc. Trecuseră deja treizeci de ani, dar totul îmi rămăsese proaspăt în minte.

De fiecare dată când venea la mine cu petițiile lui sau cu pliantele pentru reuniuni, stătea atât de

aproape de mine încât trebuia să respir pe gură, pentru că mirosea. Chiar și afară, în aer liber. Nu era ca mirosul lui Tati, care se infiltra coborând încet de la etaj, învăluind tot; era viu și acru, insistent, mirosul unui bărbat care iscodea pe oricine. Îmi doream atât de mult să mă descotorosesc de tot, și de el, și de Tati, dar nu eram în stare.

Mi-am dus mâna sub fustă și mi-am desfăcut ciorapii. Cu grijă, pentru că erau scumpi. Prin magazine nu se mai găseau decât șosete. Mi-am lăsat ciorapii să cadă în două moviliță bej pe prag și am pășit în iarba răcoroasă. Am uitat cu totul de buruiană.

Trecuse multă vreme de când nu mai dădusem ghes impulsului de a hoinări desculță prin grădina mea. Dincolo de gard, tufișurile și iarba mi-au părut dese ca o junglă care cobora înspre pârâu.

În seara aceea, după cină, am observat unul dintre ciorapii mei atârnând din buzunarul lui Stum.

– Ce faci cu ăsta? l-am întrebat în timp ce i-l luam. A rânjit puțin. Unde e celălalt?

L-a scos și pe celălalt din buzunar.

– Erau acolo, mi-a răspuns în felul lui tărăgănat, arătând spre pragul unde îi lăsasem.

Când mi i-a înapoiat, degetele i s-au mișcat încet și blând.

Știam că nu era prima oară când atingea lucrurile unei femei. Cu ani în urmă, îl surprinsesem cu nasul vârât în sertarul meu cu lenjerie intimă. De atunci, din câte știam, nu ținuse în palmă altceva decât pui de găină de o zi, pe care îi strângea încet ca să îi examineze

și să își dea seama de ce sex sunt. Unul după altul, opt sute pe oră, cel puțin așa susținea el; cocoșii erau separați de găini ca să își vadă de treaba lor. Nu venise niciodată acasă cu vreo fată.

– I-ai șifonat, i-am spus după ce mi-am verificat ciorapii.

Tipul acesta de ciorapi, groși, dar fini la călcâie și la degete, nu se mai găsea de multă vreme în magazine. Îmi cumpărasem vreo două duzini pe vremea când locuiam încă la oraș, înainte să ne fi mutat aici și, în ultimii douăzeci de ani, scosesem câte o pereche nouă o dată la doi ani.

– Du-te la Tati, i-am ordonat. Vezi dacă vrea și desert.

Câteodată, Stum era un frate mai mic extrem de obedient. Stum, cu obrajii lui pleoștiți și ochii lui mijiți, cu picioarele aproape lipite unul de altul până la genunchi, de se auzea tot timpul fâșâitul pantalonilor când mergea. Avea să împlinească treizeci și trei de ani anul acesta, dar era încă fratele meu mai mic, *ototo-chan* al meu.

De la fereastră, am observat că mașina familiei Yano nu venise încă. Ceva mai încolo, la casa familiei Nakamura, perdelele erau acum trase, iar mașina era parcată pe aleea din față. M-am gândit la Sachi înăuntrul casei, așteptând sub acoperișul cenușiu. Am mai aruncat o ultimă privire înainte de a trage perdelele pentru noapte.

De dimineață, am ieșit pe verandă și am ridicat ziarul. Prețuiam tare mult momentul acesta petrecut în

aerul proaspăt al zorilor, după ce Stum pleca și înainte să fi început rutina cu Tati – să îl hrănesc, să îl curăț. Momentul când, fără să arunc măcar o privire la știrile mohorâte de prin lume de pe prima pagină, puteam, după placul inimii, să mă cufund în anagramele și cuvintele mele încrucișate de după mica publicitate, lângă glume. Abia începusem când am ridicat ochii și am zărit-o pe Sachi străbătând câmpul în goană, spre mine. Striga ceva, dar nu puteam să disting cuvintele. Mi-am împăturit ziarul și l-am pus deoparte, pregătindu-mă să țin piept haosului pe care avea să îl aducă ea. Am băgat de seamă că mașina familiei Yano încă nu se întorsese, iar lumina de cu seară încă ardea în camera de zi. Sachi a urcat treptele în zbor, câte două. M-a prins de brațe și a început să îmi strige în față:

– Tam! Unde e Tam?

Era nespălată pe față, cu părul vâlvoi și respirația urât mirositoare.

Am împins-o deoparte.

– Șșșșt, taci, liniștește-te, i-am spus, dar a început să țipe și mai tare:

– Unde e Tam? Trebuie să-l găsim!

Devenise isterică.

– Ar putea să fie acolo, jos!

Arăta către spatele casei, cu mâna tremurândă, cu tot trupul tremurând; voia să spună acolo, jos, la pârâu. M-am retras. N-o mai puteam suporta agățată așa de mine; pe unde era Keiko, mama ei? Ar fi trebuit să își dea seama, ar fi trebuit să simtă senzațiile care începuseră să crească în mine, dar ea se apropia tot mai

mult, gata-gata să mă prindă din nou, și atunci am pălmuit-o, nu foarte tare, dar destul. Ca și cum, de ceva vreme, așteptasem un motiv să fac asta. Cu toată tulburarea ei, a simțit și ea. Aerul a purtat mai departe sunetul plesniturii. Mâneca tricoului i-a alunecat de pe umăr, dând la iveală un sân abia înmugurit, ca o castană cafenie, iar părul i-a căzut peste ochi, ascunzându-i. Nu mai era copila neprihănită alături de care stătusem aici ieri; nu simțeam deloc dorința de a o liniști, de a o mângâia. Tam avea să se întoarcă în curând, împreună cu ceilalți. În curând. Ea pur și simplu nu se putea împăca cu gândul că ei plecaseră undeva împreună, ca o familie, fără ea. A fost cât pe-aci să îi spun asta, dar m-am oprit; mi-am mușcat buzele.

– Ție nu îți pasă de el, mi-a spus cu răceală. Dimpotrivă, ce te-ai mai bucura să fi murit! a șuierat ea.

A pornit-o în fugă de-a lungul casei și apoi în jos, către pârâu, după care s-a întors.

– Dar n-a murit! N-a murit! Ai să vezi! mi-a strigat.

Am chemat-o:

– Sachi! Haide, întoarce-te, am strigat, dar cuvintele păreau să cadă și să mi se zbată neputincioase în poală, ca niște peștișori care încearcă să sară dintr-un acvariu.

Oricât am încercat să mă controlez, reușise să mă irite. În grabă, mi-am pus pantofii și am strigat să îl anunț pe Tati, deși nu avea cum să mă audă. Am pornit-o spre pârâu, după ea.

Cu picioarele împleticindu-mi-se prin iarba netăiată, am alergat întruna până am ajuns la malul pârâului, unde copacii adunați într-un desiș adumbreau apa, iar

tufișurile atârnau peste margini ca niște ciorchini. Mi s-a părut că zăresc printre frunze o coamă neagră, o umbră strecurându-se pe poteca aflată de-a lungul firului de apă. M-am oprit; în afară de gâfâitul meu, nu se auzea decât foșnetul potolit al pădurii pe care o cunoșteam atât de bine. Picioarele mi se înfierbântaseră și se umflaseră în pantofi, ciorapii mi se lăsaseră. Mi-am pus o mână pe față și am simțit-o ciudat de umedă; am fost recunoscătoare că nu era nimeni prin preajmă să mă vadă. Țânțarii începuseră să se apropie de mine, în cercuri, chiar dacă îi goneam, atrași de dulceața trupului, a sângelui meu. Am aruncat printre tufișuri o ultimă privire spre pârâu, spre apa mâloasă și destul de liniștită, cu excepția unor vârtejuri marcând la suprafață curenții de dedesubt și a unor mici cercuri concentrice ici și colo, în locurile unde mai cobora câte o insectă. Am strigat-o. În cele din urmă, am văzut-o întinsă lângă o salcie plângătoare la buza malului, cu stomacul ei plăpând zvârcolindu-se în încercarea de a-și trage răsuflarea. Părea palidă și bolnăvicioasă: o insuliță bizară. Ochii îi erau găuri negre, decupate de lumina soarelui. Dar fața îi era ridicată, spatele la fel, arcuit în sus, către strălucirea arzătoare a cerului. Atunci, și-a cuprins într-o mână sânul ca o castană.

– Nu e aici, au murmurat buzele ei mărunte și reci. Pleacă. N-ai voie să rămâi, a șuierat ca să mă alunge. Nu de data asta, și m-a țintuit cu privirea, de parcă ar fi vrut să mă țină departe, să îmi spună că mă descoperise.

Apoi, s-a ridicat în fund, ghemuită, cu brațele-i fragile încrucișate la piept și cu picioarele-i subțiri adunate

în față, cu genunchii ieșiți în lateral. Mi-a venit în minte imaginea acelor insecte care pot fi văzute atât de des în acest anotimp, încleștate, cu aripile desfăcute, pregătite să se împerecheze în aer. Brusc, a coborât pe mal și a traversat pârâul sărind grațios de pe un bolovan pe altul; pe partea cealaltă, s-a întors cu fața către mine, cu soarele orbitor în spate. Acum, chipul nu îi mai era palid, ci ars de soare, prea ars în lumina aceea, iar ochii îi deveniseră reci, metalici. Era, din nou, copila aceea care nu aparținea nimănui.

– Nu a dispărut, mi-a strigat de pe partea cealaltă cu un șuierat suprem. Dar ție nu îți pasă. Nu îți pasă de niciunul dintre ei, nici cât negru sub unghie.

Preț de o clipă, n-am răspuns. Devenise isterică și cuvintele ei nu mai aveau nicio noimă. Aș fi putut să spun și eu ceva, ceva care să o liniștească, ceva care să o rănească. La urma urmei, era doar o fetiță, iar eu eram o femeie matură. Ignorând privirea ciudată și furioasă pe care mi-a aruncat-o, nu am replicat decât:

– Am să rostesc o rugăciune budistă, *namu amida butsu*, pentru Tamio, în speranța că e teafăr.

Mi-am tamponat fruntea cu un șervețel mototolit pe care îl găsisem până la urmă ascuns într-o mânecă.

– Ai să întârzii la școală, i-am mai spus, prostește, de parcă i-ar fi păsat de școală, iar apoi m-am îndreptat înapoi către casă.

Pe când urcam treptele din față, am băgat de seamă că lăsasem ușa larg deschisă. Oricine ar fi putut să intre și să ia orice ar fi găsit de luat. Mi-am notat mental

să nu uit să șterg de praf chipul cel întunecat al lui Buddha din altarul din sufragerie; și să spun o rugăciune, oricât de zadarnică mi-ar fi părut. Nu mai făcusem asta de multă, foarte multă vreme. Ar trebui să o fac de dragul lui Sachi, în pofida felului în care îmi vorbise. Tati mă chema; îl auzeam chiar și prin ușa cu plasă de la intrare, mormăitul acela jos și intermitent care pesemne că începuse cu mult înainte de întoarcerea mea. Mi-am lăsat pantofii mânjiți de noroi pe verandă. „*Chotto matte* – așteaptă o clipă, o clipă", mi-a trecut prin minte în timp ce îmi vâram picioarele în papucii de casă reci. Mormăitul continua. Totul era învăluit în penumbra care se lasă ca un văl când vii înăuntru de la lumina orbitoare de afară. M-am strecurat în bucătărie și, înainte de a urca, am băut un pahar de apă rece de la robinet.

Am ezitat doar preț de o secundă la ușa lui înainte de a intra; mi se mai întâmpla să fac asta din când în când. M-am oprit în ușă și privirea lui s-a mutat atunci asupra mea.

– *Nani?* Ce e? Ce e? l-am întrebat în cele din urmă, apropiindu-mă de pat. Ce e, ce e?

Știam de fapt ce vrea și îl lăsam doar să aștepte o clipă în plus. Și-a închis ochii și eu m-am aplecat cu o rușinoasă eficiență: am smuls deoparte cuvertura care îi acoperea trupul împuținat; i-am tras jos pantalonii de pijama fără să clipesc măcar din pricina priveliștii sau a miasmelor, i-am desfăcut scutecele, l-am șters și l-am schimbat. A tremurat abia perceptibil, subțire ca un fir de ață, când am făcut ultima mișcare: să trag la loc

peste el cuvertura răcită. Misterul și puterea lui dispăruseră cu totul.

Jos, la fereastra mea, o pojghiță de praf fin, argintiu apăruse deja pe pervazul pe care abia îl ștersesem cu o zi înainte. Încă nu se vedea Pontiacul familiei Yano. Mi-am adus aminte să strecor pentru cină boabele de soia pe care le lăsasem la înmuiat peste noapte, și să tai și să sărez castraveții pentru *sunomono*.

Boabele se umflaseră până la buza oalei, laolaltă cu cojile năpârlite, minuscule cadavre. Le-am turnat într-o strecurătoare, îngrămădite unele într-altele ca albinele în stup. M-am cutremurat la vederea lor. Am simțit că ziua asta devenea una dintre acelea când totul pare diferit. Am lăsat boabele să cadă în chiuvetă și m-am întors la fereastra din față.

Era acolo, Sachi a mea, am văzut-o traversând câmpul, cum o mai văzusem în sute de alte zile, chiulind de la școală ca să fugă undeva împreună cu Tam. Deja înțeleaptă, mai versată în ale vieții și mai deschisă la posibilități decât fusesem eu vreodată. Nici vorbă să o pot păcăli, să o țin lângă mine cu ridicolii mei cocori din hârtie împăturită, cu aranjamentele mele florale cer-pământ-om sau cu falsul meu ghicit în frunze de ceai. Nu puteam să rămân supărată pe ea prea multă vreme. Nici nu era de mirare că mama ei nu știa că să mai facă cu ea.

Ajunsese pe la jumătatea câmpului când s-a întors de parcă ar fi știut că mă uitam într-acolo, deși nu ar fi avut cum să mă vadă pentru că fereastra strălucea în bătaia soarelui. Părul ei era o pată neagră; nu era nimic

mai întunecat pe toată întinderea câmpului. Am ieșit pe verandă. Și-a ridicat mâna la gură și am observat că avea o țigară prinsă între degete. Părea prostuță și rea, cu umărul lăsat gol de tricoul care alunecase – un tricou de vară, prea subțire și prea zdrențuit pentru mijlocul lunii mai. I-am zărit șoldul subțire decupându-se prin fustița de bumbac și m-am străduit să înăbuș sentimentul care începuse să crească în mine; detestam postura aceea a ei cu toată ființa. Pufăia din țigară cu furie, în reprize scurte, ca un motoraș duduind. Deodată, a încremenit, zărind ceva în depărtare, unde uriașii stâlpi electrici de metal, scânteietori, mărșăluiau dincolo de case. Apoi a rupt-o la fugă. S-a oprit brusc la baza unuia dintre stâlpi, cel nordic, cel mai aproape de Mackenzie Hill. Era o biată mogâldeață lângă un gigant, dar puteam distinge totul în postura ei, până și șoldul scos în afară și felul cum își ținea capul. Și-a aruncat din nou privirea înapoi, către mine, provocându-mă, convinsă că nu aveam să cobor de pe verandă ca să o opresc. S-a prins de prima bară. Începuse să se cațere, încet și anevoie pentru că barele erau așezate în diagonală și distanțate, cu spații prea mari chiar și pentru picioarele ei agile. Fustița i s-a ridicat, dezvăluind albul strălucitor al chiloților, albi ca norii.

Mi-am dus mâna la gură. Fusesem pe punctul să rostesc ceva. Un sunet bizar? Numele ei? „Dă-te jos imediat!", precum mama îngrijorată ce nu voi deveni niciodată? Mi-am ținut mâna la gură în timp ce ea își croia drum din ce în ce mai sus, mai sus decât o văzusem vreodată cățărându-se cu Tam, către miezul

soarelui. Apoi s-a oprit și și-a aplecat gâtul și umerii subțiri către pârâu, către meandra pe care o făcea apa ca să cotească pe după Mackenzie Hill, ținându-se cu un braț încolăcit de una dintre traversele de oțel. Știam că îl caută pe Tam și că speră că și el o caută pe ea. Mi-am simțit umede colțurile buzelor – aveam gura încă deschisă – și am știut cuvântul chiar în clipa când mi s-au apropiat buzele:

– *Baka!* am strigat, cuvântul lui Tati. Proasto! Dă-te jos!

Abia făcusem încă un pas când am fost copleșită de țipete venind din partea cealaltă a câmpului. Era el, Tom, Nakamura-san, tatăl ei, în ziua lui liberă, pășind apăsat peste câmp, încercând să nu alerge.

– Hei, hei! a strigat-o, cum făcea întotdeauna, fără să îi rostească numele, ca nu cumva să îi arate că era importantă pentru el.

Tatăl ajunsese la baza stîlpului și, de îndată ce l-a văzut, fetița a cedat. De parcă, de la bun început, nu își dorise altceva decât ca el să vină după ea. Știam asta, pentru că simțisem și eu, la rându-mi, impulsul acesta, și folosisem tertipul în copilărie. Și-a prins fustița și a început să coboare, aproape elegantă acum. Dar, când tocmai era pe punctul de a ajunge la el, a rămas țintuită pe loc. A scos un țipăt și a arătat cu degetul dincolo de casa mea, către pârâu. Am auzit-o strigând numele lui Tam și apoi picioarele i-au zvâcnit, gata să reînceapă urcușul. Atunci a înhățat-o el. Coborâsem deja pe peluza din fața casei, traversasem strada și, pe când tocmai mă năpusteam spre câmp, am văzut pumnul brutal

al bărbatului apucând fustița lui Sachi, trăgând-o după el în vreme ce ea urla, urla întruna, cu ochii larg deschiși și clipind parcă în același timp, asemenea luminilor înăuntrul unei sirene. De îndată ce a prins-o, a aruncat-o peste umăr de parcă ar fi fost o scândură pe care voia să o bată în cuie în beciul lui încă nefinisat, numai că fetița nu era o bucată de lemn, se zbătea și lovea. Pe când urcam scările în grabă, și-a înclinat capul în direcția mea, probabil vreun soi de gest de politețe. Fața îi era încălzită, roșie, iar privirea îi era doar pe jumătate ridicată, în încercarea de a-și menține echilibrul.

– Îmi pare rău, domnișoară Saito, a strigat și, când el s-a întors și a pornit către casa lor, Sachi m-a țintuit cu privirea prin părul ei despletit.

A ridicat unul dintre degete, un gest obraznic pe care îl mai văzusem între copiii de școală.

– E acolo! mi-a strigat. Du-te să îl cauți! Du-te! Pentru mine!

Se zbătea peste umărul tatălui ei, priponită acolo, părând gata să se prăbușească în câmp dacă mâna puternică de dulgher nu ar fi ținut-o hotărât de spate.

Peste doar câteva clipe, dispăruseră deja înăuntrul casei, iar eu rămăsesem din nou singură, ca de obicei, ridicolă. Țipetele fetiței îmi răsunau în urechi și eram pe punctul de a porni către pârâu când m-am oprit și m-am strunit să mă întorc acasă. L-am bombănit pe Tom pentru că îmi spusese „Domnișoara Saito", de parcă aș fi fost vreo fată bătrână, vreo băbătie – nu putea să fie cu mult mai tânăr decât mine. Până și Yano îmi spunea Saito-san. Am clătinat din cap gândindu-mă

prin ce trecea Tom acum când ajunsese cu fetița acasă. Mânuțe apucând de clanțe în stânga și în dreapta, agățându-se cu toată puterea; picioare lovind și zbătându-se, tot trupul zvârcolindu-i-se în brațe cu fiecare pas pe care îl făcea pe hol, către camera ei.

Era unsprezece și jumătate. Soarele urcase deja în înalt. Cu siguranță erau pe undeva: Yano și Chisako, mergând cu mașina, cu Tam și Kimi în spate, ca o familie. Pe vreun drumeag de țară, pitoresc, plin de verdeață, cu flori colorate de primăvară răsărite în șanțuri, undeva împreună după multă vreme. O mică vacanță pornind de la un capriciu, o zi sau două libere de la slujbă, cu o lumină – și cine știe ce altceva – uitată aprinsă în camera de zi. Aș fi putut eu însămi să îl îndemn pe Yano să facă asta, dacă mi-ar fi trecut prin minte.

Din nou treburi prin casă, după care, în cele din urmă, m-am așezat să îmi citesc ziarul, împăturit așa cum îl lăsasem. Eram calmă, probabil cu simțurile amorțite, mi-am spus. Mi-am trecut palma peste poza lui Chisako, murdărind-o cu vârfurile degetelor, pe care le-am simțit deodată umede. O poză îngrozitoare. Era ea, dar înainte. Lângă ea, un *hakujin*, un bărbat alb, ascuns după o pereche mare de ochelari cu ramă de baga. Nu se distingea aproape nimic, nici ochii înfundați în orbite, nici părul ciufulit care era închis la culoare, dar nu chiar negru, nici cât era de înalt. Domnul Spears al ei. „Bărbat și femeie împușcați pe aleea îndrăgostiților", spunea titlul articolului. În piept, amândoi, el o dată, ea de două ori. *Soțul, fiul și fiica,*

frați gemeni, de negăsit. Privirea mi s-a tulburat când am încercat să citesc mai departe. *Găsiți miercuri seara de un băiat ieșit cu câinele.* Scrise gros, cu cerneală neagră, ca să poată fi văzute de străini, numele lor: *Doamna Chisako Yano, domnul Donaldson Spears. Tamio și Kimiko, domnul Masashi Yano.* Masashi. Îi spunea oare cineva Masashi?

Câmpul era cufundat în tăcere. Ar fi trebuit să apară deja copiii, pe drum spre casă, pentru masa de prânz, strigându-se între ei, ciripind ca niște păsărele care așteaptă să fie hrănite. Ceva nu era în regulă. Îmi venea să strig: „Haideți, veniți!" Pe partea cealaltă, șirurile de case păreau mai drepte ca niciodată, toate cu perdelele trase, în afară de una. Ochi închiși. Indiferență. Unde erau copiii? Niciun rânjet ironic, nici măcar o remarcă batjocoritoare la adresa mea. Pustiu. Nimic.

Am alergat pe câmp. Prinsă, voiam să fiu prinsă. Așa cum fusese prinsă fetița, Sachi a mea, brusc și hotărât. Am alergat până mi-am simțit inima bătând nebunește, dar mă simțeam în continuare subțire și ușoară. *Împușcată de două ori. În piept.* Mi-am dus mâna acolo; ritmul bătăilor încetinea. Mi-am întins mâna, dar nu tremura.

Ajunsesem la picioarele stâlpului gigantic, unde stătuse și Sachi, printre buruieni. Rece și uscat. M-am sprijinit de el și metalul rece mi-a transmis o undă de șoc în șold. Am apucat o bară și am strâns-o cu putere. Câțiva metri mai încolo, un fir de fum se ridica în spirală. Am recunoscut imediat mirosul acru al ierbii, mirosul acela care se degajă când arde ceva umed, cu

viață încă închisă înăuntru. Dintr-odată, o liotă de copii a apărut la capătul dinspre sud al câmpului. În depărtare, s-a auzit sunând clopoțelul de la școală. Am alergat la locul de unde se ridica fumul și am strivit cu călcâiul chiștocul de la țigara aruncată de Sachi și ierburile care ardeau mocnit. În timp ce mă retrăgeam, copiii se apropiau, gălăgioși, strigându-se unii pe alții; m-am întors repede pe verandă.

Am păsit dincolo de ușa cu plasă exact la timp pentru a auzi geamătul slab al lui Tati. *Sa, sa, sa.* Un sunet monoton care m-a adus înapoi la viața mea. Eu nu eram Chisako. Indiferent de câte ori îmi dorisem asta. Nu eram nici fetița aceea care tânjea acum după prietenul ei drag. Prin plasă, am aruncat o ultimă privire spre cer și spre șuvoiul de copii, adunați ca pescărușii care se ridică de pe lac atunci când începe să plouă. Cerul era albastru ca întotdeauna, cu mici dâre albe, pufoase. În timp ce încercam să ignor chemarea lui Tati, am văzut dârele în albastru, ca niște sprâncene cumplite de fantomă, încruntate la mine. A cui fantomă, n-aș putea să spun.

Am mers la bucătărie să pregătesc prânzul. Am băgat de seamă că ceasul de pe sobă arăta deja 12.16. Nici nu era de mirare că Tati scâncea după mâncare. Clopoțelul de la școală probabil că sunase cu întârziere.

– *Chotto matte,* am strigat către Tati. Așteaptă o clipă.

Mi-am auzit vocea, aproape veselă, neglijentă. Așteaptă. Apoi, cu tava la ușa lui. Din nou, m-a năpădit Chisako, m-a năpădit gândul la ea și a trebuit să las

tava jos. Chisako. Moartă. Ca să mă conving, ar trebui să îmi spun asta cu voce tare.

Ceva mai târziu, m-am așezat pe canapea preț de o clipă; nu m-am dus la fereastră. Am remarcat cerneala care îmi pătase degetele, negreala care nu ieșise nici măcar după ce mă îndeletnicisem atâta cu spălatul, dereticatul și ștersul. M-am minunat de asta, consolarea vieții mele liniștite, ceea ce mă făcea să merg mai departe: pacea mea. Și durerea mea, ruptă de mine, în mod bizar.

Înțelesesem de multă vreme că trebuie să trăiești în mijlocul evenimentelor ca să fii afectat, în vârtejul furtunii, cum s-ar spune. Și, odată ce s-a petrecut asta, rămâi schimbat pe vecie. N-ai mai putea să stai pur și simplu deoparte, spectator, încercând să îți închipui cum ar fi sau cum ai simți cutare sau cutare lucru ce se va fi întâmplat altora, și nu ție.

Nu mai stătusem de vorbă cu Chisako de o bună bucată de vreme sau cel puțin așa mi se părea. Parcă trecuseră luni întregi, deși probabil că nu erau mai mult de câteva zile, poate nici măcar o săptămână. Nu apucasem să-i adresez acele cuvinte care aș fi vrut să fie ultimele.

DOI

ÎN SEARA ACEEA, STUM s-a întors acasă puțin mai târziu decât de obicei. Citisem și răscitisem ziarul de nenumărate ori, căutând indicii, dar nu ajunsesem la niciun rezultat. Până și aerul părea mai stătut în casă, așa cum îmi închipuiam că trebuie să fie înăuntrul unui avion, deși nu fusesem niciodată în vreunul. Se pare că Stum stătuse în cameră câteva minute bune până mi-am dat eu seama de prezența lui. Când am intrat să îi spun că e gata cina, stătea în continuare așezat, privind în gol. La masă, a început să storcească boabele între dinți.

– Le-ai fiert prea mult, a observat încruntat. Și orezul.

A lăsat să cadă câteva boabe dintre bețișoare.

– Astăzi ai ajuns mai târziu acasă, am spus calmă în timp ce strângeam farfuriile.

A bombănit ceva și și-a împins farfuria deoparte. Clinchetul farfuriilor noastre izbindu-se una de cealaltă a sunat mai gol decât de obicei.

– Ai auzit?

Vocea i-a izbucnit sec, stingându-se apoi aproape imediat. Am dat din cap și mi-am văzut mai departe de strâns. Când m-am aplecat deasupra lui, am remarcat, pe guler, o pană minusculă și mi s-a tăiat răsuflarea; am simțit-o în gât, pufoasă și îngălată, blocându-mi traheea. Am dat-o deoparte cu mâna.

Stum a coborât cu farfuriile lui Tati, după ce îl hrănise. Eu priveam către fereastra casei lui Yano; în continuare, nici urmă de Pontiacul albastru. Pe măsură ce se întuneca, lumina care ardea în camera lor de zi goală părea aspră, aproape obscenă. La toate casele din preajmă, perdelele erau trase, modest, mașinile pe aleile din față, rânduite pentru noapte, inclusiv la casa familiei Nakamura.

– N-au să se mai întoarcă.

S-a auzit vocea șoptită a lui Stum și, preț de câteva clipe, m-am aflat în sufrageria goală a lui Yano, singură, fără nimeni acasă. Proțăpiți așa lângă fereastră, eram amândoi niște infractori, iscoade la pândă. M-am îndepărtat de fereastră, neliniștită. Unde erau polițiștii? De ce nu apăruseră încă?

– Nu mai vine nimeni acasă să le tragă, a spus Stum referindu-se la perdele.

– Nu au perdele, am răspuns.

În patru ani, Chisako nu pusese niciodată perdele. Dar Stum nu își dădea niciodată seama de lucruri de genul ăsta. Cu un gest scurt, am tras perdelele noastre, învăluindu-ne în întuneric.

– Se vor întoarce.

– Cum zici tu...

– I-a dus într-un loc unde sunt în siguranță, la adăpost. La adăpost de cine o fi făcut asta.

– Cum zici tu...

Stum s-a înfundat în canapea.

– Potolește-te.

Am aranjat pernele de lângă el, netezindu-le încrețiturile.

– Dacă spui tu...

S-a afundat mai adânc în canapea, topindu-se în umbră. După o clipă, s-a ridicat și a pornit-o către bucătărie, târșâindu-și pe covor picioarele lenețe.

– Eu oricum nu știu nimic, a bombănit el peste umăr.

Am aprins lampa. Sub ea, în lumină, era fotografia lui Eiji de pe măsuță. *Nii-san* al meu, fratele meu mai mare; eram acum mult mai bătrână decât el. Nu părea în apele lui în seara aceea, surâsul lui tânăr era împietrit. Am avut o revelație.

– De unde știi? Ai stat tu de vorbă cu el? M-am dus în ușa de la bucătărie: Ai stat de vorbă cu el? Stum a clătinat din cap, cu spatele către mine. Ai vorbit cu Yano?

M-am proptit în fața lui când a încercat să treacă pe lângă mine, rontăind niște alune.

Și-a ridicat mâinile în dreptul feței, ca o barieră, și și-a coborât umerii în felul acela atât de imbecil, specific lui.

– Știi bine că n-am discutat cu el. Nu stau de vorbă cu ciudatul ăla.

Pe când mă așezam la locul meu lângă fereastră, a adăugat:

– E un kamikaze gălbejit. A rânjit apoi, un rânjet vulgar, sugându-și obrajii de pe fața-i lunguiață. Știi asta prea bine.

A luat-o spre curtea din spate, lăsând ușa cu plasă să se trântească, zbârnâindu-mi ca un nerv în inimă. Fratele meu, un prostovan, prostia vieții mele. M-a izbit frigul.

Ceva mai târziu în seara aceea, am avut sentimentul că Chisako e acolo cu mine, plutind prin casă în culorile-i aprinse. Am fost ușurată să îi simt prezența, de parcă asta ar fi fost un semn – doar că nu știam ce anume îmi spunea. O vedeam acum aievea, așa cum fusese când venise în vizită pe la mine în urmă cu două, poate trei săptămâni.

Probabil că îi convinsese pe vecini că ea era originalul, din Japonia, datorită culorilor pe care le purta, ca o explozie de flori. În timp ce eu rămâneam la ponositele mele haine maro și albastru-închis. De vreo două ori, văzusem chiar niște bărbați *hakujin* care încetiniseră pe stradă doar ca să o admire, să încerce să îi prindă privirea. O adevărată doamnă japoneză dintr-o familie de samurai. Asta îmi spusese ea mie, umilă servitoare în suita ei. Asta eram pentru ea, dar nu mă deranja. Și cei din familia Saito fuseseră samurai, dar ținusem asta pentru mine, lăsând-o să își savureze momentul de glorie. Știam cât de mult înseamnă pentru ea, în ciuda nonșalanței pe care o afișa. În ziua aceea, purta la gât o eșarfă de culoarea vișinei putrede, oarecum nepotrivită cu stilul ei obișnuit – vopsită, după

cum îmi spusese, de Kimiko, fiica ei. Pe eșarfă erau o mulțime de cercuri concentrice care se coagulau la mijloc într-un cheag de sânge, lăsând pete pe părțile albe. Cercurile tremurau întruna, păcălindu-mi privirea – nu îmi mai dădeam seama dacă stacojiul păta o bucată albă de pânză sau dacă albul ștergea stacojiul. Apoi, prostește, realizasem că plângea în hohote și că i se scuturau umerii fără încetare.

– Chisako, ce s-a întâmplat? Zburătăceam în jurul ei, neîndrăznind să o ating. Ești obosită, îi spusesem. Te-am reținut prea multă vreme.

Pe furiș, privisem către ușa de la intrarea în modesta mea casă, pe care o voiam dintr-odată goală, doar pentru mine. Suspinele ei erau prea zgomotoase și prea dezordonate pentru urechile mele. Își întinsese mâinile în față, căutând, de parcă ar fi pipăit un perete în întuneric sau marginile obiectelor, și se oprise din plâns. Exact atunci am auzit scâncetul lui Tati reîncepând sus, ca bâzâitul unui aparat electrocasnic defect. La țanc, măcar de data asta.

– Nu, nu. A scuturat din cap cu putere și un fir de păr căzut din coc i s-a oprit între dinți – părul acela gros de *nihonjin*, rezistent ca ața dentară. S-a rupt într-o secundă. Asako, a rostit apoi, apucându-mi numele strâns în gură, hotărâtă să nu îi dea drumul. De parcă ar fi fost prima sau ultima dată când îl rostea. Nu, nu, a repetat.

Când Chisako a reînceput să plângă în hohote, n-am fost în stare decât să privesc pe fereastră la turnurile care scânteiau în soarele de după-amiază. Am îndemnat-o să se așeze.

– El e de vină. Yano. Până și ea, soția lui, îi spunea așa. Nu Masashi. Nu Masa. *Hidoi hito*, a șoptit, storcându-și din nou lacrimi din ochi. E un monstru.

A gemut, prinzându-se de partea stângă și plecându-și capul, copleșită de durere.

– Ce se întâmplă, Chisako?

Spre mirarea mea, am simțit lacrimi în propriii ochi; le-am vărsat de parcă ar fi fost ale unui străin, fără să știu nici pentru cine, nici pentru ce sunt. Când mi-a observat ochii umezi, buzele lui Chisako s-au arcuit într-un zâmbet.

– Ești atât de amabilă, și mi-a rostit numele din nou, cu tandrețe de data asta.

S-a apropiat mai mult de mine, pe canapea, de parcă ar fi vrut să îmi șoptească la ureche, deși eram singure. Tocmai voiam să îi spun asta când degetele ei grațioase au început să tragă de bluza vârâtă în fustă. Am urmărit-o, incapabilă să mă uit în altă parte.

– Seara trecută, când s-a întors acasă, parcă o luase razna. *Hidoi hito*, a repetat. Uite.

Și-a ridicat bluza, iar degetele ei, de-un alb-gălbui la vârfuri, cu unghiile albăstrii, s-au răsfirat peste coaste ca o pânză de păianjen. Pielea îi era palidă, albă ca varul; mi s-a tăiat răsuflarea. Nu se vedeau decât niște urme slabe în locul unde breteaua sutienului îi mușcase din piele. Ca un glob învelit în plasă, unul din sâni îi atârna deasupra, și nu m-am putut abține să gândesc că avea sânii plini pentru o femeie *nihonjin*. A suspinat.

– Ei? Ce crezi? m-a întrebat, dintr-odată nerăbdătoare.

Am privit din nou plaja aceea de piele palidă și nu am văzut nimic, nicio urmă, nicio cicatrice, nicio vânătaie, nicio pată. Am clipit, în așteptare, sperând să îmi dea vreun semn. Am îngăimat ceva aiurea, iar ea și-a coborât bluza ca o cortină, vârând-o la loc cu degetele ei elegante. Mi-a aruncat o privire și apoi s-a întors.

– Nu-ți face griji. Nu e atât de dureros pe cât pare, mi-a spus, oarecum în doi peri.

– Am înțeles.

Tocmai voiam să îi ofer o ceașcă de ceai verde când s-a afundat din nou în canapea. Stingheră. Diferită.

– Să nu îți faci griji din pricina mea, Saito-san, a spus tăios. Apoi, cu blândețe și cu o voce joasă, a adăugat: Știu ce am de făcut.

O recunoșteam, era tipic pentru ea să fie aspră într-o clipă și amabilă în următoarea: rece și caldă. A privit în jos către pantofii ei cu tocuri înalte, pe care nu voise să îi descalțe la ușa mea, înfigându-le vârfurile ascuțite în covorul meu.

– Am să-l părăsesc. Nu îmi pasă de ce zice lumea. Trebuie să mă fi trădat expresia feței, pentru că a zâmbit: Nu-i nimic, Saito-san. Știu că lumea spune *waru-guchi* despre Yano, până și copiii îl bârfesc. Și familia Nakamura. Poate chiar și fratele tău. Oamenii care nu vin niciodată la reuniunile lui de reabilitare. El nu face altceva decât să vorbească întruna despre război și despre lagăre, pe când ei vor doar să uite. Toți îl cred nebun, știu asta. A părut să aibă o revelație: Dar nici tu n-ai putut suporta asta, nu-i așa? De asta ai făcut alegerea de a rămâne de una singură, nu-i așa, Saito-san?

Nu aștepta un răspuns din partea mea. Ești curajoasă, Saito-san. *Kashikoi*, isteață, *ne?*oiam să îi spun că nu e adevărat, că nu sunt deloc curajoasă. Nu făcusem nicio alegere. Ce devenisem de fapt?

Chisako devenise o frumusețe. Miraculos, se transformase într-o femeie frumoasă. Nu fusese așa de la bun început. Când abia venise, era ștearsă, aproape la fel de ștearsă ca mine. Văzând-o, mă simțeam parcă mai bine în propria piele. Se întâmplase treptat. Mici schimbări destul de ușor de identificat. Totul începuse cu puțin peste un an în urmă, când se angajase part-time la departamentul de comenzi prin poștă al unei companii oarecare. Îmi ascunsese tot soiul de informații, precum numele companiei, unde anume mergea cu autobuzul în trei după-amieze pe săptămână sau ce anume făcea acolo; din prima zi, aceasta fusese viața ei secretă. Îndrăznisem să o întreb dacă lucra pentru un *nihonjin*, dar răspunsese: „O, nu, Saito-san", cu o undă de dispreț pe care am identificat-o imediat. Începuse să își prindă părul în coc, părul ei negru fără niciun fir cărunt. Să își dea cu pudră albă pe față, cu ruj roșu și cu dermatograf negru. La început, păruse ceva ieșit din comun, să o vezi așteptând autobuzul în stație, la prânz, în micul nostru cartier suburban. Dar mă obișnuisem în timp, iar machiajul care păruse inițial să îi plutească peste trăsături se impregnase încet în ele: pielea îi devenise mai palidă, ochii mai oblici și mai rotunzi și părul de un negru cu strălucire de lac. Treptat, apăruseră și alte schimbări. Mâna dusă la gură când râdea, privirea îndreptată în jos, pașii grațioși. Toate

astea mi se păreau sâcâitoare, chiar ridicole, în sufrageria mea. Dar într-o bună zi o văzusem pe stradă. Se oprise să se uite la ceva, și avea un fel nespus de elegant de a-și ține capul, cu gâtul ei subțire și alb itindu-se din haina deschisă chiar și în timpul iernii. Privind-o atunci, m-am gândit că locul ei nu era nici pe departe aici.

Când îmi vedeam propriul chip în oglindă, simțeam că nu mai pot să-l suport. Defectele îmi rânjeau fioros: ochii ascunși și mici, gura țuguiată și îmbătrânită. Făptura mea șteasă devenise tot mai urâtă pe măsură ce Chisako înflorise. În timpul rutinei zilnice, îmi priveam întotdeauna trupul ca pe ceva rupt de mine, ceva ce se urâțea și îmbătrânea tot mai mult: mâinile mele butucănoase când îndesam cearșafurile îngălbenite ale lui Tati în storcător, pielea răpănoasă de pe brațele mele când mă întindeam să ajung la dulapul de sus în bucătărie. Făceam baie pe întuneric ca să nu văd schimbările prin care treceam. Unghiile de la picioare, din ce în ce mai groase, și firele scurte de păr care îmi cădeau din cap pe podeaua băii, tot mai multe, unele cărunte. Trecusem de mult de vârsta la care să îmi port părul lung, iar acum era rărit. De mult nu mă mai întrebam, nici măcar în momentele de răsfăț, ce bărbat ar putea să îmi mângâie pielea din ce în ce mai neagră și mai aspră. Precum *nori*, râdeam în sine-mi din când în când, amar; mă ofileam încet, deveneam o algă uscată. Și totuși, văzându-i pe bărbații aceia care se opriseră să o privească pe Chisako, mi-am închipuit cât mi-ar fi plăcut să mă înjosesc.

În ziua aceea, Chisako încetase să plângă și își ridicase privirea; machiajul i se topise parcă, dând la iveală o piele aproape la fel de impură ca a mea, iar ochii îi pluteau pe chip, pierduți, înroșiți la colțuri, negri și mici.

– Ce s-a întâmplat, Chisako? am întrebat-o cu blândețe, deși îmi venea să o împing deoparte, să n-o mai văd, către baie, să se aranjeze.

Ea însă s-a dus la fereastra din camera de zi și s-a așezat pe scaunul meu. În lumina care năvălea de afară, stăteam în picioare lângă ea, văzând prin ochii ei ceea ce vedeam în fiecare zi. Priveliștea netulburată de niciun obstacol a caselor de pe partea cealaltă a câmpului, inclusiv a ei, cea cu fațada știrbă. M-am simțit vulnerabilă, cuprinsă oarecum de panică la gândul că aș putea fi descoperită. Îmi era teamă că Chisako, deși frământată de propriile griji, ar putea să intuiască viața măruntă pe care o petreceam la fereastră, zi de zi, luminată doar de acel du-te-vino al celorlalți, al ei. În același timp, eram însă ușurată că altcineva ar fi ajuns să știe, să cunoască partea cea mai rea din mine. Și nu mă deranja defel că era ea. Cred că Tati a scos un geamăt atunci, scâncind să fie schimbat, dar l-am ignorat; l-a ignorat și Chisako, generoasă.

N-a spus decât:

– Ar trebui să pun perdele, nu-i așa? Ca să ne păstrăm secretele pentru noi, *ne?* A plescăit din limbă. Stâlpii aceia electrici sunt atât de urâți! Nu te simți deprimată să îi vezi în fiecare dimineață imediat ce te trezești, Saito-san? Sunt ca niște cuști, *ne?*

Înainte să îi răspund, am zărit două siluete îndreptându-se către mijlocul câmpului, două căpșoare negre bălăngănindu-se deasupra valurilor de iarbă.

– Ia uite-i. Mă duc să îi chem în casă să le dau niște prăjituri, am propus, întinzându-mă imediat după puloverul de pe un scaun din apropiere.

– Nu, nu, a spus Chisako repede, pișcându-mă de braț de parcă aș fi fost un copil care făcuse fără să își dea seama vreo năzbâtie ce trebuia pedepsită. S-a strâmbat când mi-a dat drumul, dar apoi zâmbetul i-a revenit pe buze: Lasă-i să se ducă. Au și ei secretele lor. Ții minte cum e la vârsta asta.

I-am privit traversând câmpul. Mersul hotărât al lui Tam purtându-l tot mai departe cu fiecare pas, iar Kimi aproape alergând ca să nu rămână în urmă.

– Uită-te la ei, a spus Chisako în timp ce își încrucișa brațele la piept, sub sâni. Atât de *chiisai, ne?* Atât de mărunței. Probabil că sunt cei mai scunzi din clasa lor.

Nici măcar nu încerca să își ascundă tonul de dezgust. A dispărut în baia mea preț de câteva minute, iar când a ieșit era din nou elegantă, cu fața atent pudrată. Mi-a mulțumit de nenumărate ori și și-a cerut scuze pentru izucnirea ei.

– Sunt *urusai*, să știi. Nu mă băga în seamă prea mult.

– Nu, nu, i-am răspuns, nu ești *urusai*, nu mă deranjezi deloc. Niciodată.

La ușă, a făcut o plecăciune adâncă și mi-a evitat privirea.

Din câte îmi aduc aminte, în ziua aceea, după ce Chisako plecase, lumina de după-amiază căzuse pe

fotografia lui Eiji într-un fel anume. Surâsul lui și brațul aruncat peste fotoliul din camera noastră de zi din Port Dover, acum multă vreme, înainte să fi plecat din Vancouver Island, de lângă marea pe care o iubeam. Înainte de orice. Probabil că abia împlinise șaisprezece ani. Când i-am privit chipul, m-a chemat cu zâmbetul lui. Asa-chan. Rezonanța numelui meu – nimeni nu îl rostea vreodată așa, nici Mami, nici Tati, nici Stum. M-a făcut atunci să îmi fie milă de Chisako.

Data următoare când o întâlnisem pe stradă, o salutasem călduros, dornică să îmi arăt compasiunea. Tocmai cobora din autobuz. Căutam semne de nefericire pe chipul ei.

– Chisako, *genki?*

– Da, da, Saito-san, mă simt foarte bine, mulțumesc, răspunsese tăios în vacarmul făcut de autobuzul care pleca. Îmi cântărise apoi din ochi haina, ponosita mea haină care cu siguranță nu era pe gustul ei: Sunt reduceri la *ika* și *sashimi* în centru, continuase, cu privirea în pământ și cu un zâmbet rece. Își aranja de zor nenumăratele plase de cumpărături: Sunt foarte proaspete azi.

Mai îngăimase și altceva: un rămas-bun pripit, îmi închipuisem, doar că nu plecase. Mi-am îndepărtat și eu privirea, către câmp, către giganți, către cușca lui Chisako – stâlpii electrici. Era peste puterile mele să înțeleg cum de i se năzărise cuiva să construiască asemenea hidoșenii; în după-amiaza aceea, îmi aminteau de niște *ika* imense, de niște sepii proțăpite acolo pe tentaculele lor lungi. Am pornit-o din loc și era cât pe ce să mă ciocnesc de o femeie – o femeie *hakujin*,

masivă, cu o basma pe cap, care tocmai trecea pe lângă noi. Am recunoscut-o imediat: era vecina de alături a lui Keiko Nakamura.

– Bună ziua, doamnelor, ne salutase în timp ce își lega basmaua, delicat, cu mâinile ei mari și noduroase.

I-am răspuns într-un glas, pe un ton mieros și docil. Ea și Chisako și-au zâmbit. *Chiisai*, mi-a trecut prin minte, noi suntem *chiisai*, atât de mărunte, atât de neînsemnate, precum Tam și Kimi. Mi-am zărit casa în depărtare, iar lumina de pe verandă, pe care o uitasem aprinsă, mi-a sfredelit ochii deși era în miezul zilei. Semnala propria-mi singurătate. Însă Chisako era frumoasă, mi-am dat din nou seama de asta, ca într-o revelație proaspătă. Era frumoasă în ochii tuturor. Soție, mamă. Cu plase de cumpărături pentru familie.

– Saito-san, începuse să spună, doar că între timp mă îndepărtasem, traversam câmpul către casă și nu mi-am dat seama că o rănisem decât când era prea târziu; i-am strigat ceva, pretextând că trebuie să mă grăbesc să mă întorc la Tati.

Mă grăbeam pentru că nu mă mai suportam pe mine în prezența ei nici măcar o clipă în plus.

– *Ne-san!*

Era Stum, cu privirea ațintită asupra mea, îngrijorat. În momentele când era ca un băiețel, asta eram pentru el, *ne-san* a lui, sora lui mai mare. Și m-am văzut în ochii lui, prăbușită pe canapea, parcă rătăcită.

– *Nani?*

– E ceva cu Tati. Ceva nu e în regulă.

Am ciulit urechea, dar era neobișnuit de liniște, nu se auzea niciun geamăt, niciun scâncet de sus. Când m-am ridicat, genunchii mi-au tremurat, încă amorțiți.

– Ce s-a întâmplat?

Am urcat treptele în urma lui Stum.

– A scos un sunet bizar, și apoi...

Cum urcam în grabă, cămașa scoasă din pantaloni îi fâlfâia la spate, cureaua i se lovea de coapsă, iar vocea lui șoptită s-a prăvălit asupra urechilor mele. Am traversat holul repede și m-am năpustit pe ușă în camera lui Tati. Am clipit o dată, încercând să simt dacă totul era în regulă. Camera era cufundată în tăcere, de parcă tot aerul ar fi fost aspirat. Zăcea nemișcat, prea nemișcat, cu capul dat mai pe spate decât de obicei. Buzele și pleoapele îi erau închise, dar saliva îi strălucea în jurul gurii și băltea pe pernă, mai multă decât de obicei. Am auzit apa trasă la toaletă și Stum a apărut în spatele meu, aplecându-mi-se peste umăr.

– Eram pe *benjo* când am auzit, a șoptit cu o voce tremurată. Se scurge ceva.

A arătat cu degetul spre buzele lui Tati, de parcă ăsta ar fi fost un semn mai important decât faptul că nu respira.

Rămăsesem pironită, privind și așteptând să i se ridice pieptul, cât de puțin.

– Fă ceva, mi-a șuierat Stum la ureche.

Încet, m-am aplecat asupra lui și am ascultat, ținându-mi respirația. Nu l-am atins. Au trecut câteva clipe. „Fă ceva", mi-am spus. Am simțit cum Stum mă ciupea de cot, cu putere; locul avea să se învinețească

până dimineață. Am întins mâna la gâtul lui Tati, cum le văzusem pe asistente. Buzele îi erau mai vinețiii și mai umflate ca niciodată. N-aș fi vrut vreodată și n-aș fi putut vreodată să îmi lipesc buzele de ale lui, nici măcar ca să încerc să îl salvez.

– *Ne-san*, fă ceva! a repetat Stum, mai tare de data asta.

Și-a pus o mână pe spatele meu și m-a împins în jos, mai aproape. Tocmai atunci, ochii lui Tati s-au deschis brusc, un fir de aer i-a scăpat printre buze în obrazul meu și saliva s-a umflat într-un balon. Răsuflarea lui avea un miros acru, pe atât de acru pe cât fusese de dulce mirosul răsuflării lui Eiji, până în clipa cea din urmă.

Trecuse o zi întreagă fără nicio veste și fără urmă de ei. În seara aceea, târziu, m-am cufundat în cele din urmă într-un somn adânc, dar dimineață, pe când îl priveam pe Stum ieșind cu mașina în stradă, m-am simțit dintr-odată obosită. Reușisem să îi alung din gândurile mele pe toți în afară de Sachi. Doar atât îmi stătuse în putere să fac. Încercam să las fiecare clipă să adaste puțin și abia apoi să treacă, tic-tac, tic-tac. Dar cu fiecare ceas, ceea ce spusese Stum era tot mai verosimil: dispăruseră, dispăruseră cu toții. Atunci, tic-tacul a devenit de neînduplecat.

Era duminică și câmpul era tăcut. La casa familiei Nakamura, perdelele din față erau în continuare trase. Era acolo înăuntru, închisă în camera ei. Îmi făceam griji pentru ea, prinsă în capcană acolo, cu nervii întinși la maximum. Mă întrebam dacă ar fi fost în stare să își

facă rău. Nu aveam deloc încredere în Keiko sau în Tom că ar fi putut să o împiedice, darămite să o ajute la nevoie. Știam prea bine cum se poartă cu ea, nu trebuia să îmi spună nimic. Ajunseseră acasă frânți de oboseală, fără pic de răbdare, fără bruma de răbdare necesară să o îmbuneze, fără cuvinte.

Fereastra de la casa familiei Yano era căscată, larg, de parcă cei care locuiau acolo fuseseră evacuați. O mașină de poliție era parcată în față, dar nu se vedea nici urmă de cineva prin preajma sau înăuntrul casei.

Am ieșit din nou în grădină să îmi văd bujorii. Erau toți în floare acum, deodată, nenumărați, pe ambele părți ale curții. Trandafirii mei cățărători, roz, erau înmuguriți, iar stânjeneii se înălțau puternici și bogați. Dar vederea lor m-a posomorât, era copleșitor belșugul de roz și stacojiu, iar albul prea pur – în scurtă vreme, totul avea să fie veștejit și cocârjat, ofilit. În timp ce tăiam ici și colo câte un fir, mi-am închipuit că Sachi e lângă mine, înfiorându-se la fiecare hârșâit de foarfecă, la fiecare scurgere de sevă, așa cum făcuse prima oară când venise în vizită la mine. Am dus florile înăuntru și mirosul din casă s-a îndulcit imediat, în pofida lui Tati.

Prima vizită a lui Sachi avusese loc cam pe vremea asta din an. Era mult mai mică pe atunci, avea probabil vreo nouă sau zece ani. Într-adevăr, abia o copilă. O perioadă cu zile călduroase îmi păcălise hibrizii de trandafiri, care înfloriseră prea timpuriu; nopțile erau încă reci. Scosesem sticlele mele lunguiețe și acoperisem corolele, îndoind tulpinile ca să fie cât mai aproape de pământ, ca o măsură de protecție împotriva înghețului

care avea cu siguranță să se lase peste noapte. Tocmai mă gândeam să folosesc folie de plastic pentru tulpinile mai înalte când am băgat de seamă că vreo două dintre ele erau rupte, lăsând să se scurgă seva, mai vâscoasă decât roua. Am atins picăturile lipicioase și le-am dus la gură, ca și cum aș fi încercat să opresc sângerarea unui deget tăiat. Gustul era amar, și nu dulce așa cum mă așteptasem.

Lângă gardul din fundul grădinii, am zărit în iarbă un ambalaj de bomboane, cu dungi stridente, roșii și galbene. Abia mă aplecasem să îmi strecor mâna printre scândurile gardului ca să ridic ambalajul, când am auzit un fosnet și o răsuflare întreruptă puțin câte puțin. Instinctiv, îmi ridicasem privirea spre fereastra lui Tati, unde, odinioară, în zilele lui bune, se mai chinuia să stea – dar nu era acolo. Atunci am descoperit-o în grădină, lângă mine: cu mâinile ei mici și butucănoase, smulgea o floare de pe tulpina unui trandafir. La picioarele ei, zăceau alte două corole, ca două capete roz deja veștejite.

– Încetează! am izbucnit.

Mă înfuriasem, dar m-am simțit încurcată imediat; e doar o copilă, mi-am spus, habar nu are ce face. A lăsat floarea pe jumătate ruptă să atârne pe tulpină și s-a ridicat în picioare. Își dusese mâinile la spate, de parcă mi s-ar fi oferit prizonieră. Pe bluza de un galben spălăcit pe care o purta, am remarcat, acolo unde începuseră să îi mijească sânii, două umbre rotunde, ca două pete care se lățeau. Eram cu mult mai înaltă decât ea, dar mi-am dat seama imediat, văzându-i gâtul lung și subțire ca tulpinile mele de trandafir, că avea să crească.

Ne cunoșteam. Ne văzuserăm una pe cealaltă de nenumărate ori de-a lungul anilor, de o parte și de cealaltă a câmpului. O văzusem împreună cu mama ei, o femeie scundă cu coapse groase și puternice, și cu pielea închisă la culoare. O văzusem pe Keiko trăgând-o pe Sachi după ea pe stradă, prinzând-o și mai strâns de fiecare dată când se zbătea să scape. Copila mă urmărea cu privirea când îmi făceam plimbarea de dimineață pe câmp, printre stâlpii electrici de care Keiko o avertizase să se țină departe. Se întreba probabil cine eram eu pentru ea.

Bănuiam despre Keiko Nakamura că se trage din Okinawa, din pricina tenului ei măsliniu care nu își schimba culoarea nici iarna. Era *nisei*, ca și mine, nu încăpea îndoială. În plus, avea și o expresie aspră și dârză, poate pentru că era a doua generație în Canada, dar prima născută aici. Vântul purtase numele ei către mine pentru prima dată când soțul ei, Tom, pe jumătate aplecat în afară din mașina de pe aleea din față, strigase către ea: *Keiko, nan-to you wa*, probabil ca să se plângă în legătură cu ceva ce ea nu făcuse după cum voise el; în dimineața aceea, ea rămăsese oprită în prag, ținând pe jumătate deschisă ușa cu plasă. Apoi: *Kay, să vii pe la mine la o cafea, bine?* s-a auzit din partea femeii cu mâini noduroase de alături. Băgasem de seamă că nici Tom, nici Keiko nu prea știau cum să se descurce cu copila, obraznică și îndărătnică; până și eu aș fi scos-o la capăt mai bine.

– Hai! îi spusesem lui Sachi în ziua aceea, în grădină.

Habar nu aveam dacă intenționasem să rostesc cuvântul acela în engleză sau în japoneză, nici dacă ea știa că putea să însemne ceva în ambele limbi. Rămăsese cu privirea țintă la mine, iar apoi întinsese brațele în față, cu palmele în care ținea florile mele rupte.

– Îmi pare rău, rostise ea dintr-odată, fără să pară însă că regretă cu adevărat.

Era ca un copil răzvrătit care fusese obligat să îi aducă flori profesoarei, flori pe care abia i le furase din grădină.

– Domnișoară Saito, adăugase, știind că aveam să fiu surprinsă, chiar măgulită că îmi știe numele.

I-am luat corolele din mâini și am observat atunci niște mici tăieturi pe dosul palmelor. Erau prea lungi ca să fie zgârieturi de la spini; unele dintre ele erau proaspete. M-a trecut un fior. Începuseră deja încă de pe atunci micile torturi în miez de noapte, pe când părinții ei dormeau.

– *Itai?* Te doare? am întrebat-o privindu-i mâinile.

A clătinat din cap. Încă mai ținea strâns în mână o floare care rămăsese boboc, cu un ochi închis din cauza soarelui.

– Oricum ar fi murit, a spus. Noaptea, când se întoarce frigul.

Fără să clipească și privindu-mă atent odată cu fiecare cuvânt pe care îl rostea:

– Apoi se ofilesc și devin aidoma unor copii bătrâni.

În casă s-a așezat pe canapea, iar eu m-am apucat să îi dau cu tinctură de iod pe tăieturi. Nici măcar nu a tresărit. După o clipă, s-a ridicat:

– Ce se aude așa?

Abia după câteva clipe mi-am dat seama că se referea la Tati. Era sunetul stins care îmi răsuna toată ziua în cap, chiar și când ieșeam din casă. Chiar și în somn. N-am ezitat deloc.

– Nimic, i-am răspuns. După o clipă, am adăugat: E doar ventilatorul de sus.

Ea s-a oprit, ascultând cu atenție, mi-a aruncat o privire și apoi a început să dea din picioare, lovind canapeaua.

– Uite. Nici nu ai nevoie de bandaje, am spus. Lasă aerul să le vindece. Așa e cel mai bine.

Am strâns capacul sticlei cu tinctură de iod și am dat-o deoparte. Ea și-a retras mâinile dintre ale mele și și-a îndreptat spatele – știa că o voi întreba despre tăieturi, despre modul în care le capătase. Florile zăceau grămadă pe măsuța de cafea din fața noastră.

– Le doare?

– Poftim? A, nu, am asigurat-o eu.

Se holba la cozile florilor, scurte și zdrențuite la capete. S-a îndepărtat ușor de mine, de parcă și eu aș fi fost o floare ruptă de ea.

Când i-am văzut colțurile gurii tremurând, i-am spus:

– Ei, poate doar puțin. Gura i s-a schimonosit atunci într-o strâmbătură. Dar nu mai mult decât dacă le-ai fi rupt gata înflorite, am adăugat, conștientă de zâmbetul meu neconvingător.

Sachi a arătat cu degetul spre măsuța de cafea, în locul în care din cozi se scursese un lichid amar.

– Uite, vezi? a spus, iar vocea îi tremura. Sângerează. Am râs. Mama spune că sângerează până mor atunci când le culeg, a spus ea.

„Ce cruzime să spui așa ceva unui copil, m-am gândit, numai ca să îți păstrezi grădina intactă." Și-a aplecat capul, privind în poală, unde își frângea mâinile. Fără să-mi dau seama, m-am întins spre ea și i-am cuprins o palmă în mâinile mele. Degetele ei micuțe erau înțepenite – nu voiau să cedeze în palma mea rece și umedă. Voiam să îi spun că sunt doar niște plante, nu carne și oase, ca ea. Voiam să o ciupesc și să o iau în brațe. Tânjeam după asta. Era un sentiment diferit de cel pe care îl simțisem când Stum era copil. Când îl țineam pe el în brațe, corpul meu era încă tânăr și nu mă întrebam cum m-aș simți dacă aș fi mamă, dacă aș simți cum crește ceva înlăuntrul meu.

O ținusem prea mult de mână. Sachi s-a retras cu blândețe. M-am retras și eu, lăsându-mi mâna rece să atârne.

– De asta am rupt din florile tale, și nu din ale mamei, a spus dintr-odată cu un zâmbet malițios.

Se putea schimba aproape instantaneu; într-o clipă să fie aproape frumoasă, iar în clipa următoare teribil de banală. A sărit către scară, a pus un picior pe prima treaptă și mi-a aruncat o privire – inima îmi bătea să-mi sară din piept.

– Ventilatorul pare obosit, a șoptit făcându-mi semn cu degetul să tac.

Am încercat să o atrag iar spre mine, scoțându-mi instrumentele de ikebana din dulapul din sufragerie și lovind măsuța de cafea cu vasul de porțelan pentru a acoperi geamătul care se auzea de sus, dar ea nu s-a clintit. Se uita la mine cum tăiam și înfigeam cozile

scurte de trandafir în *kenzan*. Șovăind, s-a îndreptat către mine.

– Pământ, Lună și Stele, am spus, și am început să așez la repezeală niște mănunchiuri de frunze pe sub flori.

– Mama spune Cer, Pământ și Om, a zis ea, iar eu mi-am dat atunci seama, după căldura care-mi invadase obrajii, că greșisem.

Apoi s-a aplecat deasupra celor trei trandafiri și și-a mișcat imperceptibil buzele, șoptind din nou:

– Sunt morți acum, a spus. O clipă mai târziu, a întrebat: Pot pleca acum, domnișoară Saito?

A început să traverseze câmpul cu mișcări energice, iar eu mă uitam după ea de la fereastră. Pentru o clipă m-am gândit să o sun pe Keiko, să îi spun că fiica ei fusese cu mine, în caz că ar fi fost îngrijorată – așa cum aș fi fost eu – și s-ar fi întrebat de ce întârzie Sachi. Dar lui Keiko nu i-ar fi plăcut deloc ca eu să știu mai multe despre fiica ei – chiar dacă numai pentru o oră, într-o după-amiază. În ziua aceea, Sachi a traversat alene câmpul, oprindu-se și privind îndelung la un stâlp electric care strălucea în lumină. Și-a trecut mâna peste bară, de-a lungul marginii. Dacă Keiko ar fi putut vedea, ar fi smuls-o pe fată într-o clipă de lângă stâlp și ar fi dus-o acasă, dezgustată de cum își pierdea vremea.

Amintindu-mi-o pe câmp, arătând parcă un pic pierdută, uitându-se pretutindeni – numai la mine nu – pentru a-și găsi calea, m-am îndurerat. Îmi tot spuneam că nu ea, ci Tam și Kimi erau cei în pericol, dar

nu puteam să nu mă tem că se întâmpla ceva cu ea, chiar în clipa aceea, când eu nu-i puteam fi alături. Nu puteam să nu mă gândesc că, poate dacă aș fi ținut-o pe Sachi aproape de mine, lucrurile acestea teribile nu s-ar mai fi întâmplat – un gând ridicol, care nu avea niciun sens. Sufrageria mea, unde o așteptam mereu să vină în vizită, părea goală fără ea; chiar și faptul că îl auzeam pe Tati sus devenise o alinare pe care o avusesem și o pierdusem: podul care altădată îmi susținea greutatea acum se prăbușise. Mă simțeam inutilă.

Încet, m-am îndreptat spre camera lui. Dormea adânc și respira regulat datorită picăturilor pe care i le prescrisese doctorul Honda cu o seară în urmă, la telefon.

– Vă faceți prea multe griji, Saito-san, spusese doctorul. Este bătrân.

M-am așezat pe patul lui cu grijă, ca să nu-l trezesc. Cînd eram în preajma lui, umblam mereu de colo-colo ca să fac câte ceva; nu stăteam niciodată așezată. Salteaua devenise prea moale, precum un chec. El s-a întors și a gemut, iar eu am sărit în picioare. Nu aș fi vrut să mă găsească așa. Dar dormea în continuare.

Începuse să mă doară pieptul și mi-am dat seama că îmi țineam respirația. Camera asta făcea ca totul să stea în loc.

În baie, m-am așezat pe colacul rece de sub fereastra deschisă. Am urinat încet, cald, un *shikko* de un galben-închis, asemenea ceaiului verde, și a durat parcă o eternitate – o ușurare pe care mi-o refuzasem întreaga dimineață, până îmi terminasem treburile prin casă. Jos s-a auzit o bătaie în ușa cu plasă, apoi

Sachi strigându-mă. Am aruncat rapid o privire la Tati, am apropiat ușa și am coborât în grabă. Când am zărit-o în fața ușii, m-a invadat brusc un sentiment – gratitudine, ușurare, nu știam exact ce, dar eram fericită să o văd. Cu toate acestea, eram cu băgare de seamă – m-ar fi detestat dacă aș fi lăsat să se vadă ceva. Părea să se simtă bine, chiar odihnită, și purta un tricou micuț roz și blugi. Fără ochiul de plasă între noi, am văzut că, de fapt, ochii îi erau umflați, ca și când nu ar fi dormit suficient. Dar de data asta, fața nu îi mai era acoperită de noroi sau mâncare. Mirosea a săpun; probabil că îi făcuse Keiko baie. Arăta curat, dar fierbea pe dinăuntru.

– Domnișoară Saito.

Ochii ei erau negri și scrutători.

– Sachi, ai dreptate, am început, Tam e bine, e...

Mi-a tăiat-o scurt:

– Am nevoie să mă duci undeva cu mașina, domnișoară Saito. Chiar acum.

– Fratele meu ia mașina dimineața. Știi asta.

Am certat-o de parcă ar fi trebuit să îmi știe viața – până în cele mai mici detalii – pe dinafară. Ea stătea în picioare acolo, cu mintea departe, și mă tolera, fără să spună niciun cuvânt. Rece față de mine. Crudă. Probabil că atunci a observat ceva la mine – părul nepieptănat sau ochii, pentru că a început să se îmbuneze. Era ca un adult, prin ușurința cu care putea să treacă de la o stare la alta; semăna cu Chisako într-un fel – modul în care își ascundea sentimentele față de mine, disprețul; cum îmi cânta în strună câteodată. S-a agățat de

mine, știind ce efect va avea asta asupra mea. M-a tras spre ușa cu plasă, de parcă voia să îmi spună un secret.

– Domnișoară Saito! a șuierat, arătând cu degetul – cu unghia murdară – spre șosea.

Era acolo. Rareori o vedeam în timpul zilei. Era cu adevărat hidoasă, sincer, ca un spin în ochi, cu pete de rugină care îi mâncaseră aripa. Sachi își frângea mâinile.

– Domnișoară Saito, fratele tău a venit acasă azi-dimineață la ora două și a ieșit din nou aproape imediat. A plecat cu altcineva într-o altă mașină.

A vorbit sacadat, de parcă ar fi fost un soi de mecanism pe arcuri.

– De unde știi? am iscodit-o.

Rotițele mi se învârteau și mie în minte, dar în van. Stum să nu vină acasă toată noaptea, fără să sune? Iar eu dormisem bușteanu, netulburată. Fără zgomotul făcut de încuietoarea ușii din interior, care să-mi dea de știre că pot să dorm odată ce s-a întors acasă după schimbul de duminică noaptea. Îmi petrecusem noaptea numai cu tata în casă. Era adevărat: nu îl văzusem și nu îl auzisem pe Stum plecând de dimineață. Avusesem numai impresia că îl aud, din obișnuință.

– Mă uitam după Tam și l-am văzut. Acum putem pleca, domnișoară Saito? S-a agățat de puloverul bun de mohair al Mamei pe care îl purtam. Te rog? Sunt sigură că fratele tău este bine.

– Unde să plecăm?

– Știi tu unde.

Dar nu s-a clintit din loc.

– Pentru câtă vreme?

M-am uitat lung spre scări. Sachi a așteptat câteva clipe până să răspundă, așa că puteam auzi amândouă sunetul care venea de acolo, de sus.

– O jumătate de oră, atâta tot. Gura îi tremura, iar colțurile i s-au ridicat, dar nu zâmbea. Am luat-o în grabă pe scări. În spatele meu, am auzit: O să supraviețuiască.

Se așezase pe scaunul din dreapta, cu fruntea ei plată și lucioasă ridicându-se puțin deasupra bordului. Avea din nou privirea fixă. Așa cum stătea acolo, lovindu-și picioarele cu pumnii și privind spre șosea, părea micuță, la fel ca Tami și Kimi. *Chiisai.* Parcă puteam vedea buzele lui Chisako rostind asta.

Sachi mă luase de la locul meu obișnuit, de lângă fereastră – mă rupsese din rutina mea. Mă făcuse să fac exact cum voia ea. Aici, afară, eram pierdută. Mă puteam vedea rătăcind printre picioarele stâlpilor, înainte și înapoi, ani și ani de acum înainte, până când cineva i-ar fi dărâmat. Fără un Yano care să îmi ațină calea, fără o Sachi căreia să îi port de grijă. Iar acum fără nicio Chisako care să vină la mine cu poveștile ei dramatice. Ce m-aș face? Gândul că Stum plecase de acasă fie și numai pentru o noapte m-a panicat până la greață. Unde se dusese? Cine era prietena asta a lui? Nu știam oare că într-o bună zi Stum va pleca? Nici măcar lui nu îi era teamă să nu se întoarcă acasă.

Nu mai condusesem de ani de zile. Dar la un drum ca acesta mă puteam descurca. Cu piciorul apăsând ușor pe accelerație, vedeam cum trece lumea pe lângă mine, de o parte și de alta a drumului. Mi-am amintit

că îmi plăcea să conduc, să păstrez mașina pe banda de mers, să mă uit după semne care să mă avertizeze în legătură cu ce este în fața mea. Țineam ferm volanul, cu mâinile în partea de sus; îl simțeam confortabil în palme, familiar. Am ieșit pe un drum lăturalnic și stâlpii electrici au rămas în urmă. Uitându-mă în oglinda retrovizoare, am văzut stâlpii micșorându-se până au început să pară de jucărie. Mackenzie Hill s-a ivit amenințător în față, pe partea dreaptă.

– Sunt sigură că nu a pățit nimic, am spus din nou. Probabil că tatăl lui i-a dus, pe el și pe sora lui, într-un loc sigur. Am evitat să rostesc numele lui Yano. În curând poliția va găsi...

– Mai repede! A dat cu pumnul în bord. Nu, nu, așteaptă! Sachi s-a ridicat brusc în scaun, întorcându-se: În partea aia!

A arătat cu degetul în dreapta, spre un drumeag cu pietriș care ducea la deal tăind-o printr-un câmp. Trecusem de el și a trebuit să dau cu spatele.

– Cum ai putut să nu-l vezi? a strigat după ce am intrat pe drumeag.

S-a prins de bord cu degetele ei mici. Voiesem să nu-l văd. Voiesem să continui tot așa, să merg înainte, adăpostită de ceața ușoară a parbrizului, fără să las vreo veste – bună sau rea – să ajungă la noi. Măcar până am fi ajuns cu bine de partea cealaltă a dealului, a acelui bulgăre întunecat de cărbune care păta cerul.

– Nu mă ajuți deloc dacă faci așa.

Mi-am auzit rugămintea în voce, tonul disperat. Încetineam.

– Mergi mai departe! Mergi mai departe!

Acum piciorul îmi aluneca de pe pedală; îmi dădeam seama de asta. Mi-am văzut pantofii, pantofii vechi ai Mamei, pe care îi purtam din zgârcenie. Doctorul Honda îmi spusese că gleznele mi se îngroșau și că rețineam fluidele. Îmi spusese că nu am ce face în privința asta, că pot sta și în cap și gleznele tot nu mi se vor subția la loc. Mașina se lenevise.

– Mergi mai repede!

A lovit din nou bordul.

– *Urusai!* am mormăit, oprind de tot.

Ce cicălitoare! M-am gândit că ar fi trebuit să îmi fac treburile prin casă acum.

– Atunci du-te acasă. Unde ți-e locul!

A deschis portiera și a sărit din mașină. Am strigat-o, dar ea continua să alerge spre deal. Nu s-a întors și puteam să-mi dau seama, după felul în care a țâșnit în vânt, după felul în care acesta îi adunase părul în spate, că nu îi păsa dacă o privesc sau o aștept – nu de data asta. De pe partea aceasta a dealului puteam vedea telescaunul, închis în afara sezonului, cu piloni roșii înfipți în pământ. Am simțit un fior. Era de rău. Fata alerga așa cum o făcea întotdeauna: departe de Tom, de Keiko, de mine; la Tam, numai la Tam, autoflagelându-se din toate puterile. Nu voiam să o urmez, dar nu puteam să o las să se ducă singură. Am accelerat și, cu portiera deschisă, m-am apropiat atât de mult de ea, încât puteam să îi văd mușchii omoplaților pe sub tricou. Am simțit mirosul înțepător care venea uneori dinspre Mackenzie Hill; era un deal făcut din gunoaie. Îmi aducea aminte de un alt miros, de demult, de piele arzând.

– Sachi!

Am încetinit și am oprit, dar ea continua să alerge; ba chiar începuse să alerge mai repede. De data asta am așezat mașina în fața ei, am oprit și am ieșit.

– Treci înăuntru! am țipat.

Brusc, a venit spre mașină și a făcut cum i se spusese.

Am mers pe partea de nord-est a dealului, spre locul unde începeau copacii și formau un desiș în jurul unei parcări abandonate. La câțiva metri mai în față, se vedea aleea năpădită de buruieni. Sachi stătea liniștită lângă mine, respirând cu greutate. Am oprit și i-am tras brațele spre mine, mai energic, pentru că mă gândeam că va opune rezistență, și i-am privit mâinile. Cicatricele în zigzag mi-au tăiat respirația, dar nu era nicio urmă de sânge, nicio tăietură nouă. Pe alocuri pielea îi era mai întunecată, cafenie și mată din cauză că nu se vindecase cum trebuie. Mâinile ei păreau ofilite, îmbătrânite. Și le-a retras brusc. M-am gândit la jocul acela în care copiii stau cu palmele lipite, ca apoi să și le retragă repede, pentru a-și plesni reciproc vârfurile degetelor; chițăind din pricina exaltării, a violenței.

– Ești mulțumită? a spus. Și-a ridicat mâinile și le-a vârât la subsuori. Acum pleacă! a ordonat ea, de parcă ar fi cunoscut locul, de parcă ar mai fi fost acolo.

Am băgat mașina în parcare, printre crengi care o zgâriau. Era prima dată când intram acolo. Abia dacă încăpeau zece mașini cu totul; liniile dintre locurile de parcare se șterseseră de mult sau erau acoperite de noroi. Am trecut peste rădăcini de copaci care sfărâmau asfaltul ca niște degete acaparatoare.

– Acolo, a spus, arătând spre cea mai îndepărtată margine.

Copacii frângeau lumina care răzbea. Pământul era cenușiu acolo unde arăta Sachi, cu pete albicioase peste asfaltul transformat în pietriș. A deschis portiera și în mașină a pătruns aerul curat.

Cât de mult tânjeam să fiu iar pe verandă împreună cu Sachi, să îi dau lapte și prăjiturele, și să îi șoptesc cuvinte nevinovate la ureche.

– Nu e nimic aici, am spus.

– Și dacă Tam a lăsat ceva în urmă?

S-a scărpinat în palme.

– Nu fi prostuță. Tam nu a fost aici. De ce-ar fi...

A trântit portiera înainte să mai apuc să spun ceva, lăsându-mă singură cu vorbele mele spuse în pripă; singură în locul acesta tainic, un loc interzis unde se întâmplaseră prea multe lucruri. Cine altcineva ar mai fi putut ști despre locul acesta? Numai băiatul și câinele care îi găsiseră pe Chisako și pe prietenul ei *hakujin*. Iar acum și toți ceilalți. De departe părea să fie doar un pâlc de copaci pe o coastă a dealului; iarna, era o insulă înghețată. Acum copacii încovoiați și boschetele care se buclau stufoase printre ei se împleteau spre cer, cu excepția unui cerc chiar în vârf. Un loc nepătruns de soare și ferit de vânt.

Sachi mergea cu grijă pe vârfuri între doi copaci așezați față în față, căutând ceva; capetele zdrențuite ale panglicii galbene puse de poliție atârnau de trunchiurile lor la nivelul brâului. Mi s-a făcut greață gândindu-mă la Chisako și amintindu-mi de pielea fără semne

de pe coaste pe care mi-o arătase în acea după-amiază, cu săptămâni în urmă, amintindu-mi de ceea ce nu văzusem. Orice ar fi fost, acum era prea târziu să mai aflu. Ea și domnul Spears erau morți.

Nu voiam să știu ce li se întâmplase aici în ziua aceea. O avertizasem, mă puteam auzi spunându-i lui Chisako tot ceea ce îndrăznisem să îi spun. La vremea respectivă eram îngrijorată că aș fi putut să par o învățătoare băgăcioasă, fără o viață proprie.

Am privit în jos, prin volanul pe care îmi încleștasem mâinile; picioarele îmi erau încă pe pedale. Înăuntru, aerul părea închis. Prin parbrizul murdar am văzut-o pe Sachi ghemuită, cu capul întors și cu un ochi mascat de păr; s-a uitat fix la mine. Voia să mă duc la ea, știam asta. Avea nevoie de ajutorul meu, îl dorea. Fără să spună un cuvânt, îmi cerea asta. Nu știam ce caută sau de ce o adusesem aici, unde Keiko nu ar fi adus-o niciodată – dacă ar fi știut, nici nu ar fi lăsat-o să iasă pe ușă. M-am uitat în spate. *Bine, vin.* Mi-am luat geanta și am deschis stângaci portiera.

Când am ajuns lângă ea, stătea ghemuită pentru a examina o pată ruginie care se afla lânga piciorul ei. S-a restras imperceptibil când am întins mâna spre ea, încordată ca de obicei.

– Sachi?

Vocea îmi suna ca un scâncet. Peste tot în jurul petei erau urme de pași suprapuse – erau chiar și labe de câine imprimate în asfaltul plin de noroi. Cu numai trei zile în urmă, dimineața devreme, acolo sosiseră poliția, ambulanța și presa, conduse de băiatul cu câinele. Erau

urme de pudră albă amestecate în noroi, fără un tipar anume. Sachi înainta ghemuită, amușinând pământul exact ca un câine. Am apucat-o de braț și am ridicat-o în picioare. S-a poticnit.

– Nu poți să-mi faci așa ceva!

S-a smuls din prinsoare și s-a aruncat iar la pământ. Și-a trecut un deget peste pată, un aranjament delicat de praf care s-a risipit cu ușurință. Am încercat să o prind de încheietura mâinii, dar ea a făcut o săritură înapoi. Pentru o clipă degetul i-a rămas suspendat în aer, iar apoi și l-a șters pe pantaloni. M-am retras. Nu știam că putea fi așa, într-atât de posedată, de înnebunită.

– Ce faci? Încetează!

– E sângele ei, a spus. Al mamei lui Tam.

Mă gândeam la petele negre de cerneală cu care mă mânjisem pe buricele degetelor de la ziarul în care citisem despre moartea lui Chisako, la grăsimea aceea care refuza să se spele.

– De unde știi că nu e al... prietenului ei?

– El a ieșit de pe locul șoferului.

A arătat spre un loc aflat la câțiva metri mai încolo.

– Nu ar trebui să fim aici.

Când am întins iar mâna după ea, am observat că îmi tremura.

– Nu plec.

Privea cu atenție printre copaci și din nou la urmele de pași care se suprapuneau iar și iar.

– Plec fără tine!

Mi-am înfipt piciorul în pământ copilărește, dar ea m-a ignorat, așteptând să îmi pierd cumpătul, așa cum

îi făceam și eu ei. Și-a frecat degetul mare de cel pe care îl trecuse prin sângele uscat al lui Chisako. De ce nu curățaseră locul? Sachi mă înspăimânta, dar nu puteam s-o las singură.

– Am crezut că tu vei înțelege mai mult decât oricine altcineva, a spus, ca un reproș tăcut, dar i se putea simți panica în voce. Pentru că tu ne-ai văzut, pe Tam și pe mine.

– Nu știu nimic! am explodat.

Nu aveam să încurajez ideile astea ale ei, febrilitatea asta. Poate că eram prea dură. Acum văzusem cât de disperată era să găsească vreun indiciu care s-o conducă la Tam. Voiam să o fac să tacă, să îi cuprind mâinile pline de cicatrice și s-o țin în brațe, dar ea nu voia asta. Așa că mi-am lăsat geanta deoparte, m-am aplecat și am început să caut ceva, orice, nu știam ce, oricât de zadarnic părea totul. Doar ca să îi arăt că îmi pasă. Și ea a făcut la fel, dând roată locului unde zăcuseră cadavrele, îndepărtându-se tot mai mult, în pădure. Am continuat o vreme, în tăcere – îmi era teamă de ce aș fi putut găsi în încâlcitura de ramuri, frunze și noroi. Și asta pentru că știam câte ceva din ce se întâmplase în locul acesta.

– Domnișoară Saito, a spus, încă ghemuită. Ceva se schimbase; panica și rugămințile dispăruseră din tonul ei. Vocea i se subțiase. A pășit cu băgare de seamă printre niște boschete pitice, dând roată. O să îți fie dor de el, nu-i așa?

Inima mi s-a oprit în loc. Eiji? Stum? Nu știam sigur la cine se referea. Tot ce puteam face era să mă holbez la mizeria de pe jos, la picioarele mele în pantofii

murdari ai Mamei. Se poate să se fi referit la Yano? M-am ridicat brusc și mi-am curățat fusta.

– Despre ce vorbești?

Nu aveam de gând să îi cad în capcană. M-am întors spre Mackenzie Hill. Era acolo sau, mă rog, ceea ce puteam vedea din el printre trunchiuri de copaci drepte ca niște zăbrele. Și copaci fără frunze rarefiați de-a lungul vârfului. Am simțit cum mi se înglodau călcâiele în pământul moale, forțându-mă parcă să rămân aici, cu ea, izvorul meu de suferință.

– De ce m-ai obligat să vin aici?

– Doar nu e pentru prima oară.

Am tresărit la replica ei și am sperat să nu spună mai mult de atât. Lasă lucrurile nerostite, tot ceea ce știa ea, tot ceea ce știam eu. „Lasă-mă în pace."

– Ai fi putut să vii singură, pe bicicletă, am spus. Păreai să știi drumul foarte bine.

– Am vrut ca să vezi tu.

– Sachi, nu este nimic aici, am spus. *Nanni mo nai*, am murmurat. Mă simțeam în siguranță în spatele acelor cuvinte. De ce ar fi lăsat Tam ceva aici?

Cu asta m-am îndreptat spre mașină, lăsând găuri în pământ cu fiecare pas viguros.

– Știa despre locul acesta, se poate să fi știut, a strigat, nelăsându-mă să scap.

Am simțit că îmi îngheață umerii. Deci Tam știa. Nu voiam să cântăresc această informație, să mă gândesc la ce ar fi putut însemna. Nu m-am mai grăbit la mașină și mi-am păstrat pasul regulat. Am urcat și am pornit-o. Prin parbriz am văzut-o pe Sachi ridicând geanta pe

care o lăsasem în urmă și alergând spre mine. Deja scoteam mașina.

– Am vrut să vii, domnișoară Saito, a spus fără suflare când s-a strecurat în mașina care se afla deja în mișcare și a trîntit ușa. Credeam că o să te facă să îți aduci aminte ceva ce ar putea fi de folos. A scrâșnit din dinți, iar soarele de dimineață care străpungea desișul a făcut să-i strălucească aparatul dentar. Pentru că uneori uiți, a spus.

Am ales să ignor ce voia să spună cu asta sau cu orice altceva din ceea ce zisese. Nu aveam să o consider responsabilă pentru ceva ce spusese la nervi. Am mers în liniște. Am lăsat-o să coboare la colț și, când am ajuns acasă, m-am prăbușit pe canapea. Aerul curat mă sleise de puteri. M-am întins după poza lui Eiji de pe masa de lângă mine. Ochii lui cu pleoape fine se ridicau întrebători. Niciun răspuns. Niciun fel de simpatie, nicio mângâiere.

Rămăsesem singură cu gândurile mele cutremurătoare despre Chisako, redusă la o dâră roșie pe asfalt. Prezența ei explozivă pe care o simțisem la mine în casă dispăruse acum, pentru totdeauna – devenise țărână.

S-a auzit un geamăt puternic de sus și, pentru prima dată, am simțit recunoștință. Încet, am urcat. Buzele lui Tati se crăpaseră și erau vinețiii. I-am ținut capul și i-am dat apă.

– *San kyu, san kyu,* mersi, a murmurat, apoi și-a cufundat iar capul în pernă.

Era fragil – îi mai rămăseseră numai oasele pe sub un văl de piele, dar supraviețuise ani de zile așa, viguros

și persistent. Pe când urma de sânge pulverizat a lui Chisako fusese împrăștiată de vânt.

Mi-am văzut anii scurgându-se. Singură. Nu că lui Chisako i-ar fi păsat vreodată de singurătatea mea. Învățasem să mă obișnuiesc cu ea, știind că în curând voi fi părăsită de toți cei din jurul meu; de toți, în afară de Tati.

Eram destul de calmă. Când eram mai tânără, obișnuiam să intru în panică. În vara în care l-am adus pe Tati de la spital după cel de-al doilea atac cerebral, Stum l-a cărat în dormitorul de sus și o adiere flutura perdelele de la fereastră; aerul era cald – era o după-amiază idilică. Atunci am știut că va fi țintuit acolo sus și nu va mai coborî niciodată.

La început, mă trezeam în miezul nopții și mă ghemuiam lângă ușa lui, cu cămașa de noapte atârnând pe mine ca un cort; îmi țineam pe sub ea genunchii reci lipiți de piept. Ascultam, speriată că mă va părăsi, nenorocită pentru că puteam să îl aud mai tare decât propria respirație. Îi auzeam trupul bolborosind, protestele arzătoare. Mă furișam înăuntru și îmi așezam urechea pe gâtul lui sau pe pieptul înfundat. Era un zgomot surd, dar puternic – ca o mulțime vuind. Acum se mai auzea doar murmurul acela ritmat și stins.

– Prânz, Tati, *hoshii?* Vrei?

L-am mângâiat pe mână și m-am dus jos. Lăsasem o dâră de noroi pe covorul crem din sufragerie și de pe scări, și, după ce i-am dat de mâncare lui Tati, m-am apucat să dau cu aspiratorul și să spăl.

Trecuse mult de ora prânzului când m-am apucat să citesc ziarul de dimineață. Am dat la secțiunea locală,

știind ce voi găsi acolo. Și chiar așa a fost, în colțul din dreapta jos, pe prima pagină: o fotografie a familiei Yano, așezați în ordine pe canapeaua lor – Tam și Kimi în mijloc, și Chisako, și Yano de o parte și de alta. Titlul le atârna peste capete: „Fiul și fiica femeii împușcate încă dispăruți; soțul căutat." Yano stătea înclinat de parcă s-ar fi scurs în cadru după ce fixase cronometrul aparatului de fotografiat, cu o șuviță de păr căzută rebel pe frunte, cu tricoul strâns la subsuori ca întotdeauna; pentru prima dată ochii lui nestatornici erau nemișcați. Parcă puteam să-l văd cum se grăbise să ajungă în fața aparatului de fotografiat și cum aruncase o privire glacială spre obiectivul ca un ochi de ciclop, nerăbdător să termine. Și iată-l și pe Tam, Tam al lui Sachi, care o cuprindea protector pe Kimi cea posacă; umerii lui înguști și trupul ca o panglică; știam cum se poate mișca, strecurându-se vara prin iarba înaltă de pe câmpul electric, fie zi, fie noapte, și traversând bucata de pământ mlăștinos de lângă pârâu și apoi pietrișul, pe aleea care urca dealul. Șuvițele acelea de păr care îi cădeau pe frunte ca firele de iarbă; și ochii mereu aplecați. Ochii aceia care, atunci când priveau în sus, abia clipeau, de parcă ar fi văzut dincolo de lucruri.

În poza aceea era Chisako cea de dinainte, rătușca cea urâtă alături de suratele ei. Ochii ei plicticoși, în spatele unor ochelari cu lentile groase. Și părul îi era prea aspru și greu, așa cum numai părul unei japoneze poate fi, și ascundea o parte din fața lui Kimi, fiind crescut în dezordine, asemenea unor rădăcini viguroase care s-ar fi putut ivi oriunde. Era trist, sincer, că lumea nu putea

să o vadă pe femeia care devenise Chisako, așa cum o văzusem eu. Așa cum era în acea după-amiază târzie de decembrie, când coborâsem din autobuz și o găsisem stând pe o bancă – părea să nu fie în stare să meargă acasă, în ciuda frigului și a zăpezii care începuse să cadă. Așteptând pe cine știe cine. Pielea îi era foarte albă în după-amiaza aceea, iar părul – aranjat într-un coc elegant – mai negru decât de obicei. Semăna cu o păpușă, una căzută în zăpadă și uitată de stăpânul ei. Imediat ce am coborât din autobuz, mi-a făcut semn să mă așez lângă ea pe bancă, de parcă ar fi fost primăvară și scaunul ar fi fost încălzit de soare. Am dat zăpada la o parte, m-am așezat și mi-am pus cumpărăturile jos.

– Sunt atât de bucuroasă că ai venit, Saito-san! a spus, de parcă apărusem acolo pentru că fusesem invitată, dar mi-am dat seama din vocea ei că era cu mintea în altă parte.

S-a uitat spre câmpul electric preț de o mică eternitate. Mi-am dres vocea, fiind pe punctul de a mă ridica, pentru a-i spune că trebuie să mă întorc la Tati și să îi pregătesc cina. Mă atașasem de ea, era adevărat, dar mă și durea, presupun, să văd că nu îmi făcea confidențe despre noua ei viață la serviciu, acea viață secretă care o transformase în asemenea măsură. Mi-a simțit iritarea când îmi adunam plasele și rapid, cu dexteritate, a scos un obiect minuscul cu care se juca în geantă.

– El mi l-a dat, a șoptit, cu răsuflarea aproape tăiată.

Era un glob de sticlă umplut cu apă, în care plutea un boboc roz trandafiriu. Era o floare foarte mică, de fapt, un soi de trandafir drăgălaș, am presupus, dar din

anumite unghiuri se vedea monstruos. Ținând în mână globul, am văzut bășicuțe de aer agățate de petale, atât de micuțe încât nu ar fi cuprins nici măcar un suspin. Chisako mi l-a smuls repede din mâini.

– Este un cadou de la domnul Spears, supraveghetorul meu. Pentru orele suplimentare.

Și-a apropiat globul de gura deschisă și a suflat ușor asupra lui, aburind sticla cu răsuflarea ei caldă până ce rozul de dedesubt a dispărut complet. Într-o clipă a reapărut, când sticla s-a limpezit în aerul rece.

– L-a cules chiar el.

– Mai bine te-ar plăti, am spus.

– Asta înseamnă mult mai mult, Saito-san.

A suflat din nou asupra lui, atât de aproape încât dinții îi atingeau sticla, de parcă ar fi vrut să îl înghită. Mă tulbura să o văd cu globul; deja devenise prețios pentru ea lucrul acela fără însemnătate.

– Nu înseamnă nimic, i-am spus eu. Obiectul ăsta costă mult mai puțin decât orele suplimentare pe care ți le datorează. M-am simțit constrânsă să spun asta, pentru că nu voiam să se păcălească. Dă-i-l înapoi, i-am spus.

Vocea îmi suna aspră și poruncitoare. Dar mi-am spus că era mai bine să fiu fermă. De dragul lui Chisako.

Atunci a ascuns globul, pentru că nu mai avea încredere în mine că nu voi strica lucrul acela atât de prețios pentru ea.

– Nu ai sentimente, Saito-san, a spus, mângâind globul și apoi punându-l la adăpost în geantă. Niciun fel de sentimente.

Spunând acestea, s-a ridicat și a început să coboare pe drumul spre casă – niciun cuvânt de rămas-bun, niciunul de mulțumire. Mută de uimire, nu puteam face altceva decât să stau și să-i cântăresc purtarea, lipsa ei de recunoștință. Am mai rămas o vreme pe bancă, până când un alt autobuz a sosit în stație și și-a deschis ușile. La picioarele mele, cumpărăturile erau presărate cu zăpadă. I-am făcut semn șoferului să meargă mai departe și am luat-o pe câmp – ce femeie ridicolă putea să fie și Chisako asta! Atât de naivă! Chestiunea aceea nu avea nimic de a face cu sentimentele, fie că le aveam sau nu. M-am îndreptat încet spre casă, lăsând urme în zăpadă cu fiecare pas precaut pe care îl făceam.

Am lipit articolul de ziar în agendă, lângă celălalt și am scris data în partea de sus a paginii, ca și acum două zile. Mi-am mai aruncat o dată privirea pe chipul lui Chisako. Am încercat să nu mă mai gîndesc la acea după-amiază în stația de autobuz și la modul în care nu reușisem să omor răul pe loc, în fașă.

Am lăsat caietul deschis pe masa din sufragerie ca să se usuce lipiciul și m-am apucat de dereticat. Niciodată nu reușeam să curăț casa asta complet; parcă era tot mai prăfuită. Nu era o casă veche, dar nu era nici la fel de nouă ca bungalourile de pe partea cealaltă a câmpului; și totuși se dezintegra puțin câte puțin, se transforma în praf, la fel ca atâtea alte lucruri. Pereții se subțiau pe toate părțile, lăsând sunetele să se scurgă și înăuntru, și în afară.

Știam că Sachi stă la fereastra ei încercând să străpungă întunericul cu privirea, cel puțin până când

Keiko avea să o gonească de acolo, dar am refuzat să privesc afară. Am refuzat să o las să-mi simtă prezența, să simtă că îi țin companie.

În timp ce mâncarea prindea crustă și se răcea pe masă în așteptarea lui Stum, l-am schimbat pe Tati. Cât l-am curățat la *chimpo*, nu a mai zis nimic. Era o tăcere care în clipa aceea m-a înspăimântat. M-a înspăimântat pentru el.

Când eram doar o fetiță, ochii îmi fugeau mereu la acea umflătură din pantalonii lui. Îi și zăream vârful, prin crăpătura ușii de la baie, când se ducea la toaletă. Îmi imaginam atunci șiruri întregi de astfel de vîrfuri îndreptate spre gropile de la *benjo* din lagăr. Fusese o perioadă când nu mă puteam clinti din fața crăpăturii ușii, nu puteam să îmi iau privirea. Aveam chiar și vise în legătură cu asta. Și totuși, adevărul, atunci când l-am aflat, banalitatea faptului de a fi bărbat, nu m-a șocat deloc. Odată ce coapsele lui Tati s-au șubrezit și intestinele i-au cedat, a trebuit să îl curăț acolo odată la două zile și a devenit axul central al unui mecanism învechit; l-am ridicat ușor și l-am dat deoparte, apoi l-am așezat în partea cealaltă.

În cele din urmă am tras perdelele și am luat cina în sufragerie așa, în semiîntuneric, în timp ce farfuria goală a lui Stum stătea pe partea cealaltă a mesei.

Nu existaseră niciodată prea multe ocazii pentru mine. Știam asta de multă vreme, încă de când veniserăm aici pentru prima dată. „On-ta-ri-o", repeta întruna Tati, cu un accent groaznic. Voise să vină în Est, la oraș, dar singurul lucru pe care fusese în stare să îl facă a fost să stea înghesuit în spatele meu, cu Mami și

Stum. Cum Eiji murise, iar Stum era doar un copil, eu rămăsesem primul născut, născut acolo; m-au împins înainte, în orașul cel mare, în lume – aruncau chipul meu șleampăt către lume atunci când le era frică. Acum, când nu mai erau doar *nihonjin* în cocioabele de alături sau de mai încolo, pe drumul din lagăr. Întreabă asta, spune aia, iar ei păstrau distanța. Nu știam ce cuvinte să folosesc, nici în japoneză, nici în engleză. Mă enerva faptul că mă bâlbâiam, că fiecare propoziție de-a mea era ca o gură cu dinți lipsă. Atunci am început să citesc cărți, să fac cuvinte încrucișate și anagrame. Mi-am clarificat în propria minte ceea ce puteam să aștept de la mine însămi. Exact ceea ce îmi puteam dori de la viață, chiar și zi de zi – ca să nu fiu dezamăgită.

Îmi puneam încă o cană de ceai verde când a sosit și Stum. În sufragerie părea să fie noaptea târziu, și totuși era seara devreme – lumina de afară mi-a pătruns în ochiul stâng. Stum căra o pungă de hârtie la subsuoară, cu partea de sus îndoită în jos.

– Cina, *hoshii?*

Niciun „unde ai fost?", „de ce nu ai sunat?" Era mai ușor așa, să nu îl cicălesc, ci doar să mă refer la rutina noastră. Ca să îi amintesc.

– Uite, ce îți place ție, am spus, învârtind lingura în friptura cu sos. *Nishime.*

Se plimba cu capul plecat prin holul întunecos, fără o țintă anume.

– Nu, nu, a spus clătinând din cap. A pus o mână pe balustradă. Sunt obosit, a murmurat. Nu te deranja pentru mine.

Era cu un picior pe prima treaptă. Dar nu voiam să cedez. Nu încă.

– O s-o încălzesc. M-am ridicat cu bolul în mână. Nu-i niciun deranj.

Am aprins lumina din sufragerie și am aruncat o privire înapoi. Arăta surprins. Mă așteptam să văd ceva schimbat la el, un semn. A făcut un pas înainte. Avea buzele crăpate, roz și umflate. Ochii îi erau obosiți, cu pleoape aproape duble de la lipsa de somn.

– Nu, Asa. Nu mi-e deloc foame.

A spus-o ca un adult plictisit – plictisit de mine, după cum mi-a rostit numele abia șoptit. Nu mai auzisem niciodată o asemenea indiferență în vocea lui.

– Du-te, atunci. Hai, du-te, am spus, mai tăios decât aș fi vrut. Am stins lumina și m-am dus grabnic în bucătărie. Și scoate-ți pantofii, am strigat. Tocmai am spălat covorul.

A răspuns ceva, dar nu am putut să-l aud din cauza apei care curgea. Nu mai suportam să îi văd fața nicio secundă în plus. M-am uitat cu coada ochiului după el și l-am zărit dispărând în sus pe scări, și apoi am auzit zgomotul inconfundabil făcut de ușa lui când se închidea.

„Ce risipă", am bombănit pentru mine și am aruncat resturile la gunoi. *Mottai-nai.* Am curățat și ce mai rămăsese din *nishime.* Asta era vorba lui Yano. Refrenul lui. După ce am spălat și restul vaselor, m-am dus la masa din sufragerie, unde caietul meu stătea deschis. Când l-am închis, am simțit umflătura elastică a a paginilor încrețite, un lucru viu în mâinile mele; l-am pus la loc în sertarul de jos al biroului.

Tavanul a scârțâit de la pașii lui Stum. După o vreme s-a liniștit. Am auzit apa trasă la toaletă și am ascultat-o apoi trecând prin țevile din tavan. Am oftat, privind din nou spre portretul lui Eiji, nemișcat de pe locul lui de la capătul mesei. M-am așezat lângă el. Știu, m-am gândit. Nu e nimeni altcineva de vină în afară de mine. Îi cântasem prea mult în strună lui Stum, care se comportase mereu ca un copil, avusesem grijă de fiecare mărunțiș în toți anii aceștia. Așa cum aș face și pentru Sachi, dacă mi-ar permite.

Am auzit vuietul apei – parcă era în mine. Eram cocoțată pe Eiji așa cum o făceam în copilărie, când ne jucam de-a călușul de mare în oceanul de la Port Dover, ținându-mă strâns de el. El înota, tăind apa neagră cu brațele. „Prea strâns", a strigat, aruncându-și capul pe spate. Îl țineam prea strâns; îmi agățasem mâinile de gâtul lui cum își strânge cleștii; am început să ne scufundăm, amândoi, părul meu negru plutind pe sub gurile noastre. „Nu vom muri, nu vom muri", mi-am șoptit. Aerul îmi înțepa pielea; s-a auzit un sunet ciudat ca de palmă, pielea noastră, singurul sunet. Țărmul era în depărtare, unde buștenii, aceia pe care stătea Tati și pe care îi rostogolea pe lângă fabrică, pluteau ca niște degete frânte. Atunci m-am scufundat în întuneric, într-un borcan, și am văzut soarele pitindu-se după țărm; degetele îmi alunecau. Eiji se tot zbătea, fără să scoată vreun sunet și în cele din urmă am ieșit din nou la suprafață, cu apa făcută țăndări deasupra capetelor noastre. Ne-am

lăsat duși de un val și am căzut buluc la mal – mâinile mele ca de crab nu îi dăduseră nici acum drumul la gât. *„Nii-san, nii-san"*, strigam, ținându-mă de fratele meu mai mare, fratele meu cel puternic.

– *Ne-san, ne-san!*

Ochii mi s-au deschis brusc. Ce? Ce? Era Stum, care mă scutura ținându-mă de încheieturile mâinilor și răsucindu-le de parcă aș fi fost periculoasă. Ce Dumnezeu era în neregulă cu el? M-am văzut din nou prinsă în ochii lui, pământie și decăzută. M-am ridicat în capul oaselor.

– Ce? am spus din nou, cu voce pierdută. Pijamalele lui Stum erau șifonate, de parcă și el ar fi fost trezit din somn. Ce s-a întâmplat? am repetat pe un ton plângăreț, dându-mi treptat seama ce se întâmplase.

Stăteam amândoi nemișcați, cu brațele prinse. Îi simțeam mâinile calde și umede pe partea inferioară a antebrațelor mele.

– A fost un vis. Un vis, atâta tot, am bombănit, abia dându-mi și eu seama de asta.

Stum părea șocat. De parcă era peste puterile lui să înțeleagă că eu aș putea să visez, că sunt vorbe de nerostit în timpul zilei. Am încercat să mă eliberez din strânsoare.

– *Abunai!* a țipat, cu ochii în poala mea. S-a auzit un zgomot, un clinchet. *Abunai!* Uite!

Mi-a dat drumul la mâini și a făcut un pas înapoi. M-am uitat în jos și am văzut fotografia lui Eiji la mine în poală – în lumina lămpii am observat că sticla se spărsese în mii de cioburi.

TREI

DUPĂ CE AM STRÂNS CIOBURILE, m-am dus în baie și am încuiat ușa. Am aprins lumina și m-am confruntat cu propria imagine în oglindă, pur și simplu. Pentru prima oară după multă vreme, nu aruncam doar o privire ca să mă asigur că nu sunt murdară. În noaptea asta mi-am văzut pielea subțiată la tâmple și tăiată de vinișoare care îmi trădau gândurile amare. Erau peste tot – și acolo, și sub ochi și chiar pe mâini.

Când eram tânăr ă mă uitam cu orele în oglindă și niciodată nu îmi plăcea ce vedeam. Când îmi vedeam nasul scurt care mi se întindea pe toată fața, obișnuiam să îl ciupesc obsesiv, ca să îl fac să se oprească. Noaptea îmi înfășuram genunchii cu fâșii de pânză ca să-i fac să crească drept, nu așa strâmb, ca ai Mamei.

Îl priveam pe Eiji cum se schimbă într-un mod care mă făcea să mă simt singură. Îmi spuneam mereu că se întâmpla așa pentru că ne obligaseră să plecăm din Port Dover, să părăsim insula Vancouver; din cauză că ne trimiseseră în lagărele din munți și trebuise să

părăsim oceanul. Dar nu era numai asta. Îmi amintesc de momentul când mi-am dat seama. Era un lucru neînsemnat, de fapt – când și-a îndreptat privirea spre altcineva, și nu spre mine, chiar dacă îl strigasem. În momentul acela am simțit un fior rece, învăluitor, de parcă vara se transformase în toamnă.

În camera de alături l-am auzit din nou pe Stum plimbându-se neliniștit, bătând în perete și în cele din urmă liniștindu-se. Am stins lumina și am coborât scările. Am văzut o pată în locul unde murdărisem covorul de dimineață, dar când m-am apropiat a dispărut. Am dat cu mâna peste locul acela și, pentru o clipă, mi-am adus aminte cât de mult îmi prețuiam căminul. Cât de recunoscătoare mă simțeam că scăpaserăm de etajul superior al acelei case întunecoase de la oraș, care nu arăta cu mult mai bine decât coliba noastră din lagăr. După nouă ani, în care am văzut zi de zi picioarele strâmbe ale Mamei urcând acele trepte deformate și pe ea cu răsuflarea tăiată, când în cele din urmă ajungea sus; după nouă ani în care am simțit mirosurile altei familii pătrunzând până la noi, prin podea.

M-am dus la fereastra mea și m-am așezat. Întunericul îmi reflecta chipul cu încăpățânare, oricât încercam să deslușesc ceva în casa lui Sachi. Sus, s-a auzit ușa lui Stum deschizându-se și apoi ușa de la baie închizându-se. Sunete liniștitoare cu care îmi petreceam viața zi de zi. Nu am putut să nu mă întreb: dacă va pleca sau, mai bine zis, când va pleca, ce o să se întâmple cu mine?

Sunetul vocii lui atunci când ne-am mutat aici, după moartea Mamei. Era atât de ascuțită încât ți se

strepezeau dinții la auzul ei, atât de moale, ca vocea unei femei; fără margini, fără fund. Nu semăna deloc cu Eiji; nu era deloc frumos, și nici puternic. Era un băietan de doisprezece sau treisprezece ani, nefericit la început, pentru că îi ducea dorul mamei, care îl ținuse mereu aproape, și prietenilor lui chinezi de la oraș. Fața lui nu avea nicio formă, de parcă s-ar fi rușinat să se arate. Dar într-un final a făcut-o: smocurile acelea hidoase de păr negru care nu erau încă mustață, coșurile care îi erupeau coapte și furioase, de parcă ar fi fost contagioase. Nu puteam suporta să stau în preajma lui. Să îl văd atât de neajutorat în corpul lui; totul se citea pe fața lui ca de cocă. Aveam douăzeci și opt de ani atunci, deja nu mai eram în floarea vârstei. Nu era treaba mea să îl lămuresc, să îl învăț despre părțile lui intime, despre ceea ce ar fi trebuit să știe deja.

Bineînțeles că avea și el anumite nevoi. Trebuia să torn în fiecare săptămână înălbitor pe petele acelea gălbui de pe lenjeria lui intimă. Când apăruseră pentru prima oară, îmi spusesem: „E un semn – în curând va începe să lipsească nopțile de acasă, vor suna fetele după el și va pleca de tot, de tot. Iar eu voi rămâne singură cu amintirile mele banale și amare." Pătura colorată de lână de pe patul meu, când o împăturam la loc în fiecare seară, arăta spălăcită și sărăcăcioasă. Dar ani de-a rândul, petele acelea nu au fost nimic mai mult decât un semn. Vedeam cum ochii lui Stum erau atrași de sânii mei, cum îi privea intrigat; eram un mister pentru el. Așa cum și Eiji, și Tati fuseseră pentru mine. Când treceam farfuriile de la unul la altul la masă, degetele

îi zăboveau pe mâna mea. Știam că se întreba cum ar fi să țină o femeie în brațe. În momentele acelea îmi încheiam puloverul și îi dădeam vreo treabă de făcut prin casă; rămânea cu privirea în gol, nedumerit, neștiind încotro să se uite – îi luasem punctul de sprijin și îl lăsasem în derivă. Cât de ușurată mă simțeam când se ducea pe afară să grebleze frunze sau să curețe aleea, îmbrăcat cu haina de iarnă care îi rămăsese mică. Gâfâia mereu, gata să explodeze.

L-am auzit coborând treptele încet și greoi. Pășea ca un bărbat acum; un bărbat cu viața pusă în ordine. Aproape așa cum fusese și Tati. Stum se împlinise încă de atunci, de demult, dar mâinile îi rămăseseră mici și subțiri ca ale unui băiat. Asta observase Kaz Fujioka, cel care îl dusese pentru prima oară pe Stum la crescătoria de păsări.

Am privit în sus; Stum stătea lângă piciorul scărilor, cu portretul lui Eiji în mână. Am rezistat impulsului de a i-l smulge din mâini. Fără sticlă, nu era în niciun fel protejat. Era singurul lucru care îmi rămăsese de la el.

– Îmi doresc să-l fi cunoscut, a spus Stum apropiindu-se, dar fără melancolia sau tristețea pe care ai aștepta-o de la cineva care rostește asemenea cuvinte.

– Dar l-ai cunoscut. Ți-am mai spus asta.

– Da, dar nu așa ca tine, a insistat. A fornăit ușor, a neîncredere. Eram doar un copil. Nici nu mi-l amintesc bine. Când s-a oprit, am încercat să îi iau poza din mâini – erau surprinzător de puternice pentru cât de slab era el. Și totuși, îmi amintesc ceva, a murmurat; nu

voia să renunțe. Îmi amintesc de voi doi, de felul cum... cum mă lăsați mereu în urmă.

Părea deranjat.

Am râs și mi-am aranjat un pliu la fustă. Am simțit un ciob se sticlă sub mână, dar nu era nimic acolo. De data asta chiar i-am luat fotografia din mână.

– După cum ai spus și tu, erai doar un copil, i-am adus aminte.

Am traversat camera și am pus fotografia lui Eiji la păstrare în caietul meu cu tăieturi din ziar, apoi am închis sertarul cu zgomot.

– E târziu. Te-am ținut deja prea mult treaz.

Dar el a continuat, cu o voce pierdută:

– Îmi amintesc cât de bine vă înțelegeați, a spus. Câteodată, *ne-san*... Îi simțeam privirea pe spatele meu; mâinile mi-au înghețat pe mânerul sertarului. Câteodată eram gelos.

Ce prostii putea să spună! „Nu mai vreau să aud niciun cuvânt!" Dar nu am spus nimic cu voce tare.

– Aveai numai doi ani, am spus, deși mi-am dat imediat seama cât de goale și seci păreau vorbele mele. Eiji obișnuia să te arunce în aer, am mai adăugat.

– Dar tu, *ne-san?*

Nu mai aveam stare; am început să mut un bibelou – câțiva centimetri mai încolo, apoi mai încoace.

– Erai prea greu pentru mine pe vremea aceea, i-am răspuns cu un zâmbet forțat. Eram doar o fetiță slăbănoagă. Nu așa cum sunt acum.

Era adevărat că după moartea lui Eiji rămăsesem numai piele și os din cauza îngrijorării și a durerii; abia

dacă îl mai atingeam pe Stum. Brațele lui de băiețel, care mai întâi se îngroșaseră și abia apoi se lungiseră, se agățaseră de gâtul meu în acea ultimă zi pe care o petrecuserăm în lagăr. Arătase cu degetul spre valiza mare de la picioarele noastre, în care lucrurile lui Eiji fuseseră împachetate cu grijă. Stum crezuse că îi părăseam acolo, pe el și pe Mama, și că vor trebui să trăiască în acel loc pentru totdeauna. Nu credea când îi spuneam că vom trimite după ei în curând.

– E târziu, am spus din nou.

Mă așteptam ca el să se ducă sus sau să se strecoare în curtea din spate, așa cum mai făcea uneori înainte să se ducă la culcare. Dar nu a făcut-o.

Atunci mi-am dat în sfârșit seama – văzându-l cum stă în picioare în mijlocul camerei, cu mâinile goale. Un băiețel de cocă, plin de urme de coșuri săpate în obraji, născut prea devreme, născut prea târziu, născut pur și simplu. Era la fel ca mine: gelos pe cineva pe care nu avea cum să-l prindă din urmă, cel puțin nu acum.

Probabil că ne luminasem la față sau ne înroșisem la gândul acesta, pentru că Stum, înțelegând altceva, a venit grăbit spre mine și, înainte să pot reacționa, m-a luat de mâini și și-a sprijinit capul pe pieptul meu.

– *Ne-san!* Era un cuvânt rostit cu mult dor. Nici măcar nu îmi spusese pe nume, ci *ne-san*, mereu *ne-san*. Am simțit un cerc de căldură deasupra sânului, acolo unde respira el. *Ne-san*, a spus cu voce scăzută, tremurătoare, de parcă i-ar fi fost teamă de mine; pentru mine. Nu aveam cum să-l fac să tacă. Mi s-a întâmplat ceva minunat. O femeie.

S-a oprit.

A urmat o lungă tăcere, în care eu trebuia să spun: „Cât mă bucur, frățiorul meu! Povestește-mi despre ea." Dar nu am făcut-o. L-am simțit recăpătându-și respirația; capul lui părea mare și greu pe pieptul meu, iar palmele îi deveniseră lipicioase în jurul mâinilor mele. I-am simțit mirosul în nări. Mi-a dat drumul.

Nu m-am simțit în stare să mă uit la el; nu puteam să fac altceva decât să privesc în gol pe fereastră, în noapte. Mi-a fugit mintea la Sachi, care probabil stătea la fereastra ei, scăldată în întuneric, și îl aștepta pe Tam. Atunci, în mod bizar, într-un colț al minții mi-a apărut imaginea lui Chisako, pielea ei moale și fără semne, din după-amiaza în care și-a ridicat bluza în fața mea.

– Și ție, *ne-san*... a spus Stum, pe un ton atât de grav încât îmi venea să râd, dar nu am făcut-o. O să ți se întâmple și ție la un moment dat, curând, a continuat el.

Știam însă că era deja prea târziu pentru mine. Așteptasem prea mult, în loc să nu fi așteptat destul.

Nu l-am întrebat niciodată pe Stum unde fusese în noaptea aceea sau cine era prietena lui cu mașina. Aceste două întrebări legate mi s-au ivit în cap abia după ce m-am așezat în pat. Apoi am început să mă gândesc la vocea lui Sachi, care din dulce devenea vicleană: „Domnișoară Saito, îți va fi dor de el când nu o să mai fie?" Chiar în clipa în care a îngenuncheat lângă sângele împrăștiat în praf al lui Chisako.

S-a făcut frig peste noapte, înainte să adorm. Aveam picioarele înghețate și din cauza asta nu puteam să

adorm – două bucăți de gheață care nici nu se scufundau, nici nu se topeau. M-am chircit și mai mult în mijlocul patului meu care noaptea devenea imens și ale cărui margini începuseră să cedeze – un pat de o persoană, a cărui pereche se afla în camera lui Stum; dar eu eram singură în el. Mi-am amintit cum dormeam câte doi într-un pat deșelat și senzația pe care mi-o dădea căldura unui alt trup alături, și dogoarea degajată de noi, de parcă am fi fost doi tăciuni încinși, care își păstrau temperatura ridicată oricât de frig era. Uneori îl vedeam, reușeam să îi disting silueta. Aveam senzația că prinde contur lângă mine și mă lua frigul. Traversa camera și se oprea o vreme lângă ușă, dar nu își întorcea privirea către mine.

Au apărut mai multe știri luni dimineață – zece rânduri. *Bărbatul dispărut cumpărase o armă.* Un funcționar de la Canadian Tire își amintise de *un bărbat oriental, nervos. „I-am arătat cum să o folosească"*, declarase el. Numele lui Yano, numele străzii, cartierul – toate îmi apăreau ca niște pete uriașe, care s-au întins până nu am mai putut citi nimic. Am încercat să mi-l imaginez pe Yano apropiindu-se de tejgheaua magazinului, așa cum se apropiase și de mine de zeci de ori când mă văzuse făcându-mi plimbarea de dimineață în jurul câmpului electric, transpirat de parcă ar fi venit prin ploaie. Doar că în magazin mâinile i-ar fi fost uscate de cât le-ar fi frecat între ele; parcă le-aș fi auzit, erau ca șmirghelul. Am încercat să-mi imaginez o armă, lungă și închisă la culoare, un mecanism complicat – un

obiect pe care nu îl văzusem niciodată în realitate și care acum se afla în acele mâini groase și aspre. Nu am putut. Darămite să-mi imaginez și acele mâini atât de familiare ținând arma îndreptată spre pieptul domnului Spears, spre inima lui Chisako.

– Ți-am zis eu că el a fost, a spus Stum când a coborât, mai târziu ca de obicei, plescăind. Avea fața umflată, ca după somn prea profund și vise prea bogate. Un alt lucru schimbat la el. În curând îi vor găsi și pe copiii aceia, a spus fără să se sinchisească.

Și-a îndreptat degetul spre tâmplă și a scos de două ori un sunet ca o explozie. Gura îi era o armă, pentru ca apoi să afișeze un rînjet nepăsător. I-am simțit otrava peste masa din bucătărie. Am aruncat ziarul deoparte și m-am ridicat în picioare.

– Hei! am țipat. Taci!

Am simțit gustul amar, metalic, al cuvintelor. O strigam pe Sachi sau pe Tam, sau pe Yano. Pe mine. Fața lui Stum s-a albit. Nu era obișnuit ca *ne-san* a lui să reacționeze astfel. *Baka!* Am ridicat ziarul și l-am pocnit de parcă ar fi fost o muscă. Prostule! am strigat.

O insectă care se agita în fața mea. Acum tremura de frica lui *ne-san*. Acea *ne-san* mare și crudă din trecutul îndepărtat. Îl redusesem la băiețelul care fusese odată, care nu încetase niciodată să fie. Dar într-o fracțiune de secundă, ziarul pe care îl făcusem sul mi-a fost smuls din mână. Palma îmi ardea. Mi-a fluturat ziarul pe deasupra capului.

– Nu ai dreptul să mă tratezi așa! a șuierat. Nu mai ai dreptul. A făcut un pas înapoi, a aruncat ziarul și l-a

călcat în picioare. Nu sunt băiețelul tău, *baka-tare-bozu* al tău. Nu mai sunt! A arătat cu degetul spre masa din sufragerie pe care stătea de obicei fotografia lui Eiji: Și doar pentru că nu sunt el! A rămas cu privirea ațintită într-acolo: Nu sunt cu nimic diferit. A dat cu pumnul în masă: Cu nimic!

– O să întârzii, i-am spus calmă.

Întârziase chiar mai mult decât de obicei. În clipa aceea a tăcut și m-a privit de parcă ar fi fost pe punctul de a mă scutura pentru a scoate ceva de la mine. Dar nu a făcut nimic. Și-a lăsat brațele să cadă, de parcă i-ar fi sfărâmat cineva articulațiile.

– Bine, *ne-san*. Bine.

A ieșit din casă și a închis ușa după el; își lăsase acasă termosul cu ceai verde și pachetul pe care i-l făcusem.

Nu aveam cum să îl cred pe Stum în privința lui Yano și a copiilor. Nici măcar nu eram sigură că știa ceva despre ei. N-am vrut decât să-l scutur puțin. Am vrut să-l rănesc și atât. Să-l aduc cu picioarele pe pământ, să nu-l mai las să viseze la orice sau la oricine visase până atunci; am vrut să-l aduc înapoi la viața noastră, înapoi la mine. Voiam să stea iar în fața mea la masă, și noaptea să doarmă în patul din camera vecină cu a mea; voiam să-l simt iar cum îmi apasă ușor degetele când îi dau farfuria cu mâncare, de parcă toată viața lui ar depinde de asta – așa cum se întâmpla înainte.

Am ridicat ziarul de pe covor și l-am scuturat ca să îndepărtez praful lăsat de pantofii lui Stum. Era

tulburător să văd tipărite numele străzilor noastre, și totuși, trebuia să recunosc, într-o oarecare măsură palpitant. Să fii expus într-o asemenea măsură!

Mi-am luat foarfeca, lipiciul și caietul din birou, și am lipit cu grijă și acel articol. Și din nou am scris data deasupra. Trecuseră deja patru zile de când apăruseră primele știri. Am pipăit ondulațiile rigide ale paginilor. Începuseră să se îngroașe. Am dat pagina la articolul anterior și m-am uitat la fața atât de familiară a lui Yano. Mi-am dat seama de cât de falsă era acea poză. Tam și Kimi înghesuiți la mijloc, iar Chisako lângă ei. Asta se întâmplase cu foarte multă vreme înainte. Strecurat într-o parte când s-a declanșat blițul, Yano ar fi putut să pară un prieten de familie, un musafir, poate chiar un unchi îndepărtat, dacă nu ar fi fost acea asemănare tulburătoare dintre tată și fiică.

L-am privit pe Yano în ochi cu toată intensitatea de care eram capabilă – în ochii aceia care puteau fi atât de impenetrabili și furioși. *Privește în apele adânci ale lui Buddha și te vei vindeca, vei putea să ierți.* Mi-am adus brusc aminte de această frază pe care o auzisem odată, demult, pe vremea când eram o fetiță, în lagăr, de la părintele Hashizume. Ce anume să iert? Oriunde ar fi fost, Yano nu făcuse nimic; măcar de atâta lucru eram sigură.

La o primă vedere, erau o familie, în ciuda rigidității, a distanței pe care o păstrau între ei. Nici nu era de mirare – erau *nihonjin*. Dar încă din acea primă zi când apăruseră, acum patru ani, chiar și mie mi se păruse că sunt bizari. Era undeva la începutul lui

decembrie, într-una din acele zile împietrite, când gerul pare că-ți absoarbe toată căldura din oase, uscându-le; era în jur de cinci după-amiază. Tocmai mă uitasem la ceas și îmi făcusem socoteala să îi duc cina lui Tati într-o oră, ca de obicei; urma să apară și Stum în următoarea jumătate de ceas.

Cei patru coborâseră deja din mașină, din același Pontiac albastru, mai nou și mai strălucitor la acea vreme. Yano s-a chinuit câteva clipe să descuie ușa de la intrare, după care Chisako i-a condus pe Tam și Kimi înăuntru – aveau în jur de opt sau nouă ani atunci. Probabil că erau înfometați și obosiți după călătorie, de oriunde ar fi venit. Nimeni nu a dus nimic înăuntru, în afară de Chisako care își luase poșeta și trusa de machiaj. Am continuat să mă uit la ei și cât am pregătit cina, tot ducându-mă în sufragerie după tot soiul de mărunțișuri.

Când s-a întors de la muncă, Stum s-a oprit și el pe verandă înainte de a intra în casă, ca să se uite la remorca portocalie de peste câmp; apucase să deschidă ușa și intra tot frigul în casă.

– *Hayaku! Hayaku!* l-am zorit și am închis repede ușa. Pe vremea aceea eram mult mai vioaie și mai energică. El s-a dus direct la fereastră, fără să se sinchisească să se dezbrace și să se descalțe înainte.

– Cine sunt? a întrebat.

Îi simțeam nerăbdarea copilărească în voce, acea rază de speranță că ar putea să prindă și cartierul nostru un pic de viață. Atunci părea să aibă niște emoții mult mai pure, mai nepătate. Era mai puțin calculat și

farmecul i se vădea în cele mai mărunte lucruri pe care le făcea în fiecare zi. A studiat îndelung Pontiacul albastru cu remorcă parcat acolo. Mașina era foarte lăsată din cauza atâtor lucruri cu care era încărcată. Era imposibil să observi mai mult de la distanța aceea.

– *Nihonjin*, am spus tăios și m-am îndepărtat.

– Cum?

Era agitat. Ba chiar emoționat.

– Descalță-te, l-am dojenit.

Zăpada pe care o adusese pe tălpi începuse să se topească și pătrundea în covorul meu.

– De unde știi, *ne-san?* Ești sigură? S-a chinuit să-și arunce ghetele din picioare pe hol. Îi curgea nasul. O familie, am adăugat și i-am întins un șervețel.

Nu aveam cum să mă înșel în privința faptului că erau japonezi. Erau semne de netăgăduit. Îmi dădusem imediat seama că Yano este *nisei*, din cauza remorcii, a asprimii și a atitudinii aceleia de autosuficiență pe care o afișa. Mersul lui Chisako, cu capul ușor aplecat; faptul că purta rochie, și nu pantaloni largi, deși era ziua mutării, și în plină iarnă, pe deasupra. Știam că este din Japonia. Mai târziu avea să își schimbe mersul, făcând pași mai mari și mai drepți, și ținându-și capul sus – fără îndoială că imita alte femei pe care le vedea. Dar schimbarea nu avea să dureze mult, pentru că în curând avea să înțeleagă ce atrăgătoare puteau fi vechile ei obiceiuri și gesturi, când ținea capul ușor plecat și pășea grațios.

În seara aceea eu și Stum nu am făcut altceva decât să ne uităm pe geam în așteptarea unui semn, dar

totul era nemișcat. Deși se întunecase afară, casa lor a rămas cufundată în beznă.

– Poate nu le-au dat încă drumul la curent electric, și-a dat Stum cu părerea.

Urmărea cu ochii firele care legau casa de stâlpii electrici înșirați pe câmp.

În dimineața următoare ștergeam praful de pe pervaz când am văzut-o pe Keiko Nakamura, de la două case distanță, care mergea în stilul ei caracteristic, sprinten și atletic, dacă nu chiar nerăbdător, arcuindu-și gambele. Avea părul lung și neted, așa cum îl purtau mamele tinere pe vremea aceea. A intrat pe aleea casei și a ocolit remorca. Într-o mână ținea o cutie înfășurată într-o pânză viu colorată – o *furoshiki*, pe care, știam bine asta, o alesese cu grijă; cu cealaltă mână o târa după ea pe Sachi, care era cam de aceeași vârstă cu Tam și Kimi, și care încerca din răsputeri să țină pasul cu mama ei.

Keiko a bătut la ușă, a așteptat, apoi a bătut iar; după câteva clipe, a așezat cutia înfășurată în *furoshiki* lângă ușă și a plecat. De data aceasta a trecut prin fața casei, prin mormanele de zăpadă care se topea, aruncând din când în când câte o privire spre fereastra largă și golașă.

După nici cinci minute, am văzut pe cineva privind pe furiș din colțul ferestrei. Era Chisako. Îi recunoscusem părul negru, bogat, prins în coadă. M-am simțit ca un observator care spionează o pasăre rară, sperioasă. O clipă mai târziu a apărut la ușă, a ridicat cutia și a dispărut.

Abia a doua zi a apărut și Yano, de unul singur, și a început să descarce cutiile din remorcă. De atunci am observat, chiar și de la distanța aceea, ceva dezagreabil la el. O încăpățânare malițioasă. Din modul în care descărca cutii mult prea grele, dar refuza să le lase jos ca să deschidă sau să închidă ușile. De două sau trei ori i-au căzut cutiile din brațe și de fiecare dată stătea aplecat deasupra lor preț de un minut. Mai târziu aveam să îi văd mâinile mari și urâte strânse pumn din pricina frustrării, așa cum le văzusem și pe ale lui Tati pe vremuri; era atât de furios pe sine și pe restul lumii! De fiecare dată când îi cădeau cutiile acela din brațe, își demonstra că nimic nu mergea cum voia el, că nimic nu ieșea cum trebuie, niciodată. Lucrurile mergeau mai rău pentru el decât pentru oricine altcineva.

Nu i-am mai văzut apoi deloc, pe niciunul dintre ei, până când, într-o zi, Chisako a ieșit cu cei doi copii și i-a dus spre grădina de lângă casă; avea în continuare poșeta în mână și purta o rochie foarte decentă. Acolo s-au jucat pe mormanele murdare de zăpadă înghețată. Mie mi s-a părut că hainele copiilor erau teribil de subțiri și că li se făcuse frig foarte repede.

De câte ori puteam, mă duceam la geam să-i privesc, dar Tati avea cu fiecare zi tot mai multă nevoie de îngrijiri. Stum se închidea în camera lui. Apoi, într-o dimineață, când Stum plecase deja la lucru cu pachetul făcut de mine, iar Tati moțăia întins pe canapeaua verde, veche, de mult zdrențuită, am auzit un ciocănit în ușă. Nu o bătaie sau două, ci mai multe, neîncetate, insistente.

Când l-am văzut la ușă, am rămas mută de uimire. Lucrul acesta ar fi fost intrepretat de aproape oricine drept o dovadă de nepolitețe; dar nu și de Yano. Dar și el era distrat, ca întotdeauna, cufundat în propriile preocupări răzlețe și, în același timp, concentrat și hotărât. Era unul dintre aceia care nu se pot concentra decât la un lucru odată. Dacă l-ar fi pus cineva să cerceteze un petic de trotuar, el ar fi descoperit ceva și acolo.

– Ce dorești? l-am întrebat; un pic mai tăios decât intenționasem.

Am ținut ușa pe jumătate închisă, așa cum făceam cu necunoscuții. Uneori nici măcar nu răspundeam la ușă, ca să-i evit pe eventualii vânzători ambulanți sau vecini băgăreți. Yano părea să aștepte să deschid larg ușa și să îl invit în casă.

– Te-am văzut plimbându-te, a spus prețios și a arătat cu mâna spre câmp.

Vorbea într-o engleză stricată, ca majoritatea dintre *nisei* – nici japoneză nu vorbeau mai bine – cu acel ritm sacadat de care luptasem din greu să scap; fără niciun pic de grație. Mi-am amintit iar de cât de mult uram în copilărie stângăcia cu care vorbeam și limba mea împiedicată. M-am cutremurat când am auzit din nou același lucru, de data aceasta din gura altcuiva. Și mai erau și alte lucruri pe care le detestam la Yano: bine-înțeles, mirosul lui; în plus, mai avea și prostul obicei să te privească fix și să se apropie foarte mult. Am închis și mai mult ușa cu plasă, de parcă aș fi vrut să-l gonesc. Dar el nici nu s-a clintit, deși nasul aproape că îi era lipit de plasă. Mirosul i-a devenit și mai înțepător.

– Ești *nihonjin?* Într-atât de direct era. Am dat din cap, deși nu voiam să recunosc niciun fel de legătură între noi. *Yano desu*, a spus, vârându-și mâna pe crăpătura ușii; am presupus că voia să îi răspund la gest, dar chiar atunci m-a strigat Tati.

M-am scuzat și am închis repede ușa.

– *Dare desu-ka?*

Tati voia să afle cine fusese. Am tras în pripă perdelele când am văzut că încearcă să se ridice și să privească pe geam. Nu voiam să se agite fără rost. Atunci l-am văzut cu coada ochiului pe Yano mergând de-a lungul câmpului electric, și nu traversându-l pentru a se duce acasă.

– Un vecin nou, am spus în timp ce îi aranjam perna sub spatele tot mai slăbit. Yano-san.

– *Nihonjin?!* a exclamat.

Și avea dreptate să fie surprins – care erau șansele ca trei familii de japonezi să se stabilească într-un cartier așa de mic? Am vrut să îi arăt cu degetul casa lui Yano, dar mi-am dat seama că trăsesem perdelele. I-am explicat că stătea împreună cu soția și doi copii în casa de peste câmp. Tata s-a emoționat atunci și a încercat să se ridice pe picioarele lui atât de slăbite, dar a căzut înapoi pe canapea. A încercat din nou. Puteam să îi disting forma picioarelor și oasele proeminente prin materialul uzat al pantalonilor. Probabil că voia și el să-și facă noi prieteni. La vârsta lui. Oricare i-ar fi fost intențiile, m-am gândit că ar fi mai bine să nu-l încurajez și să-l calmez.

– Stai jos, Tati. L-am împins ușor. A plecat acum.

– A plecat?

– Da, a plecat.

Cam la atât se rezuma o conversație între noi întreaga după-amiază. Nu dura mai mult decât acum. Pe vremea aceea mă îngrijora să stau atât timp doar cu Tati și cu frânturile de engleză pe care le știa. Citeam cărți, tot soiul de cărți, despre câte în lună și în stele, una după alta, de pe rafturile micii noastre biblioteci locale. Citeam zilnic ziarul cu dicționarul lângă mine și începusem să fac cuvinte încrucișate ca să mă pun la încercare. Voiam să mă perfecționez. Deși făceam progrese evidente, eram înspăimântată la gândul că aș fi putut să regresez. La început, când mă vedea, Stum devenea deseori tăcut și posac, și se retrăgea în camera lui.

După un timp, amândoi au început să meargă tiptil pe lângă mine de fiecare dată când citeam, făceam cuvinte încrucișate sau dezlegam anagrame. De cele mai multe ori, îmi lăsau ziarul împăturit în așa fel încât să rămână deschis la pagina aceea. Presupun că atunci mă vedeau cu alți ochi. Diferită de ei pentru că în fiecare zăboveam gânditoare asupra cuvintelor atât de prețioase mie.

Și Yano vorbea la fel ca toți ceilalți, ba chiar de multe ori părea mai crud, mai necioplit. Când, după mai mult timp, mi-a spus că făcuse parte dintr-o echipă care lucrase la drumuri, nu am fost deloc surprinsă.

Într-o dimineață, la câteva săptămâni după scurta lui vizită în pragul casei mele, m-a oprit în timp ce îmi făceam plimbarea de dimineață.

– Saito-san!

Vocea lui tunătoare m-a ajuns din urmă prin freamătul slab produs de traficul de pe autostrada din depărtare. Am aruncat o privire în urmă fără să încetinesc. Auzeam cum își târa picioarele și spărgea pojghița de gheață care se formase pe suprafața zăpezii din cauza ploii reci din acea dimineață. Într-o fracțiune de secundă a ajuns lângă mine, cu răsuflarea tăiată și cu o broboană de transpirație scurgându-i-se pe tâmplă, lucru destul de ciudat în miezul iernii.

– Da' știu că mergi repede, a constat el cu un zâmbet larg și trecător.

Mă uitam la el cum își descheie haina subțire.

– Să nu răcești, i-am spus.

– Am sânge rece, exact ca reptilele. Nu mă îmbolnăvesc niciodată.

Apoi, ca și cum ar fi vrut să îmi dovedească lucrul acesta, și-a scos haina în timp ce ne plimbam și a început să își suflece mânecile de la cămașă.

Am mers mai departe, iar stâlpii au început să se contureze în față – semn că ajunseserăm la mijlocul drumului. Păsările roiau pe cerul mohorât de deasupra noastră. Eram pe punctul de a spune ceva despre posibilitatea unei ploi și mai reci când am auzit vocea lui Yano, undeva în spatele meu din nou, de data aceasta mult mai stinsă. M-am întors și l-am găsit chircit, ținându-se de piept în locul unde i se descheiase cămașa. Pe măsură ce m-am apropiat, l-am auzit respirând șuierat, de parcă ar fi fost o funie trasă printr-un orificiu strâmt.

– Ce s-a întâmplat, Yano-san?

Nu îi eram de niciun ajutor stând așa, pironită în mijlocul câmpului, în vreme ce el se îneca. Și-a ridicat privirea brusc spre mine – avea ochii injectați și umezi – și mi-a arătat ceva în spatele lui. Îi căzuse haina și m-am aplecat să o ridic.

– Te rog, a bolborosit. *Chotto*, și mi-a făcut semn să îl masez pe spate. A avut totuși destulă putere cât să-mi smulgă haina din mână și a aruncat-o din nou pe jos. Tare, uite așa, *ne?*

Mi-a mai arătat o dată; nu mai avea aer. L-am masat cu podul palmei pe spate, în dreptul plămânilor, dar îmi alunecau mâinile. Mi-am scos mănușa. Avea cămașa udă și emana un miros înțepător.

– Mai tare! a spus enervat și s-a chircit și mai mult. *Hayaku!*

Voia să îl masez mai repede; am încercat, dar, deși avea pielea aspră și groasă, îmi era totuși teamă să nu îl rănesc. Apoi, de parcă aș fi ajuns într-un luminiș în pădure, am reușit în cele din urmă să îmi potrivesc mișcările cu ritmul respirației lui, care începuse să revină la normal. După o clipă s-a îndreptat și a putut respira mai ușor. Mi-a îndepărtat mâna cu un gest grosolan.

– *Iie, iie*, a mormăit țâfnos, de parcă ar fi fost un *nisei* care nu știe mai multe cuvinte, așa ca Tati. Ajunge. A luat haina pe care o i-o întinsesem. *San kyu, san kyu*, mersi, a spus și a făcut o plecăciune în bătaie de joc.

– Ți-e mai bine acum? am întrebat precaută.

– Mi-e bine, mi-e bine. A tras adânc aer în piept ca să-mi demonstreze. Doar o mică problemă cu respirația. Nimic serios.

A mai tușit o dată.

Am dat din cap.

– Ei bine, dacă te simți mai bine...

Începusem deja să mă îndepărtez de el.

Mi-a făcut semn cu mâna să plec.

– Știu, știu. Așteaptă Tati, nu? Mi-a făcut cu ochiul și mi s-a alăturat. Nu te sfii. Pot să țin pasul, m-a asigurat. Dar mi-am dat seama că începuse să obosească și am încetinit. Privea pierdut drept înainte, spre deal. Știi de unde și-a primit numele, nu? Am clătinat din cap. De la fostul prim-ministru. De la ticălosul ăla de Mackenzie King.

Nu mă interesa deloc o discuție despre lucruri pe care le lăsasem de mult în urmă și cu care mă împăcasem. Dar Yano încă se crampona de ele. M-am oprit pe câmp în dreptul casei lui. Încă nu existau perdele la ferestre, cum nu aveau să existe vreodată, iar prin geamuri se vedea un spațiu gol, fără mobilă. Apoi, am zărit-o pe Chisako cu cocul ei negru proeminent, privind din colțul ferestrei. Probabil că stătuse acolo ceva vreme. În clipa în care ni s-au întâlnit privirile, a dispărut. Yano a părut să nici nu observe, și-a pus din nou haina pe el și a tras adânc și nesigur aer în piept, trădându-și slăbiciunea.

– Ne mai vedeam, Saito-san, a spus pe un ton vesel și mi-a zâmbit larg, afișându-și dinții încălecați într-o gură prea mică.

Îmi vedeam deja mica verandă și fereastra cu perdeaua trasă când l-am auzit urlând de peste câmp:

– Saito-san! M-am întors și i-am făcut grăbit cu mâna. Mulțumesc, Saito-san! Mulțumesc! a strigat.

Amintirile acelor prime întâlniri cu Yano îmi zburdau prin minte; probabil că eu le provocasem să apară. Începuse să mă bântuie ecoul acelei voci, pe care nu o mai auzisem de zile întregi, și mă întrebam când o voi auzi din nou. Îmi aduceam aminte și cum mă tulbura de fiecare dată, deși mă scârbea. Voiam să mă conving pe mine însămi că, oricât de dezgustător ar fi fost, Yano nu ar fi fost capabil să le facă rău propriilor copii și nici soției lui. Probabil că într-adevăr ceva nu mersese cum trebuia, dar Yano nu ar fi fost în stare de o asemenea cruzime. Copiii, eram convinsă – în ciuda acuzației teribile a lui Stum – erau undeva, oriunde, în siguranță, alături de el.

– E încă aici.

Sachi își freca degetele așa cum făcuse și cu câteva zile în urmă în parcare. Era deja marți. Într-o mână strângea niște cărți. M-a privit cu atenție când i-am deschis ușa cu plasă.

– Ce anume?

Nu-mi dădeam seama dacă încerca să mă tortureze pe mine sau pe ea. Dar trebuia să o fac să spună ce avea de spus.

– Sângele. Al mamei lui Tam.

În spatele ei, cerul după-amiezii începea să se înnegrească. Am dat din cap în timp ce îi făceam loc să intre în casă.

Și-a mirosit degetul.

– Nici nu l-am spălat.

– Încetează!

Am apucat-o de încheietura mâinii și am tras-o, puțin cam brutal. Nu mai aveam răbdare să joc după regulile ei. Dar ea a continuat:

– Vezi? Îți intră prin pori. A întins degetul către mine. M-am stăpânit și nu m-am retras, așa cum ar fi vrut ea. Nu aveam ce vedea. Sângele atrage sânge, a spus. Știai asta, domnișoară Saito?

Mă cerceta cu o privire de gheață, dar tremurătoare ca un diapazon. I s-a aprins un licăr în privire, din spatele ochelarilor pe care îi purta atât de rar.

– Am crezut că îi porți numai ca să citești la tablă, i-am spus.

Probabil că se dusese la școală, dar chiulise de la ultima oră sau ceva de genul acesta.

Cărțile pe care le avea în brațe au căzut pe podeaua din hol. Era nespălată și cu părul tuflit pe cap. Aparatul dentar îi era plin de resturi de mâncare; probabil că nu se mai spălase pe dinți de zile întregi.

– Văd totul deformat cu ei.

Și-a fluturat mâinile în fața ochilor, de parcă ar fi fost oarbă, și a zâmbit tâmp. Aștepta ca eu să-i spun ce să facă. Zâmbetul i-a dispărut treptat și m-a privit în ochi prin ochelarii aceia ai ei care îi măreau și îi umbreau ochii.

– Dacă nu mă duc la ore, Keiko nu mă mai lasă să ies din casă, a murmurat cu voce stinsă. Și trebuia să ies, pentru Tam.

Am oftat și am dus-o la chiuveta din bucătărie; i-am apropiat degetele de nasul meu, făcând spectacol pentru ea.

– Vezi? Nu e nimic.

Și totuși, parcă am simțit un miros ca de carne ușor stricată. Era mirosul lui Sachi. Am deschis repede robinetul și i-am băgat mâna dedesubt. A scrâșnit din dinți.

– E fierbinte!

– Bine, bine, am mormăit.

Am dat drumul la apă rece și mi-am mai slăbit strânsoarea. I-am întors mâna pe cealaltă parte și am văzut noi tăieturi peste articulații; nu din cele adânci, ci din cele care formează crustă subțire și se cojesc ușor. Am blestemat-o în gând pe Keiko. „Ce îi faci?" Voiam să urlu la ea. De ce nu o supravegheau puțin? De ce nu îi acordau puțină atenție, așa cum făceam eu? Sachi mă privea; probabil că murmurasem ceva; știa ce gândeam. Dar nu îmi păsa. Eram sigură că îi face plăcere să mă vadă fierbând din cauza frustrării.

Am așezat-o în sufragerie. I-am șters mâinile tamponând ușor și am continuat să caut urme; o făceam cu gesturi exagerate, de parcă ar fi fost un spectacol, pentru că știam că asta voia și că de asta are nevoie – să se simtă răsfățată; să se simtă copil.

– Uite, am repetat. Nimic! I-am mirosit degetele: Săpun.

Am îngenuncheat în fața ei, i-am scos ochelarii și i-am dat la o parte părul unsuros. I-am mângâiat fața iar și iar; un gest inutil, dar nu mă puteam abține. Moliciunea de sub palmele mele, elasticitatea catifelată. Noutatea. Mă privea și ea așa cum o făceam și eu, fără să clipească. Simțeam că are mai multă încredere în mine cu fiecare mângâiere. Apoi s-a întâmplat, după cum mă

și așteptam. Fața i s-a schimonosit ca a unei maimuțe. Gura i s-a deschis ca să dea drumul unei tânguiri animalice. I-am prins fața în mâini. Degetele mi-au alunecat deasupra gurii ei deschise, lipicioase și întunecate.

– Tam! a țipat într-un final, eliberându-se din mâinile mele. Îl vreau pe Tam! Ochii ei au rătăcit pentru o vreme și apoi m-au găsit din nou: Domnișoară Saito! Domnișoară Saito! a urlat ea. A început să-și frângă mâinile, să-și frece degetele frenetic; îi vibra tot trupul: Ce o să mă fac? Ce o să mă fac?

Hohotele ei au răsunat în labirintul casei mele. În cele din urmă s-a prăbușit pe pieptul meu; mă ținea mai strâns decât o făcuse Stum în noaptea în care plânsese după *ne-san* a lui.

M-a lăsat să o țin de mână când am coborât spre pârâu, de-a lungul aceleiași cărări pe care merseserăm joia trecută, când sosiseră primele vești. Era locul unde pârâul se îndepărta de Mackenzie Hill și o lua spre sud, printr-o viroagă nu foarte adâncă. Se făcuse prea târziu ca să ne întoarcem; începuse să picure și se auzeau stropii de ploaie strecurându-se prin stufăriș spre cotloane tainice. Nu știam ce căutam, dar numai așa putusem să o calmez. Când picioarele noastre se afundau în pământul moale, mă întrebam ale cui urme le topeam, ai cui pași îi călcam în picioare. Ploaia începuse să cadă cu mai multă putere – răpăitul ritmat pe frunze îmi răsuna puternic în urechi, iar tufișurile și copacii de pe marginea aleii se plecau ușor sub greutatea picurilor. Mă așteptasem ca ea să meargă înaintea mea, să

mă ghideze; dar a rămas în urmă și, pe măsură ce înaintam, mă strângea tot mai tare de mână – atât de tare încât simțeam cum firișoarele de sânge din buricele degetelor noastre pulsau împreună; mi-am amintit ce îmi spusese, despre cum sângele trage la sânge. Simțeam ploaia curgându-mi șiroaie pe față, o vedeam cum înghesuia aerul din fața noastră – o pădure de ace care străpungeau țărâna. Nu puteam să fac altceva decât să mă uit la picioarele mele în pantofii Mamei și să simt pământul denivelat prin tălpile lor cu fiecare pas pe care îl făceam.

– Oprește-te, a spus ea.

Brațele ni s-au încleștat pentru o clipă, când eu încercam să înaintez și ea a rămas pe loc. Abia trecuserăm de salcie, acolo unde, cu câteva zile în urmă, mă așteptase ca să mă ironizeze. M-a îndemnat spre mica poiană încojurată de iarbă mai înaltă și tufișuri mai dese – era un loc pe care îl știam. M-a tras în mijlocul luminișului. Răpăitul se mai atenuase sub acoperișul salciei, dar inima îmi bătea cu putere, acoperind cu totul zgomotul ploii. Sachi a început să cerceteze îndeaproape pământul, căutând dovezi, chiar dacă nu era nimic acolo; a pipăit cu piciorul ici-colo, în iarba umedă. A șoptit ceva cu răsuflarea tăiată. Ne-am privit pentru o clipă, parcă spunându-ne: „Aici nu e nimic", și am mers mai departe; încă mă țineа strâns de mână.

Când am ajuns din nou la poteca noroioasă, m-am simțit ușurată. Pentru că lăsaserăm în urmă acel loc atât de familiar, atât de pustiu și tăcut în unele după-amieze, încât l-ai fi asemuit cu o cameră închisă,

legată de exterior doar printr-un ochi de geam. Era un loc care mă bântuia – mă făcea să visez la lucruri interzise, pe care numai ea le putea bănui. Mă lăsase să scap, chiar dacă numai de data asta, dar știa. Mă văzuse acolo, cine știe cum, deși fusesem mereu atât de atentă, sau cine știe când. Și totuși, lăsase secretul nerostit. Mă lăsase să scap fără să-mi arunce o privire.

Eram recunoscătoare pentru ploaia care mă făcea să uit de umilința pe care o îndurase corpul meu. Nu am putut să-mi dau seama dacă plângeam, transpiram sau sângeram, dacă rochia lipită de trupul meu era chiar pielea mea ofilită și biciuită, dacă mocirla de sub picioarele mele se scursese din trupul meu sau din pământ. Întreaga lume supura și noi eram parte din ea; la fel și Tam, și Kimi și Yano, oriunde s-ar fi aflat.

Pârâul începuse deja să se umfle și curgea cu repeziciune ducând ploaia de vară și spumegând la suprafață. Sachi m-a tras de-a lungul unui mal până în locul pe unde traversase înainte, dar pietrele pe care țopăise atunci erau înghițite de apă. S-a uitat la mine de parcă m-ar fi întrebat: „Și acum ce facem?" Dar eu am scuturat din cap și am continuat să mergem de-a lungul malului, îndepărtându-ne tot mai mult de Mackenzie Hill și de ultimul stâlp electric de pe această parte a câmpului; până când nu am mai putut vedea nici ultimul șir de case, de parcă întregul cartier ar fi fost înghițit de ploaie.

Mi se părea că merseserăm chiar mai mult de o oră de-a lungul pârâului umflat când i-am spus să ne întoarcem. Îi simțeam mâna fără vlagă într-a mea din cauza

oboselii și a frigului care se accentuau cu cât ne îndepărtam mai mult de casă, fără vreo destinație anume.

– Hai să ne întoarcem, am strigat, deși nu putem să-mi dau seama încotro era înapoi.

A scuturat din cap, dar a încetinit.

Nu mi-a trebuit mult ca s-o păcălesc. Am ajuns la o deschizătură și am apucat-o iar spre capătul din sud al câmpului electric, cu stâlpii care ne arătau drumul. Ea a rămas puțin mai în urmă, slăbită de teama că nu aveam să-l mai găsim pe Tam, probabil; a trebuit să o trag întruna după mine, ținând-o de mână de parcă ar fi fost un animal încăpățânat.

– Nu e nimic aici, am strigat prin ploaie.

Acasă am dus-o în baie și am început să-i scot hainele de pe trupul tremurând. Pe sub toate acele straturi, parcă nu mai rămăsese nimic din ea – aproape că puteai să vezi prin corpul ei din cauza frigului. Avea pielea ca de găină, străvezie de parcă ar fi fost o femeie bătrână, așa cum eram eu, iar sfârcurile i se întăriseră și deveniseră vinețiii. A stat liniștită o clipă de dragul meu, fără să opună rezistență – știa că voiam să o privesc. Dar am înfășurat-o repede în prosop; era atât de slabă încât a trebuit să i-l petrec de două ori în jur.

– Domnișoară Saito, a izbucnit dintr-odată, cu o energie căpătată de cine știe unde. Știu ce s-a întâmplat.

– Șșșt, am spus cu blândețe. Du-te și fă *nen nen*. Du-te la culcare.

M-am trezit vorbindu-i de parcă era un copil. Am mai strâns un pic prosopul în jurul ei. Simțeam cât de tare îi bătea inima și cât de agitat respira.

– Probabil că l-au văzut pe bărbat, a murmurat febril.

– Ce bărbat? Cine?

– Cel care i-a luat arma lui Yano, cel care a făcut-o. Probabil că Tam l-a văzut. Tam vede totul. Probabil că bărbatul știe și din cauza asta a trebuit să dispară cu toții.

Când am dus-o pe Sachi spre dormitorul meu, mi-a fugit mintea la ochii aceia ai lui Tam care nu clipeau niciodată.

– Am înțeles.

Simțeam cum cedează, puțin câte puțin – trupul ei nu mai făcea față.

– Așteaptă ca poliția să îl prindă pe bărbat ca să se poată întoarce.

Am întins-o pe pat și am băgat-o sub păturile mele decolorate – am văzut atunci prin ochii ei prostul gust al camerei mele, i-am mirosit searbăda lipsă de viață și încremenirea jalnică. M-am așezat pe marginea patului. A ținut ochii deschiși multă vreme, holbându-se la tavan în timp ce bombănea în continuare despre ideile pe care le avea; părea să nu observe niciun detaliu de decor din camera mea.

– Vezi, domnișoară Saito? Tot ce trebuie să facem este să așteptăm.

Acesta era modul ei de a face față situației. Mă obișnuisem atât de mult cu ea taciturnă, indiferent de învolburarea de dedesubt; parcă era o străină acum cu mine. Dar era totuși Sachi – nimeni altcineva.

– Domnișoară Saito, domnișoară Saito.

Își mișca o mână sub pătură. Nu mai vorbea acum, energia i se stinsese aproape de tot.

– Da?

– Spune-mi povestea despre Eiji.

– Care dintre ele?

Am fost uimită și emoționată că se gândise la fratele meu într-un moment în care numai Tam putea fi în capul ei. O alina să audă despre mine și Eiji. Am presupus că îi plăcea să își imagineze că noi nu eram atât de diferiți de ea și Tam, deși Tam nu semăna deloc cu Eiji, deloc.

– Ei, știi tu. Cea din timpul războiului, a insistat.

– Nu e chiar o poveste.

– Știu, a zâmbit.

Zâmbetul ei înțelept, pe care nu îl mai văzusem de când aflaserăm despre Chisako, despre dispariția lui Tam și a lui Kimi, i-a dispărut treptat de pe buze, cedând în fața oboselii. Acel zâmbet m-a făcut să încep să mă destăinuiesc cu ușurință. Petrecuserăm atât de puțină vreme împreună în ultima vreme! Să stau așa cu ea era aproape ca atunci când nu se întâmplase încă nimic. A închis ochii.

– Când am ajuns acolo, Mama și cu mine... am început să povestesc, neștiind exact de unde să încep.

– Unde? Când ați ajuns unde?

– La Hastings Park, pe terenul expoziției din Vancouver.

Mi-am amintit cât de amețită fusesem după călătoria cu feribotul, prima pentru mine; mi se făcuse rău pentru că stătusem într-un vapor care înainta împotriva curentului, în timp ce totul în jur era nemișcat. Dar mirosul care îmi făcuse și mai rău era cel din staulul

pentru vite – dezinfectantul folosit în grajdurile în care dormeam și duhoarea umedă care se ridica de la vaci și de la mizeria care zăcea sub ele. Era aproape dureros să miroși așa ceva; o dulceață înțepătoare, dar fierbinte care în prima noapte m-a făcut să lipesc nasul de podea și să inspir până a început să mă doară capul.

Ochii lui Sachi erau încă închiși, dar nu adormise. M-a zorit mișcându-și mâna lângă piciorul meu.

– Tati și Eiji ajunseseră acolo cu câteva săptămâni mai devreme.

Eiji făcea parte din echipajul care se ocupa de bagaje – lua în primire genții și cutiile sărăcăcioase ale tuturor, pentru că urma să ne stabilim acolo în lunile următoare, până când aveau să ne trimită în lagăre. Mi-am dat seama că era bucuros că avea o ocupație, că nu se mai gândea la ceea ce îi lipsea. Cât de ciudat mi s-a părut să rostesc numele lui Eiji de față cu altcineva care nu era Stum sau Tati! M-a făcut să realizez cât de rar îl rosteam, cât de mult îl păstrasem numai pentru mine. Eram recunoscătoare că ochii lui Sachi erau închiși. Nu voiam să fiu privită.

– Eram acolo de vreo lună sau două când a venit un bâlci în zonă, am continuat. Cu tot felul de jocuri și distracții, și vată de zahăr. I-am zărit pleoapele tremurând când am spus asta, dar ochii i-au rămas închiși. Într-o noapte, după ce i se terminase schimbul, Eiji m-a dus dincolo de porți.

Nu era nimeni care să ne verifice sau să ne oprească – nici poliție, nici portar, nici supraveghetor. Doar un câmp deschis între porți și bâlci, pe care l-am trecut

în fugă. Lăsaserăm mult în urmă staulul de vite – îl mai zăream numai undeva, în depărtare – și vedeam deja lumini colorate care se aprindeau pe cer în fața noastră. Zărisem biletele, roz, în mâna lui Eiji. Acum vedeam totul ca într-un vis: mâna lui, cu degetele lungi și drepte, care țineau biletele. Doar fața lui nu o mai puteam vedea limpede. Era ca și cum aș fi privit prin ochii lui, pentru că iată-mă: o fetiță de vârsta lui Sachi care își aștepta rândul la casa de bilete. Se întuneca. Din câte îmi puteam da seama, eram singurii *nihonjin* de acolo, și totuși nimeni nu ne-a privit insistent.

– Cum se numea? Distracția?

– Nu știu, am răspuns speriată.

Fusese singura plimbare pe care o făcusem, în afară de cea la roata mare.

– Dar înainte știai.

– Știam?

Am simțit un fior din pricina confuziei, dar apoi mi-am dat seama că părul îmi era încă ud și picura pe umerii rochiei în care mă schimbasem. Probabil că arătam groaznic.

– Ce s-a întâmplat, domnișoară Saito? S-a ridicat în coate. Am împins-o ușor înapoi. Continuă, a spus încet, dar pe un ton autoritar. Nu te opri.

– Era genul acela de distracție, am reînceput, în care stai câte doi într-o mașinuță și te ții bine, am spus – mă și vedeam cu încetinitorul strecurându-mă lângă Eiji.

Aveam figura unui adult, alungită și subțire, cu maxilarul prea mare și cu fruntea înaltă; dar trupul era acela al unui copil. M-am văzut prinzând cu mâinile

bara de fier, una aici și una acolo. Îmi plăcea la nebunie plimbarea, huruiala ei, înăuntru și afară, sus și jos. Auzeam țipetele ridicându-se în aer și eram pe jumătate aruncată spre cer, ținându-mă doar cu mâinile. Eiji era lângă mine și zâmbea; și lui îi plăcea plimbarea asta, îi plăcea să vadă că îmi era frică. „Ce speriată ai fost!", a spus după aceea, când am fost din nou pe pământ; încă mai avea agitația plimbării întipărită în ochi. Nu fusesem niciodată mai fericită, mai lipsită de griji ca în acea seară.

Mă istovise evocarea acestei amintiri și mi s-a făcut brusc greață, ca de la toată mișcarea din vis, deși în clipa aceea nu puteam să-mi aduc aminte plimbarea în sine, felul în care se mișcau acele mașinuțe. Nu am mai putut continua povestea, îmi dispăruseră din minte cuvintele și imaginile, iar Sachi era deja cufundată într-un somn adânc, cu obrazul apăsat pe perna mea.

Nu știu câtă vreme am stat așa – probabil că destul de mult, pentru că ploaia își încetinise din nou ritmul. Suficient de multă vreme pentru ca lumina să fi pătruns deja prin jaluzele, acolo unde înainte fusese întuneric. Era ciudat modul în care ziua se întuneca, apoi se lumina din nou, de parcă ziua și noaptea ar fi schimbat locurile. Mi-am imaginat cum arătam noi acolo – două siluete ude leoarcă. Oricine ne-ar fi zărit atunci m-ar fi luat drept o mamă neglijentă, dacă nu chiar nebună; să-mi car copilul prin ploaie fără o haină sau o umbrelă. Dar eu făcusem mai multe pentru ea decât ar fi făcut Keiko vreodată – măcar de atâta lucru eram sigură.

Abia mai puteam răbda răpăitul ușor al ploii acum, stând în camera aceasta, în care de obicei veneam numai la sfârșitul zilei, în întuneric total.

Sachi s-a mișcat puțin, dar nu s-a trezit. Și-a mutat capul de pe-o parte pe alta și s-a încruntat. Am întins mâna să o ating, să o alin, dar m-am răzgândit.

– Nu, nu, părea să murmure, respirând cu greu. Am ascultat cu atenție, apropiindu-mi capul de ea. Nu e acolo! Nu te apropia! Brațele au început atunci să i se agite sub pături, de parcă s-ar fi apărat de ceva, de cineva. Greșești, nu ai voie să atingi.

Limba i-a ieșit din gură, apoi Sachi a căzut iar într-un somn liniștit – mai strângea uneori din dinți, ca și cum nu ar mai fi vrut să lase să scape niciun cuvânt.

O mai văzusem așa și înainte – mai rostise astfel de cuvinte când era complet conștientă, pe un ton înțepător, trăia prin ele. O privisem stând cu picioarele încrucișate cu ale lui, cu genunchii lor subțiri aproape atingându-se. O văzusem cum tresărea, pulsa, știam că efectul cald al limbii lui îi urca de acolo de jos prin tot trupul până la inimă, și apoi cobora iar; și, în tot acest răstimp, nu își dezlipeau privirea unul de celălalt; era amețită; amețea în așteptarea șoaptelor și mâinilor lui, până când, sfârșiți de așteptare, cădeau într-un somn ușor în poiana de lângă salcie, acea cameră intimă din pădure. Trupurile lor micuțe ghemuite acolo; Tam era cel căruia îi spunea nu în visul ei. Nu și da.

– Nu ai voie să atingi, nu ai voie, murmura acum, iar și iar, când strângându-și mâinile la piept, când

lăsându-le în jos. În patul meu. *Chi-chi, chi-chi*, a chicotit storcându-și ușor sfârcul, atâtându-l.

Dar nu acela era cuvântul pe care îl aștepta el. Pe acela îl mai auzise. A clătinat din cap în stilul lui placid, spunându-i astfel că nu se terminase, nu încă. I-am văzut degetele pe genunchi, la un centimetru de genunchii ei, și degetul mare care bătea nervos; la fel făcea și ea. Sfârc. Asta voia el, acela era cuvântul de care avea nevoie. Acela era jocul. Un soi de învârte-sticla, fără sticlă învârtită și fără sărutări, doar cuvinte și atingeri.

Știam cuvintele secrete și le știa și Chisako. Le învățasem cu multă vreme în urmă, în curtea școlii japoneze din Port Dover, în spatele *ofuro* din lagăr – de la băieții și fetele care ieșeau din baie înfășurați în prosoape și chicoteau. Și Eiji îmi spusese câteva. În copilărie, le memoram și mi le șopteam noaptea în așternut. Uneori, când îi priveam pe Sachi și pe Tam, trebuia să îmi mușc buzele ca să nu rostesc cuvintele atunci când ei le mai greșeau.

– Nu te cred, ăsta nu e corect, a spus Sachi după ce Tam rostise cuvântul, dar vibra.

Voia să fie cuvântul corect.

– Eu nu trișez, i-a spus Tam. Ăsta e cuvântul.

– Ai trișat, ai trișat, a strigat ea, dar râdea.

Mi-a luat o fracțiune de secundă să îmi dau seama de asta. Știa cuvântul, știa că are dreptate. Pentru că stătuse într-o zi pe veranda mea, strângându-se de sfârc prin tricou și uitându-se la mine. Întrebând, așteptând. Cu nerușinare, îi șoptisem cuvântul la ureche, simțind o furnicătură pe buze.

Nu era ceva plănuit – să stau și să-i privesc. Prima dată mă plimbam ca de obicei, pe un traseu ușor diferit, nu prin jurul stâlpilor electrici, și puțin mai târziu în timpul zilei. În acea după-amiază, pădurea de lângă pârâu mi se păruse îmbietoare – totul părea atât de moale! Lumina soarelui era îndulcită de un văl de nori, pielea fiindu-mi protejată de orice asprime când stăteam ghemuită. Mă îmbătam de plăcere uitându-mă la ei cum se priveau unul pe celălalt – așteptam împreună cu ei, îmi țineam respirația și nu mă dădeam de gol. Uitam de mine.

Tam își ridicase trei degete tremurătoare în aer și le ținea pregătite.

– *Chikubi*, a izbucnit Sachi atât de puternic, încât m-a trezit din reverie și m-a adus din nou în prezent.

Am crezut că se trezise și ea, dar încă dormea. Am avut senzația că îi văd mâna agitându-se sub pături într-o mișcare ușoară, înainte și înapoi. Dar ea dormea în continuare. Era înapoi în pădure, chicotind împreună cu Tam – îi luase cele trei degete în mâna ei și le călăuzise spre locul în care tânjeau să ajungă.

Jos, ușa de la intrare s-a deschis și s-a închis. Pași grei, ritmul greoi al lui Stum în sus pe scări. Am adunat cearșaful sub bărbia lui Sachi, dar unul din brațe îi stătea întins pe pernă și lăsa să i se vadă carnea de la subsuoara fără păr. Când am ieșit pe hol, l-am găsit cu o mină obosită și un pic încovoiat lângă ușa camerei care fusese a lui încă de pe vremea când era doar un copil.

– *Ara?*

Un mic strigăt de-al Mamei, nici măcar un cuvânt. S-a apropiat ca să arunce o privire înăuntru; i se părea

ciudat, fără îndoială, să mă găsească în cameră la ora asta, fără zgomote și arome de gătit din bucătărie. Când a văzut-o pe Sachi întinsă pe patul meu, cu părul ridicat ca într-un cuib, cu brațul moale și subțire de-a lungul pernei, a făcut un pas involuntar înapoi, dar nu își putea lua ochii de la ea.

– Ce face ea aici?

I-am făcut semn să tacă înainte să mai apuce să spună ceva și l-am ușuit înapoi în camera lui. Și-a lăsat ușa crăpată suficient cât să poată auzi și vedea. M-am așezat din nou pe marginea patului, care acum părea mai puțin mohorât și ca și cum nu ar mai fi fost al meu; părul i se întinsese, ca un miracol, asupra întregii perne – lung, gros și negru ca tăciunele, așa cum fusese și al meu odată. Chipul îi era cufundat în somn.

Chikubi. Nu m-am putut stăpâni să nu mă gândesc la ale mele, ofilite și întunecate. Firele acelea de păr care se iviseră acolo cu atâția ani în urmă. Cine le-ar mai atinge acum, după atâta amar de vreme? M-am cutremurat când mi-am amintit cum își lipise Stum urechea de mine cu numai cîteva zile în urmă. Cum ar fi putut să dorească ceva atât de urât? Nu știa mai mult.

Am coborât în bucătărie să pregătesc cina și mi-am făcut de lucru cu aparatul de fiert orez, apoi am măsurat cantitatea. Mâna mi-a dispărut în apa lăptoasă când am spălat boabele albe, apoi a reapărut. Apa șerpuind spre canalul de scurgere. Și în clipa asta, și în următoarea – fără sânge. Nu era nicio moarte, nicio Chisako, niciun Yano, niciun Tam și nicio Kimi în

legătură cu care să îmi fac griji. Tati, sus, moțăia ca de obicei. Stum în camera lui. Și acum, Sachi în a mea.

Scârțâitul podelei de sus m-a speriat. Sunetul unei uși care s-a deschis și s-a închis. Am așteptat să aud apa trasă prin țevile de la toaletă, dar nu s-a auzit nimic. Am dat fuga sus și l-am găsit pe Stum acolo, stând prostește la piciorul patului în care Sachi continua să doarmă.

– Ieși afară de aici, am șuierat.

Când am încercat să îl prind de mână, s-a retras cu ușurință.

– Am vrut doar să văd. Atâta tot, a spus. Stătea acolo tâmp, în camera mea cu motive florale decolorate. M-am uitat fix la el până a ieșit în hol. Nu-i făceam nimic, a spus în șoaptă.

În ochi i-a apărut brusc o privire tristă.

L-am pus să coboare cu mine în bucătărie, unde a început să se plimbe de colo-colo, cătrănit, luând câte o bucățică din mâncarea încă neterminată. I-am dat peste mână.

– Nu o să ne ajungă.

– Rămâne și ea?

Am ridicat din umeri. Stum a început iar să bată bucătăria în lung și-n lat. A ridicat unul dintre bețe și a început să lovească ici-colo, la început ușor, apoi din ce în ce mai tare, pe oale și tigăi. Așa se manifesta motorul turat din el, toată acea energie reținută, acumulată în degetele lui oră după oră, făcându-i mișcările la fel de mărunte ca și puii de care se ocupa.

S-a întors cu fața spre mine.

– E bolnavă pentru că știe că prietenul ei a murit. Știam că asta este răzbunarea lui pentru că îl făcusem prost, pentru că îmi dorisem ca el să fie Eiji. Mă tortura spunându-mi asta. Voia să strice cât mai mult din ce aveam, cu orice mijloace: Kamikaze a făcut-o.

A mai dat o dată cu putere cu bățul în oala mea cea mare și apoi i-a dat drumul pe jos.

– O să-l trezești pe Tati, i-am spus pe un ton neutru, și pe ea.

Nu aveam de gând să mă mai enervez ca noaptea trecută. Ce se întâmplase cu calmul pe care îl aveam înainte? Nopțile când stăteam la fereastră și priveam pierdută la câmpul electric și la uriașii mei, și la asfaltul de pe drumul principal, pavat neted și întunecat? Era o copilărie. Nu mă mai îngrozeam la gândul că ne-ar părăsi, că m-ar părăsi. Câtuși de puțin. Câtuși de puțin.

– Ce-a fost asta?

Stum mă privea, așteptând.

– Nimic.

– Te-am văzut, și și-a dus degetele la buze, bătând darabana ușor.

Așa mă dădeam mereu de gol, încă de când eram un copil: vorbind singură, încercam să-mi păstrez secretele; nu era din cauza vârstei înaintate.

– Ce-ai spus?

Vocea lui se ridica în așteptare.

Am dat imperceptibil din cap, am continuat cu legumele, cu carnea, ducându-mă de colo-colo, fără să mă mai uit în urmă.

– Astăzi ai vorbit cu pozele tale, *ne-san?*

A spus-o cu un rânjet crud întipărit pe față.

L-am ignorat și am început să fredonez. M-am concentrat la mâinile mele care șfichiuiau apa intrând și ieșind, și apoi la scursul orezului. Așa cum mă învățase Mama cu ani în urmă – fără să risipesc vreun bob. Trebuia spălat din cauză că – spunea Mama – toate acele milioane de grăunțe fuseseră atinse de atâtea mâini murdare, mâini de bărbați și femei care lăsau să cadă în pungile de orez transpirația, murdăria, ba chiar și mizeria din nas. Mi-am adus aminte de asta și am văzut cum zeci de mâini negre și murdare se scufundau în apa mea. Brusc, apa s-a înnegrit. Am ridicat privirea și l-am văzut pe Stum lângă mine. L-am împins înapoi și am ridicat bățul de pe podea, de lângă picioarele lui largi care scâlciau toate perechile de încălțări până se sfâșiau pe la cusături. Am continuat să nu spun nimic.

– *Ne-san*, îți răspund? a întrebat batjocoritor. Pozele tale?

Îmi era ușor să îl ignor pe prost, pe *baka-tare-bozu*. Aproape că l-am numit așa cu voce tare – abia ce îmi spusese că nu va mai fi niciodată astfel pentru mine – dar m-am abținut pentru că mi-am adus aminte de toată amărăciunea discuției de noaptea trecută; mi-am ferecat buzele cu degetele.

– Ieși afară, am spus, făcându-i semn spre ușa din spate.

S-a strecurat afară alene.

Nu mă supărase așa de tare. Pentru că da, uneori pozele îmi răspundeau. În felul lor. De fapt, rânjetul lui

batjocoritor mi-a adus aminte că nu aveam o fotografie de-a lui Chisako; doar pe cea din ziar, unde cealaltă Chisako, cea banală, privea fix din tipăritura neclară și mânjită, ca o străină cu o figură vag familiară. Nu era cea pe care o cunoscusem eu, aceea care îmi împărtășise unele dintre secretele ei.

Când am terminat de spălat orezul, apa a curs limpede. „Ce bine ar fi dacă aș putea fi și eu la fel", mi-am zis. Mi-am mai înmuiat o dată mâna în lichidul răcoritor și am atins grăunțele lucioase: curate ca lacrima. Totul făcut pas cu pas, cu grijă.

Tocmai atunci am auzit soneria. Am alergat la ușa din față, aruncându-i o privire lui Stum prin ușa cu plasă din spate. Am simțit o înțepătură de panică la gândul că voi da nas în nas cu această nouă prietenă a lui. Dar el a ridicat din umeri și m-a privit tâmp. A intrat în casă, s-a dus la fereastră și a tras cu ochiul afară printre perdele chiar când am deschis eu ușa.

Era Keiko. Stătea pironită acolo, un bloc solid luminat de lumina de pe verandă. Am tresărit când am văzut-o atât de aproape după atâția ani. Îmbătrânise – pielea îi devenise și mai închisă la culoare și se înăsprise ca nisipul. Pleoapele îi atârnau peste ochi și îi dădeau un aer trist, dar impenetrabil, de parcă nimic nu o putea atinge. În ultima vreme își purta părul tuns până la bărbie. Mi-am dus mâna la părul meu neîngrijit.

– Nakamura-san. Nu am știut niciodată cum să îi spun. Ce plăcută...

– E aici?

– Da, este, am spus. Dar...

– O să îmi iau fiica acasă cu mine acum, domnișoară Saito.

Și-a sprijinit mâna pe clanța ușii, așteptând. În cealaltă mână ținea o lanternă; un cerc a pâlpâit de pe perete spre podea, mare, și apoi mic.

– Doarme, am informat-o, mai sec decât avusesem intenția.

– Atunci vă rog să o treziți, a replicat Keiko cu răceală. Îmi pare rău pentru tot deranjul pe care l-a provocat.

„Nu-i pare rău deloc", m-am gândit. Furioasă pentru că a trebuit să vină la mine după fiica ei; pentru că îi dădusem fetei apă la moară și îi arătasem că îmi pasă. Ochii lui Keiko s-au ridicat brusc într-un punct din spatele meu. M-am întors și am văzut-o pe Sachi în capul scărilor, îmbrăcată din nou cu hainele ei fleașcă.

– Vin, a spus, cu voce timidă de fetiță și a coborât valvârtej scările, fără ca măcar să îmi arunce o privire.

Keiko a tras-o rapid afară și a ridicat tenișii uzi lăsați de Sachi pe preș.

– Vă mulțumesc, domnișoară Saito.

Keiko ținea ușa deschisă.

– Vă rog, altădată nu vă mai deranjați atât de tare, a spus – „o avertizare", m-am gândit. A aruncat tenișii pe verandă pentru ca Sachi să se încalțe. A răzbătut până la mine țârâitul singuratic al greierilor. Noapte bună, domnișoară Saito!

Keiko a înclinat capul și apoi a dat drumul la ușă.

– Noapte bună, domnișoară Saito, a imitat-o Stum și s-a dus agale în bucătărie.

„O femeie meschină", mi-am zis. Rece și meschină. Mi-a adus aminte, mie, fata bătrână, de statutul meu solitar, atât de diferit de al ei. Le-am privit depărtându-se prin perdelele trase; lanterna lui Keiko desena un deget lunguieț de lumină chiar în fața lor. Pentru o clipă mi-am imaginat că Sachi va arunca o privire înapoi, spre mine. Dar ea a început să țopăie prin iarbă în jurul mamei sale și să se agațe de ea. Știam ce este în sufletul lui Sachi. Zărisem privirea pe care o schimbaseră în clipa în care se văzuseră. Ochii lui Sachi s-au aprins de dor. Nu numai dor de Tam, ci și de Keiko. Într-o clipă uitase cu totul de mine. Tot ce făcusem pentru ea. Așa cum ar face-o și Stum.

„Odată ce vor ajunge acasă, totul se va așeza, va reveni la normal", mi-am spus. La rutina cea de toate zilele, un lucru după altul, fără fisuri în care să cadă Sachi. Keiko nu ar lăsa să se întâmple așa ceva. Keiko cu coapsele ei puternice, musculoase, mergând încoace și încolo. Așteptând-o și pe Sachi să o urmeze, la fel de eficientă. Enervată de faptul că fata stătea bosumflată în pat și de discul pe care îl asculta obsesiv, cu acordurile înalte și ascuțite care coborau la sfârșit. Gândind prea mult, simțind prea mult, de parcă gândurile și sentimentele ar fi fost ceva special. Tăieturile pe care Sachi nu încerca niciodată să le ascundă, când se furișa la bucătărie în miez de noapte. Cuțitul scos din suportul lui, lăsat acolo pe tejghea; dimineața spălat, șters și pus la locul lui de Keiko fără un cuvânt. Sachi avea să se întoarcă la mine, ca întotdeauna, atunci când dorul și încrederea în altcineva se vor fi risipit.

Eiji nu mi-a fost mângâierea în noaptea aceea. Nu m-am mai putut lăsa consolată de una dintre poveștile pe care mi le murmuram mie însămi ținându-i fotografia în brațe. De fapt, simțeam că mă înstrăinasem puțin de Eiji de când aflasem de moartea lui Chisako. De parcă mi-ar fi întors cu nepăsare spatele. Am scos din sertar caietul pe care îl începusem, i-am strâns paginile șifonate la piept, apoi am l-am deschis la poza lui Chisako alături de familia ei. Deja se schimbase: trăsăturile i se mânjiseră; ochii îi erau înnegriți de cerneală; buzele mi-au rămas nemișcate. Am încercat să o conjur, să readuc la viață amintirea acelei lumini stranii din ochii ei și a vocii ei cristaline; dar în zadar. Tot ce mi-am putut aminti a fost covorul din camera ei micuță și pata pe care o lăsase ceaiul vărsat de mine pe suprafața lui sidefie chiar la ultima noastră întâlnire. Neîndemânarea mea. Prezența ei, tulburătoare pentru mine. Dar lângă pată erau și picioarele ei subțiri care se aplecaseră grațios într-o parte, ca niște tulpini, și tălpile care i se ridicau cu eleganță.

M-am așezat și am încercat să îmi pun ordine în gânduri. Gândurile mele care zburdau și se împiedicau în noapte. Am încercat să le aliniez printre preocupările mele practice, obișnuite. M-am gândit la banii *koden;* cât trebuia să trimit? Din partea familiei sau numai a mea? Ce idee ridicolă, mi-am dat seama, tradiția asta de a trimite bani, având în vedere circumstanțele. Cine era acolo ca să îi primească? M-au trecut fiori la gândul că femeile acelea de pe la biserică vor prelua ele controlul asupra acestei situații, așa cum se mai întâmpla

când nu rămâneau rude în urmă. Dar Yano avea să se întoarcă. În orice zi, în orice clipă de acum înainte. El avea să se îngrijească de tot.

Stum lăsase ușa deschisă și pătrundea prin plasă aerul lipicios și cald, asemenea celui expirat. Am ieșit pe verandă. Acolo, pe câmp, puteam să mi-o imaginez perfect pe Chisako, așa cum era atunci când am întâlnit-o pentru prima oară. Purta o haină care semăna cu o uniformă de Marină. În ciuda protestelor ei, Yano o trăgea spre mine prin câmpul noroios – se dezghețau și ultimele zăpezi. Părul îi fusese tăiat foarte mult, prea scurt ca să mai poată fi prins în coc. O făcea să pară mai tânără, o adolescentă rebelă sau o școlăriță naivă luptându-se să scape din strânsoarea lui Yano, care o trăgea după el. De la distanță, s-ar fi zis că era tatăl ei. Mă plimbam cu un pas vioi, ca de obicei, și îmi număram pașii până la fiecare capăt al câmpului, când Yano m-a strigat, făcându-mi semn cu o mână și cu cealaltă ținând-o pe Chisako.

– Saito-san! Am încetinit puțin, dar am continuat să-mi număr pașii. În mod normal mi-aș fi continuat drumul, dar eram curioasă să o cunosc. Saito-san, ea este Chisako, soția mea, a spus Yano cu răsuflarea tăiată și a împins-o mai în față.

Se legăna de parcă se dezbărase de sine. Aveam senzația că se tunsese singură, de ciudă și nefericire – părul îi era retezat inegal, în claie răzlețe și îi ascundea mult din față, așa cum se întâmplă deseori cu părul prea gros, prea bogat al japonezelor atunci când nu este lăsat lung. Am păstrat tăcerea câteva clipe, până

când în cele din urmă a ridicat privirea. Și-a îndreptat spatele și imediat a părut mai robustă și mai voluntară. Era greu să îmi dau seama cum arăta, dar îi puteam distinge trăsăturile: un nas fin, ochi negri, adânci, care prindeau lumina – un lucru rar. Și-a tras mâna din a lui Yano cu o grimasă aproape copilărească și mi-a întins-o.

– *Hajime mashite. Dozo yoroshiku*, am spus sacadat, încercând să-mi amintesc formula corectă de salut pe care o învățasem la școala din Port Dover.

Nu bucățelele disparate și stângace pe care le învățasem de la Mama și de la Tati.

– Încântată de cunoștință, Saito-san, a răspuns.

Cu răceală, de parcă nu ar fi fost deloc impresionată că o salutasem în japoneză, ba chiar insultată.

– Am vrut să îi arăt dealul, a spus Yano, indicându-l cu mâna. Ne-am oprit toți trei ca să ne uităm în depărtare. Era acolo, ridicându-se peste acoperișul meu solitar – o umbră cocoșată și searbădă. E prima dată când îl vede de aici, de afară, a spus Yano și a luat-o din nou de mână.

Brusc, a început să îi vorbească repede în japoneză, atât de repede încât nu am putut să urmăresc. Și-a smuls din nou mâna dintr-a lui, a făcut o plecăciune către mine și s-a îndepărtat cu pasul ei elegant. Abia atunci am observat că purta doar o pereche de papuci de casă, acum plini de noroi și zăpadă.

Nu era atât de frumoasă pe cât îmi imaginasem și m-am simțit ușurată, aruncând o privire la haina mea ponosită. Probabil că mă simțisem intimidată pentru că știam că era din Japonia. Mult mai târziu avea să

devină frumoasă, asemenea unui boboc congelat care se dezgheață. La vremea aceea era pur și simplu banală – doar o floare închisă și pleoștită. Tocmai voiam să îndrug ceva cum că mă duc spre casă, dar Yano avea alte gânduri.

– M-am însurat cu ea acolo, a spus. Într-un templu, nici mai mult, nici mai puțin.

A râs. A trebuit să mă stăpânesc să nu zâmbesc și eu; nu mi-l puteam imagina pe Yano într-un astfel de loc, pașnic și sacru. Dar ceea ce încerca să transmită era limpede: mândria că își luase o fată japoneză din Japonia. Nu ca noi, ceilalți *nisei* crescuți aici; nu ca el și ca mine, care nu ne aveam rostul și locul nicăieri. Atunci l-am văzut altfel pe Yano, mânat de moment, de mândria lui.

– Nu mai avea pe nimeni din familie.

Am privit-o amândoi pe aleea din fața casei, scuturându-și bucățile mari de zăpadă de pe picioarele încălțate în papuci. Yano s-a rușinat brusc.

– Ce femeie prostuță! Să iasă din casă fără pantofii potriviți. Părea să-și facă griji din pricina a ceea ce aș putea crede eu. Vezi dumneata, a continuat, de parcă îmi spunea o poveste pe care eu voiam să o aud, dar pe care nu o știam încă. M-am dus acolo după război, după ce s-au închis lagărele. Așa stăteau lucrurile, te trimiteau înapoi unde nu mai fuseseși niciodată.

A râs amar.

Nu am putut rezista fără să spun ceva. Ceva care să-i amintească lui, dar care să-mi amintească și mie.

– Ți-au dat voie să alegi, i-am spus, chiar dacă aveai unde să te întorci acasă. Ai fi putut să vii în Est, ca și noi.

Când am rostit acele cuvinte, mi-a trecut prin minte că ar fi putut să fie Eiji, care tânjea după ocean.

A fornăit, dezgustat de mine, de comentariul meu, am presupus. „Și atunci de ce te-ai mai întors aici, dintre toate locurile unde te-ai fi putut duce?", am vrut să-i spun, dar m-am abținut. Nu aveam de gând să încep niciun fel de discuție cu Yano.

– Aici este un paradis pentru ea, a continuat; s-a uitat mai întâi la deal, apoi din nou către mine. Un paradis. Mă privea atât de insistent, încât m-am întrebat dacă mi se citea ceva pe față. Dar este totuși japoneză, m-a asigurat, parcă să-mi aducă aminte de diferența dintre noi. Pe pașaportul ei scrie că este încă japoneză. A ridicat degetul în aer. După un moment a adăugat: *Hiroshima-ken.*

– Înțeleg, am spus, întrebându-mă dacă din asta eu trebuia să pricep ce lăsase Chisako în urmă.

M-am întrebat dacă schimbarea din tonul lui fusese doar o închipuire de-a mea, de parcă nu ar fi vrut să divulge mai mult. Dar momentul trecuse.

– Oricum, m-am gândit să vă fac cunoștință, a spus Yano. Pentru că – m-a privit adânc în ochi în timp ce se întreba dacă să spună sau nu ce era în mintea lui – noi trebuie să ținem aproape, să rămânem uniți. Nu-i așa? Mă privea atât de intens, încât începuse să mă tulbure. A oftat, apoi a arătat cu degetul spre mine și spre el formând un nod, sugerând un soi de legătură care exista dincolo de cuvinte. Ea nu înțelege, a spus el. Și-a dat pe spate părul slinos și încâlcit care semăna cu un cuib negru pe fondul vinețiu al cerului; ochii îi erau ca

niște găuri scobite cu ciocul în fața lui lată. A trecut prin multe, dar nu știe. A lovit cu piciorul într-un morman de zăpadă și a oftat din nou: Vezi dumneata, ea nu știe ce înseamnă să-ți fie rușinе.

M-a privit ca și cum ar fi vrut să completez eu cuvintele după care bâjbâia; a ridicat mâinile de parcă ar fi vrut să mă apuce de guler și să mă scuture până scoate acele vorbe. De parcă ar fi putut să pretindă de la mine ceva ce îmi era peste putință să-i dau. Dar bineînțeles că nu a făcut-o, nu m-a atins.

– Nu e ca mine sau ca dumneata, a spus în cele din urmă, sfredelindu-mi ochii cu privirea. Nu știe cum e să fii mânat în turmă. Nu știe cum e să-ți fie rușine că ești *nihonjin*.

– Dar cu siguranță știe...

Vorbele mi s-au prăvălit pe pământ, nerostite. Nu voiam deloc să mă implic, nu aveam nicio dorință să-i ațât furia. M-am întors brusc, cu stângăcie; am început să mă îndepărtez și mi-am ținut respirația pe măsură ce distanța dintre noi creștea. Am aruncat o privire în spate în timp ce mă îndreptam grăbită spre stâlpul din sud; el rămăsese acolo unde îl lăsasem și privea în continuare dealul, acea cocoașă crescută pe cea mai plată întindere de pământ – era în continuare înghețat în gândurile lui.

Odată ce am ajuns la stâlp, m-am prins de picioarele lui de fier cu ambele mâini; probabil că eram încă precaută în ceea ce îl privea pe Yano, deși tot nu făcuse niciun pas ca să mă urmărească. Prin hățișul de fiare, l-am văzut îndreptându-se spre casă. M-am simțit rușinată, măcinată de păreri de rău. Eram legați unul de

celălalt, era adevărat. Prin felul în care Yano stătea atât de aproape când vorbea cu mine, prin felul în care a împins-o pe Chisako înspre mine, ca o adevărată familie. Voia să existe ceva mai mult, mult mai mult decît era între noi.

Acum, înainte să realizez ce se petrecea, traversam câmpul, încălțată cu papuci de casă, așa cum o făcuse Chisako în acea zi de iarnă, cu mult timp în urmă, care se afundau atât de adânc, încât nu îi mai puteam vedea. Nu puteam să mă opresc, dar nu știam ce anume mă mâna în întuneric. Mi-am târât mai departe picioarele și m-am trezit în fața casei lui Yano. Sufrageria încă luminată, fiecare detaliu al mobilei sărăcăcioase la vedere, fiecare suprafață prăfuită și pătată la fel cum mi le aminteam. Am plescăit din limbă; s-a auzit ecoul până în câmp. Chiar și acum, în disperarea mea, o judecam; m-am convins că îmi îngrijeam casa mult mai bine decât ar fi putut-o face ea. Ce importanță mai avea de acum înainte? M-am gândit să pun niște perdele ca să îi ofer lui Chisako un dram de demnitate, de intimitate, să o protejez, poate chiar de sinele meu meschin.

Brusc, am fost învăluită de o lumină, pe care ochii mei au perceput-o ca o explozie de alb în întuneric; îmi venea să urlu de spaimă. S-a auzit o voce dindărătul strălucirii orbitoare.

– Cine e acolo? Cine e acolo? Lumina s-a plimbat în jurul meu. Ce faci acolo?

– Voiam doar să văd, am spus și am încercat să pășesc în lumină, dar s-a ferit. Mi-am simțit degetele

urcând spre gură, nervoase. Nu făceam nimic rău, am strigat spre întuneric și am auzit ecoul propriei voci, chinuite și încărcate de regret, nu știu din ce motiv. În cele din urmă, lumina s-a mutat și s-a transformat într-o mică lună în iarbă. O femeie a pășit înainte. Mi-a luat câteva secunde să o recunosc pe vecina de alături în acea lumină fantomatică. O mai văzusem la fereastră, prin grădină, trecând pe stradă.

– Nu e nimic de văzut.

– Sunt o prietenă de familie.

– Nu mai spune!? Vocea nu părea să-mi dea crezare. A trecut poliția pe aici. Femeia a oftat: Nu o să apară aici. A stins lanterna. Nicio veste despre copii.

Am dat din cap, uitând că nu mă putea vedea. Mi-am dres glasul și am îngăimat ceva, dar întunericul, cu foșnetele și miresmele lui, mi-a înghițit cuvintele.

– Yano ăsta e un tip cam ciudat. Îl cunoașteți?

Am mai dat o dată, prostește, din cap.

– Doar puțin, am adăugat.

– Sărmana Chisako! Greu de crezut, nu-i așa? Femeia a plescăit, mai tare decât o făcusem eu câteva clipe mai devreme: Nu m-ar mira să...

S-a întrerupt pentru câteva clipe, apoi a aprins iar lumina și a trecut-o peste fața mea. Eu nu puteam vedea decât ochiul ei larg deschis, holbându-se solitar și atotștiutor peste câmp, în direcția casei mele. Poate că Chisako îi făcuse confidențe acestei femei. Brusc, am simțit o dâră rece și umedă peste degete; am țipat, un pic prea ascuțit, și am sărit îndărăt.

– Hei, hei! Femeia și-a coborât brațul și și-a bătut ușor coapsa. Nu vă speriați de el, a spus. L-am hrănit eu, sărmanul. Murea de foame în curtea din spate.

Am distins silueta câinelui lui Yano, coada lui ca o vâlvătaie albă și rece în noapte, dar nu îi puteam vedea ochii. Am auzit clinchetul lanțului de la gâtul lui.

– Locuiți acolo, nu-i așa? Femeia a îndreptat lanterna spre stâlpi: În vechea fermă.

Am fost șocată să o aud referindu-se astfel la casa mea. M-am uitat peste câmp și m-am întrebat cum voi mai găsi calea de întoarcere.

Lăsasem totuși lumina de pe verandă aprinsă și acea lumină solitară mi-a arătat drumul spre casă. Îmi judecam greșit fiecare pas – mereu călcam prea apăsat sau prea ușor. Pata aceea de pe covorul lui Chisako mă preocupa în mod inexplicabil. Pata provocată de mine, de propria prezență neîndemânatică, marcată acolo pentru totdeauna. „Nu te agita, Saito-san, spusese ea, silindu-mă să mă ridic din genunchi. Nu e nimic. Lui Yano nu-i pasă. Nici măcar nu intră aici." Măcar să mă fi lăsat să termin! În ziua aceea era agitată – un lucru foarte neobișnuit pentru ea. Yano trebuia să se întoarcă din clipă în clipă, dar, ca de obicei, ea avea o sumedenie de noutăți. Voia să-mi spună toate amănuntele despre domnul Spears al ei. Începuse chiar să-i imite felul de a vorbi, felul de a-i rosti numele – i se părea nostim și șarmant.

– *Cheesuko, Cheesuko,* râdea ținându-se cu mâna de burtă.

Amintirea vocii ei m-a urmărit cât am traversat câmpul spre casă. Dar asta se întâmplase într-o altă vizită, mi-am dat eu seama. Undeva, cu câteva săptămâni mai înainte, în vremuri mai fericite, când îmi arătase felul lui de a merge, ținându-și umerii ei îngușți drepți și ridicați. Am încercat să râd cu voce tare la amintirea asta, să mă simt din nou la fel de entuziasmată ca în acea după-amiază. Și totuși, nu mă puteam gândi decât la pata aceea pe care nu o curățasem. La lovitura mea neîndemânatică de cot. Brațul mi-a tresărit la amintirea faptului că aș fi putut împiedica să se întâmple asta.

Când m-am întors acasă, Tati gemea; l-am bombănit pe Stum că nu îl pregătise pentru noapte.

– *Nani?* a mormăit.

Când m-am aplecat deasupra lui în pat, ochii îi păreau bizar de lucizi. „O iluzie provocată de lună", m-am gândit, imediat ce privirea a început să-i rătăcească încoace și încolo.

Am auzit pașii grei ai lui Stum afară, pe hol.

Mă apucasem deja să aranjez păturile în jurul lui Tati. Am strigat:

– De ce n-ai...

În clipa următoare a fost în spatele meu.

– Ce s-a întâmplat? Stum m-a prins de braț. *Ne-san*, ce e?

Dintr-odată, au început amândoi să se zgâiască la mine, neajutorați, doi copii neajutorați de care trebuia să am grijă în fiecare clipă. Uluiți de orice detaliu, de orice îndatorire, când toate astea nu aveau de fapt nicio importanță.

– Nimic, am spus.

Am simțit un nod în gât și am avut o senzație familiară, de eliberare. Fața mi se umezise.

Încet, prostește, Stum mi-a atins obrazul cu degetul mare și a început să îl șteargă cu hotărâre, de parcă ar fi fost murdar. A făcut-o iar și iar, până am simțit că îmi sapă în piele. I-am îndepărtat mâna și am simțit picăturile pe obraji, pe mâini.

– Încetează! Încetează! a țipat în cele din urmă, întorcându-și fața de la mine, de parcă i-ar fi fost rușine. De parcă el ar fi fost cel care lăcrima.

Mai târziu m-am întins în pat – spatele meu lat se revărsa peste urmele lăsate de trupul plăpând al lui Sachi pe așternuturile mele. Eram obosită și îmi simțeam pielea scorojită; probabil că fusese prea mult pentru mine tot ce se întâmplase în ziua aceea, toate ezitările. Pentru criza de plâns, am dat vina pe starea de incertitudine. Dar știam că sfârșeala venea din interior, dintr-un simț al propriei responsabilități în tot ceea ce se întâmplase. Și totuși, mă simțeam neputincioasă. În momentele mele de slăbiciune cădeam pradă sentimentului de neputință; deși știam că nu trebuie să mă las stăpânită de senzația aceea, pe care o avusesem parcă dintotdeauna, că trebuia să am grijă de toată lumea așa cum făcusem toată viața.

Casa era cufundată în liniște. Prosopul pe care îl înfășurasem în jurul lui Sachi zăcea abandonat pe podea.

Camera devenise înăbușitoare și stătută de la umezeală. Când am deschis fereastra, au început să se înalțe

sunete dinspre pârâu și să se risipească în aer ecouri slabe de animale. Lângă mine, telefonul a țârâit, sfâșiind tăcerea.

– *Moshi, moshi.*

Din instinct răspuneam în japoneză la astfel de ore. A urmat o pauză lungă, de aer expirat. O ureche care asculta, o gură lipită de receptor ca și a mea, așteptând cu mine în întuneric. Aproape că am închis.

– Și cum rămâne cu câinele – câinele lui Yano? Cuvintele lui Sachi ca o pâclă în urechea mea. Domnișoară Saito?

M-am întins la loc în pat, ușor. Gura îmi era deschisă, dar nu am spus nimic – era doar un orificiu care înghițea întunericul din camera mea. Mi s-a părut că aud prin fereastră un câine sălbatic urlând în întuneric – câinele lui Yano. Fusesem o proastă să o las pe copila aceea să mă târască peste tot după ea – și pe ploaie torențială – și să o las să mă tulbure; era de ajuns că o pierdusem pe Chisako. M-am văzut cu mersul meu târșit în pantofii Mamei, înghețată și udă leoarcă, afundându-mă în noroiul de lângă pârâu. Ținând-o cu disperare pe Sachi de mână. Imaginea hidoasă a părului meu uscându-se ca o perucă răvășită. Zâmbetul capricios, înghețat al lui Sachi; rânjetul batjocoritor al lui Stum. Și apariția umilitoare a lui Keiko la ușa mea. Refuzul ei de a lua loc în casa mea; trufia pe care o afișa față de mine, aroganța. Pentru că Sachi era copilul ei, nu al meu.

Atunci nu are decât să o țină Keiko, n-au decât să aibă ei grijă de ea. Nu aparținea nimănui altcuiva în afară de ei.

„Domnișoară Saito! Domnișoară Saito! Mă auzi?" Am simțit disperarea din glasul ei ascuțit, singurătatea; Keiko o dezamăgise din nou. Nu era nevoie de prea mult. M-am cufundat iar în perna mea – capul ca o ancoră pentru trupul meu; „Domnișoară Saito, domnișoară Saito" – vocea ei s-a dematerializat, nu mai avea niciun nume, nu mai era altceva decât țârâitul unui greiere care se înalță de undeva din câmpul electric.

Încet, am pus telefonul în furcă.

În noaptea aceea am dormit fără vise – un somn profund cum nu mai avusesem de ani de zile. Probabil că de vină erau epuizarea care se acumulase în mine și toate schimbările ce se petrecuseră atât de rapid și de dramatic în jurul meu. La început, mă lăsasem implicată în dramă prin Sachi și mă frământasem de pomană; și dintr-odată m-am simțit eliberată. Când am trecut dimineață pe hol, am observat că patul lui Stum era neatins; probabil că plecase după ce mă dusesem eu la culcare. Am încercat să alung acel gând – gândul că Stum își petrecuse noaptea cu noua lui prietenă, gândul la un alt Stum, cu un trup experimentat; l-am îndesat într-un ungher al minții.

Norii erau ca vălătuci de fum pe cer, iar casa Yano părea să se ivească dintre ei. Curtea din față era năpădită de buruieni, groase și încâlcite, care formau o junglă, exotică printre peluzele învecinate, proaspăt tunse. Mi-am imaginat mucegaiul formându-se în colțuri peste tot înăuntru: în dulapurile de bucătărie, în frigider, formând crustă pe mâncarea stricată, pătând

marginea căzii; mirosul greu, acru. Cine urma să aibă grijă de casa aceea? Yano spusese că Chisako nu avea familie. Yano avea un singur frate, într-un spital de boli mintale din Kamloops. Un bărbat pe care nu îl mai văzuse de douăzeci de ani, din pricina crizelor ciudate pe care le făcea.

– Nu suportă să vadă niciun fel de oriental, îmi spusese Yano într-o dimineață când mă prinsese din urmă în timpul plimbării mele; atunci când l-am întrebat într-o doară despre familia lui. Îți poți închipui așa ceva? a spus. E rușinos. Chinez, japonez, bărbat, femeie – nu are importanță. O ia razna.

A hohotit dezgustat, și-a dus un deget la tâmplă și a desenat un mic cerc, ca la o jucărie cu arc. Mi-a spus că totul începuse în lagăr.

Mi-era lesne să înțeleg boala omului, ușurința cu care s-a putut declanșa. Cu cozile de la popotă, *ofuro*, *benjo*, zi de zi, la nesfârșit. Toți prea aproape. Toate acele mirosuri, toate acele zgomote, toate acele voci. Munți de jur împrejur. Eram sătulă, îmi era greață de toate acele lucruri, chiar înainte să le fi trăit; tânjeam să plec de acolo, doar eu cu Eiji, să ne ducem pe mare, în Japonia.

Iar acum eram aici – niciun perete muntos prin preajmă și două case pline de ei vizavi de mine; și tot ce puteam face era să le urmăresc cu privirea, de dimineața până seara, plecările și sosirile. Ce altceva aș mai fi putut face? Yano tot repeta mișcarea circulară la tâmplă, nefiind dispus să înțeleagă nebunia din fratele său.

– Tre' să rămânem uniți, înțelegi ce spun?

De parcă faptul că înnebunise fusese o alegere conștientă din partea fratelui său. Numai pentru a fi diferit. Pentru a-i evita pe ceilalți. Yano mă privise cu acea nerăbdare cumplită de nenumărate ori. Ultima dată când îl văzusem, îmi venise să îl pocnesc pentru privirea aceea, la fel cum își pocnea câinele când sărea pe el.

Îndreptându-mă spre capătul de nord al câmpului electric, am trecut pe lângă casa familiei Nakamura, dar perdelele erau încă trase, mai târziu decât de obicei. Am ezitat pentru o clipă, apoi mi-am continuat drumul, mirându-mă de energia pașilor mei.

Chiar și Tati fusese mai vioi în dimineața asta când i-am dat să mănânce orezul fiert și prunele murate. Își ațintise ochii pe fereastră.

– *Up-ii, up-ii,* a bolborosit pe tot timpul mesei, arătând cu un deget încovoiat spre fereastră.

Ridicasem jaluzelele și i se dezvăluiseră pădurile care duceau spre rîpă, sub un cer albastru strălucitor – aceeași priveliște ca și cea de la fereastra mea, deși rareori o vedeam.

– Yano-san?

Degetul lui a tremurat în aer când a încercat să își ridice capul de pe pernă.

– Ce? *Nani?*

M-am dus la fereastră.

– *Koro,* a spus după o clipă, arătând în continuare cu degetul.

Am privit din nou și am râs. Colo, acolo jos, asta voia să spună. M-am uitat direct în jos, în curtea noastră – micuțul nostru petic de iarbă verde, tuns, înconjurat de

bujorii mei care se înălțau luxurianți și încărcați, înclinându-se când într-o parte, când în alta. Narcisele și lalelele mele erau încă înflorite, dar de aici, de sus, păreau să se ridice dintr-o râpă întunecată. Curtea mea ar fi putut fi o parcelă de cimitir; casa noastră – o lespede de piatră gri. Mi-a fulgerat prin minte faptul că Stum ar fi putut avea dreptate: după trei zile fără nicio veste, cei doi copii se poate să nu mai fie în viață.

– Nu e nimic acolo, Tati.

Nu am mai luat în seamă ce spusese, prostii. L-am șters la gură și l-am ajutat să se vâre din nou în așternuturi. Devenise aproape un alt soi de creatură, mi se părea mie, cu pielea lui subțiată și lucioasă. De fiecare dată când îl îmbăiam, la fiecare câteva zile descopeream noi unghere și cotloane, unde carnea i se împuținase și oasele i se mutaseră.

Acum nu mai rămăsese nimic din el – era mai puțin decât un prunc. Nu îmi făcea niciun fel de probleme. Nu ca Stum. Resentimentele mi se topeau într-o zi ca asta. Într-o zi ca asta, aș fi putut chiar să fiu recunoscătoare pentru compania lui. Să nu fi suferit o soartă ca a lui Chisako. Să trăiesc. Să nu fiu singură. Nu aveam să mai fiu niciodată acea fetiță neputincioasă când Tati brusc nu mai era puternic, nu mai era violent și nu se mai putea ridica din pat. Acea fetiță care se prăbușea la ușa tăticului ei în întuneric, ghemuită în cămașa ei de noapte, plângând în tăcere pentru a fi lăsată să intre, fiindu-i teamă că ar putea rămâne singură.

Mi-am petrecut cea mai mare parte a zilei la fereastră, în pofida mea și a neliniștii pe care o simțeam din

pricina lui Sachi. Punându-mi întrebări în legătură cu noaptea, în legătură cu perdelele de la casa ei care rămăseseră trase. Deja simțeam că trupul îmi este cuprins din nou de epuizare, că începe să piardă amintirea somnului adânc și liniștit. Seara, privind peste câmp, mi-am imaginat că un punct vag din spatele draperiilor din casa Nakamura era chiar ea – așteptând și privind ca și mine. Era posibil să nu mă ierte niciodată pentru faptul că așteptasem acolo, tâmpă, la capătul liniei telefonice; ascultasem în tăcere cum mă chemase, cum făcea de obicei când tânjea după atenția mea sau când era furioasă pe mine. Mă strigase pe nume de două ori. De fiecare dată când îmi aduceam aminte, simțeam lama unui cuțit străpungându-mi inima.

PATRU

AM RĂSFOIT ZIARUL, CĂUTÂND. Era joi; trecuse exact o săptămână de la știrea despre Chisako și, între timp, nimic. Punctul despre care îmi închipuisem că ar putea fi Sachi așezată la fereastra ei dispăruse în potopul de lumină al dimineții. La Keiko, perdelele erau larg deschise, ca de obicei pentru ora aceea din zori. Știam că, oriunde ar fi fost, Sachi era îngemănată cu mine în acest ritual, întorcând pagină după pagină, până la anunțurile mortuare. Îngrozită și totodată ușurată să nu găsească nicio urmă.

Mi-a trecut prin minte gândul că familia domnului Spears ar fi putut să dea un anunț în ziarul de vineri sau în cel de sâmbătă, poate despre vreo slujbă funerară sau despre înmormântare, dar uitasem să verific. Sau pur și simplu nu îmi păsase.

Îmi neglijasem până și cuvintele încrucișate. Anagramele mi-au oferit alinarea obișnuită: descâlcirea unui hățiș care, la prima vedere, părea fără speranță. „Dăruit", „milostiv", „căror" și „valet" au fost cuvintele-cheie

din ziua aceea. Câteodată, cu ani în urmă, mi se întâmpla în unele zile să rămân cu privirea pironită asupra cuvintelor, întrebându-mă dacă voi găsi în ele vreo cheie pentru viața mea, pentru viitorul meu. Doar că, de bună seamă, chiar și neanagramate, cuvintele rămâneau un mister pentru mine.

Am mers în spate ca să-mi privesc grădina. Mi-am scos papucii, ciorapii și am pășit cu picioarele goale în iarbă. A doua oară în decurs de o săptămână când făceam asta. M-am gândit la fetița aceea, închisă în trupul ei fragil care stătea să înmugurească. Înspumată și agitată precum un torent, zbuciumată de dorul pentru Tam.

Iarba era caldă, umedă și moale, nu răcoroasă și aspră ca pe un sol fertil. În jur, simțeam totul veștejit și putred. Ros pe dinăuntru, deși era abia sfârșit de mai. Narcisele și lalelele, până și bujorii erau chirciți; nici vorbă să pot folosi stânjeneii pentru ikebana, m-am gândit: fiecare fir era întru câtva bolnav, întru câtva imperfect. Până și margaretele aveau corolele ciuntite. Le-am aranjat puțin, în speranța că vor avea flori mai bogate. Tulpinile și corolele tăiate și petalele veștede căzute, pe care m-am aplecat să le adun de prin toată grădina, mi-au adus aminte de una dintre întâlnirile mele cu Chisako.

Gândurile mi-au zburat în clipa în care am aruncat resturile într-o pungă de gunoi lângă intrare. Din pricina acelor flori s-a întâmplat – din pricina margaretelor mele, chiar ciuntite. Le plantasem cu ani în urmă pentru că petalele lor albe îmi evocau crizantemele din soiul acela care crește în Japonia. Acum, privindu-le,

îmi păreau doar o palidă imitație a corolelor bogate și neprihănite din aranjamentele tradiționale. Din pricina acelor flori, gândul mi-a zburat la zilele de odinioară, la iarna când Yano s-a apropiat de mine, la puțină vreme după ce ei se mutaseră în cartier. Tocmai ieșeam din casă pentru plimbarea de dimineață, când îl găsisem proțăpit în curtea din față, zgâindu-se la ikebana total nereușită pe care, prostește, o așezasem în fereastră. Folosisem margarete cumpărate de la un supermarket din apropiere – din acelea subțiri, ieftine și sârmoase – care țâșneau acum din vază alături de o crenguță de pin frântă pe care mi-o adusese Stum. Mă străduisem destul de mult, dar se vedea de la o poștă că îmi ieșise cu totul anapoda.

M-am simțit iritată și oarecum umilită să îl găsesc acolo, mai ales că îmi programasem plimbarea cu o jumătate de oră mai devreme tocmai ca să-l evit. Începuse să vină tot mai des să mă întâlnească, dar mie nu prea îmi ardea de conversație la o asemenea oră. Era ora mea. Era ceasul când savuram ciripitul vesel, necontenit al păsărilor și huruitul avioanelor care decolau devreme către cine știe unde; savuram până și zumzăitul îndepărtat al traficului de pe autostradă, fără nicio întrerupere din partea lui Tati ca să îmi ceară nerăbdător una sau alta. Pe vremea aceea, condamnat la scaunul cu rotile după primul atac, obișnuia să izbească în mobilă cu rotilele. Savuram aerul aspru de dimineață. Nimeni nu îl respirase încă, sau cel puțin așa părea; după o noapte întreagă de ninsoare, pașii mei aveau să fie primele urme pe câmpul învelit în omăt –

poteca mea, însemnată, ca să o pot vedea de îndată ce mă voi fi întors la fereastra mea. Era revigorant; nu numai exercițiul fizic, ci și senzația de a fi afară, în libertate, neprotejată de verandă, neascunsă după un geam. Urmăream cele mai neînsemnate schimbări care se petrecuseră prin zonă: perdele noi atârnate la vreo fereastră sau cutiile de carton de la vreo mașină de spălat sau la vreun uscător, aruncate la gunoi.

Să fiu întâmpinată de Yano de îndată ce ieșisem pe ușă! Ce mă deranja cel mai mult era felul în care se ținea mereu după mine, la doar câțiva pași. În unele zile, trecea o bună bucată de vreme până îmi dădeam seama că e în spatele meu. Se bucura de avantajul de a mă privi nestingherit. Eu îmi vedeam de drum, mormăind câte ceva pentru mine sau numărându-mi pașii. Mă întrebam dacă trăsese vreodată cu urechea; dacă spusesem vreodată ceva nelalocul lui.

În dimineața aceea, pornisem cu pas grăbit și, de bună seamă, aproape imediat fusese în urma mea. M-am întors brusc, pregătită să îmi vărs oful asupra lui. Eram îngrijorată că într-o bună zi ar putea să mă urmărească nevăzut și să aibă una dintre crizele lui de sufocare. „Nu puteam suporta gândul că aș putea fi considerată răspunzătoare pentru asta", i-am spus, eu însămi cu răsuflarea tăiată pentru că fusesem nevoită să-mi exprim gândurile atât de direct.

– Îngrijorată? Din pricina mea? a rânjit strâmb, după obicei. O, Saito-san, sunt impresionat, să știi.

Mi-am dat seama imediat ce gânduri îi treceau prin capul acela atât de zburlit: își închipuia că *eu* îl căutam

pe el; că încercam să rămân unită, după cum sugerase el că ar trebui să facem cu toții. Asta îi dădea o satisfacție fără margini. Nu se simțea deloc sarcasm în vocea lui.

– *Gomen*, Saito-san, am să țin pasul.

Și-a cerut scuze și a grăbit pasul ca să ajungă lângă mine. Nu-mi acordase nici măcar o clipă de răgaz, cât să-l alung. A arătat cu mâna către casa mea, către fereastra mea; în aerul înghețat de iarnă, răsuflarea i se cristaliza ca o pudră fină pentru copii.

– Chisako se pricepe de minune la povestea asta cu florile. Ar putea să te învețe, mi-a spus. Cum rămăsese în urmă, s-a străduit apoi să țină pasul din nou cu mine.

Am încuviințat pentru că pur și simplu nu știam dacă pot să iau în serios ceva din ce spunea el.

– Tocmai ce vorbeam seara trecută și ea zicea ce bine ar fi să vii pe la noi în vizită, a continuat Yano. Apoi a râs puțin: Stai liniștită. Mi-a făcut un semn cu cotul. O să rămâneți singure, doar voi, fetele. Eu am să mă fac nevăzut. Fața îi era deja congestionată din pricina plimbării grăbite și își desfăcuse jacheta pe jumătate. Trebuie să ținem aproape, nu?

Am tresărit când am auzit din nou același refren, dar nu m-a mai iritat. De parcă simplul fapt de a fi *nihonjin* în același cartier ar fi putut să dizolve toate diferențele neplăcute dintre noi.

Când treceam pe lângă casa familiei Nakamura, Keiko a apărut la fereastră. Am iuțit pasul, dornică să nu par o iscoadă și probabil jenată să nu fiu văzută împreună cu Yano.

– Unde te grăbești?

Yano mă prinsese de mâneca hainei. S-a oprit să o privească pe Keiko, stând la fereastră cu brațele ei puternice încrucișate. Avea ochii ațintiți în depărtare, către Mackenzie Hill. Cine știe ce gânduri îi treceau prin minte? S-a întors ca să-și vadă mai departe de treburile de dimineață, prea ocupată să ne zărească. Yano rămăsese cu ochii la ea, mi-am dat seama de asta, dar și-a revenit imediat.

– Ce înfumurată, a mormăit.

– Cum adică? am întrebat cu o inocență prefăcută.

Și eu simțisem adineauri atingerea rece a indiferenței lui Keiko.

– Ne-a văzut, nu-i așa? a întrebat arătând către fereastră – eu nu eram convinsă că ne văzuse. Ce o costa să ne adreseze un zâmbet? Un semn cu mâna? A tăiat aerul cu mâna fără mănușă, arătând din nou spre fereastra cu pricina, alungând-o parcă pe Keiko. Am trecut pe la ei ieri. Să stăm puțin de vorbă, să spargem gheața. Ba chiar am invitat-o la o reuniune de reabilitare. Nici măcar nu m-a lăsat să termin, practic m-a împins afară pe ușă.

Vocea îi era tot mai șuierătoare pe măsură ce povestea.

– Ei, lasă, i-am spus eu, absentă.

Îmi adusesem aminte de felul cum îl repezisem pe Yano când venise prima oară să-mi bată la ușă. Mă obseda gândul că Keiko îl lăsase într-adevăr să intre în casă. Eu, una, nu fusesem invitată înăuntru niciodată.

Yano a continuat să fiarbă o vreme, iar eu am încercat să-i ignor înjurăturile bombănite. M-am cutremurat,

întrebându-mă dacă nu cumva, cu mormăielile mele, eram aidoma lui: ceva mai mult decât puțin țicnită. S-a oprit de îndată ce și-a dat seama că îl priveam și a început să râdă cu un gâjâit.

– Nu-ți face griji, Saito-san, mi-a spus cu o îndârjire veselă. Nu mă dau bătut chiar așa de ușor. Și-a înfipt gheata în pământul uscat, înghețat. Ne vedem mâine-seară, nu, Saito-san? Mi-a strecurat o broșură în mână și mi-a făcut cu ochiul. Și fratele dumitale, nu?

Am aruncat o privire rapidă către broșură și apoi am îndoit-o în jumătate. Nu era prima reuniune la care mă invita.

– Yano-san, am început, coborând tonul vocii ca să-i dau de înțeles cât de serios era ceea ce voiam să îi spun. Lucrurile astea... am continuat. Am zâmbit cu amabilitate; simțeam fermitatea înțelepciunii mele concentrată în cuvintele care îmi stăteau pe limbă: Viața noastră nu e chiar atât de rea aici. Ne-am descurcat. Zâmbeam în continuare: Lucrurile astea care s-au întâmplat atunci au rămas în urmă. Și apoi, sunt niște lucruri... intime, *ne?*

Eiji mi-a apărut în gând tocmai atunci, cum făcea de fiecare dată când venea vorba despre subiectul cu pricina.

Yano a rămas cufundat în tăcere preț de câteva clipe. Bărbia îi tremura și șuiera ușor când inspira, dar atitudinea îi era blândă. Veșnicul zâmbet, atât de repingător, i se șterse cu totul de pe chip.

– Viața noastră? Noi? Cum adică, noi? S-a oprit. Nu aștepta un răspuns din partea mea. Așa deci, Saito-san. Nu ții aproape decât atunci când îți convine ție, nu-i așa?

Nu am răspuns nimic la remarca aceea plină de amărăciune. Nici măcar nu mi s-a schimbat expresia feței. Nu aveam de gând să fiu părtașă la mânia lui, nici să-i fac pe alții părtași la mânia mea; nici să dau vina pe guvern, pe lagăre, pe război sau pe bărbatul acela al cărui nume devenise sau nu și numele dealului. Să dau vina pentru ceea ce viața îmi dăduse sau nu. Nu s-ar mai fi isprăvit niciodată.

Amărăciunea era numai a mea. Nu o împărtășeam cu străinii; nu îi consideram răspunzători. Toate astea erau lucruri intime; treburi de familie.

Mi-am păstrat zâmbetul. Am făcut brusc cale întoarsă, încă surâzând, și mi-am păstrat zâmbetul pe buze până am ajuns la marginea curții din față. Abia atunci l-am șters. După cum mă așteptam, strigătul lui Yano a răsunat peste câmp când tocmai dădeam să deschid ușa. M-am simțit asemenea suspectului vinovat din programul acela de televiziune la care Tati se uita adesea – suspectul care lasă întotdeauna garda jos de îndată ce polițistul pleacă și nu se așteaptă să-l vadă înapoi peste doar câteva clipe.

– Saito-san! a răcnit Yano. M-am întors fără nici tragere de inimă. Dădea din mâini agitat, cu rânjetul din nou întipărit pe figură. Prima ta lecție de ikebana! În seara asta la șapte! Chisako te așteaptă!

În casă, îl găsisem pe Tati așezat în scaunul cu rotile la fereastră, cu televizorul oprit. Părea mai vioi decât de obicei, mai nerăbdător. Însă chiar și în zilele acelea când era fără stare, refuza să se chinuie cu bastonul, parțial din lene, parțial din mândrie. Mă irita să-l

văd lâncezind așa și îmi venise ideea să-i aduc aminte că nu fusese atât de mândru odinioară, când Mami mă trimitea după el; că nu ezitase să-și sprijine trupul greu, îngreunat și mai mult de băutură în nopțile de sâmbătă, de trupul meu fragil de fetiță. Probabil că era bântuit într-un fel de amintirea acelor nopți, pentru că se încăpățâna să nu mă lase să-l ajut să urce scările și îl prefera pe Stum.

Tati era în stare să se uite la nesfârșit la tot soiul de jocuri și la telenovele, presărate cu știri. *As the World Turns*, *Another World*, *What's My Line*, până și *The Dating Game*. Bâzâitul televizorului nu contenea niciodată. Mie îmi producea scârbă pâlpâirea aceea neîntreruptă de culori țipătoare și chipuri fistichii care se succedau întruna – mă deranja de la citit și de la cuvintele încrucișate. De dragul meu, dădea sonorul încet. Dar, atunci, televizorul era oprit, iar ecranul o oglindă pe care alunecau umbrele noastre; Tati arăta către câmp și se chinuia să pronunțe ceva.

– *Yano-san wa...*

– Hai, Tati. Da, era Yano.

Am tras în grabă perdelele; lumina începuse pe neașteptate să devină cenușie, cum se întâmpla adesea chiar și foarte devreme, pe timp de zi. Ca umbra unor nori care pot înăbuși pe dată orice licărire de spirit.

Rămăsese cu mâna ațintită, mut, când l-am întrebat:

– Un ceai, Tati?

Fără să aștept un răspuns, m-am dus în bucătărie și am pus ceainicul pe foc. Am așezat pe o farfurie câte două prăjiturele pentru fiecare. Când m-am întors la el,

examina cu o lupă broșura pe care o lăsasem neglijentă pe măsuța pentru cafea. Prin lupă, ochiul i se vedea imens, ca de insectă.

– *Nan desu ka?*

Voia să știe despre ce era vorba. I-am smuls broșura din mâini, mai violent decât aș fi vrut, și am mototolit-o. Lucrurile astea nu aduceau la drept vorbind decât tulburare, și fără niciun motiv întemeiat.

– O prostie de reuniune, Tati, i-am răspuns.

Abia mă așezasem pe scaunul meu când ceainicul a început să fluiere. M-am ridicat, doar că, între timp, Tati blocase spațiul dintre scaun și măsuța de cafea, ca să nu pot trece. Pe atunci, deși picioarele îi erau slăbite, avea încă destulă forță în mâini cât să manevreze scaunul cu rotile. Nu era deloc ridat sau tras la față, iar pielea îi era încă destul de groasă. Când se enerva însă, ca în acel moment, pielea i se întindea peste oasele feței, iar venele îi ieșeau în evidență, într-un mod aproape violent. Ceainicul șuiera cu furie.

– Tu, *baka, ne!* mi-a strigat.

Cuvântul acela, *baka*, „proastă", întotdeauna pe buzele lui. A lovit măsuța cu palma. M-am așezat la loc, docilă; pe atunci, încă mă intimida. Am desfăcut broșura de la Yano și i-am arătat-o.

– Cică să cerem și să primim bani de la guvern, am strigat ca să acopăr vuietul ceainicului.

– Pentru ce?

De fiecare dată când Tati rostea câte un cuvânt sau câte o frază în engleză, se schimba în ochii mei. Devenea altcineva, mai bun sau mai rău. Poate pentru că de

obicei comunicam atât de puțin. Devenea lucid, mai greu de iertat.

– Pentru lagăre, i-am răspuns.

Nu știu dacă m-a înțeles, dar a luat broșura lui Yano din mâna mea și a mototolit-o din nou. A început să râdă în hohote și s-a mutat cu scaunul din calea mea. M-am strecurat în grabă la bucătărie ca să opresc focul.

Când m-am întors cu ceaiul, Tati pornise televizorul. Dăduse sonorul mai tare decât de obicei. Chicotea în continuare în timp ce încerca să se mute din scaun pe canapea. S-a opintit și râsul i s-a schimbat într-o tuse înecată. De obicei, rămânea în scaunul cu rotile până când venea Stum acasă; bănuiesc că voia să-și păstreze mobilitatea peste zi. În fiecare după-amiază, cu cinci minute înainte de cinci și jumătate, se ducea lângă ușă ca să aștepte întoarcerea lui Stum. În ziua aceea părea însă dornic să se așeze ca să privească un anumit program, așa că l-am lăsat acolo. Era atât de prins încât, mai târziu, l-am lăsat să ia cina împreună cu Stum în fața televizorului, iar eu m-am dus sus în camera mea.

La ora șapte, eram la ușa familiei Yano. Timp de o veșnicie, nu s-a auzit niciun răspuns. Afară, în întuneric, mă bombăneam pentru că îl ascultasem pe Yano și mă făcusem de râs; pentru că pierdusem atâta vreme ca să aleg cu ce să mă îmbrac. Mersesem până într-acolo încât să mă așez câteva clipe în dormitorul meu cufundat în întuneric, respirând adânc ca să mă liniștesc înainte de a mă aventura afară – asta deoarece, în afară de drumurile în oraș pentru cumpărături, mergeam foarte rar în vreo vizită fără Stum sau fără Tati. Tocmai o

pornisem înapoi pe aleea din față, cătrănită la gândul de a străbate singură câmpul întunecat, când Yano m-a strigat. Mărturisesc că m-am simțit întru câtva ușurată să mă întorc, cu mâinile încleștate pe pachețelul în care erau prăjiturile de orez pe care le adusesem cadou. S-a grăbit să mă invite în casă.

Yano era mai împrăștiat și mai agitat ca niciodată; am simțit asta de îndată. Părul îi era încă și mai înfoiat decât îl văzusem de dimineață și transpira ca de obicei. Probabil că era nerăbdător și bucuros la gândul că eu și Chisako ne-am putea împrieteni. Un anumit miros mi-a pătruns în nări: era un amestec între miasma acră a trupului lui Yano și aroma nefamiliară de pește prăjit și *daikon*. Mirosul acesta cunoscut doar pe jumătate m-a descumpănit; m-a făcut să mă înroșesc, rușinată la gândul că aveam atâtea obiceiuri și mirosuri în comun. Casa mea era la fel de plină de miasme și arome ca și a lui Yano. Era de-a dreptul ridicol să îmi fac griji în legătură cu asta când noi aveam de fapt atât de puțini vizitatori.

M-am aplecat să-mi scot pantofii, dar Yano a insistat să rămân încălțată și m-a condus în sufragerie. M-am simțit cuprinsă de o recunoștință de moment pentru amabilitatea cu care mă primise. Mi-a părut rău că de obicei nu simțeam decât repulsie față de el.

Mă așteptasem să o găsesc pe Chisako în sufragerie și mă pregăteam să o salut. Dar camera era goală, ticsită cu broșuri și ziare; o măsuță joasă pe care se afla o mașină de scris era înconjurată de cărți așezate una peste alta cu fața în jos, deschise, cu cotoarele

zdrențuite. Cartea de telefon locală, cu numele ciudat subliniat. Nici urmă de câine sau de copii.

– Așteaptă aici, Saito-san, m-a îndemnat Yano, care părea să vibreze din pricina nerăbdării. A arătat către o canapea șchioapă cu brațele ponosite. Mă duc să o chem pe Chisako.

Am cercetat cu privirea toate ungherele camerei, dar în afară de vrafuri peste vrafuri de ziare, n-am zărit nimic, nici flori, nici vaze, niciunul dintre instrumentele folosite în mod normal pentru ikebana. Pereții erau îngălbeniți și coșcoviți, cu straturi de zugrăveală dată peste un tapet vechi. Un calendar de la băcănia din oraș era atârnat strâmb lângă masa lui Yano, mâzgălit, cu date încercuite cu furie sub o fotografie cu o grădină japoneză oarecare. Am observat că, pe o hârtie prinsă în mașina de scris, fusese bătut un singur cuvânt, dar repetat de trei ori, de fiecare dată cu o altă ortografie, și apoi șters cu un rând de x-uri. Ultima dată, corect: „abrogare", dar, de asemenea, șters. Parcă ar fi fost una dintre anagramele mele, una dintre cele lungi și chinuitoare care apăreau la sfârșit de săptămână. Cuvertura, neatinsă de ceva vreme, era plină de praf. Tocmai întinsesem mâna să o scutur, după cum îmi era obiceiul, când am auzit mișcare în spatele meu. M-am întors și am văzut-o pe Chisako oprită în prag, singură, cu fața ascunsă de păr, ca în ziua aceea când apăruse pe câmp în papuci.

Am făcut o mică plecăciune.

– Bună seara, Yano-san, am spus, oferindu-i prăjiturile. Pe atunci, eram mult mai stângace, așa că m-am împotmolit la salut. Mulțumesc tare mult pentru...

– Nu ai de ce să-mi mulțumești, Saito-san, m-a întrerupt brusc în timp ce păsea în cameră.

Din nou, cum se întâmplase și la prima noastră întâlnire, m-a izbit timiditatea ei; o parte din ea rămânea mereu șovăielnică, în ciuda francheții cu care vorbea. Mi-am dat seama că, dacă era să se lege o prietenie între noi, eu trebuia să am inițiativa din când în când. Dar, în timp, Chisako avea să treacă peste acea reținere – ajutată într-o oarecare măsură, îmi închipui, de întâlnirile noastre, care mai târziu deveniseră destul de frecvente. A luat pachețelul din mâinile mele, cu o plecăciune. „Încântător", a murmurat, apoi l-a lăsat la întâmplare pe una dintre grămezile de ziare.

Stând în acea încăpere, mi-a trecut prin minte, ca un crivăț, gândul că probabil fusese de fapt ideea lui Yano; că el o convinsese pe Chisako, iar ea era acum emoționată din pricina prezenței mele și a așteptărilor pe care și le făcuse el. Probabil că nu se bucura defel să fie acolo cu mine.

De parcă mi-ar fi simțit starea de agitație, și-a dat la o parte părul de pe față și a început:

– Liniștește-te, Saito-san. Sunt un profesor excelent.

– Nu sunt...

Neliniștită, cred că asta voiam să spun. Mi-am dus o mână la fața înroșită. Parcă eram incapabilă să duc o propoziție la bun sfârșit, nesigură de ce anume intenționam să spun. Dar ea se făcuse deja nevăzută printr-o altă ușă, despre care am presupus că dădea în bucătărie. A reapărut o clipă mai târziu cu câteva instrumente și un buchet mare de flori.

– Spune-mi Chisako, m-a rugat în timp ce așeza obiectele pe canapea. Nu îmi place „Yano". S-a încruntat în timp ce rostea numele, exagerându-i sonoritatea. Nu e un nume prea frumos, nu-i așa?

Am rămas uimită de cât de fluentă era engleza ei, dar m-am abținut să spun ceva. Instinctiv, am știut că împărtășeam groaza de a fi vulgare sau necioplite pentru propriile urechi; amândouă ne străduiam să progresăm. După cum pronunța „r"-urile, în felul acela atât de ușor de recunoscut, mi-am dat seama că făcea eforturi mari; mi-o închipuiam așezată la oglindă în fața propriei reflexii, având grijă ca limba să-i fie ridicată spre cerul gurii și să vibreze exact așa cum trebuie, pronunțând la nesfârșit unul și același cuvânt. „Încântător, încântător."

A făcut curat pe masa lui Yano, fără ca aparent să-i pese câtuși de puțin de păstrarea ordinii în care lucrurile lui fuseseră pesemne aranjate. Le-a aruncat pe podea.

– Soțul meu e foarte dezordonat, a spus, dând cărțile la o parte cu piciorul.

A desfăcut apoi florile din buchet și le-a așezat pe masă. Acestea erau florile care îmi rămăseseră întipărite în memorie: margarete albe cu centrul galben, foarte ofilite și cu petalele veștejite pe margini. Cu fiecare mișcare pe care o făcea, câteva petale se scuturau pe covor. M-am gândit la un moment dat să le adun, dar le-am lăsat, prea rușinată ca să fac asta. Chisako părea pierdută în gânduri și, cu repeziciune și fără cuvinte, începuse să taie tulpinile florilor la diferite lungimi.

Din când în când, suspina, de parcă ar fi fost obosită sau poate plictisită, și din nou mi-a venit în minte gândul că fusese ideea lui Yano și că ea nu făcea altceva decât să-i cânte în strună ca să-i dea satisfacție. Căutam cuvintele care să-mi permită să mă retrag cu eleganță, căutam în van în timp ce îi priveam mâinile fine și dibace apucând tulpinile și mânuind foarfeca. Rămăsesem în spatele ei, stingheră.

– Știi toate astea, Saito-san, nu? Cer, pământ, om? Mâinile ei trebăluiau în jurul corolelor veștede cu un soi de grație grăbită, indicând cele trei niveluri la care aveau să fie puse florile. E de fapt o prostie, nu ți se pare? Își vedea mai departe de treabă – înfigea tulpinile subțiri în acele ascuțite ale *kenzan*-ului în timp ce câte o petală se scutura răzleț. Sunt nenumărate școli de ikebana și nu se pun nicicum de acord. Eu, de fapt, prefer mai degrabă modul occidental de a aranja florile, toate laolaltă într-o vază. E mai natural așa, nu crezi?

Am rămas tăcută la început, dar apoi am răspuns cu o fermitate care m-a surprins până și pe mine:

– Nu. Așa e mult mai frumos. Totul e la locul lui.

Nu știam de unde îmi veniseră aceste idei, dar pe măsură ce le rosteam eram tot mai convinsă de adevărul lor – de faptul că frumusețea trebuie să fie protejată și păstrată, și să i se dea la locul cuvenit.

Chisako și-a ridicat privirea către mine, cu o expresie de ușoară surpriză care părea sinceră:

– Ia te uită, Saito-san. Ceea ce ai spus e tipic japonez. Dar dumneata ești *nisei*, ca și Yano. Născută aici, *ne?*

Am încuviințat.

– Așa deci, așa deci, a murmurat, cufundată în gânduri. Ce neobișnuit!

– Presupun că ai studiat ikebana, am spus eu, arătând cu stângăcie către flori.

– Da, orice fată studiază asta. Eu, una, am studiat stilul școlii Ikenobo. Foarte clasic, a adăugat cu un suspin. Mi se par atât de îndepărtate zilele mele de școală!

– Ți-e dor de Japonia?

Gândul îmi zburase la valurile înghețate care băteau peste mine și peste Eiji la Port Dover. Unul după altul. Și la acea iluzorie limbă de pământ pe care eu nu reușisem niciodată să o văd și despre care Eiji susținea că e Japonia. Unde promisese că avea să mă ducă.

– *Samui*, Saito-san? Probabil că începusem să tremur, pentru că Chisako mă privea cu îngrijorare. S-a cuprins cu brațele ca să fie sigură că înțeleg. Ți-e frig, Saito-san?

S-a întins după un pulover bărbătesc lăsat pe umărul canapelei. Al lui Yano, fără îndoială.

– Nu, nu. *Iie*. Mi-e bine.

Am încercat să nu mă cutremur la gândul că puloverul lui Yano ar fi putut să-mi atingă pielea.

– Nu, Saito-san, nu mi-e dor de Japonia, a spus cu o voce sfârșită. *Nihonjin* sunt atât de... Căuta cuvântul, strâmbând din nas a dezgust: Atât de... *seigen suru. Wakarimasu ka?* Înțelegi, Saito-san? Am clătinat din cap, dar bănuiam ce vrea să spună. Atât de limitați, de încorsetați, mi-a explicat. În plus, sunt și scunzi. Și-a dus una dintre palme în dreptul urechii ca să-mi arate. Mi-am dat atunci seama că ea era înaltă pentru

o japoneză. A chicotit, acoperindu-și gura: Yano nu e chiar așa de rău, a continuat, luându-și mâna de la gură și dând la iveală, pentru prima dată, un zâmbet. De asta m-am și măritat cu el. E canadian, nu e *nihonjin*. Avea un zâmbet interesant, cu buza de sus împinsă peste dinții care ieșeau ușor în afară. E *nisei*, a adăugat, de parcă ar fi trebuit să-mi explice asta. Yano s-a năpustit atunci în cameră, iar Chisako s-a așezat lângă aranjament, cu capul plecat ca să-l privească. Până la urmă, Saito-san nici n-a mai avut nevoie de lecție, a declarat. Ia uite ce ikebana frumoasă a făcut!

Îmi amintesc momentul când Chisako s-a retras de lângă florile pe care ea însăși le aranjase în mare grabă. Și-a mutat ochii de la mine către soțul ei cel agitat și apoi din nou la mine, cu o singură privire plină de subînțeles. Am simțit imediat fiorul acelei conspirații, al acelei intimități care apăruse între noi în momentul de minciună. Stăteam toți trei în fața aranjamentului de flori plăpânde, ofilite.

– *Utsukushii desu ne!* a exclamat Yano.

– Este, într-adevăr, tare frumos, am spus, pesemne ca să-i arăt că înțelesesem.

S-a lăsat tăcerea, iar apoi s-a auzit brusc hohotul de râs al lui Chisako, care a tăiat adânc în chipul radios al lui Yano – o crăpătură în pojghița de gheață.

– Ce e? a întrebat el. Îi pierise zâmbetul.

Chisako a continuat, incapabilă să se oprească.

– *Utsukushii*, a șoptit, zguduită de un râs pe jumătate tăcut. *Utsukushii*, a repetat, uitându-se către mine agățată de ea.

Înainte să mă pot împotrivi, am simțit cum buzele mi se încrețesc a râs, deși nu îmi dădeam bine seama ce anume era atât de amuzant.

– Chisako!

Glasul lui Yano nu era puternic, dar inima mi-a stat în loc preț de o clipă din pricina tonului amenințător, prevestitor de rău. Dar Chisako l-a ignorat și, chicotind încă, încerca să-și recapete suflul. Eu nu aveam să uit niciodată sunetul vocii lui; ca un tunet care își adună energia pentru o descărcare. O clipă mai târziu, a izbit cu pumnul în masă cu atâta forță încât s-au prăbușit câteva cărți, podeaua s-a mișcat și corolele veștede s-au scuturat; după aceea, câteva petale rămăseseră încă în aer, răzlețe. Era furibund atunci, cu părul lui lung și slinos căzut peste ochi. Mi-a fost teamă pentru Chisako, dar ea era imperturbabilă, calmă ca întotdeauna. Râsul se stinsese și acum părea aproape solemnă.

– *Gomen, Masa-chan*, a șoptit de parcă îi vorbea copilului preferat. Iartă-mă.

S-a apropiat de el și, cu o tandrețe surprinzătoare, i-a dat la o parte părul negru de pe față. Am văzut atunci ce exista între ei. A fost singura dată când am auzit-o pe Chisako spunându-i pe numele mic și în momentul acela de intimitate mi-am dorit să mă fac nevăzută.

În ciuda protestelor mele, Yano a insistat să mă conducă acasă peste câmp. Am pășit în tăcere o bucată de vreme, cu el cufundat în gânduri. A început brusc conversația, cum făcea adesea.

– Înveți repede, Saito-san.

– Ai avut dreptate. Soția dumitale e un profesor excelent.

– Mulțumesc pentru vizită, mi-a spus.

Cred că avea privirea îndreptată spre mine, dar nu eram sigură pentru că tocmai intraserăm într-o fâșie de întuneric.

– N-ai pentru ce. Soția mea se simte singură, a continuat pe un ton liniștit. Nu prea și-a făcut prieteni. Și nici nu vorbește prea bine engleza.

Era cât pe ce să spun că, dimpotrivă, vorbea de fapt o engleză excelentă, dar m-am oprit.

– A fost drăguț din partea dumitale să te gândești la noi, la mine și la Chisako. Mai târziu, mi-am dat seama că fusese o replică bizară din partea mea. M-am simțit bine, am adăugat.

– E... dificilă, a spus Yano, mergând pe firul propriilor gânduri. Îl vedeam frământându-și mâinile, semn al frustrării care îl cuprindea când simțea că îl trădează cuvintele: *Monku, monku.* Numai plângeri și reproșuri.

Ne opriserăm în mijlocul câmpului.

– Mulțumesc, mă descurc de aici, am zis, ca să-i dau de înțeles să se întoarcă. Mulțumesc încă o dată.

Fața lui lată și mereu radioasă era luminată de o frântură de lună. Am recunoscut mânia care zăcea ascunsă sub fruntea lui ridată.

– Știi, Saito-san... Eu fac tot ce îmi stă în putere, a continuat el, frământând cu pumnul palma celeilalte mâini. Muncesc din greu. Încerc să schimb lucrurile pentru noi, *nihonjin.* E important să încerci, nu?

– Da, sigur că da, am murmurat eu pe un ton pe care îl voiam cât mai liniștitor, nerăbdătoare să ajung acasă, cât mai departe de el.

„Să încerc", îmi spusese și mie să încerc. Mi-a apărut în fața ochilor cuvântul acela de pe pagina din mașina lui de scris, corect și apoi greșit. M-a cuprins teama stând acolo alături de el, fără să-mi dau seama de ce.

– Au fost și alții care au încercat, dar s-au dat bătuți cu ani în urmă, Saito-san. Eu însă nu am să mă dau bătut. S-a întors către Mackenzie Hill, către umbra aceea întunecată de pe cer, îndepărtată și totuși atât de mare. Luna părea agățată deasupra dintr-un capriciu și răspândea o lumină albă, fadă. Dacă lucrurile ar fi stat altfel, dacă nu ar fi avut loc războiul, nu aș face ceea ce fac. Să stau să calc gulere și mâneci toată ziua, să curăț hainele murdare ale altora. Aș fi făcut altceva, nu-i așa, Saito-san? Nu-i așa?

Voia un răspuns, cerea imperios un răspuns.

– Da, așa e, am replicat, din nou pe un ton cât mai calm cu putință.

Dar nu credeam ce spuneam. Nici cât negru sub unghie. Ce altceva ai fi făcut, îmi venea să îl întreb la fel de imperios. Ce?

A pornit din nou, pășind în timp ce vorbea.

– La fel și tatăl dumitale, să mătură la ferma aia de pui. Și fratele dumitale, atâția și atâția ani. Cu toții am face altceva acum. Ceva important, *ne?* Și dumneata, Saito-san. Noi toți. Eram prea buni. Ne mergea prea bine, așa că au fost nevoiți să ne dea înapoi, nu-i așa?

Din fericire, tocmai ajunseserăm la veranda mea, așa că m-am grăbit să urc treptele. Aștepta un răspuns, temându-se că vorbele lui s-ar putea pierde cumva în întunericul dintre noi. I-am auzit pantofii scârțâind pe zăpadă jos, la capătul scării. Și pumnul frământându-se, uscat și aspru ca un șmirghel.

M-am forțat să oftez, căutând disperată cuvinte cu care să-i țin piept.

– Asta e. Ce-a fost a fost.

O frază fără niciun sens, dar care a părut să-l deranjeze pe Yano încă și mai mult.

– Nu, Saito-san. Să nu spui asta niciodată. Niciodată! Avea din nou un ton rău prevestitor. S-a oprit însă imediat; a părut că se adună. A zâmbit cu jumătate de gură, istovit, fără să mai fie amenințător. Un bărbat oarecare, o siluetă părelnică în întunericul nopții. Atunci, noapte bună, Saito-san. A făcut un semn cu mâna și ne-am întors spatele unul celuilalt. Însă tocmai când dădeam să închid ușa, m-a strigat din nou, cum făcea de obicei: Mâine la șapte, Saito-san! Reuniunea de la școală!

Am închis ușa și am stins lumina de pe verandă; înăuntru, l-am găsit pe Stum așezat lângă fereastră în scaunul cu rotile al lui Tati. Pe vremea aceea, căpătase și el obiceiul meu de a se zgâi întruna la câmp, urmărind orice mișcare.

– Ce reuniune, *ne-san?* m-a întrebat.

Probabil că îl auzise pe Yano strigând. Nu-i vedeam chipul, dar câteodată mi se părea că e de-a dreptul transparent, cu nelămuririle lui de puștan. Mi se părea că îi văd mecanismele din cap și din inimă ticăind și

pufăind, ca și cum schițele acelea inginerești atât de complicate pe care le desena prin carnețelele lui ar fi prins viață. Se juca cu rotilele scaunului, le învârtea ca să se miște înainte și înapoi.

Mi-am lăsat o mână pe umărul lui, cu fermitate, ca să-l potolesc; m-am încruntat la vederea urmelor adânci pe care le lăsase în covorul meu.

– O, nimic important, am mormăit. O reuniune oarecare pe la școală. Cu siguranță, nu te-ar interesa.

– Tati spunea că e vorba de niște bani din partea guvernului pentru noi. Pentru că am fost în lagăr. Stum era nespus de curios pe atunci; în voce i se ghicea încrederea pe care o avea într-o oarecare măsură în oameni. Tati spune că e o tâmpenie. Așa e, *ne-san?*

– Bănuiesc că da, am răspuns.

M-am simțit sfârșită dintr-odată. Nu mai voiam altceva decât să mă strecor în așternuturile mele curate și să dorm. Am căscat ca să-i dau de înțeles că mă duc la culcare.

– Ai să te duci, *ne-san?* La reuniune? a insistat copilărește.

– O, nu, am râs. O pierdere de vreme. N-o să se aleagă nimic din asta.

În noaptea aceea, întinsă în pat în așternuturile proaspăt spălate, am rămas trează de-a binelea, cu gândul la ceea ce spusese Yano, la perorațiile lui, la vrafurile lui de ziare și cărți, la reuniunile lui. La cuvântul acela din mașina lui de scris, iar și iar. Abrogare. Știam în ce fel îl înțelegea Yano. Abrogare a drepturilor. Să dai vina pentru tot pe război, pe lagăre. Era mult prea

ușor să vezi lucrurile în termeni atât de simpli, era chiar o lașitate să nu îți înfrunți propriile probleme. Ci, mai degrabă, să le faci publice și să te aștepți ca lumea să le acorde atenție. Penibil, într-un fel.

Petreceam atât de mult timp să-mi amintesc ba de una, ba de alta sau să nu îmi amintesc deloc – de fapt, așa îmi trecea timpul. Asta era mângâierea mea. Întinsă în patul meu cald, simțeam milă pentru Yano; el nu avea pace în suflet deloc. La urma urmei, probabil că eu îmi acceptasem soarta, ceea ce el nu fusese niciodată în stare să facă. Simțeam milă și pentru Chisako, alături de Yano în cartierul nostru mic, timidă și singură; ducea fără îndoială dorul Japoniei, deși susținuse contrariul.

A doua zi, mi-am văzut de rutina treburilor casei și nu m-am gândit la reuniunea lui Yano. Dacă Stum nu ar fi pomenit de ea la cină, nici măcar nu mi-aș fi adus aminte.

– Crezi că o să meargă cineva la reuniune, *ne-san?* m-a întrebat, cu bucățele de mâncare căzându-i dintre bețișoare.

Pe vremea aceea, oricât ar fi fost de reținut și oricât ar fi stat închis la el în cameră cu schițele și schemele lui, Stum avea obiceiul să pună o sumedenie de întrebări, așteptându-se întotdeauna ca eu să știu răspunsurile. Iar eu mă străduiam să-i dau întotdeauna cele mai bune răspunsuri, pe care le pronunțam cu toată autoritatea unei surori mai în vârstă.

– Probabil una sau două persoane, cel mult, i-am spus clătinând ușor din cap.

Din câte îl știam eu pe Yano, probabil că trimisese nenumărate broșuri în toate direcțiile. Țineam minte cartea aceea de telefon deschisă în sufrageria lui – alesese numele de *nihonjin* ca să-și alcătuiască listele, pentru asta o folosise. De la sfârșitul războiului, *nihonjin* erau împrăștiați în toate cele patru zări. Nu mai aveam niciun motiv să ne adunăm laolaltă în anumite cartiere din oraș, ca într-un lagăr inventat de noi.

La scurtă vreme după cină, am simțit că stomacul îmi era atât de plin, încât numai o plimbare alertă ar fi putut să mă ușureze. Am ieșit și, nu știu cum, am ajuns lângă curtea școlii; am zărit o singură sală de clasă cu lumina aprinsă. M-am apropiat de fereastră și l-am văzut pe Yano stând în picioare în față; în primul rând de bănci erau doi bărbați despre care am dedus că erau *nisei*, așezați incomod în pupitrele cu dimensiuni pentru copii, încă îmbrăcați cu paltoanele. Yano gesticula cu emfază, de parcă s-ar fi adresat unei săli ticsite de lume, la fel de împrăștiat ca de obicei, cu un teanc de hârtii pe catedra din fața lui. Am fost surprinsă – și totuși, nu prea – să constat că Chisako era absentă.

– Anne! Anne!

Din locul unde eram ghemuită în grădină, am ridicat privirea și l-am văzut pe Stum stând în picioare lângă ușa din spate, oarecum țeapăn. Faptul că mă striga pe numele creștin era o avertizare. Și-a dres glasul cu zgomot și mi-a aruncat o privire plină de tensiune.

– Anne, vii puțin înăuntru, te rog? E cineva aici.

Prin umbra cenușie a plasei de la ușă, am distins o siluetă înaltă. M-am ridicat în grabă, mi-am pus papucii fără ciorapi și am intrat în casă în urma fratelui meu.

Ne-am așezat în cerc: Stum, detectivul de la poliție și eu. Eram puțin emoționată; un fior de agitație, poate de teamă, mi-a străbătut tot trupul când l-am văzut pe bărbat lăsându-și corpul masiv în fotoliul meu, căruia tocmai ce îi aranjasem pernele de dimineață. În mâinile supradimensionate, ținea un carnețel negru și un stilou minuscul. Aveam oaspeți atât de rar, darămite *hakujin*.

Bărbatul – detectivul Rossi – și-a ridicat stiloul către noi a salut; înalt, stătea așezat în fotoliu de parcă ar fi fost o șa puțin prea mică pentru el. Am remarcat că era trecut de prima tinerețe, deși părul îi era bogat, cu firul gros și fără urmă de argintiu – un gard viu sârmos care îi acoperea tot creștetul. Poate cu zece ani mai în vârstă decât Stum, cel mult. Ceva mai tânăr decât mine. Chipul îi trăda însă vârsta, așa că am căutat indicii care să sugereze vreo culoare artificială sau faptul că folosea vreunul din produsele cosmetice la modă.

– Doamnă, spuneți-mi. Cât de bine...

– Vă rog, l-am întrerupt. Domnișoară Saito.

Nu puteam tolera să mi se spună *doamnă* în sus și *doamnă* în jos în propria mea casă. Stum m-a țintuit cu privirea, o privire care spunea: „Cum îndrăznești?"

– Continuați, vă rog, am spus, aplecându-mă înainte cu toată eleganța de care eram capabilă în starea aceea de agitație.

– Cât de bine o cunoșteați pe decedată, doamna Yano?

– Eram prietene, firește.

– Când ați văzut-o ultima dată?

– Păi, să mă gândesc.

Am început să bat darabana cu degetele peste buze în timp ce încercam să mă descurc în vâltoarea de date care mi se învârteau în cap. Pesemne că mormăisem ceva, deoarece, când mi-am ridicat ochii, detectivul se oprise din scris și mă privea țintă. Stum părea întunecat și mărunt pe lângă bărbatul acela, ai cărui ochi incolori emanau o grijă blândă. Stum se uita țintă la mine, așteptând să mă umilesc în fața oaspetelui nostru. Prefăcându-se a fi îngrozit de asta, dar sperând de fapt în adâncul sufletului să se întâmple. Am simțit impulsul de a alerga la baie ca să mă privesc în oglindă, să văd ce mi se poate citi pe chip.

– Cum e până la urmă, domnișoară Saito? Luni, 15 mai, sau marți, 16?

Bătea cu stiloul în brațul fotoliului.

Am simțit o pală de curent la genunchi și mi-am coborât privirea către picioarele mele palide, brăzdate de vene, dezgolite parcă, așa fără ciorapi. Cât de hidos arătau, atât de opace și de bătrâne! Mi-am tras fusta peste genunchi.

– Păi... marți, am răspuns.

– Cu alte cuvinte, cu o zi înainte ca domnul Yano să fi fost ucis, a spus el, nepăsător.

– Ucis?

M-am simțit prost imediat ce am lăsat să-mi scape cuvântul acela.

Detectivul și-a ridicat privirea, iar pe frunte i-au apărut patru încrețituri drepte, paralele cu linia de gard viu a părului. Au dispărut de îndată.

– Cu siguranță n-a fost accident. Și nici sinucidere.

– Firește. Doar că... e un cuvânt tulburător, nu vi se pare?

Simțeam cum sângele îmi urcă și coboară din obraji. Cuvântul acela era ca un ghimpe. Până atunci, auzisem sau văzusem prin ziare: *mort*, *decedat*, *împușcat*, dar niciodată *ucis*. Atâta violență. Mi-am adus aminte de panglica galbenă a poliției agățată de copacii din parcare, de urmele de picioare în praful amestecat cu sânge; de dîra de sânge de pe degetul lui Sachi. Stum mă urmărea cu privirea.

– Doamna Yano v-a spus cumva că ar avea vreo temere sau vreo frică în legătură cu ceva sau cu cineva?

– Nu, nu.

– Domnișoară Sa-to... am pronunțat corect?

– Sa-i-to, l-am corectat.

– Domnișoară Saito, v-a făcut confidențe în legătură cu relația ei cu bărbatul care a fost găsit împreună cu ea, domnul Spears?

Exact în acel moment, am observat o porțiune de un deget pe piciorul meu unde vena era mult ieșită în afară, ca un viermișor vinețiu la jumătatea gambei. Părea să vibreze grotesc. Incredibil, era o parte din mine, din propriul trup. Oare de câtă vreme apăruse acolo? Era ca un semn de netăgăduit. Am închis ochii

preț de câteva clipe ca să mă reculeg, iar când i-am deschis, Stum și detectivul mă priveau din nou amândoi cu atenție. Am avut nevoie de un răgaz, cât să-mi dau seama unde sunt și cât să reconstitui încăperea în care mă aflam – o încăpere care putea cuprinde acele două chipuri așezate unul lângă celălalt.

– Domnișoară Saito?

– Anne?

Stum mi-a făcut un semn cu piciorul.

– Da, da, nu mă zoriți.

S-au retras amândoi.

Am inspirat adânc și am încercat să mă liniștesc, dar am simțit cum buzele mi-o luau din nou înainte, ca de obicei. Le-am oprit.

– Doamnă?

– Da, am răspuns simplu.

– Deci?

– Doamna Yano și prietenul ei aveau... o relație extraconjugală.

Când am rostit cuvintele acelea, am atins viermișorul prins în piciorul meu și am început să tremur. Detectivul a remarcat asta cu siguranță, fiorul care dă de gol.

Doar că dezvăluirea mea n-a părut să-l afecteze. Oare mai auzise asta înainte? De la alți vecini? De la Keiko și Tom? De la Sachi? A început să-și bată ghetele cu stiloul.

– Dar domnul Yano? Îl cunoșteați?

– Da, îl cunoșteam, am răspuns.

– Era implicat în anumite activități politice, nu-i așa?

– Se prea poate, am spus. Nu cunosc foarte bine lucrurile astea.

– Când l-ați văzut ultima dată pe domnul Yano?

Datele îmi păreau încețoșate în minte. M-am întrebat ce relevanță ar putea avea datele pentru mine, din moment ce toate zilele mele sunt la fel, numai rutină; fiecare zi e o sâmbătă; nu puteam să fiu făcută răspunzătoare. Am clătinat din cap a părere de rău.

– Nu știu sigur, am răspuns. Cu câteva zile în urmă, probabil. Cel puțin.

– Spuneți-mi, domnișoară Saito, îi cunoșteați pe soții Yano de multă vreme?

– De când s-au mutat aici. Acum vreo patru ani.

– Domnișoară Saito, l-ați văzut vreodată pe domnul Yano furios sau violent?

În mod bizar, nu-mi venea în minte decât seara aceea de acum câțiva ani. Când Chisako, Yano și cu mine stătuserăm să admirăm aranjamentul acela jalnic de flori pe jumătate moarte. Oricât de îndepărtat ar fi fost, momentul acela îmi era mai proaspăt în amintire decât oricare altă întâlnire recentă cu Yano. M-am întrebat ce însemna asta, renghiul acesta pe care mi-l juca memoria. Dar o vedeam aievea pe Chisako, cu părul ciufulit pe care îl avea atunci, cu mâinile strânse pe lângă trup, chicotind încă la ceva ce spusese Yano. Și mă vedeam și pe mine, fără zâmbet, retrasă, întrebându-mă ce căutam acolo, afară din casa mea, departe de fotoliul meu, departe de fereastra mea. Însă oarecum încântată. „Chisako!", izbucnise Yano. Și apoi pumnul, pumnul acela zdrobitor.

– Domnișoară Saito?

Am simțit lovitura de picior a lui Stum aducându-mă brusc înapoi în prezent.

– Anne?

Stum se holba la mine.

– Să repet întrebarea, domnișoară Saito?

– Nu, am răspuns în cele din urmă. Nu.

– Vă amintiți întrebarea?

– Bineînțeles. Nu l-am văzut niciodată pe domnul Yano să aibă un acces de violență. Detectivul și-a notat ceva în carnețel. Nu ar trebui să stați de vorbă și cu vecinii lor?

Am arătat vag afară, dincolo de câmp, către casa de lângă cea a familiei Yano. Detectivul s-a întors spre mine cu o privire sincer interesată.

– Vă gândiți la cineva anume cu care ar trebui să stau de vorbă, domnișoară Saito?

– Nu, nu, am răspuns grăbită. Mă întrebam pur și simplu.

– Dar dumneavoastră, a continuat întorcându-se către Stum. Îi cunoșteați pe membrii familiei Yano?

Stum s-a încordat și s-a afundat și mai mult în canapea, făcând din nou pe adolescentul îmbufnat, ridicol pentru vârsta lui.

– Nu prea. Nu ca ea, oricum, a răspuns, vrând să-mi pună totul în cârcă mie.

– Puteți să-mi spuneți ceva care să clarifice circumstanțele morții sau dispariției domnului Yano și a copiilor?

Stum a clipit încet, de parcă, de fiecare dată, ar fi putut să nu-și mai deschidă ochii.

– Nu, a spus.

I-a adresat apoi un surâs leneș detectivului, care s-a ridicat și și-a scuturat pantalonii cu mâna.

– Nimic, nimic? Sunteți sigur?

Stum a încuviințat, cu rânjetu-i leneș întipărit în continuare pe figură.

– Prea bine.

Detectivul părea mulțumit.

– Mai am doar niște întrebări de rutină, a continuat zâmbind. Mai locuiește cineva aici cu voi doi?

– Nu, am răspuns amabilă.

Am simțit o lovitură de picior din partea lui Stum.

– *Ne-san!*

Detectivul și-a mutat privirea de la mine la Stum și înapoi.

– Adică ba da, mai este cineva, m-am bâlbâit. Tatăl nostru, sus la etaj. Uitasem de el... știți, e foarte bătrân, și abia mai...

– Dar locuiește aici, nu?

– Da. Voiam să spun că...

– Și ce vârstă are?

– Optzeci și șase de ani.

– Și voi de când locuiți aici?

– De o viață, de când mă știu, a răspuns Stum ridicându-și brațele și lăsându-le apoi să cadă.

S-a întors să privească afară pe fereastră.

– Nu vorbi prostii, l-am dojenit. De când aveai treisprezece ani.

– Doisprezece.

– Adică... de câți ani? a întrebat detectivul răbdător.

– Se împlinesc douăzeci și unu în septembrie, am șoptit eu.

Atâta amar de vreme! Era dureros să spun asta cu voce tare – o nebuloasă temporală. Doar cifre, care nu spun nimic despre scurgerea inexorabilă, despre ticăitul mărunt. Ce putea să însemne asta pentru un străin, detectivul acesta care nu trecea decât printr-o singură clipă din întreg? Și totuși, știam că, peste ani, aveam să rememorez momentul acesta și să mă întreb: „Oare ce părere și-a făcut despre noi? A crezut ce i-am spus?"

– Asta înseamnă că ați locuit aici mai mult decât oricare dintre vecini.

Am încuviințat. Detectivul s-a apropiat de fereastră. Am simțit cum mi se scurge căldura din picioare, cum mi se oprește sângele.

– Pesemne că ați văzut cartierul ridicându-se, casă după casă. A arătat dincolo de câmp. Pesemne că ați văzut toate familiile mutându-se aici.

Îmi cerceta chipul cu privirea, pândindu-mi reacția.

– Cred că da.

– Școala nici măcar n-a fost construită până în 1965, a continuat. Cu ochii mijiți, privea către sud, în depărtare, unde câmpul electric devenea teren de fotbal. Asta e vechea fermă a veterinarului, nu?

– Da, așa e, am răspuns, cu gândul la vecina lui Yano; și ea îi spusese „vechea fermă".

– Am crescut nu departe de aici, a explicat, arătând spre nord. Pe partea cealaltă, a murmurat, pe jumătate pentru el. Se referea la cartierul italian, în care bătrâne corpolente în haine negre își făceau veacul pe verandă

sau pe trotuar așezate pe scăunele de bucătărie. Când eram copii, mergeam tot timpul jos la pârâu. Probabil că peisajul care se vedea pe fereastră, deși era în direcție opusă față de pârâu, îi evoca amintiri. Chiuleam de la ore, coboram acolo... și făceam lucruri pe care nu aveam voie să le facem.

I-a făcut cu ochiul lui Stum. Sorbind fiecare silabă, Stum a încuviințat. Ca între bărbați, cum se spune. Am încercat să mi-l închipui pe detectiv ca puștan, cu trupul lui deșirat, cu părul sârmos ca un gard viu, cu o expresie șmecheră, și nu prevăzătoare, așezat pe malul pârâului, întins cât era de lung, cu o țigară în mână, precum Sachi. Genul de puști care ar fi mers cu ea acolo după ore și ar fi ignorat-o apoi a doua zi, pe culoar.

Și apoi... fratele meu, acum un bărbat cu experiență care răspundea cu un gest sigur la remarca plină de subînțeles a detectivului. Probabil că le știe și le înțelege deja pe toate.

– Un car de ani în același loc, a continuat detectivul.

– Pierzi noțiunea timpului, a mormăit Stum.

Când îi țineam deschisă ușa cu plasă, detectivul s-a oprit, cu fața la două palme de a mea.

– Domnișoară Sa-i-to, a pronunțat cu grijă, cu un zâmbet care s-a șters imediat. De curiozitate. Ați văzut ceva de la fereastră în ziua aceea? În miercurea aceea?

Se referea la ziua în care fuseseră găsiți Chisako și domnul Spears, înainte să fi apărut știrea.

– Nu țin minte nimic, am răspuns.

Am aruncat o privire către scaunul meu de lângă fereastră, cu șezutul și brațele atât de ponosite.

Detectivul rămăsese cu privirea ațintită asupra mașinii lui, minuscule pe lângă stâlpii de electricitate.

– E foarte posibil să nu-i găsim niciodată, a spus calm. În cazuri de-astea... oamenii pur și simplu dispar și...

Ultimele cuvinte i-au fost acoperite de o mașină care trecea în viteză pe șosea. Am făcut în van un gest ca să-i dau de înțeles să repete, dar între timp își luase rămas-bun și ușa se trântise deja.

Eu și Stum ne-am adunat în tăcere într-un colț la fereastră, cum făceam de fiecare dată când plecau oaspeții noștri atât de rari. Detectivul era în mașină, notând febril ceva în carnețel, cu bărbia în piept. Se prea poate să ne fi zărit când și-a ridicat privirea către casă – ne-am retras repede de la fereastră, ca niște măscărici. În cele din urmă, a plecat în trombă, ridicând un nor de praf de pe porțiunea acoperită cu pietriș.

– Of, cum poți să te porți câteodată! am exclamat, îndepărtându-mă de Stum și de fereastră.

– Dar n-am dat nimic de gol, nu-i așa, *ne-san?* I-am protejat pe ai noștri, nu?

Se legăna, rezemat de pervaz, cu picioarele încrucișate ca o fată.

– Cum adică, n-am dat de gol? Cum adică, i-am protejat pe ai noștri? Parcă ai fi...

A plescăit.

– Parcă aș fi Yano?

– Doar nu poți să crezi că ar face așa ceva!

Stum m-a ignorat, răsucindu-se ca să privească afară pe fereastră și apoi din nou către mine.

– Voiai să-ți pună mai multe întrebări, nu-i așa? Ai fost dezamăgită că n-ai putut să îi relatezi poveștile ei, cu toate amănuntele, nu-i așa?

– Vorbești prostii. Te rog să fii respectuos, măcar față de Chisako.

– Nu ăsta e adevărul, *ne-san?*

– Eu nu am nimic de ascuns. Spre deosebire de tine!

– Eu?

– Știi ceva, nu-i așa?

– Ce vrei să insinuezi, *ne-san?*

– De ce nu i-ai spus detectivului?

– Dar tu?

– Dacă știi ceva, trebuie să spui autorităților, frățioare, i-am spus, și l-am văzut că începe să șovăie. Ai stat de vorbă cu Yano, nu-i așa? De acolo ai luat tâmpenia aia cu să ținem aproape, să ne protejăm... Stum părea imperturbabil. Mie îmi spunea lucrurile astea de ani de zile. Și tu le-ai înghițit pe toate, ca un prost, nu-i așa?

Stum s-a întors iar către fereastră, cufundat în tăcere și în gânduri, cu privirea pierdută peste câmp, la casa goală a familiei Yano.

– Da, a răspuns blând după câteva clipe. Eram prieteni.

A spus-o cu atâta convingere... Eram șocată. De ce nu văzusem niciun semn al acestei prietenii? Câte un schimb de zâmbete între ei sau câte o oprire pe stradă, pe câmp. Cum de reușise Stum să-mi ascundă asta? De ce?

– Cum de-ai putut să te împrietenești cu un astfel de om? Doar zilele trecute ai spus despre el că e un kamikaze! l-am acuzat, copilărește.

– Cum adică, „un astfel de om"? Doar și tu ai spus că n-a făcut nimic.

– E un ciudat. E împuțit și murdar! E o rușine pentru noi toți. Până și pentru soția lui.

– Ba soția lui l-a făcut de rușine! A meritat-o!

Stum s-a îndepărtat furios de pervazul ferestrei și pumnul lui a lovit spatele fotoliului meu. Până să-mi dau seama ce făceam, am auzit plesnitura palmei mele pe obrazul lui, sonoră, aspră. S-a retras, cu chipul împietrit din pricina gestului meu – avea în ochi privirea de copil trădat pe care i-o mai văzusem când îl lovise Tati, odată. Mai copil decât Sachi, care rămăsese nepăsătoare, deloc impresionată de violența din mine atunci când ridicasem mâna la ea. M-am prăbușit pe canapea.

Ecoul strigătelor noastre plutea încă în aer. De sus, Tati întreba stins: „*Nani-yo? Nani-yo?*" Atât de încet, de parcă ar fi fredonat ceva.

– Nu-mi doresc decât ca băiatul și fetița să fie în siguranță. Atât, am șoptit.

În toată nebunia, mă agățam de gândul acela.

– Doar atât, *ne-san?* Sigur?

– Bineînțeles.

Se liniștise brusc.

– Nu te cred. Cred că îți dorești să moară cu toții, până și femeia aia, Nakamura, mi-a declarat. Faptul că îl pălmuisem îl făcuse să fie acum și mai înrăit, aproape amenințător. Vrei ca biata copilă să nu mai aibă pe nimeni în afară de tine.

– Asta crezi tu despre mine? Că sunt un monstru?

– De ce nu? m-a întrebat mutându-și greutatea de pe un picior pe celălalt. Ești în stare de orice ca să mă împiedici să am o viață a mea, fără tine și Tati. Nu pot nici măcar să am prieteni. Nici măcar Yano!

– Te strecori noaptea afară, ca un animal, și stai până dimineața! Nu te împiedic eu!

– A, acum înțeleg. Acum înțeleg! Ești geloasă, *ne-san!* Recunoaște!

– Spune-mi o dată pentru totdeauna ce anume știi?

– Dar tu, ce anume știi?

– Nu știu nimic. Absolut nimic.

– Nu mai face pe inocenta!

Mă ataca de parcă ar fi fost un animal întărâtat și am dat îndărăt, încercând să-l țin la distanță cu brațele ridicate. Asta a părut să-l înfurie și mai mult, dar s-a potolit.

– Nu te mai preface! Ești formidabilă, *ne-san!* Formidabilă!

„Formidabilă". Nici nu credeam că știe cuvântul. Acum, însă, după ce îl folosise, avea pe chip o expresie tâmpă de victorie.

– Bine, bine, gata, am zis, apăsând cu palmele aerul din jurul nostru, a liniștire. Voiam doar să spun... tu susții întruna că Yano e cel care a făcut-o. De unde știi? Cum e posibil așa ceva? Ar fi în stare? Susții că băiatul și fetița sunt...

– Morți.

A părut să dea afară toată mânia din el cu acel cuvânt, după care s-a pleoștit.

– Nu se poate! Doar pentru că așa spui tu?

Cât de irațională puteam fi, aidoma lui Sachi, plină peste măsură de dragoste sinceră, de cățeluș. Ca fata din fanteziile mele romantice, care se teme ca băiatul să nu o părăsească și să nu îi răpească acea parte din ea care devenise a lui.

– Așteaptă până când vor fi în siguranță să apară.

Am rostit asta cu o convingere care m-a surprins până și pe mine; cu același ton ferm pe care îl folosise Sachi ca să mă convingă pe mine.

– Tu chiar ar trebui să știi.

A râs, cu un hohot metalic, fără suflet.

– Parcă ai fi un disc vechi de patefon. Repetat la nesfârșit. Același și același lucru. Nu-mi spui niciodată ce gândești.

Dar de fapt nu voiam să știu. M-am strecurat spre bucătărie. În fața ferestrei, lumina albă a cerului înnorat era orbitoare și rece. Arunca o strălucire bizară asupra sufrageriei, de parcă eu și Stum am fi fost la cârma unei nave spațiale care se apropia de o planetă necunoscută.

– Tu chiar ar trebui să știi, *ne-san*. S-a îmblânzit pe măsură ce se apropia, cu privirea aceea retrasă, timidă pe care o avea când voia să mi se cațere în poală. Cu vocea joasă a continuat: Tu ai fost ultima care s-a întâlnit cu Chisako înainte să moară, nu-i așa? Nu ți-a făcut confidențe ca de obicei, *ne-san?* Nu?

– Nu cred că eu am fost ultima...

– Ce ți-a spus în ziua aceea? Trebuie să fi bănuit ceva.

Clătinam din cap.

– Nu, nu, am repetat, fără să știu exact ce anume negam. Trebuie să mai fi fost altcineva. Mai era și vecina

aceea *hakujin*. Probabil că Chisako a stat de vorbă cu ea în după-amiaza aceea, la multă vreme după ce...

– Și tu ce i-ai spus, când a avut încredere în tine? Ce i-ai răspuns?

Am plecat de lângă el, am dat de perete ușa din spate și am ieșit în grădină. Simțeam nevoia să-mi limpezesc mintea, dar presiunea aerului era mai degrabă opresivă decât eliberatoare. Stum mă zăpăcea, țesea o pânză de păianjen în jurul meu, inventa povești ridicole. Era pur și simplu răzbunarea lui pentru toate lucrurile mărunte, pentru faptul că fusese fratele cel mic născut în lagăr, prea devreme, prea târziu. Care nu avea nimic, nu avea pe nimeni pe care să dea vina pentru suferințele lui, pentru neajunsurile lui.

Am rămas întinsă în pat ore în șir, toată după-amiaza până spre seară, cu fotografia lui Eiji strânsă la piept, fără să-mi pese de treburile casei. Pe măsură ce eu încercam să pun ordine în lucrurile care fuseseră spuse, praful se așternea pe pervazuri, prin colțuri, peste tot, atât de murdar. Femeia aceea trebuie să fi fost de vină, mi-am dat seama, femeia aceea – „mi s-a întâmplat ceva nemaipomenit" – ea îl influența pe Stum, din pricina ei mă acuza pe mine. Jumătate din mine ar fi vrut să-i ceară să mi-o prezinte pe această nouă femeie din viața lui, ca să mă conving singură că ea era instigatoarea. Aveam senzația că răutatea lui crudă ieșise la suprafață abia de curând și probabil că tensiunea dintre noi era provocată nu numai de moartea lui Chisako, ci și de altceva, ce inducea asemenea gânduri în mintea blândului meu frățior. Nu că l-aș fi

crezut inocent, dar înainte nu mi-ar fi spus niciodată asemenea lucruri.

Privind fotografia lui Eiji, în ochii lui calmi și înțelepți, zâmbetul lui m-a liniștit și mi-am dat seama cât de ridicol era Stum de fapt; mi-a venit și mie să zâmbesc. Am început apoi să râd, fără să mă pot controla, bănuiesc că din pricina tensiunii. Am râs din ce în ce mai tare sperând că Stum mă aude în camera alăturată. Însă când m-am oprit, pe hol domnea liniștea. Pesemne se furișase din nou afară, să o întâlnească.

Când m-am trezit, ușa lui Stum era puțin crăpată, iar camera, cufundată în întuneric. Pantalonii zăceau șifonați în mijlocul podelei, pantalonii pe care îi călcasem la începutul săptămânii. M-am aplecat să îi ridic, le-am aliniat dunga de la prohab până la glezne și am netezit pliurile; i-am aranjat pe spătarul scaunului. Cât timp l-am hrănit, mormăielile lui Tati mi-au intrat pe o ureche și mi-au ieșit pe cealaltă; deși, foarte ciudat, de vreo două zile începuse să îndruge tot mai multe despre Yano, nu mi-a păsat deloc. După ce l-am spălat ca să-l pregătesc pentru noapte, m-am întors în camera mea fără să mă abat pe la fereastra de jos. M-am vârât în pat fără să mă spăl, nici măcar pe dinți, și mi-am simțit trupul învelit de mâzga de peste zi. Dar nu am făcut nimic. Rămăsesem singură, doar eu, cu Eiji strâns la piept, ca întotdeauna. Am închis ochii și am așteptat să cad pradă somnului. Vocea lui Yano a răsunat ca un ecou. „Soția mea se simte singură", spusese. Singură.

Stum a venit acasă însoțit de prietena lui în seara următoare, fără nicio avertizare, dar nu m-a luat prin surprindere. Ca și cum m-aș fi așteptat la asta. Eram în bucătărie și pregăteam cina, și nu știu de ce am avut o presimțire și am tăiat bucăți mai mari de carne și am pus la fiert o jumătate de bol de orez în plus. Peste zi, timpul trecuse anevoie, scurgându-se picătură cu picătură într-o găleată mare și goală care se umpluse brusc, ca prin miracol. Nu mă putusem abține și așteptasem la fereastră, pe Stum sau pe Sachi, dar nu apăruse nimeni. Mașina lui Keiko trecuse dis-de-dimineață, probabil pleca la slujbă, am presupus. Până și Tati fusese tăcut. La prânz, copiii invadaseră câmpul pentru o bucată de vreme, apoi dispăruseră, iar hărmălaia și râsetele lor se topiseră în ecouri. După-masă târziu, am auzit ușa deschizându-se și rămânând așa cu două secunde mai mult decât îi lua de obicei lui Stum să pășească împiedicat înăuntru. Nu mi-am ridicat deloc privirea când am auzit picioarele târșite și agitația din hol, nici când pașii îngemănați s-au apropiat prin sufragerie. Pe când tocmai tăiam carnea de pui în bucățele, picioarele lui Stum în șosete mi-au apărut înaintea ochilor pe linoleum.

– *Ne-san.* Am încuviințat, dar n-a părut să bage de seamă. *Ne-san.*

Și-a așezat mâna peste a mea, cea în care țineam cuțitul. Mi-am ridicat privirea. Stum avea expresia aceea jenată cu care îmi cerea mereu să vorbesc în locul lui, să preiau eu inițiativa. Doar că, de data asta, expresia a dispărut și m-a privit drept în ochi.

– *Ne-san.* Aș vrea să-ți prezint pe cineva.

Mă simțeam cuprinsă de spaimă, năpădită de umilință, iar fața mi s-a alungit într-o rugăminte – „Nu, te rog, nu face asta, nu acum" – pe care el a ignorat-o. La fel cum îl ignorasem și eu, cum îl alungasem de la sânul meu, refuzând să-i fiu mamă; la fel cum eu îi refuzasem fratelui meu mai mic dorința cea mai arzătoare.

– *Ne-san*, ea este Angel.

O femeie a apărut atunci din spatele lui, strecurându-se pe holișorul dintre sufragerie și bucătărie. Nu *nihonjin*, mi-am dat seama imediat. Scundă și măslinie, cu trupul îndesat; un chip tânăr, frumos, cu trăsături regulate, toate la locul cuvenit. Mi-a întins o mână. Mâna ei a strâns-o pe a mea, cu siguranță și putere, strivindu-mi degetele.

Seara a trecut ca într-un vis – mă simțeam adesea așa când îmi intrau străini în casă. Numele și vocile lor făceau ca propria mea casă să-mi devină străină. Și acum Stum era și el un străin pentru mine. Visul acesta mult prea lung fusese întrerupt de clipe de limpezime tăioasă în care auzeam gemetele slabe ale lui Tati de sus, mai tare ca niciodată; în care auzeam propriile inspirații și expirații – singurele sunete familiare. Cât de naivă fusesem să cred că am să-mi pot trăi viața în tihnă, împăcată cu toate cele!

– Domnișoară Saito...

Vocea fetei a părut să sfâșie aerul cu sonoritatea ei neobișnuită, străină urechilor mele, la masa mea, cu accentul pe care nu-l puteam identifica.

– Te rog, spune-mi Anne, i-am zis, cu toată căldura de care eram în stare.

Am reușit să arborez un zâmbet, strâmb și tremurat.

– De fapt, o cheamă Asako, a intervenit Stum imediat. Eu îi spun Asa. A rânjit tâmp, a minciună. Numai Eiji îmi spunea Asa. Sau *ne-san*, care înseamnă soră mai mare.

– E un apelativ mai politicos, am spus.

Ea mă privea de parcă ar fi fost ceva de văzut la mine. Involuntar, m-am șters la gură cu șervetul.

– În Filipine, de unde vin eu – s-a oprit ca să-și așeze brațul sub sâni, posesiv – spunem *a-te*. Pentru a arăta respect.

A zâmbit, iar fața ei a părut să se lumineze dinăuntru.

– Nu suntem chiar atât de diferiți, vezi?

Stum era și el radios și o privea învăluit într-o lumină pe care nu o mai văzusem niciodată. Era complet schimbat. Eu mă dizolvasem deja în aerul dintre ei. În grabă, m-am ridicat ca să-i mai pun niște orez lui Stum.

– Asako – mi-a strigat numele în direcția bucătăriei, parcă de probă, ca să vadă cum sună – fratele tău se pricepe de minune la ceea ce face.

I-am auzit chicotind. Când m-am întors la masă, ea își ridicase palmele, elegant strînse în căuș, în dreptul sânilor, de parcă ar fi vrut să îi stoarcă de lapte.

– E nemaipomenit de rapid. Face într-o oră de două ori mai mult decât ceilalți. Și rezistă bine și la ture mai lungi. Lui trebuie să îi aduc lăzile mai repede.

Am încercat să mi-i închipui pe amândoi, într-un loc pe care nu îl văzusem niciodată – un soi de hambar care îmi apăruse cândva într-o viziune, cu șiruri nesfârșite de cuști, tăvi și jgheaburi. Într-o oarecare măsură,

foarte, foarte curat și antiseptic. Un loc în care singurul sunet era piuitul confuz a mii și mii de pui de găină abia ieșiți, legiuni întregi, care urmau să fie separați în masculi și femele. Și Stum, un uriaș printre ei, cu mâinile blânde coborâte printre ei.

După cină, am stat una lângă cealaltă la chiuveta din bucătărie. Insistase să mă ajute și își vârâse mâinile în apa pentru vase. Stum rămăsese așezat la masă, dar era fără stare, neliniștit, pândindu-mă ca nu cumva să o rănesc cât de puțin. Nu era chiar într-atât de fragilă, mi-am spus privind-o cu coada ochiului pe când ștergeam una câte una farfuriile pe care ea le așeza în suportul lor. Tânără și nu prea. Din când în când, părul ei castaniu cu reflexe arămii brăzda apa din chiuvetă, udându-se la vârfuri.

– Tusomotu ți-a povestit cum ne-am cunoscut? Zâmbetul i-a pierit când a stâlcit numele. Îmi pare rău, nu sunt în stare să-l pronunț corect. Tu-so-mo-tu, a repetat, greșit din nou.

A aruncat o privire către Stum, oprit în prag. Au chicotit amândoi. Nici el nu-l poate pronunța corect. Spune-l tu, Asako, m-a îndemnat. El susține că ești singura care îl poate rosti cum trebuie, în felul japonez.

– Tsutomu, am spus încet.

– Da, asta e. Tsutomu, a repetat ea încă și mai încet.

S-a oprit cu mâinile cufundate în apa de vase, pierdută în gânduri. Am văzut numele fratelui meu zăbovindu-i pe buze.

Ne-am așezat din nou la masă pentru desert, în timp ce așteptam să fiarbă apa pentru ceai. Afară

se lăsa întunericul, dar nu mă îndemnam să trag perdelele la sufragerie, pavăză împotriva nopții și a câmpului electric.

– Nu ți-a povestit, nu-i așa? Angel, ca orice tânără, devenea tot mai energică pe măsură ce se adâncea noaptea. Într-o seară s-a întrerupt electricitatea. S-a oprit tot. Lămpile, căldura, tot. Era întuneric și liniște, nu se auzeau decât puii. Piuitul lor devenea din ce în ce mai zgomotos. Refuzau să rămână unde fuseseră puși. Preluau controlul! A râs zgomotos. Pentru prima dată de când eram acolo, mi-a fost frică. Tsutomu refuza și el să rămână unde fusese pus. Așa că am stat unul lângă celălalt în întuneric, așteptând să se reaprindă luminile, cu toți puii ăia scârțâindu-ne în urechi. Îți poți închipui așa ceva?

A izbucnit din nou în râs, apoi s-a oprit brusc pentru că îmi văzuse fața – care era probabil înghețată de groază, durere sau spaimă, nici nu mai știu. S-a lăsat o tăcere ciudată, o tăcere pe care știam că Stum nu avea cum să o umple. M-am străduit să spun ceva, dar înainte să apuc ea sporovăia deja din nou, ca o veveriță agitată.

Și așa trecuse seara, cu sporovăiala ei veselă și cu Stum ascultând și încuviințând cu chipul lui radios, adăugând ici-colo câte ceva la ce spunea ea. Se grăbeau să-și umple farfuria unul celuilalt, cu mâini agere pe mânerele furculițelor, nerăbdători să se atingă. Un alt Stum mi-a oferit o a doua felie de plăcintă, nu cel care stătea de obicei morocănos la masa mea, așteptându-se ca eu să fac până și cel mai neînsemnat lucru pentru el. Eram nevoită să privesc în depărtare, să privesc în jos,

orice doar să îmi ascund fața până când umbrele aveau să se prelingă în încăpere. Râsul ei părea să se înalțe tocmai dintre acele umbre, înveselindu-le preț de o clipă. Până să îmi dau seama, Stum se ridicase deja ca să aprindă candelabrul din sufragerie.

– Stai! am poruncit și s-au întors atunci amândoi către mine; ea uimită, poate chiar șocată de asprimea tonului meu, de furia din voce; el, temător ca nu cumva să fie dezvăluit vreun adevăr neplăcut despre mine, despre el, despre noi.

Mâna îmi era ridicată în aer, dar nu mai știu de ce. Îmi simțeam gâtul iritat și aveam fața umedă, semn că țipasem sau urlasem. Mi-am șters lacrimile cu un șervețel și m-am ridicat cu un zâmbet în întuneric.

– Sunt stricate becurile, am bălmăjit. Mă duc după niște lumânări.

M-am dus în bucătărie și am început să cotrobăi prin sertarele pe care le țineam atât de ordonate, încercând cu disperare să-mi aduc aminte unde pusesem un ciot de lumânare rămas de la o cină specială care se petrecuse cu ani în urmă.

Apoi, Stum a apărut lângă mine – l-am simțit după miros, după damful de *shoyu* și ghimbir din răsuflarea lui.

– Stai liniștită, *ne-san*, mi-a spus, blând precum un puf care plutește prin văzduh. Noi plecăm acum.

Vocea fetei s-a făcut auzită din întuneric, din spatele lui, ca un ciripit vesel, dar șoptit.

– Mulțumesc mult, Asako. Cina a fost delicioasă.

Și duși au fost. Își luaseră rămas-bun din prag și trosnetul sec al ușii închise izbindu-se de toc mi-a tăiat

răsuflarea, iar casa, colivia insuportabil de pustie, devenise sufocantă. Și, în curând, avea să fie încă și mai pustie, dacă așa ceva e cu putință.

Am stat lângă fereastră ore în șir în noapte. Așteptam un vizitator; tânjeam după tovărășia cuiva. Sachi, Chisako, Eiji, oricine. N-a venit nimeni. Aleea era pustie și, pe străzi, nici țipenie. O mașină a trecut pe șosea; i-am urmărit stopurile licărind în depărtare. Fără să-mi dau seama, am început să fredonez un cântec vechi din zilele de lagăr. Aveam *I'll Be Seeing You* pe buze, cu melodia aiurea; și cuvintele acelea, care nu spuneau povestea mea. Am apucat strâns fotografia lui Eiji și mi-am ațintit privirea pe chipul lui. „Răspunde-mi, i-am cerut. Spune-mi." Mi-am râs apoi de mine.

Adesea, mă temeam să nu-mi estompez amintirile cu el – știu că pare o prostie. De parcă aș fi putut să-l subțiez dacă îl priveam prea mult. De parcă până și eu aș fi putut să mă satur de el. Ca de orice fleac – o fotografie, o scrisoare, o ilustrată, un rest de bilet de concert sau de călătorie. Sudoarea de pe vârfurile degetelor mele era acidă și măcina încet, puțin câte puțin. Nu voiam să-l împart cu nimeni, aproape deloc; doar cu Sachi. Ei nu rezistam să nu-i povestesc câteodată, deși nu părea niciodată mulțumită cu ce îi spuneam.

Am știut dintotdeauna cât fusesem de norocoasă, de binecuvântată. Nimeni nu trebuise să mi-o spună vreodată. Să fi avut un frate care mă iubise – câți ar putea spune același lucru? Chisako păruse să înțeleagă și să aprecieze asta, poate pentru că ea nu avusese un

frate; era singură la părinți. O auzeam aievea spunându-mi: „Ești norocoasă, Saito-san." Norocoasă. „Nici măcar un copil nu are libertatea de a iubi, îmi spusese. E obligat să te iubească pe tine. Cum altfel ar putea supraviețui?" Și-a strâns unul din sâni în palmă ca să-mi arate că doar de asta avuseseră nevoie Tam sau Kimi de la ea. „Până și un bărbat, mi-a zis, un bărbat cu nevoi, atunci când închide ochii ai putea fi oricine", asta mi-a spus și și-a închis apoi ochii. Dar nu, frate nu. Nimeni și nimic nu putea să-l oblige să mă iubească.

Avusesem parte de momente de fericire atunci când nu mă simțisem singură sau abandonată. Fuseseră și zile când mă simțisem plină de speranță. Oare când, în ce moment se schimbaseră toate astea? Știam, firește. Atunci când Eiji mă părăsise.

Numai Eiji avusese asupra mea puterea de a mă face să simt că nu sunt singură pe lume și că pot visa. Mă păcălise, ăsta era cumplitul adevăr.

CINCI

M-AM TREZIT ȘI AM GĂSIT cuverturile date deoparte, pe mine încă îmbrăcată, hainele șifonate și fotografia lui Eiji pe podea lângă pat. Mă simțeam înțepenită și epuizată, de parcă trupul mi-ar fi fost răpit peste noapte și maltratat Dumnezeu știe în ce fel. Lumina era cenușie și am presupus că era încă foarte devreme, așa că m-am strecurat în baie ca să umplu cada, cu grijă să nu-l trezesc pe Tati.

Când mi-am scos hainele, am băgat de seamă că, pe coapse, clamele cu care fuseseră prinși ciorapii îmi lăsaseră urme adânci și roșii în carne. Am lăsat apa să curgă fierbinte ca să-mi dizolve de pe corp pojghița de murdărie din ziua precedentă, deși nu făcusem nimic care să mă obosească sau să mă întineze. Șocată, am văzut că picioarele îmi erau jegoase. Rătăcisem oare pe undeva peste noapte? Mă făcusem de râs? Făcusem lucruri pe care nu mi le aminteam?

Apoi, în vârtejul de panică, mi-am adus aminte: mă plimbasem câteva clipe în picioarele goale prin iarba

umedă din grădină, chiar înainte de vizita detectivului. Dar asta nu se întâmplase ieri, ci alaltăieri; nu mai făcusem baie de atunci. Ce se petrecea cu mine?

Încet, mi-am lăsat inima să se domolească, să uite panica. M-am întins în apa fierbinte, m-am abandonat în voia căldurii – atunci, Eiji mi s-a arătat aievea, așa cum îmi apăruse și în vis.

Îmi arăta Japonia, pentru a suta oară, gesticulând către ocean, la mare depărtare, iar eu încă nu puteam să-l disting. Se vedea linia lungă și subțire care separa apa și cerul; și mâna lui flutura în van într-acolo. „Eu plec!, striga. Eu plec!" Gesticula acum cu ambele mâini, sărind încoace și încolo. Altfel decât Eiji al meu.

„Am să vă abandonez pe toți aici!", țipa. Părea schimbat: cu ochii larg deschiși, imenși, cu un licăr de nebunie în ei. Nu mai eram sigură că într-adevăr era el. Părul îi era răsfirat în buclele castanii, bogate ale unui străin.

„Nu, nu!" Am încercat să strig și eu, dar mi s-a pus un nod în gât. „Și ce-o să se aleagă de mine?" Am urlat cu asprime în cele din urmă, dar glasul mi-a fost înghițit de tumultul valurilor. Eiji se îndepărta de mine, înainta în apă. Am început să alerg în urma lui, dar în spatele meu Tati se chinuia cu căruciorul cu rotile prin nisip, șoptind: „*Nani-yo, nani-yo.*" Vocea aceea blândă, senilă, inocentă.

„Eiji! am strigat. Ce-o să se aleagă de Tati?" Când am privit din nou în urmă, Tati se răsturnase cu căruciorul și se zbătea neputincios, ca un crab.

Eiji privea în gol. Nu mă vedea pe mine și nici pe Tati. „Tati? a șuierat violent, de parcă se aștepta să știu

răspunsul la propria-mi întrebare. Dacă Tati nu ar fi părăsit Japonia, nu am fi aici! Am fi acolo!" Și-a fluturat iar mâna către ocean. Apoi privirea i s-a umplut de mânie. Am înțeles. Nu era furios pe mine. L-am ajuns atunci din urmă și l-am scos din apă pe nisip; s-a prăbușit ca un animal abia născut, șovăielnic, cu picioarele îndoite. „Nu înțelegi, Asa?", m-a întrebat plângând. Hohotea în așa hal cum nu îl mai văzusem vreodată, nici măcar în ultimele zile când zăcuse suferind. „Nu înțelegi?" Valurile se spărgeau necontenit, cu răgete de leu, înghițindu-se unul pe celălalt. Atunci, așa cum se întâmplă în vise, Eiji a dispărut. S-a evaporat.

Rămăsese doar Tati, care se zvârcolea prăbușit, pe jumătate ieșit din căruciorul răsturnat, cu picioarele și mâinile lui osoase agitându-se în van prin aer, strigându-mă. Apoi s-a evaporat și el și m-am trezit.

Apa se răcise în jurul meu. Mi-am stropit fața ca să-mi revin și mi-am strigat numele cu asprime, a dojană – „Asako!" – m-am ridicat apoi din cadă. M-am șters repede, frecând temeinic, ca să-mi dezmorțesc simțurile.

„Ce vis ciudat", m-am gândit. Și, pe când mă îmbrăcam cu haine curate, am realizat cât de înșelătoare sunt visele: cum pot să-ți joace feste care înstrăinează până și lucrurile familiare, deși sunt plăsmuiri ale propriei minți. Îl văzusem pe Tati în scaunul cu rotile la care avea să fie condamnat abia cu mulți ani mai târziu; pe vremea aceea, la Port Dover, rostogolea și manevra bușteni la fabrica de cherestea și cădea mereu în apă după câte o noapte de beție. Plaja aceea era plaja copilăriei mele, unde Eiji mă învățase să înot, dar în vis

valurile fuseseră înalte și furioase, nu lenețe și blânde. Cât de mânios pe mine fusese Eiji în vis, mai mânios decât fusese vreodată în realitate.

Abia o copilă, pe când eram la Port Dover, credeam că visele sunt magice; că pot să-mi împărtășească secretele pe care tânjeam să le aflu. Credeam că prevestesc viitorul. Cât de naivă eram! Visele nu-mi spuneau nimic nou; nimic din ce nu știam deja. Dar îmi ascuțeau memoria, făcându-mă să fiu mai sigură de felul cum se întâmplaseră lucrurile.

„Privește!", spunea Eiji mereu. Arăta întruna, așa cum făcuse și în vis, către o pată ridicolă pierdută la orizont. Era, la urma urmei, doar un pustan. Eiji mă lua cu el pe furiș, noaptea, când mașinăriile de la fabrica unde lucra Tati erau oprite. Oceanul mi se încolăcea pe degete, urcând din ce în ce mai sus în întuneric. Țipam când îi simțeam atingerea neagră și înghețată. Țipam așa cum făcusem în călătoria aceea la Hastings Park. Eram doar o fetiță și nu mai conteneam cu țipetele. Îmi aduc aminte de strălucirea rânjetului fioros al lui Eiji în noapte de fiecare dată când schelălăiam. Îmi făcea semn să tac, dar îi făcea plăcere; în felul lui special, îi plăceau spaimele mele. Nu era crud. Îi plăcea să-mi vadă spaimele ridicându-se odată cu mareea și apoi să le alunge; să vadă liniștea cum mi se așterne pe chip.

Eiji îmi cunoștea tainele. Știa până și lucrurile pe care i le ascundeam, deși nu spunea nimic. Lucrurile pe care Stum nu le-ar fi înțeles cu ușurință. Într-o dimineață, merseserăm pe plajă acolo, la Port Dover; aerul atârna greu și apăsător, ca o cortină cenușie. Luna

zăbovea deasupra noastră, din ce în ce mai palidă pe măsură ce se lumina cerul. Eiji începuse să alerge înaintea mea, împroșcând cu picioarele nisipul cafeniu, ud. Mărunță, eu făceam pașii mari ca să calc în fiecare groapă întunecată pe care o lăsase în urmă. Se avântase în apă – i-am auzit picioarele izbindu-se de zidul lichid – și plonjase. Capul i se ițise la suprafață, lucios și întunecat pe apa incoloră și calmă. Ferăstrăul gigantic de la fabrică începuse să funcționeze chiar atunci, ascuțit, sfârtecând aerul; atât de ascuțit încât îmi scrâșneau dinții.

Pesemne că, pe măsură ce creșteam, cu cât eram mai fericită alături de Eiji, cu atât aveam mai multă încredere în el și cu atât mai mare era frica mea de a-l pierde. În chipul de adult morocănos pe care îl aveam în copilărie, Mami și ceilalți citeau latura mea întunecată. Doar Eiji nu vedea asta atunci când mă privea.

Îmi făcea semne, mă chema. Am pășit în apă și am înaintat cât mai încet cu putință. Atunci, mi s-a ridicat în față un val care mi s-a părut înalt cât o faleză. S-a spart și m-a răsturnat, iar apa mi-a intrat pe nas și în gură; părul îmi biciuia fața și înnegrea apa. Chiar și în acele clipe de spaimă când nu puteam respira și nu puteam vedea, o parte din mine era liniștită și îl aștepta pe el. Apoi, degetele lui m-au apucat și m-au tras în sus; când am țâșnit la suprafață către cer, totul era limpede și calm, în afară de răsuflarea mea întretăiată, răbufnind în aerul în care Eiji mă ținea ca pe o minge sau ca pe un trofeu. Soarele răsărea încet, cu o strălucire aproape la fel de stearsă ca a lunii apuse.

Eiji m-a luat în spate ca să ne jucăm de-a căluțul de mare, cum făceam în pat, doar că acum așternuturile erau valurile oceanului. Plângeam și râdeam, copil isteric; de fiecare dată când se apleca, îmi vedeam picioarele dispărând sub apă și icneam. Era ca într-un joc: știam de fiecare dată că aveam să mă ridic, doar că nu știam când. Însă când am simțit trupul lui Eiji desprinzându-se din nou de al meu în jocul acela, mi s-a părut că se scufunda mai adânc decât înainte, țeapăn. Am încercat să-l trag în sus, dar am alunecat și apa mi s-a încleștat în jurul gâtului; mi-am arcuit spatele ca să-mi țin capul la suprafață. Dintr-odată, am început să mă cațăr disperată pe el, de parcă ar fi fost bușteanul salvator într-o viitură; sub picioarele mele, trupul lui a coborât încă puțin și l-am apucat cu și mai multă putere în încercarea de a ne salva pe amândoi – asta îmi spuneam, dar eram, de fapt, doar lest pentru el. În cele din urmă, a ieșit la suprafață cu violență, cu capul dat pe spate. „Dă-mi drumul! Dă-mi drumul!", a bolborosit în timp ce îmi desfăcea degetele din jurul gâtului lui. Am făcut ce îmi spunea și, după ce i-am dat drumul, am rămas să-mi privesc mâinile, șocată. Îl strânsesem prea tare, de la bun început, eu îl împinsesem în jos.

Eiji m-a așezat pe spate și m-a lăsat să plutesc în voia valurilor. „Mă jucam, Asa, mi-a spus, era doar o joacă." La început m-am împotrivit, dar am cedat în cele din urmă. „Acum uită-te la cer", m-a îndemnat în timp ce pluteam amândoi cu fețele în sus – și doar asta se vedea. Cerul. Un tot care ne ținea trupurile în această lume, și nimic mai mult.

Am zăbovit în pat dimineți în șir după aceea, încercând să regăsesc acel sentiment. Felul în care mă lăsase din nou să mă cațăr pe spatele lui și cum înotase încet către țărm, purtat de valuri. Mă prinsesem ușor de umerii lui, cum îmi arătase. „Așa fac oamenii când simt că se înecă, nu e intenționat, Asa", mi-a spus pentru că rămăsesem tăcută și docilă. Rușinată. Sub apă, mâinile mele păreau niște creaturi de mare, care se agață de un trup străin ca să se hrănească.

Ne-am jucat de-a căluțul de mare pe plajă – Eiji alerga cu mine în spinare și îmi dădea drumul pe nisip, ca să îmi uit rușinea; ne-am rostogolit în nisip până ce trupurile ne-au devenit murdare și țepoase. „N-a fost vina ta, Asa, mi-a șoptit Eiji încă o dată pe drumul de întoarcere. N-ar fi trebuit să te duc în apă atât de adâncă." Mă cufundasem din nou în tăcere, măcinată de gânduri și îngrozită de mine și de ce fusese cât pe-aci să fac. Aveam senzația că mâinile îmi crescuseră mari și se îngreunaseră, cu degete groase și umflate. Îmi atârnau ca niște ancore pe lângă trup când pășeam, iar coapsele îmi erau iritate din pricina nisipului.

Am văzut lucrul acela chiar în dimineața cu pricina, când am mers în camera mea ca să-mi pun hainele pentru școală: o dâră de sânge prin nisipul de pe coapse. Aveam zece sau unsprezece ani pe atunci; era cu doi ani înainte să fi fost nevoiți să plecăm în lagăr. Ce știam eu pe atunci? Mami abia dacă se apropia de mine din când în când. Mă respingea cu repulsia pe care o poți simți doar față de cineva pe care ești obligat să-l iubești și să-l îngrijești. Am căutat o tăietură, o zgârietură, dar

știam că vine de la *chin chin*, deși nu mă durea. Eiji știa și el, dar nu spusese nimic; mi-am adus aminte că privirea lui zăbovise acolo preț de o clipă pe *dru*. Știind că el știe, nu m-am impacientat. Era altfel decât alți băieți. Știa, pur și simplu din instinct. În fața ușii mele, am găsit niște cârpe și niște ace lăsate pentru mine, și m-am simțit în siguranță cu pânza neagră care mă învelea ca un scutec. Eiji îmi păstra tainele, pentru totdeauna.

Ultima dată când am sângerat a fost imediat după moartea lui. Nu m-am mirat de faptul că a încetat. Nu am fost îngrijorată pentru că am știut încă de atunci cum avea să fie viața mea. Dacă stau acum să mă gândesc, era ciudat ca o copilă de paisprezece ani să înțeleagă și să accepte asta. Acum, când ștergeam oglinda aburită, m-am așteptat oarecum să văd chipul acela tânăr cu suflet îmbătrânit.

În clipa aceea, jos, s-a auzit un ciocănit în ușă; am recunoscut-o pe Sachi cu ritmul ei șovăielnic. M-am adunat cât am putut de repede și am coborât încet, recapitulând în minte ce aveam să-i spun; gândindu-mă cum să trec peste noaptea aceea când îi auzisem vocea șoptită la telefon și nu răspunsesem. Întâmplarea părea deja pierdută în negura timpului. Am deschis ușa cu un zâmbet.

Era agitată ca întotdeauna și se mișca încoace și încolo, după obiceiul acela al ei care mă descumpănea imediat. Mi-a pierit zâmbetul. Părul îi era încă nespălat, dar purta o agrafă cu care îl ținea strâns pe părți. Avea în continuare resturi de mâncare prinse în aparatul dentar. Cum putea oare Keiko să o lase să iasă în

halul ăsta? Nu că ar fi putut fi oprită... Am privit-o prin ușa cu plasă, ezitând dacă să deschid sau nu.

– Nu mă lași să intru?

A apucat clanța și a început să zgâlțâie ușa, care rămăsese încuiată, așa cum o lăsam de obicei peste noapte, până când o descuiam ca să ies la plimbarea de dimineață. Nu mai ieșisem de când aflasem de Chisako.

– Dă-i drumul, i-am poruncit, pe un ton poate prea tăios.

Sachi s-a retras. Nu s-a năpustit asupra ușii imediat ce am descuiat zăvorul, cum mă așteptam; a rămas docilă așteptând să o invit înăuntru. Abia apucasem să deschid ușa de-o palmă când trupul ei firav s-a strecurat înăuntru.

– Ia spune, am bâiguit. Ce-ai mai făcut?

Am regretat imediat că pusesem o asemenea întrebare.

– Nimic, a răspuns agitată. Stau să aștept ziarul în fiecare dimineață. Băiatul care le aduce crede că sunt nebună. Într-o clipită, se instalase în scaunul meu de la fereastră, zgâindu-se la casa familiei Yano. Tu poți să vezi tot de aici, nu? a întrebat întoarsă spre mine. Tot.

– Păi da, am replicat. Nu am altceva de făcut.

– Ar trebui să găsești, mi-a spus pe un ton ridicat; apoi, îmbunată, a adăugat: Nu ai prieteni, domnișoară Saito?

Întrebarea m-a luat prin surprindere. Mă cunoștea; știa ce viață duc. Încerca oare să mi-o plătească, să se răzbune pentru povestea cu telefonul?

– Am avut, am răspuns în cele din urmă. Am avut o prietenă.

Am înclinat capul către casa familiei Yano. A tăcut mâlc. Când și-a întors capul de la fereastră, părea chinuită de o durere cumplită, încovoiată de durere. Ce meschin din partea mea să o fi bănuit de dorință de răzbunare; m-am simțit cuprinsă de remușcări văzând-o în lumina zilei. Cât de egoistă fusesem în noaptea aceea la telefon! Mă gândisem doar la mine. Când ea era doar o biată copilă care suferea cumplit.

– Sachi, știi, în seara aceea... am început, șovăielnică.

A sărit în picioare.

– Domnișoară Saito, m-a întrerupt, cu o privire goală, fără expresie. Mă gândeam...

Cuvinte care au plutit în jos ca fulgii de zăpadă. Am priceput atunci că nu se va mai pomeni de telefonul acela niciodată. Așa era ea: putea foarte bine să uite un anumit lucru dacă îi convenea; aștepta același lucru din partea mea. Am cercetat-o cu privirea, precaută. Voia ceva de la mine, îmi dădusem seama de asta. S-a apropiat de mine și o expresie de îngrijorare i-a apărut pe chip.

– Te simți bine, domnișoară Saito?

– Ce vrei să spui?

– Pari...

– Cum?

– Nu prea pari să fii în apele tale.

Jenată, mi-am aranjat părul și mi-am netezit fusta.

– M-ai prins într-un moment nepotrivit. Tocmai am ieșit din baie, i-am explicat. Pesemne că părul îmi stă aiurea.

– Da, asta trebuie să fie, mi-a răspuns.

Tocmai atunci, s-a auzit un zgomot la ușă, dar nu se vedea nimeni. A apărut o pată albă cu un bot negru, adulmecând, abia întrezărită prin plasă. Era cățeaua lui Yano. Până să apuc să o împiedic, Sachi deschisese deja ușa ca să o lase să intre și, în același timp, luase ziarul de dimineață de pe verandă.

– Nu e nimic aici, mi-a spus întinzându-mi ziarul. Se tot ține după mine, a adăugat ridicând din umeri cu inocență.

Deși cățeaua păruse întotdeauna docilă sub comanda aspră a lui Yano, mă îngrozea pentru că eram cu totul neobișnuită cu asemenea creaturi. Părea mai mare și mai albă decât atunci când o văzusem cu Yano; gâfâia iute, scâncea și căsca; își rânjea colții amenințător. M-am simțit nespus de ametită și slăbită, un efect întârziat al băii, fără îndoială.

– Nu te speria, domnișoară Saito, mi-a spus Sachi. E blândă.

Am dat din cap, dar m-am retras la o distanță sigură.

– N-ar trebui să ai o lesă?

A ridicat din umeri.

– Doamna de alături nu avea. I-a poruncit să stea jos și câinele parcă s-a făcut mic sub degetul ei întins, apoi a căscat și s-a așezat pe labele din spate. Sachi îl privea îndeaproape: Câinii cască atunci când le e frică, a spus. Nu pentru că ar fi obosiți. Asta e doar o păcăleală.

A scărpinat-o cu blândețe pe gât. Era, trebuie să recunosc, o cățea superbă, capricioasă ca o femeie și, deși era a lui Yano, îmi aducea aminte într-un mod tragic și

absurd de Chisako. Nu era vorba numai de frumusețea animalului: albul curat al blănii și botul, și ochii negri. Era vorba și de caracterul lui, deopotrivă timid și trufaș. Ca argintul viu, cum se spune; schimbător de la o clipă la alta. Văzusem jivina de nenumărate ori cu Yano, chircită sub mâna lui mare și amenințătoare; și apoi mârâind și arătându-și către mine colții frumoși, egali, cu coada stufoasă ridicată în aer; și apoi scheunând cu o supușenie aproape jalnică. Își făcea nevoile sub tufele mele de trandafiri cu o modestie stânjenită.

Sachi s-a așezat în genunchi lângă câine și i s-a agățat de gât, cu fața îngropată în blană. Nu mi-am dat seama dacă plânge.

– Ea trebuie să fi văzut ce s-a întâmplat, a spus, cu vocea înăbușită de blana câinelui. Ea știe. Nu-i așa, fetițo? Întâi, câinele a scâncit, iar apoi a rămas ciudat de liniștit, cu ochii negri strălucind plini de o înțelepciune sălbatică. Părea deja să se chircească mai puțin decât cu Yano. Nu-i așa, fetițo? Sachi gângurea cu blândețe; cu mai multă blândețe și mai multă dragoste decât o auzisem vreodată chiar și când era singură cu Tam. Nu-i așa? a repetat ea, privind animalul în ochi.

– Hai, Sachi, am început.

Tocmai voiam să-i spun să-și revină; era nevoie de o mână fermă. Însă înainte să apuc să rostesc ceva, sărise din nou în picioare, cu ochii uscați, agitată ca întotdeauna.

– Domnișoară Saito, câinele ar putea să le ia urma. Cum se spune... Să adulmece.

Era atât de plină de speranță încât părea ridicolă.

– Hai, Sachi, am repetat. Nu e genul acela de câine.

– Toți câinii pot să urmărească un miros. Simțul olfactiv e cel mai puternic la ei.

– Mă îndoiesc că...

– Hai să mergem cu ea la Mackenzie Hill. Te rog, domnișoară Saito! Te rog! Acolo. Ar putea să le ia urma după miros acolo. Și să vedem unde ne duce.

Se ruga de mine așa cum fac copiii, din ce în ce mai încântată și mai imperativă. Nu putea să stea locului, era nerăbdătoare și țopăia pe loc.

Clătinam din cap în încercarea de a-i rezista. Încet și egal.

– Nu, nu, nu, i-am spus.

– De ce nu?

– Lasă asta pe seama poliției, am continuat și m-am agățat de idee. Să îi spui acelui detectiv atât de amabil...

– I-am spus deja! a țipat legănându-se înapoi și înainte. Nu vrea să mă asculte. A îmbrățișat câinele din nou. E ca tine, a scâncit în blană. Nu-i pasă.

– Nu-i adevărat...

– Câinele ăsta ar fi trebuit să fie al lui Tam, a strigat cu furie. Așa ar fi trebuit! Yano e atât de egoist!

Ținea strâns câinele, care a început să schelălăie stins, apoi a scos un sunet ascuțit și isteric, chinuindu-se să rămână jos după cum i se poruncise.

– Sachi! i-am spus cu toată blândețea și am apucat cu o mână hotărâtă brațele ei, care țineau animalul prea strâns. Dă-i drumul.

Câinele s-a cabrat și și-a dezvelit colții, lătrând și repezindu-se la noi amândouă. Mi-am ridicat palma

deasupra capului lui și s-a chircit din nou jos. M-am simțit oarecum îngrozită de mine însămi; tocmai făcusem ceea ce îl văzusem făcând de sute de ori pe Yano pe când trecea prin fața ferestrei mele.

Mi s-a făcut milă de animal să-l văd așezat în fața noastră, obedient, cu lăbuțele aproape feminine aliniate frumos; cu ochii aceia negri și umezi care licăreau, aproape umani. Pierdut fără stăpân, oricât de dur ar fi fost. Continua să scâncească stins, potolit; Sachi era agățată de mine, cu degetele înfipte adânc în spatele meu și cu fața îngropată în poala mea.

– Și ea așteaptă, domnișoară Saito, mi-a spus de parcă era o prevestire din partea unui medium. Exact ca noi.

Îi mângâiam părul slinos. O simțeam ridicându-se o câtime de fiecare dată când inspiram și bănuiesc că asta m-a dat gata; mi s-a părut un sentiment minunat, pe care nu-l mai avusesem de o bună bucată de vreme.

A fost o plimbare lungă până la Mackenzie Hill; Stum plecase cu mașina în seara dinainte, dar chiar dacă nu ar fi făcut-o, n-aș fi lăsat niciodată câinele înăuntru. Mergeam pe porțiunea acoperită cu pietriș, pe partea stângă, iar Sachi ținea câinele cu o bucată de frânghie de rufe pe care i-o dădusem eu. Mă amuzam gândindu-mă ce trio bizar eram, însă presupun că îmi și făcea plăcere șarada aceea în care eu jucam un rol într-o familie, al cuiva cu o viață diferită de a mea. Dealul se înălța în față, familiar și cenușiu. M-am dedat din nou la vechiul meu obicei, un capriciu pe care îl aveam încă din copilărie, de a umbla cu ochii închiși.

– Știi al cui e numele pe care l-au dat dealului, nu-i așa? obișnuia Yano să mă întrebe ca să mă pună la încercare. Știi cine e Mackenzie, nu-i așa?

De fiecare dată refuzam să răspund, îi refuzam scurta lecție de istorie, dar insista.

– Nu e același Mackenzie, spuneam.

– E unul singur, replica. El trebuie să fie.

Eu dădeam din cap și o luam înainte, dar mă ajungea din urmă.

– El ne-a trimis în lagăre, Saito-san. El și nimeni altul.

Era tipic pentru Yano să fie obsedat așa de câte ceva. Faptul că trăia într-un loc unde vedea dealul îi făcea rănile să supureze. Era oricum un deal hidos, o grămadă de gunoi care umpluse un câmp înverzit. Susținuseră că gunoiul avea să fie îngrășământ natural, dar tufișurile și copacii pe care îi plantaseră cu ani în urmă erau încă rari, pământii și firavi.

– Ce s-a întâmplat, domnișoară Saito?

Ochii mi s-au deschis instantaneu.

– Nimic, draga mea. N-am nimic, i-am răspuns, concentrându-mă din nou la drumul lung pe care îl aveam înainte și la dealul din depărtare.

Oare când făcusem asta ultima dată, să umblu cu ochii închiși? Probabil că, în copilărie, încercam să-mi educ voința ca să am încredere; nu știu prea bine în ce. Țin minte spaima aceea amețitoare care mă cuprindea când eram cu piciorul ridicat înainte – spaima de a nu păși dincolo de capătul lumii – pe drumul spre casă de la școală, într-o după-amiază scăldată în soare, amețită

încă și mai mult de misterioasele licăriri de culori strălucitoare pe care le vedeam îndărătul ochilor închiși.

Câteodată, Eiji venea și el pe bicicletă și mă urmărea îndeaproape, bântuindu-mă ca o stafie. Era în stare de orice – trecea în viteză pe lângă mine, la un deget de umărul meu. Sau, din senin, striga: „Ai grijă!" ca să mă provoace să nu deschid ochii, iar apoi scotea un chiot de triumf.

– Domnișoară Saito. Sachi se zgâia la mine, aidoma copilei capricioase care fusesem eu odinioară. Dar privirea ei a pătruns adânc în mine și mi-am dat seama că fetița sensibilă și înțeleaptă se întorsese pentru moment la mine. Și-a ridicat apoi ochii către deal de parcă ar fi fost vreun munte impunător: Domnișoară Saito, te simți vreodată însingurată? m-a întrebat cu blândețe.

Nu înceta niciodată să mă uimească; onestă în momentele cele mai neașteptate. Chiar și în mijlocul acestei povești. Mă dezarma. Aș fi putut să profit de șansa asta ca să-i destăinui cele mai întunecate clipe ale mele; ar fi fost necesar doar să fac câte o aluzie și ea, copilă înțeleaptă, ar fi priceput.

– Poftim? m-am bâlbâit și în acel moment piciorul mi-a alunecat pe pietriș într-o groapă; m-am agățat de brațul lui Sachi ca să-mi recapăt echilibrul.

Câinele a făcut un salt înapoi, neliniștit. A trebuit să clipesc de două ori ca să mi se limpezească privirea; dintr-odată, drumul semăna cu cel de la casa noastră din Port Dover până la școală. Pietrișul în care mă împiedicasem ar fi putut foarte bine să fie de fapt o pietricică aruncată de Eiji ca să mă sperie.

– Iartă-mă, am murmurat cu o voce stinsă în timp ce mă desprindeam de brațul lui Sachi. Ce-ai spus?

Dar nu a repetat întrebarea, așa că am continuat să mergem în tăcere, iar câinele ținea pasul, ascultător. În scurtă vreme, am ajuns la răspântie și am cotit.

– Trebuie să am grijă de familia mea, știi doar, am spus în cele din urmă. Tati îmi ocupă atât de mult timp! Iar Stum nu se descurcă de unul singur aproape cu nimic. Nu am vreme să mă simt însingurată, am îndrugat mai departe. O să-mi fie dor de Chisako – de doamna Yano, adică –, dar viața merge mai departe pentru noi, ceilalți.

Ce prostii pe buzele mele! Nici nu îndrăzneam s-o privesc. Ne-am continuat drumul o bucată de vreme, până am ajuns la poalele dealului. Am părăsit drumul ca să o luăm pe scurtătură peste câmp, de-a lungul dealului, până la locul unde începea liziera. Am observat picioarele ei mici încălțate în niște teniși pătați. Mă irita faptul că Keiko nu-i cumpără încălțăminte mai de Doamne-ajută.

– Nu știu de ce, a început Sachi după un timp, dar mă gândeam la vremea când Keiko organiza câte o cină în familie, când eram eu mică.

Mi-a aruncat o privire, probabil ca să verifice dacă mă deranja că pomenea de asta. Dacă mă făcea invidioasă.

Văzusem mașinile acelea oprindu-se la casa familiei Nakamura, una după alta: portiere deschise în noaptea înghețată, copii care se revărsau dinăuntru; platouri cu mâncare învelite în pânze viu colorate, cu funde, cărate la ușă. La început, pe vremea când Keiko și Tom erau

mai conștienți că Sachi trebuie să aibă parte de compania altor copii. Stăteam să privesc, peste câmp, la casa luminată care părea un furnicar, iar apoi mă întorceam la masa noastră mică și tăcută – doar eu, Stum și Tati, înainte de ultimul lui atac, așezați pentru ospățul nostru, *gochiso* de Anul Nou; și mă întrebam cum e să vezi oameni în jur oriunde te-ai întoarce. Să pălăvrăgești liber, verzi și uscate, și cu cutare, și cu cutare, fără să ai prea mult timp să te gândești ce să spui. Încercasem să fac asta o dată sau de două ori, vorbisem despre vreme, despre ce citeam sau despre vreun rebus care îmi dădea bătaie de cap, dar mă trezisem cu Stum holbându-se la mine, perplex, interzis.

– După ce pleca toată lumea, Keiko stingea luminile și casa rămânea cufundată într-o liniște pe care n-o puteam suporta, a spus Sachi. Era atâta singurătate! Glasul ei, trist și subțire, mi-a sfâșiat inima. Ca în casa ta, a adăugat apoi.

Lovitura de grație. Am acceptat-o fără proteste; înțelesesem că era ceva în ea care îi dădea ghes, o împingea să mă rănească atunci când simțea ea însăși ceva.

Atunci începuse totul? Voiam să o întreb asta, dar nu îndrăzneam. Voiam să strâng mâinile brăzdate de cicatrici în mâinile mele. Atunci descoperise că poate să se taie și să sângereze?

– Mi-a atât de dor de Tam încât doare, a șoptit și și-a coborât apoi brațul pe lângă corp, de parcă acolo ar fi sălășluit durerea. Știu că o să se întoarcă, dar mi-e dor de el.

Era calmă când spunea asta. Puțin descumpănită. Nu puteam să-i spun exact când avea el să se întoarcă, dar știam că avea să se întoarcă. Avea să se întoarcă.

Când am ajuns la marginea parcării, unde copacii erau tot mai deși, mi-am dat seama că nu puteam să intru acolo, nu încă o dată.

– Te aștept aici, i-am spus cu hotărâre.

M-am întors cu spatele către ea și am privit în sus, la familiara fâșie de copaci rari și piperniciți care acoperea coama dealului. Mi s-a părut că aud pârâul de undeva de aproape, de unde făcea o cotitură și curgea către est de Mackenzie Hill. Simțeam coada câinelui frecându-se de piciorul meu. N-a încercat să mă facă să mă răzgândesc.

– Prea bine, am auzit-o în spatele meu. Hai, fetițo.

Am auzit niște vreascuri trosnind sub tenișii ei și scâncetul stins al câinelui.

– Hai, Yuki, l-a îndemnat Sachi, și abia atunci mi-am adus aminte cu uimire de numele câinelui.

Am revăzut aievea chipul schimonosit al lui Yano – în timpul uneia dintre plimbările de dimineață la care mi se alăturase; îmi adusese aminte de numele câinelui și de ce anume însemna el.

– Zăpadă, precizase el. I-am dat numele după zăpada de pe munții din lagăr. Ții minte? Ții minte cât de mari erau troienele? Cât de frig era? Ții minte, Saito-san?

Era cu ochii ațintiți asupra mea, zgribulit, cu brațele încrucișate și adunate la piept, mormăind: *„samui, samui*, frig, frig", în încercarea de a mă face să simt din nou gerul în oase.

Am pornit-o în sus pe deal, apoi am coborât din nou, aproape îndeajuns de curioasă cât să mă duc după ea. Dar gândul la locul acela – panglica galbenă a poliției legată de copaci, murdară și zdrențuită, și petele de sânge uscat de la Chisako – mă umplea de scârbă. Am privit în jur, fără îndoială afectată de închipuirile lui Sachi. Se agăța cu o disperare morbidă de locul acesta, convinsă că aici avea să găsească indicii despre Tam. Totul în jur era nemișcat; copacii erau încremeniți, dar mi-am amintit că iarna, crengile lor mușcate de ger se legănau trosnind ca niște oase înghețate frânte dinăuntru.

Greața din stomac a devenit și mai violentă când un anumit miros s-a întors să mă chinuiască sau poate doar amintirea lui. Miasma aceea de carne arsă pe care o simțisem cu câteva zile înainte și pe care nu mi-o puteam scoate din minte. Era o prostie, de bună seamă, din moment ce nu fusese niciun incendiu, ci doar niște împușcături. M-am așezat pe vine ca să-mi domolesc sfârșeala. Mi-am privit pantofii, care fuseseră ai lui Mami, acum încărcați de noroiul adunat cât umblasem peste câmp. Când le-am văzut vârfurile boante și roase, și pielea încrețită pe laturi, mi s-a făcut și mai rău pentru că mi-am amintit de ziua când îi pusesem deoparte dintre lucrurile mamei.

Dintr-odată, câinele a apărut în galop din parcare, printre copaci, și a țâșnit în câmpul deschis. Sachi se opintea în urma lui, cu răsuflarea tăiată, cu frânghia de rufe în mână. Câinele a început să alerge în cerc până a devenit un bulgăre alb, săpând în pământ cu

mișcarea frenetică a labelor. Noi ne opriserăm neputincioase să privim.

Privind câinele, gândul mi-a zburat la joaca mea cu Eiji, la coborâșurile și suișurile atât de rapide și atât de ușoare, de parcă am fi putut să ne luăm zborul în văzduh. După ce a încetinit, câinele ne-a căutat și ne-a găsit cu ochii lui strălucitori – animalul se întorsese la ceva cunoscut. A revenit la noi, cu blana albă mânjită de noroi, cu labele albe scăldate în tina cafenie, cu limba scoasă de un cot din gura care gâfâia.

Sachi a azvârlit cât colo frânghia inutilă; biata jivină nu avea pe nimeni altcineva la care să se ducă.

– Câinele ăsta n-o să ne conducă nicăieri, din câte se pare, am spus eu.

– Știu, știu, m-a întrerupt Sachi.

A început să urce încet, anevoie, coasta dealului. Era cât pe-aci să o întreb încotro pornește așa când eu trebuie să mă întorc acasă ca să văd ce face Tati, dar mi-am dat seama că nu era dispusă să dea explicații. Tot ce îmi rămânea de făcut era să mă țin după ea. Am simțit o dâră rece și umedă peste degete, cunoscută din seara trecută, dar m-am dat îndărăt; câinele sărise în urma mea, gâfâind îngrozitor, și mă linsese, pesemne ahtiat după sarea de pe pielea mea. L-am îndepărtat cu blândețe. Preț de o clipă, mi s-a tăiat răsuflarea deoarece mi-am închipuit absurd că văd, într-un licăr înșelător de soare, o pată de praf roșu pe botul lui, dar când m-am uitat din nou nu era nimic. Mi-am șters mâna cu un șervețel vechi pe care l-am găsit mototolit în mânecă, iar câinele se ținea pe lângă mine. Deasupra

noastră, o fâșie ciudată de lumină roșiatică se întindea pe tot cerul.

Când am ajuns și eu în vârf, Sachi era ghemuită, cu privirea ațintită în jos, către locul de unde începuserăm urcușul. De sus, copacii păreau nelalocul lor, ițiți pe neașteptate din câmpul plat. Ar fi trebuit fie să îi dezrădăcineze pe toți demult, fie să fi lăsat zona împădurită, cum era înainte să apară dealul. Ce loc ciudat pentru o alee a îndrăgostiților, ascunsă în văzul tuturor! Erau puțini cei care mergeau acolo și cu toate astea ziarele vorbeau despre aleea îndrăgostiților.

Sachi mi-a făcut semn și, când m-am apropiat de ea printre smocurile de iarbă aspră, am văzut că netezea o bucată de hârtie găsită pesemne prin vreun buzunar, ca să mă așez eu pe ea. Printr-o coincidență bizară, era una dintre broșurile lui Yano despre o altă reuniune la școală, de acum două zile. *Să îndreptăm răul*, scria cu litere groase și strâmbe. Când și-a dat seama, Sachi a exclamat: „O!"

I-am împins deoparte mâna în care ținea hârtia; i-a dat drumul să zboare purtată de vânt în josul dealului. Oricum, cine se ducea la reuniunile lui Yano? M-am așezat în genunchi lângă ea.

– Știu prea bine că stăteai să ne privești când eram aici, sus, a izbucnit. Eu și cu Tam.

Am rămas împietrită, n-am îndrăznit să mă uit la ea, nici să mă clintesc. De parcă aș fi putut cădea în uitare dacă rămâneam absolut nemișcată; de parcă aș fi putut dispărea. Iar copila mea cea înțeleaptă ar fi putut

să revină acolo, copila înțeleaptă și tăcută care îmi tăinuia secretele, până și de mine.

– Chiar trebuie să mă întorc, m-am bâlbâit. Tati...

– Ăsta e locul nostru, domnișoară Saito, mi-a spus încet. Apoi și-a mutat privirea de la mine la un desiș în apropiere. Eu rămăsesem cu privirea ațintită spre baza dealului, la copacii din jurul parcării. Stai liniștită, domnișoară Saito. Eu sunt singura care știe. Nu i-am spus niciodată lui Tam. Nu mai eram în stare decât să dau din cap. S-o las să continue: Știi, domnișoară Saito... Îmi repeta numele în felul acela care mă deranja. De parcă voia să-mi dea de înțeles că nu avea nicio îndoială că era vorba de mine. De asta te-am adus aici. Tu ești singura în afară de mine și de Tam care înțelege. Keiko n-ar pricepe niciodată. Nimeni n-ar înțelege, în afară de tine. Fiindcă tu ai văzut cu ochii tăi cum era pentru noi. M-a țintuit cu privirea; în ochi îi ardea focul disperării. Nu-ți face griji, domnișoară Saito. Nu sunt nebună. S-a oprit, în felul acela în care învățasem să nu mă încred. Ca să calculeze cum să mă rănească. Știu că te simți însingurată câteodată.

M-am ridicat cu grijă și am lăsat o mână pe umărul ei. Nu voiam decât să plec cât mai repede.

Dar mi-a prins mâna și nu mi-a mai dat drumul. Se agățase cu atâta putere încât am fost nevoită să mă ghemuiesc la rându-mi.

– Bine, bine, am murmurat.

S-a oprit iar, calculând din nou.

– Domnișoară Saito, a început încet. Mai spune-mi o dată povestea despre fratele tău.

– Ai auzit-o de destule ori, am răspuns. Nu-mi doream deloc să-l amestec pe Eiji în asta. Mă simțeam rușinată ca el să afle așa ceva despre mine. Nu, nu, am refuzat. Nu astăzi.

Clătinam din cap.

Mă simțeam însă amețită și mi-am adus aminte din nou de plimbarea amețitoare de la bâlciul din Hastings Park, când eram ușoară în văzduh; n-a durat mai mult de o clipă.

– Spune-mi altă poveste. Una pe care nu mi-ai mai spus-o.

Mi s-a părut că ghicesc o amenințare în ochii ei, o săgeată, și mâna ei a apucat-o mai strâns pe a mea.

Am oftat a resemnare și mi-a dat drumul. Mi-am ridicat privirea spre cer, încercând să mă hotărăsc ce să îi povestesc. Fâșia roșiatică se dizolvase și norii se adunau în straturi către nord, ca niște munți îndepărtați. În momentul acela, nu trecea niciun avion pe deasupra. Am încercat să mă concentrez la Eiji, să mă las în voia lui și să-mi uit rușinea.

Ca de obicei, nu știam de unde să încep.

– Ți-am povestit că mă lua cu el în fiecare dimineață să distribuim ziare? am întrebat. A dat din cap pe jumătate, un gest care ar fi putut însemna fie da, fie nu, dar m-a îndemnat să continui: În fiecare dimineață la ora șase, Eiji mă ridica din pat și mă așeza pe bicicleta lui, în față. Iarna, era atât de frig, încât mi se lipeau degetele de ghidon, am continuat râzând.

Stăteam agățată cu mâinile și genunchii pe ghidon, așa cum atârnam de el când mă ținea deasupra *benjo*-ului –

latrinei de afară – atunci când îmi era frică să nu cad înăuntru. Purta tolba cu ziare în spate și simțeam trupul lui și bicicleta încordându-se și vibrând când mergeam spre partea *hakujin* de oraș, sus, departe de fabrica de cherestea. Învățasem să nu mă uit în jos la pământul care fugea sub roți în timpul mersului; îmi închideam ochii strâns când ne năpusteam la vale.

Când ajungeam în cartierele acelea cu case mari, cu verande care înconjurau ca un brâu din trei părți, Eiji încetinea, scotea câte un ziar din tolbă și îl arunca pe verandă. În trei mișcări: scos, ochit, aruncat. Simțeam bicicleta clătinându-se de fiecare dată când el se răsucea ca să-și ia avânt, de parcă ar fi fost o prelungire a unui mușchi sau tendon din trupul lui.

– *Ara?!* am exclamat.

Sachi mă înghiontea.

– Domnișoară Saito, iar omiți părți din poveste, mi-a spus stăpânindu-și iritarea.

– Bine, îmi pare rău, am răspuns și mi-am dres glasul. În zilele când trebuia să-și primească banii, mă lua cu el până la case, am continuat.

Nu îmi aminteam în legătură cu femeile hakujin care veneau la ușă decât sprâncenele lor, foarte ridicate, parcă însingurate pe chipurile mari când strecurau câțiva bănuți în plus în mâna lui Eiji de Crăciun și de Paște.

– Câteodată nu plăteau. Poți să-ți închipui așa ceva? Se ascundeau în casele lor mari și bogate când veneam noi să batem la ușă. Și atunci, Eiji – i-am făcut cu ochiul când am spus asta – se pitea pe verandă și aștepta până ieșeau să ia ziarul, gândinduse că suntem plecați de mult.

Ne ghemuiam acolo, pe câte o verandă, neclintiți de parcă am fi fost și noi piese din mobilierul de răchită. Eiji mă ținea între picioarele lui, cu palma pregătită dacă aș fi scos cel mai mic sunet. Când ușa se deschidea într-un târziu, sărea ca un arc și flutura tichetele, iar eu mă rostogoleam din poala lui.

– Odată, așteptam la o casă mare, foarte mare. Nu mai plătiseră de săptămâni bune. Eiji trebuia neapărat să le ia banii. Altfel i-ar fi tăiat lui din salariu.

Acum, când îmi aminteam, mă înfuria gândul că Eiji fusese tratat așa, el, abia un puștan.

Sachi mă înghiontea din nou.

– Zi mai departe, zi, m-a îndemnat, cu mai puțină blândețe.

– Poate că, la urma urmei, nici nu e o poveste atât de interesantă pentru tine, am spus, pesemne cu mai multă asprime decât voiesem.

Vraja părea deja risipită sau încă nerostită. Probabil că eram tulburată de faptul că mă aflam acolo, într-un punct de unde vedeam locul unde murise Chisako. Tulburată de izbucnirea copilărească a lui Sachi.

– Îmi pare rău, domnișoară Saito. Continuă, te rog, vreau să zici mai departe, a spus Sachi.

I se simțea în glas dorința, așa că am continuat.

– Eram ascunși acolo, ghemuiți. Cineva tocmai dădea să deschidă ușa, eu încercam să stau cât se poate de liniștită, îmi țineam răsuflarea, și...

Am început să chicotesc. Nu asta era povestea pe care intenționasem să o spun.

– Ce s-a întâmplat, domnișoară Saito?

Pesemne că mă înroșisem.

– *Onara*, un vânt, am șoptit, jenată.

Sachi a părut puțin descumpănită, dar apoi a izbucnit într-un hohot de râs zgomotos.

– Domnișoară Saito! mi-a spus, jenată la rându-i.

– Eiji s-a înfuriat pe mine. „Tocmai ieșea cineva, a țipat. Acum nu sunt destui bani!" Uite așa. Am încercat să-l imit. S-a urcat pe bicicletă și a plecat fără mine. Și nici nu puteam să mă supăr pe el. Fusesem dezgustătoare, am spus, chicotind din nou.

– Pentru atâta lucru? Te-a lăsat singură numai pentru asta?

– Greșisem! am exclamat. *Baka.*

Mi-am adus aminte de senzația de a fi prinsă între picioarele osoase ale lui Eiji, cu ochii închiși, liniștită și protejată în acel moment suspendat; și mica umflătură lipită de piciorul lui stâng, care îmi încălzea coapsa și pulsa prin mine cu un ritm abia perceptibil. Ca vaierele și tânguirile de pe discurile de jazz ale lui Eiji auzindu-se prin pereți târziu în noapte în casa din Port Dover. Eu, agățată de picioarele lui cu mușchi puternici care ar fi putut să mă poarte oriunde. Apoi, înăuntrul casei, voci de *hakujin;* scârțâitul ușii care se deschidea. Răsuflarea lui Eiji precipitându-se, trupul lui arcuit gata să sară și o arsură undeva jos, în stomacul meu. Am încercat să mă abțin, dar n-am putut. *Onara.* Ce sunet am putut să scot! Și duhoarea mea, *kusai!* Eiji m-a aruncat jos cu atâta putere, încât veranda s-a cutremurat, iar ușa s-a închis încet. Eiji a plecat pe bicicletă. Acum, râdeam, cum nu mai râsesem de mult, cu

poftă. Am încercat să-mi acopăr gura, dar părea să se întindă la nesfârșit, ca a unui cal. Ochii mi se umpluseră de lacrimi. Simțeam că o luasem puțin razna. Sachi mă privea puțin neliniștită, dar fără să râdă; ei nu i se părea chiar atât de amuzant.

– Și apoi ce s-a întâmplat?

– Am strigat după el, dar nu s-a întors. Am strigat întruna. Am râs din nou, tamponându-mi ochii cu șervețelul scorțos. *Baka*, am spus din nou printre hohote de râs.

Aveam nevoie de câteva clipe să mă liniștesc și să mă adun. Am izbucnit iar în câteva rafale de râs, am sughițat puțin și apoi am făcut efortul să respir adânc de câteva ori. Ca și cum m-aș fi îmbătat cu propria amintire. Sachi se întorsese și privea acum către prăpastie. Mă întrebam ce crede despre mine. S-a ridicat brusc în picioare și a fluierat câinele. Era oarecum o obrăznicie să facă asta în timp ce eu povesteam, dar pesemne că istorisirea mea i se păruse puțin cam deplasată. Probabil că nu se gândise niciodată la mine ca la o copilă; din pricina poveștii, eram poate ridicolă în ochii ei.

– M-am luat după urmele roților prin zăpadă, am continuat, și am mers pe jos până acasă. O dimineață întreagă mi-a luat ca să ajung. Sachi s-a așezat în cele din urmă lângă mine. Când am ajuns acasă, Eiji tocmai își primea pedeapsa pentru că mă lăsase în urmă. Era aplecat peste masa din bucătărie, cu pantalonii în vine și cu lacrimi în ochi. Tati avea cureaua scoasă. N-am să uit niciodată privirea din ochii lui și fața roșie ca focul. Dar nu i-a părut rău deloc. Deloc, am spus.

– Asta e tot? a întrebat Sachi. Asta e toată povestea?

Am încuviințat. La drept vorbind, lăsasem pe dinafară unele părți. Lucruri pe care aș putea să i le povestesc mai târziu, când le-ar înțelege mai bine. Aș putea să-i povestesc că, în seara aceea, mă furișasem în camera lui Eiji. Mă întinsesem lângă el. „Ce vrei?", bombănise. Glasul îi era foarte stins; probabil că bătaia lui Tati îl durea mai mult decât lăsa să se vadă. Mi-am strecurat mâna pe sub pantalonii lui de pijama, la umflături. La început m-a împins deoparte, dar apoi a cedat. A tremurat întruna câtă vreme i-am trasat cu degetul fiecare umflătură. Erau atât de mari și îi zvâcneau pe piele de parcă ar fi avut viață proprie. Viermișori. Rânjea, prăbușit într-o rână, cu privirea lenește, deja împăcat cu mine. Împăcat cu sine. I-am mângâiat umflăturile cu vârfurile degetelor, alinându-l până a adormit buștean.

Sachi se ridicase din nou în picioare și îi făcea semn cu mâna câinelui, întoarsă cu spatele către mine. Părea că vrea să-și ascundă chipul de mine; avea umerii ridicați. Pesemne râdea de mine, nu de povestea mea. Nu însemnase nimic pentru ea. Nu se gândea decât la Tam. Tamio. Iar asta distorsiona totul. Norii care se îngrămădiseră pe cer ca un lanț de munți se neteziseră între timp și formau acum un zid compact care bloca soarele.

– Trebuie să plec acum, am spus în grabă și am pornit-o imediat în jos pe coasta dealului.

Sachi a strigat după mine, ceva despre câinele care o apucase către prăpastie și despre faptul că voia să-l urmărească, dar glasul i se stinsese; n-am auzit-o bine.

Știam că Tati scâncește deja după mine și nu mai aveam răbdare cu ea. I-am făcut cu mâna și am luat-o repede la vale. Eram irascibilă; enervată pentru că mă lăsasem târâtă până aici și pentru că îmi pierdusem toată dimineața. Din nou, se petrecuse același lucru, deși luasem hotărârea să rezist. M-am gândit la treburile casei, care se acumulau, la praful de pe pervaz, la dereticat și așa mai departe. Mă simțeam minusculă sub cerul imens; ca să-mi limpezesc puțin mintea, am început să caut imagini în timp ce mergeam, jalonându-mi înaintarea cu mici cârlige și vârtejuri care se iveau printre nori, ca să nu mă pierd.

M-am gândit că Chisako e acolo sus, plutind senină – cel puțin așa speram – în culorile ei vesele și fistichii. În kimonoul în care n-o văzusem îmbrăcată niciodată, dar în care mi-o imaginasem de nenumărate ori. Privindu-mă de sus cum merg încoace și încolo, târâtă de Sachi în căutarea lui Tam și a surorii lui, și a lui Yano.

Ca prin minune, Tati era încă adormit când am ajuns acasă, și era uscat. Nu mâncasem nimic de dimineață, iar greața pe care o simțisem ceva mai devreme îmi pătrunsese în măruntaie. M-am așezat pe toaletă, m-am golit cu o senzație de ușurare pe care mi-o reprimasem întreaga dimineață și am răsfoit temeinic ziarul. Deși Sachi mă asigurase că nu scria nimic în știrile de azi, voiam să văd cu ochii mei. Când am ajuns la anunțurile mortuare, nu era nimic pe numele Yano, destul de previzibil. Însă din când în când, pe măsură ce anii treceau, mai găseam câte o frântură de nume pe

care îl țineam minte din zilele la Port Dover sau din lagăr. Astăzi, un nume mi-a atras atenția: Yamashiro. Nu era un nume obișnuit, dar familiaritatea lui m-a năpădit pe dată în ciuda corpului de literă mic și a uniformității anunțurilor. *Prea iubita soție a răposatului Shigeru Yamashiro. I-a lăsat în urmă pe fiica ei Sandra, pe fiul Robert, și pe fratele Takemitsu Iwata.* Yamashiro, Yamashiro-san. Am rostit numele de câteva ori în șoaptă, pentru mine. *A murit în pace în somn.* Exact atunci, de parcă m-ar fi auzit, Tati a gemut și m-a chemat: „Asako, Asako." M-am dezmeticit tocmai când chipul sau vocea doamnei Yamashiro erau pe cale să se materializeze în mintea mea. M-am ridicat și m-am dus la Tati, iar gândurile acelea au zburat; nu-mi mai rămăsese timp sau loc pentru ele în mintea-mi tulburată.

După ce l-am hrănit și l-am schimbat, i-am citit lui Tati știrile locale, așezată pe marginea patului. Nu mai făcusem asta de ceva vreme, pesemne. Faptul că îi citeam, orice ar fi fost, îl liniștea mai ales când era agitat, sătul să fie prizonier în trupul lui slăbit. Puteam foarte bine să-i citesc un articol despre cea mai violentă și mai crâncenă crimă, asta îl calma – sunetul vocii mele, ritmul monoton al vorbelor mele. Mintea îi era demult rătăcită. Nu înțelesese niciodată prea bine engleza, iar japoneza i se tocise cu ani buni în urmă pentru că aparținea epocii demult apuse, dinainte de a pleca din Japonia. Cu toate astea, știam că era mulțumit pe deplin atâta vreme cât mormăia câte ceva numai pentru el.

Cât am stat să îi citesc despre cele mai recente accidente de circulație provocate de conducerea în stare

de ebrietate, despre rata șomajului și alte asemenea lucruri, am mai aruncat din când în când câte o privire spre el și am văzut că se odihnea în tihnă. Apoi, mi-am adus aminte de visul din noaptea trecută. Eram pe plajă și îl purtam pe Tati în brațe – avea picioarele încolăcite în jurul trupului meu și genunchii adunați sub sânii mei, de parcă ar fi fost crescuți din propria carne. Era zbârcit și mic, mai mic decât în realitate, redus la dimensiunile unui pui de maimuță, cu excepția brațelor care erau monstruos de lungi. Atât de lungi încât mi se bălăngăneau pe lângă genunchi, întinse de la atâta atârnat, de propria greutate. Era complet dezbrăcat. I-am simțit *chimpo*, minuscul, pitit într-o scobitură în spinarea mea. Era ușor ca un fulg și, cu toate astea, fiecare pas mi se afunda tot mai adânc în nisip, așa că în cele din urmă am fost nevoită să mă așez și să-l las jos – brațele subțiri i-au căzut, inerte.

Era greu de crezut că un asemenea vis putea să fie născocit de mintea mea, și totuși să pară atât de bizar de real. Nici măcar acum n-am putut să mă abțin și am tras cu ochiul sub cuverturi, la brațele lui Tati. Am râs de mine însămi când am făcut asta, pentru că am văzut bine cunoscuta carne fleșcăită a brațelor lui, care în realitate erau scurte în raport cu restul trupului. Visul se sfârșise brusc, așa cum se întâmplă adesea; nu țineam minte nimic altceva. M-am oprit din citit atunci; aerul din cameră era deja închis, iar mirosul lui Tati, cu toate că abia îl schimbasem ceva mai devreme, mi se părea înnăbușitor.

Mi-am petrecut restul zilei cu treburi prin casă, încercând să adun un strop de energie, fericită să fiu

lăsată în pace. Nici măcar nu mi-am îngăduit să zăbovesc la fereastră ca să pândesc întoarcerea lui Sachi. Îmi mai zbura gândul la ea din când în când, la disperarea ei în legătură cu Tam, dar nu mai era nimic de făcut deocamdată. Mi-am închipuit-o rătăcind fără țintă, ținându-se fără noimă după câinele acela. Nu ne ajuta cu nimic pe niciuna să facem pe detectivii, cu câinele după noi. Pentru prima dată, am simțit o brumă de simpatie pentru Keiko, pentru că trebuia să-i țină piept lui Sachi, copilă răzgâiată și dificilă. Nu o invidiam ca mamă, absolut deloc.

Stum a ajuns acasă la ora obișnuită, fără Angel a lui. Nu că m-aș fi așteptat să o aducă; avea și el atâta bun-simț. Mi-a trecut prin minte să-l întreb de ea ca să-mi arăt interesul și dorința de a o accepta, dar nu m-am putut aduna. Trebuia să aștept până când avea să vină din suflet, liber și sincer. Până una-alta, după cum spunea chiar Stum, cine știe cum aveau să meargă lucrurile între ei, *dacă* aveau să meargă?

Ne-am așezat în sufragerie după cină, fiecare din noi citind în liniște, aproape ca odinioară. Eram atenți unul cu celălalt și încercam în tăcere să regăsim ritmul lucrurilor. M-am apucat să-mi fac lista de cumpărături, nerăbdătoare să găsesc o îndeletnicire care să mă scoată din cartier. Asta pentru că stâlpii electrici, dealul, până și casa Yano – toate îmi aminteau în permanență de absența lui Chisako; îmi aminteau de faptul că îmi pierdusem singura prietenă, după cum îi spusesem lui Sachi.

Calmul nostru s-a risipit când Stum s-a oprit la ceva din ziar. S-a ridicat imediat foșnind ziarul și a venit la mine să-mi arate anunțul cu numele Yamashiro. Bătea cu degetul pe chenar, cu gura căscată, de parcă așa ar fi putut să-și scociorască mai bine prin memorie, cum încercasem și eu să fac mai devreme.

– Yamashiro, Yamashiro, a repetat întocmai ca mine, dar cu voce tare. Yamashiro.

A privit pe fereastră afară, dar deja se întunecase. Mi s-a părut că zăresc mișcare pe câmp dincolo de chipurile noastre reflectate.

– Uite, am arătat. E cineva acolo. M-am apropiat de geam. Ar fi putut să fie Sachi; ar fi putut să fie Tam sau Kimi. Sau Yano. Uite, am repetat. Poate ar trebui să ieși.

Păream puțin isterică, dar nu mă puteam abține. Am încercat să smulg ziarul din mâinile lui Stum și să-l împing către ușă. S-a împotrivit.

– Ce faci? Nu e nimic afară. M-a măsurat cu privirea de parcă aș fi luat-o razna. Încerci să-mi distragi atenția, nu-i așa? E ceva în legătură cu femeia asta, Yamashiro. Te cunosc, *ne-san*. Te cunosc.

A rânjit cu superioritate.

Probabil că avea dreptate. Am aruncat o ultimă privire pe fereastră, am clipit la mine însămi: nu era nimic acolo. Am tras brusc perdelele și m-am dus în bucătărie să spăl ultimele vase din ziua aceea.

– Ce zi! am exclamat zdrăngănind farfuriile.

Însă Stum nu m-a băgat în seamă, ci a rămas așezat, cu numele pe buze. Yamashiro. Yamashiro. Un nume atât de stânjenitor, atât de lipsit de grație!

Mai târziu, mi-am amintit, pe neașteptate. Yamashiro. Am îngânat întruna numele când am trecut pe hol pe lângă camera lui Tati, pe lângă ușa închisă a lui Stum. M-am oprit lângă ușă preț de o clipă și m-am bucurat să aud dincolo de ea răsuflarea lui joasă și grea, încă neîncheg ată în sforăit. Era un sentiment plăcut să-l știu acasă, unde îi era locul; trebuia să recunosc asta. Am coborât la dulapul unde păstram pușinele noastre fotografii – nu multe, pentru că nu aveam un aparat al nostru, nu avusesem de dinainte de lagăre. Pusesem la păstrare și suvenirul acela ciudat; nimic cu adevărat important. L-am găsit acolo: o veche broșură de la una dintre slujbele comemorative pentru Eiji la biserica din centru. Probabil că Tati o păstrase pentru rugăciunea care era scrisă în ea. Tati ținuse ca slujba să fie făcută acolo pentru că trecuse la biserica aceea cu mulți ani înainte, datorită Părintelui Ono.

Era pe atunci un eveniment anual, pe fiecare 16 noiembrie: o donație în plus pentru biserică, un dar pentru părinte, două buchete de crizanteme pentru altar. Așteptam ca rândurile de bănci să se elibereze pentru ca Stum să poată aduce căruciorul cu rotile al lui Tati. Mă simțeam obosită. Amețită de amestecul de japoneză și engleză care îmi țiuia încă în urechi, niciodată doar una din ele. Câteva luni mai târziu, Tati a avut al doilea atac și n-a mai putut să meargă la biserică, așa că am scăpat de îndatorirea asta. Nu îmi păsa prea mult nici de biserică, nici de părinte, deși era destul de amabil și de bine intenționat. Putea să fie obositor pentru că o ținea una și bună cu aceleași lucruri ani

buni după război, în stilul lui searbăd. Fusese la fel și în lagăr, îndemnându-ne mereu să cântăm, să cântăm, să cântăm ca să uităm de necazuri. În mijlocul zarvei, singurul lucru care îmi alunga gândurile negre era felul în care cărțile de psalmi mi se deschideau în mâini. Literele minuscule și precise – „înspre coline" – tipărite pe hârtie veche atât de subțire, încât semăna cu pielea care se cojește după zile întregi petrecute la soare. „Măcar dacă aș fi în stare să cânt, mă gândeam, aș fi atât de fericită!" Vocea din capul meu era dulce, dar din gură îmi ieșea doar un scârțâit amar pe care îl înăbușeam ca să nu-l aud decât eu. În timpul slujbei, degetele mi s-au strâns ghem când am auzit glasurile acelea ridicole izbucnind și oprindu-se în zece locuri diferite, pe cinci note diferite. De parcă aș fi putut să prind ceva prețios între degetele mele strânse ghem, o notă pură, dulce. Am mângâiat cu vârfurile degetelor marginea ascuțită a paginii, estompată, roșiatică, precum sângele dizolvat în apă. Am vârât în carte notițele pentru discursul din ziua aceea, o bucățică de hârtie pierdută demult. Tocmai netezeam cotorul zdrențuit al cărții, când o femeie s-a apropiat de mine.

– Draga mea, a început ea, ai vorbit atât de frumos despre fratele dumitale! Cuvinte frumoase, elegante.

Era de vârstă mijlocie, puțin adusă de spate. Ceva mai bătrână decât mine acum. Stătea încovoiată și asta îi dădea un aer de timiditate, de parcă ar fi fost ceva cât pe-aci să se prăbușească peste ea în orice clipă. Mi-a luat palma și mi-a apucat-o între mâinile ei învelite în mănuși albe, murmurând: „Hai, hai, hai".

– N-a fost cine știe ce, am spus și m-am retras.

Fiorul de emoție pe care îl simțisem stând în picioare în fața întregii congregații a revenit preț de o clipă sau două.

– Era deosebit, *ne? Otoko-mae ne?* Chipeș, *ne?*

Toată lumea spunea asta despre Eiji.

– Da, am răspuns.

– N-ai cum să mă ții minte, mi-a spus zâmbind. Yamashiro *desu.* Am încuviințat. Firește, a adăugat, e numele de căsătorie.

Femeia a continuat să mă măsoare cu privirea parcă o veșnicie, cu ochii ei mici și tulburi. Din fericire, Stum a apărut tocmai atunci împingând cu zgomot căruciorul lui Tati pe culoarul de pe partea cealaltă a stranei și mă chema la el.

– E greu, nu-i așa, Asako-san? Chiar și după atâția ani. N-am fost în stare decât să dau din cap. Eu știu, a continuat, tocmai când credeam că se va îndepărta cu zâmbetul ei prea amabil cu tot. Eu știu pentru că am avut sentimente puternice pentru el. Dar el n-a avut niciodată timp. Nu pentru mine, *ne?* Îmi aduc aminte că vă vedeam pe amândoi înotând, traversând râul acela de lângă lagăr, încoace și încolo, toată după-amiaza. Mai ții minte cât de puternic era curentul. Te țineai atât de strâns de gâtul lui, țin minte... A gesticulat atunci cu mâna prin aer, a strâns-o și a fluturat-o puțin prin fața noastră: Credeam că... N-a mai continuat, ci și-a ridicat privirea, surprinsă că mersese atât de departe. M-a examinat din nou cu atenție, îndreptându-și puțin spatele: Mi se părea că voi doi nu prea semănați.

Fratele tău era atât de înalt și de subțire. Iar tu... Ochii ei m-au măsurat. Dar acum mi se pare că văd ceva – *chiisai*, ceva neînsemnat. Dar e ceva. Și-a frecat cu degetul o porțiune de piele sub unul din ochi, apoi l-a lăsat jos. Nu știai, nu-i așa?

Am dat din cap din nou. I-am întins mâna.

– Vă mulțumesc că ați venit, Yamashiro-san. Sunt sigură că fratelui meu i-ar fi făcut plăcere.

Am făcut amândouă câte o plecăciune. S-a oprit înainte de a se întoarce.

– Știi cine sunt, nu, Asako? Mă știi minte, nu?

Am făcut din nou o plecăciune, cu toată grația de care eram în stare.

– Vă mulțumesc că ați venit, Yamashiro-san, am repetat.

Am urmărit-o cu privirea cât a mers pe culoar spre ieșire, până a dispărut îndărătul ușii uriașe în lumina spălăcită a după-amiezii.

Biserica tenebroasă mi s-a părut mai rece și mai întunecată ca niciodată când l-am ajutat pe Stum să-l așeze pe Tati în scaunul cu rotile. Tati a privit neputincios cât i-am mutat trupul încoace și încolo, un copil neajutorat care trebuia să-și afirme voința în orice fel poate. A vrut să știe cine era femeia cu care stătusem de vorbă.

– Yamashiro-san, am răspuns.

Tati începuse deja de ceva vreme să nu mai aibă ținere de minte și orice nume sau orice incident putea să-i facă memoria să sângereze, ca o rană nevindecată.

– Nu, nu. Iwata-san, a spus. *Ne?*

Era insistent, încăpățânat, nemulțumit de tăcerea mea.

– Nu, Tati, era altcineva, am răspuns în cele din urmă.

Când am ieșit în soare, doamna Yamashiro stătea singură deoparte cu o poșetă mică și ponosită în mână – era limpede că aștepta să vină cineva să o ia.

– Uite-o iar, a anunțat Stum, puțin prea tare.

Era cât pe ce să-l înghiontesc. Câteodată era atât de neglijent!

– *Dare*, cine, cine? a vrut Tati să afle. Ochii îi fugeau când într-o parte, când în alta și căruciorul îi zdrăngănea din pricina mișcării agitate a brațelor.

– Ce s-a întâmplat, *ne-san?* Stum m-a tras de mână. Ce e, *ne-san?*

Amândoi erau cu privirea ridicată către mine. Alarmată, am băgat de seamă că hârtia pe care îmi scrisesem notițele alunecase din cartea de psalmi. Am urmărit-o plutind până jos cu ochii împăienjeniți de lacrimi. Am înhățat-o și, până să mă dezmeticesc, o mototolisem în pumn.

– *Ne-san*, a repetat Stum cu blândețe. L-am simțit bătându-mă pe spate; căldura părelnică a atingerii lui stinghere. Bravo! Te-ai descurcat bine astăzi. Foarte bine.

Atunci, nu am știut cum să înțeleg întâlnirea cu Yamashiro-san. Dar mă tulburase; probabil din pricina slujbei de comemorare și a celor câteva cuvinte pe care le spusesem despre Eiji. Eram copleșită. Obosită, din câte țin minte, pentru că nu reușisem să dorm în

noaptea dinainte. Memoria îmi era golită, cel puțin în acel moment. Femeia care îmi vorbise despre zilele din lagăr nu făcuse nimic să o umple. Erau atât de multe familii acolo, locuind în coșmelii dărăpănate, una mai șubredă decât alta. Pentru mine, la vârsta aceea fragedă, nu era nimic altceva decât încă o aventură. Eram abia o copilă când ajunseserăm acolo. Firește, după patru ani eram încă tânără, ceva mai în vârstă decât Sachi acum. Îmi era practic imposibil să țin minte o fată cu mult mai mare decât mine – la vârsta aceea, o diferență de patru sau cinci ani părea o eternitate. Cu toate astea, ea fusese acolo, ne privise pe mine și pe Eiji înotând în râu; privise de atât de aproape, încât văzuse cum îl țineam.

În seara aceea după cină, hotărât să demonstreze că memoria îi era intactă, Tati a venit în cărucior de la dulap până la canapeaua unde eram așezată. Am tresărit pentru că l-am văzut izbindu-se de mobilă, am văzut rotilele măcinând urme adânci în covorul meu. Ani buni după ce ajunsese țintuit la pat, mai puteam distinge încă poteca lui întortocheată prin sufrageria mea.

Îmi arăta ceva cu degetul tremurând, într-o fotografie. Femeia aceea, pe care o ținea minte ca adolescentă. Era cu adevărat o calitate, eram și eu de acord, să recunoști un chip după atâtea zeci de ani. „*Dare?*" Întreba din nou cine era, doar că acum știa răspunsul. Mă testa și făcea paradă în același timp. Însă n-a fost nevoie să mă uit cu atenție la fotografie ca să o recunosc pe Yamashiro-san. Nu era numai chipul; ci și felul aparte în care picioarele îi ieșeau, strâmbe, de sub

fustă; felul în care stătea pe terenul denivelat, cu picioarele depărtate, cu ochii mijiți, ținând o găleată exact așa cum își ținuse astăzi, mai devreme, poșeta ponosită. Tati m-a împuns cu degetul îndoit. „Iwata." Numele ei de fată. Iwata-san. Și, lângă ea, Eiji.

Era sora unui prieten de-al lui Eiji. Pe fratele ei abia dacă îl țineam minte – un băiat obișnuit, chiar șters, cam pipernicit. Când Stum a venit lângă noi în sufragerie, am pus repede fotografia deoparte. El fusese pe vremea aceea doar un puști care se zbenguia prin bezna mohorâtă din lagăr și nu aveam de ce să deschid acum o cutie a Pandorei ca să explic ceva ce era demult trecut. Stum însă avea bănuielile și întrebările lui, de parcă trecutul ar fi fost pentru el un puzzle, un joc. Un joc la care nu-l lăsam să se dedea.

Probabil că mă zărise punând fotografia deoparte când intrase prin curtea din spate, pentru că a devenit imediat țâfnos și mohorât.

– Cine era femeia de la biserică, *ne-san?* mă întreba întruna. Știi, dar nu vrei să-mi spui. De ce?

Am lăsat întrebarea lui copilărească să rămână suspendată în aer, fără răspuns. Lui Tati îi tot cădea capul pe umăr și i-am făcut semn lui Stum să-l ducă sus.

– Hai, du-te! i-am poruncit în cele din urmă când l-am văzut pleoștindu-se pe canapea.

Nu suportam să privesc urcușul lung și anevoios: felul în care Tati se agăța de Stum, când altfel nu se atingeau niciodată. Am ieșit afară. Pe atunci, Stum nu înălțase încă gardul care avea să separe grădina noastră de hățișul de tufișuri și buruieni din jur. Lângă

peretele casei, am observat patru dintre borcanele mele bune, pe care le foloseam în mod normal pentru pus ridichi la murat. Erau toate goale, cu excepția unuia care avea găuri în capac; un licurici clipocea înăuntru. Probabil îl prinsese Stum, închipuindu-și prostește că avea să supraviețuiască acolo. Până am reușit să desfac capacul, luminița se stinsese deja. Creaturile acelea minuscule care zburătăceau prin întuneric cu trupurile devenite felinare pentru o clipă mă fascinau și pe mine, dar nu-mi trecuse niciodată prin minte să le țin într-o sticlă.

Stum le spunea kamikaze licuricilor. Cum le spunea și lui Yano și lui Eiji. În invidia lui, Stum păruse întotdeauna că dă vina pe Eiji pentru propria soartă – de parcă ar fi fost provocată de nesăbuința fratelui mai mare. Dar de unde să știe el, când abia dacă avea doi ani atunci?

Când Stum a ieșit, a văzut borcanul gol din mâinile mele.

– Ai așezat încă o pătură peste Tati?

Nu mă gândisem la Tati, dar mintea mea, eficientă ca de obicei, se concentra deja asupra îndatoririlor imediate. Aveam senzația că trebuie să-i spun lui Stum până și lucrurile cele mai mărunte. Altfel, n-ar fi făcut nimic cum trebuie. Pe atunci, era atât de neajutorat!

– Unde e?

A dat din cap către borcan, ignorând întrebarea mea. Mi-am întins mâinile ca să-i arăt că licuriciul dispăruse. A părut supărat; ochii i-au licărit în lumina slabă care venea din bucătărie.

– M-am chinuit toată seara să-l prind.

Apăruse din nou acolo băiețelul, cu ochii lui mici lăcrimând a dezamăgire.

– E frig în noaptea asta, o să aibă nevoie de pătura de lână, am spus.

Stum avea tendința să se lase distras de lucrurile cele mai însemnate și mă simțeam obligată să-l readuc cu picioarele pe pământ. În loc să-mi răspundă, a plecat mai departe în grădină și a trecut încet dincolo de perimetrul grădinii mele, modestă pe atunci. Era îmbrăcat în haine negre și imediat a devenit invizibil, dar i-am auzit pașii târșâiți printre tufișuri și buruieni; trosnetul vreascurilor frânte sub picioarele lui mari. Dacă stau acum să mă gândesc, era ca și cum ar fi umblat pe apa mării.

– Stum! l-am strigat. Stum!

Nu mi-a răspuns însă. Mi-a trecut prin minte să-l urmăresc, dar m-am oprit. Știam prea bine și singură când trebuia s-o las baltă. Am lăsat repede borcanul jos și m-am dus înăuntru. S-a auzit zăngănit de sticlă pe pragul de piatră în spatele meu.

Sus, Tati tremura de frig sub o singură pătură, între așternuturile subțiri. Oare ce credea Stum? Fereastra era larg deschisă, împinsă cât se putea de sus, către cer, plată și neagră ca smoala. Cerul de noapte era urât. În copilărie, nu îmi imaginasem niciodată că cerul ar putea fi altfel decât frumos, dar îl aveam acum în fața ochilor: pustiit, fără nicio stea. Văzându-l, am uitat că eram supărată pe Stum pentru că m-am gândit că era singur acolo, afară. Cum ar fi putut oare

vreodată să se descurce fără mine? Bietul, dragul, prostuțul de Stum!

Când s-a întors în seara aceea, era deja trecut de ora nouă, iar eu rămăsesem trează ca să-l aștept. Tati adormise de mult și eu stătusem să cârpesc o pereche de șosete ca să am ceva de făcut. Expresia întipărită pe chipul lui Stum era încâlcită, năpădită de prea multe gânduri, ca hățișurile de dincolo de curtea noastră.

– De ce îmi ascunzi secrete, *ne-san?*

– Ce secrete? Nu-ți ascund nimic.

– Despre fratele nostru. Despre ce s-a întâmplat. Nu vorbești niciodată despre asta.

– Nu e nimic de spus, *ototo-san.*

– Femeia aceea de la biserică avea o legătură cu asta, nu-i așa?

– Nu contează, am suspinat istovită. Erai... E foarte târziu. E vremea să facem *nen nen*, să mergem la culcare.

– Termină cu limbajul ăsta ca pentru copii! Nu mai sunt un copil!

Am încercat să-l fac să tacă pentru că mă temeam că ar putea să-l trezească pe Tati, dar s-a dus cu pași apăsați la dulap și a început să cotrobăiască prin sertar.

– Unde e fotografia aia? m-a întrebat.

– E doar o fotografie veche, nimic mai mult, i-am răspuns cât de calm am putut.

M-am ridicat, am mers lângă el și am încercat cu binișorul să-l trag de la sertar.

– Dacă nu e decât o fotografie veche, de ce nu am voie s-o văd? Mi-a fost limpede atunci că nu puteam sta

de vorbă cu el și, când mi-am dat seama că răscolea într-un alt sertar, m-am dat liniștită îndărăt. Ai ascuns-o, mi-a spus fulgerându-mă cu privirea.

A închis sertarul.

În loc să încerc să-l potolesc, m-am concentrat asupra șosetei pe care i-o cârpeam. Dintr-odată, și-a așezat mâna peste a mea ca să oprească mișcarea continuă a acului. S-a apropiat și răsuflarea lui m-a izbit în rafale.

– E vina mea, *ne-san?* Crezi că nu pot să înțeleg, că sunt *baka?*

A făcut o față lungă și mi-am îndepărtat privirea de la el. Stum avea și momente din astea. Când lua lucrurile prea în serios, de parcă totul pe lume s-ar fi învârtit numai în jurul lui. Am râs scurt, mânzește, am îngăimat ceva și apoi l-am plesnit peste mână ca să îi iau șoseta, să-mi văd mai departe de cârpit. S-a strâmbat, cu obrajii strânși de durere. Și-a ridicat mâna, și-a supt puțin palma lovită și apoi a scuturat-o. Mi-a aruncat din nou o privire, plină de mânie, de o mânie amară; și tristețe, probabil. Părea pe punctul de a spune ceva, dar s-a răzgândit și a luat-o pe scări în sus. Când m-am reapucat de cârpit, am observat o picătură de sânge pe șoseta lui Stum. Și vârful acului era pătat cu roșu. Probabil că se înțepase din pricina gestului lui impulsiv. Mă simțeam nervoasă pentru că ora mea de culcare trecuse demult. El nu știa niciodată singur când trebuia s-o lase baltă. Ca întotdeauna, trebuia să întrebe, să-și vâre nasul.

Acum am fost în stare să zâmbesc amintindu-mi toate astea când am ascuns din nou broșura aceea. Mă

înduioșa gândul la bietul meu frate mai mic, care își făcea griji din pricina unui fleac, a unui trecut care nu avea prea mare legătură cu el.

Înainte să închid sertarul, am aruncat o ultimă privire pe cuvintele din broșură. Mă durea încă să văd numele lui Eiji și datele acelea fără sens care nu spuneau nimic, absolut nimic despre el. Așa cum nici vorbele mele din ziua aceea nu spuseseră nimic. O clipă, mi-a trecut prin minte să arunc broșura aceea ferfeniță la gunoi. Am păstrat-o însă; nu știam de dragul cui. Am scotocit puțin după fotografia cea veche cu Eiji și femeia aceea, Yamashiro-san sau Iwata-san, cum i se spunea atunci; nu-mi aminteam numele ei mic. Dar îmi era groază să o găsesc.

Nu fusese decât încă una dintre fetele din lagăr pe care încercam să le ignor, una dintre cele care îl doreau pe Eiji. Care îl priveau cu lăcomie în fiecare moment din zi. Mă dezgusta felul în care se gudurau pe lângă el, inofensive, cu glasurile lor ascuțite mișunând în jurul lui. Era chipeș, la urma urmei, cu pielea lui fină și lucitoare. Am căutat – îndoită, trebuie să recunosc – dar fotografia era de negăsit. Pesemne că o rătăcisem pe undeva, cumva, de-a lungul anilor. La drept vorbind, cred că eram mai degrabă recunoscătoare că mă descotorosisem de ea.

Întoarsă în pat, am dormit agitată o bucată de vreme și pe la miezul nopții m-am trezit de-a binelea, cu privirea în întuneric. Îmi simțeam trupul greu și umflat; se petrecea ceva cu mine, în mod treptat și înfricoșător, și nimeni nu putea să mă ajute, niciun

doctor, știam măcar atât. Mi-am scos brațele deasupra păturii. Erau grele, atât de grele; mâinile îmi erau inflamate, cu pielea aspră și albă ca varul. La fel de uriașe pe cât îmi păruseră în ziua aceea din copilărie când mă întorceam de la plaja din Port Dover, dar mult mai urâte acum, cu pielea îmbătrânită, cu prospețimea pierdută. Și am văzut-o atunci cu ochii minții pe Iwata-san – Sumi, ăsta era numele sub care o cunoșteam – stând în picioare în ziua aceea în lagăr așa cum apărea în fotografie, ținându-și găleata în timp ce îi striga pe Eiji și pe fratele ei, Tak, și le făcea semne cu mâna. Amândoi i-au răspuns. Ea mă văzuse, dar acum dispăruse, murise. Cine altcineva văzuse? Văzuse mâinile mele agățate de gâtul lui Eiji, prea strâns, în după-amiezele acelea petrecute la râul de lângă tabără. Mă agățasem prea tare chiar și după ziua aceea din Port Dover când Eiji se răstise la mine să-i dau drumul, iar apoi mă iertase, deși îl strânsesem așa cum procedează cineva care se înecă, înecându-l și pe celălalt.

ȘASE

CÂND AM PRIVIT AFARĂ, cerul era încărcat și umflat cu nori de cenușă ca de la un incendiu. Era duminică și câmpul era pustiu. Nu distingeam nici măcar umbra unei umbre la fereastra casei familiei Nakamura. Eram îngrijorată, dar m-am liniștit spunându-mi că, dacă Sachi nu ar fi apărut acasă ieri, Keiko ar fi venit cu siguranță la ușa mea la orice oră din zi sau noapte. Încercam să-mi văd de treburi, dar dădeam mereu peste lucruri pe care le lăsasem neterminate: legume tăiate pe jumătate pe fundul de lemn, vase rămase la înmuiat, cârpa de praf abandonată pe pervaz. Tocmai dădeam să recuperez cârpa când s-a auzit o bătaie la ușă. Un ciocănit aspru și clar, necunoscut urechilor mele.

– E cumva aici? Cu fetița?

Era vecina pe care o văzusem săptămâna trecută, vecina de alături a familiei Yano. Abia apucasem să deschid ușa că ea își vârâse deja capul înăuntru, căutând cu privirea prin hol și în spatele meu, în sufragerie. Ar fi pășit în casă neinvitată, de bună seamă, dacă nu m-aș

fi proțăpit în ușă. A tușit, o tuse seacă de fumător, și acum, la lumina zilei, am observat snopul de linii verticale de pe buza ei superioară, radiind din buzele date cu ruj. Când mâinile-i gesticulau de sub mânecile lungi ale unui hanorac bărbătesc supradimensionat, am băgat de seamă că pielea ei avea, peste tot, aspectul prăfos pe care îl poate avea câteodată la *hakujin*. Am simțit mirosul de fum.

– Știi, mi-am asumat răspunderea pentru câine, a continuat. Le-am spus polițiștilor că o să am grijă de el, ca să nu îl ducă la hingheri.

– Înțeleg.

– Am lăsat-o pe fetiță să îl ia ieri și nu s-a întors nici până acum.

– De ce nu încerci la ea acasă? am sugerat cu răceală.

La urma urmei, era treaba lui Keiko să descurce asta; eu nu aveam răbdare să port o conversație inutilă cu femeia aceea ciudată. Am simțit cum mă trage curentul la picioare și mi-am dat seama că uitasem să-mi pun ciorapii. Am dat să închid ușa.

– Nu era nimeni acasă acolo, a spus ea ignorându-mi aluziile. V-am văzut pe amândouă plecând ieri cu câinele. De asta am venit aici.

S-a uitat la mine cu o privire goală, așteptând un răspuns.

– Păi da, e adevărat. Dar asta a fost ieri, m-am bâlbâit. Le-am lăsat la Mackenzie Hill, iar eu m-am întors acasă devreme.

Femeia a bombănit ceva neinteligibil, probabil numai pentru ea, și am dat din nou să închid ușa.

– Doamnă Saito? M-am întors, puțin surprinsă. Femeia mă cunoștea. Ăsta e numele dumitale, nu-i așa?

A zâmbit, iar liniile i s-au lăbărțat pe buza superioară.

– Mda, ăsta e.

– Mă gândeam să-ți spun și dumitale. Ca între vecini.

Aproape că mi-a adus aminte de Yano pentru o clipă, cu tonul lui conspirativ.

– Da? am spus observând strălucirea unui inel subțire de aur pe unul dintre degete. Doamna...?

– Frean. Știi, te-am văzut în ziua aceea când au dispărut copiii. Stăteai de vorbă cu domnul Yano. Vă certați, cel puțin așa părea. Acolo.

A arătat spre câmpul electric din spatele ei.

Abia am fost în stare să dau din cap pentru că încercam să-mi dau seama de ce îmi spunea lucrurile astea.

– Așa deci, am zis.

– Când m-a întrebat detectivul, am fost nevoită să-i spun. Probabil că dumitale îți ieșise din minte. Mi-a spus că vă chestionase deja pe dumneata și pe soțul dumitale.

– Așa deci, am repetat.

I-am mulțumit femeii și am închis ușa cu hotărâre. Am râs de una singură că îl luase pe Stum drept soțul meu. Nici măcar nu m-am dus la fereastră ca să o urmăresc traversând câmpul. Am încercat mai degrabă să-mi scot toată conversația din minte. Ce băgăcioasă nesuferită, m-am gândit și am măturat cu mâna aerul încă încărcat de fum.

Mi-am luat din nou cârpa, hotărâtă să duc la bun sfârșit ștersul prafului, dar când am atins-o am avut senzația

că pervazul e mai departe decât pare. M-am simțit minusculă în propria sufragerie, cu simțurile amorțite.

Însă când m-am întins să mă odihnesc, o alarmă a început să-mi țârâie în cap și nu se mai oprea. De parcă era o urgență a altcuiva, la care îmi era peste poate să ajut. A continuat o bună bucată de vreme până am realizat că sunetul era de fapt un strigăt, un țipăt foarte ascuțit. Era uman și mi-a adus aminte în mod surprinzător de Sachi, așa cum rămăsese când o părăsisem pe deal ziua trecută.

– Pleacă! țipa.

Un țipăt destul de ascuțit cât să-mi sfredelească timpanele. Mă înspăimântase și mă tulburase în asemenea hal, încât nu mai eram pe deplin conștientă de ce se întâmpla. Luasem hotărârea să plec pentru că îmi făceam griji să-l las pe Tati singur atâta vreme, măcar de asta eram sigură. Probabil că eram și jignită pentru că păruse să îi pese atât de puțin de povestea cu Eiji. Păruse chiar insultată.

– Pleacă! urlase. Oricum nu vreau să stai în preajma mea!

Mă înjurase apoi birjărește, folosind cuvinte pe care n-aș putea să le repet. Nici nu era de mirare că nu pricepusem încă pe de-a-ntregul ce se întâmplase sus pe deal; că îmi scosesem totul din minte atunci, acolo. Mi-aduc aminte că m-am împiedicat în timp ce urletele ei mă alungau. Mă oprisem preț de o clipă, încercând să stau de vorbă cu ea, dar țipase din nou.

– Ești nebună! Exact ca Yano! Își învârtise un deget la tâmplă, cum făcea Yano când vorbea despre

fratele lui. Tu și poveștile tale idioate. Repeți unul și același lucru la nesfârșit.

„E supărată, mi-am spus atunci, nu își dă seama ce spune." Era cât pe-aci să mă prăbușesc în graba de a pleca. Dar atunci m-am oprit din nou. La jumătatea drumului, mi-am dat seama brusc: biata fetiță, înspăimântată și singură; strigătele ei erau strigăte după ajutor. M-am gândit la ea rămasă singură după petrecerile de Anul Nou ale lui Keiko. Și la tăieturile de pe mâinile ei; ce avea să se aleagă de ea dacă Tom nu era găsit? M-am întors și am pornit-o înapoi în sus; mi-am întins brațele către ea. Le simțeam tremurânde. I-am și rostit numele.

A coborât încet, timid. Am încercat să îi vorbesc din privire, cu blândețe, ca o mamă, ca să o chem și să o liniștesc. Însă chiar atunci un nor s-a risipit și soarele a izbit-o din plin în față. A devenit o pată strălucitoare fără chip, care a urlat iar, și vaierul acela, alarma care suna din nou și mă alunga. M-am retras la vale cât de repede am putut. Pentru că atunci îmi era deja limpede, cumplit de limpede că mersesem prea departe. Cum puteam oare să dau vina pe ea? Nu pe mine mă dorea. Nu mă dorise niciodată pe mine.

Mi-am ocupat locul la fereastră. Am ațipit acolo, agitată, până când țipetele lui Sachi au început în cele din urmă să se șteargă în mintea mea. După o vreme, am auzit niște voci familiare filtrate de sticla geamului. Am privit afară și i-am văzut pe Stum și pe Sachi la marginea curții. Cățeaua i-a înconjurat, a țâșnit pe lângă ei de câteva ori până în câmp și s-a întors de fiecare dată

la ei. Mi-a adulmecat tufișurile și apoi, fără îndoială, s-a așezat să urineze, feminină, iar după ce și-a terminat nevoile și-a ridicat ochii, părând să mă privească direct în ochi, prin fereastră. În clipa următoare, alerga din nou. Ce creaturi înșelătoare, câinii, cu ochii lor strălucitori, umani! Până la urmă, te lasă la fel de singur ca întotdeauna, plecând în goană după una sau alta. Te-ar lăsa baltă oricând pentru o bucățică de os. Yano trebuie să-și fi dat seama de asta.

Stum era aplecat către Sachi, ascultând. Stătea acolo oropsită, încă și mai neîngrijită decât ieri, dacă așa ceva era cu putință: cu umerii lăsați, cu picioarele crăcănate prea mult, de parcă nici n-ar fi fost pereche. Stum stătea prea aproape, prea lacom. Nu-i ajungea oare tovărășia lui Angel a lui? Am început să mă plimb încoace și încolo cu zgomot ca să le atrag atenția, dar, firește, cum ar fi putut să mă audă? În cele din urmă, Stum s-a îndreptat. Sachi a pornit-o spre câmp, în direcția școlii, cu câinele în urma ei. Dar nu era zi de școală. Pesemne că venise să stea de vorbă cu mine și Stum o speriase. Mi-a trecut prin minte să alerg după ea. Dacă apăruseră noutăți, dacă Sachi venise se mi le spună? Dacă avea nevoie de mine?

Distrat, Stum nu m-a observat când a intrat. Femeile încă îl făceau să se simtă stânjenit, până și o ființă măruntă precum Sachi. În ciuda experienței recente de bărbat. A lăsat jos punga de hârtie maro pe care căpătase obiceiul să o ia după el de fiecare dată când stătea cu ea, angelica lui Angela; cât de grosolan, cât de sec, mi-a trecut prin minte. Probabil avea înăuntru

lenjerie intimă și cine știe ce altceva? Când și-a ridicat privirea, m-a văzut și a rămas surprins.

– *Ne-san*, nu te-am văzut.

Era limpede că nu își făcuse griji din cauza mea. Uitată atât de curând, am bombănit în sine-mi, clătinând ușor din cap. Tocmai voia să urce scările când mi-a aruncat din nou o privire, de data asta plină de grijă. Pesemne îmi murmurasem gândul cu voce tare.

– Ce e, *ne-san?*

– Nimic, am răspuns veselă. Absolut nimic.

Dintr-odată, a devenit curios și a început să cerceteze sufrageria din ochi; chiar a adulmecat aerul, de parcă ceva neplăcut ar fi plutit prin preajmă. Am privit și eu în jur și am văzut ce vedea și el: pernele boțite, haina, puloverul și pantofii mei risipiți pe jos, căni murdare de ceai ici și colo. Cârpa de praf încă pe pervaz.

A zâmbit obosit.

– Nu e nicio știre nouă. Nu au aflat nimic. Sachi a stat de vorbă cu detectivul Rossi seara trecută.

– De parcă i-ar fi spus ei ceva dacă ar fi aflat! am izbucnit.

M-am dus repede la fereastră, iritată de naivitatea lui. L-am văzut cu coada ochiului urcând în grabă treptele, cu picioarele târșâite. Nerăbdător să scape de mine. Mă lăsasem pe tânjală, e adevărat, dar oricine are dreptul la o zi liberă. La o zi de nepăsare.

Tocmai adunam cestile de ceai când Stum s-a năpustit în jos pe scări, gâfâind.

– *Ne-san*, Tati, de ce n-ai...?

Tulburarea lui m-a făcut să-mi simt propria stare de calm. Arăta neajutorat înspre etaj. Imediat, am auzit tânguirile lui Tati, mai tare ca niciodată, ascuțite, furioase într-o clipă și jeluitoare în următoarea. Ca și cum volumul unui radio ar fi fost dat mai tare exact în momentul acela.

– De ce nu te-ai dus la el, *ne-san?*

Era o acuzație în întrebarea lui, dar nu mi-am dat seama care anume.

Stum rămăsese cu ochii holbați de groază. A deschis gura ca să spună ceva, dar apoi s-a răzgândit. M-a prins brutal de încheietura mâinii și m-a tras după el la etaj.

– Vino să mă ajuți, m-a îndemnat, răvășit. Eu nu pot să fac asta. Nu singur. Doar știi.

M-a fulgerat cu privirea din nou și acuzația a reapărut.

Pe măsură ce ne apropiam de camera lui Tati, tânguirile lui mi se păreau tot mai demne de milă, ca ale unui copil îmbătrânit. Păturile erau azvârlite deoparte și asta m-a șocat; îmi închipuisem că puterea de a face asta se scursese demult din picioarele lui. Ochii lui s-au ațintit asupra mea, iar gemetele au devenit mai stinse, dar mai obidite, odată ce urgența trecuse.

– Dacă a trebuit să pleci, *ne-san*, de ce nu mi-ai spus? Cum ai putut face așa ceva? Nu înțeleg.

Mi-am aruncat privirea în jos, către tatăl meu care zăcea atât de jalnic, și nu știu de ce m-am simțit șocată, dar nu impresionată de ce am văzut: petele care se lățiseră pe așternuturi pentru că se revărsaseră din

scutece; voma făcută crustă în jurul gurii; ochii lui, ieșiți din orbite și apoi fixați asupra mea, cu aceeași acuzație pe care o avusese Stum în voce. Pe deasupra, mai și tremura – rece ca gheața, năclăit de propriul lui *shikko* din ziua de dinainte.

Mâna lui Stum mi s-a așezat pe spate și m-a împins către pat, cu degetul cel mare apăsând chiar deasupra feselor mele.

– Fă ceva, *ne-san*, mi-a șoptit. Curăță-l. *Hayaku!* Te rog!

Voiam să mă grăbesc, să fac asta să dispară cât mai repede din fața ochilor lui. M-am mișcat foarte încet, de parcă fiecare gând din mintea mea se împotrivea. Încercam din răsputeri să adun măcar o frântură de amintire despre cum se ajunsese aici, despre cum de putusem să fiu atât de neatentă.

– Ia găleata și umple-o cu apă fierbinte, i-am poruncit, revenind cu picioarele pe pământ. Adu niște prosoape și o pungă de plastic.

Stum m-a ascultat fără nicio șovăire, recunoscător că avea un pretext să plece din cameră, ușurat că preluasem controlul, eficientă ca de obicei.

Rămasă singură cu Tati, i-am evitat privirea. Acuzația, mai dură, mai grea decât puteam îndura. „De ce mi-ai făcut așa ceva?" Și, pe măsuța de lângă patul lui, aproape imposibil de văzut, împinsă mult în spate ca să facă loc pentru tava cu mâncare, o fotografie cu Mami, făcută în timpul anilor petrecuți în oraș. În rochia aceea de gabardină pe care i-o cususem eu, cu gulerul rotund care îi făcea fața și mai rotundă. Zâmbind cu zâmbetul

acela zgârcit care nu era niciodată pentru mine, amintindu-mi cât de puțin îi păsa.

Când Stum s-a întors, dezvelisem deja o jumătate de pat și îl rostogolisem pe Tati pe partea aceea ca să pot schimba cearșaful murdar. Pînă și fața de saltea era pătată. „*Ara!*", strigase stins când îi împinsesem trupul. Nu îi mai rămăseseră decât sunete și privirea din ochi, fără cuvinte. I-am rupt pantalonii de pijama pe la cusături ca să îi pot scoate de pe el și apoi i-am aruncat în punga de plastic pe care o adusese Stum, laolaltă cu scutecele îngălate. Stum s-a dat înapoi când a simțit mirosul, mai puternic și mai acru decât de obicei. Am luat prosopul din mâna lui și am început să îl curăț pe Tati, vârându-mi mâinile în apa tot mai murdară și scoțându-le apoi ca să storc prosopul. L-am trimis pe Stum înapoi la baie ca să schimbe apa și s-a conformat supus, tresărind din când în când la asprimea gesturilor mele, însă fără să scoată un cuvânt. Tocmai voiam să îi pun lui Tati scutece curate, când Stum mi-a oprit mâinile frenetice.

– N-ar trebui să-i facem mai întâi o baie, *ne-san?*

Am clătinat din cap.

– E prea slăbit. Mâine.

L-am pus pe Stum să aducă o față de saltea și așternuturi curate, și le-am aruncat pe cele pătate. Câteva clipe mai târziu, Tati era întins într-un pat curat. Ochii îi erau închiși și părea să se fi lăsat doborât de somn. Însă când am stins lumina i-am văzut ochii deschizându-se, mari și sticloși, parcă înspăimântați, și apoi închizându-se la loc.

M-am așezat în sufragerie, singură în cele din urmă, ca să încerc să pun cap la cap ceea ce nu-mi aminteam. Oare îl hrănisem astăzi? Cine altcineva ar fi putut s-o facă? Mi-a apărut în minte imaginea unei furculițe ridicate la gura lui tremurătoare și senzația mânerului ei rece între degetele mele, dar asta ar fi putut să vină dintr-o mie de alte după-amieze. Mi-am amintit de un gust straniu în gură, înțepător. Și de un urlet care era din ce în ce mai asurzitor pentru urechile mele, al cuiva care mă chema, care avea nevoie de mine: Sachi care mă bântuia din ziua precedentă, cel puțin așa crezusem, dar apoi încetase, cu volumul oprit fără nicio avertizare. La fel de brusc cum pornise în seara asta în clipa când intrase Stum în casă. Între aceste momente, ziua păruse să treacă în liniște.

Când am ridicat ochii, Stum mă privea stăruitor. Uitasem de el. M-am uitat la ceas și am văzut că era de mult trecut de ora cinei.

– Cină *hoshii?* l-am întrebat, încercând să par veselă.

Stum s-a încruntat supărat.

– Nu mi-e foame. Nu după toate astea. Ce s-a întâmplat cu tine? Cum ai putut să-i faci așa ceva lui Tati? A venit după mine în bucătărie, ca un cățel. *Ne-san*, răspunde-mi! Cum ai putut?

Am încercat să-l ignor, am încercat să mă concentrez la ce aveam de făcut, am zdrăngănit oale și tigăi, dar nu m-a slăbit.

– N-am făcut-o intenționat! am spus.

– Și atunci... de ce...?

Încruntarea i-a dispărut atunci de pe chip pentru că avusese o revelație.

– Am înțeles.

A dat din cap pentru sine și apoi mi-a întors spatele.

– Ce? Ce anume ai înțeles?

Rămăsese țintuit locului prostește, cu o superioritate prostească.

– Ți-e frică, nu-i așa?

– De ce anume? am spus cu un râs scurt, forțat.

– Ți-e frică să nu te părăsesc. Încerci să mă faci să fiu îngrijorat că nu mai ești în stare să ai grijă de Tati. Ca să rămân.

Am râs cu zgomot, mult și bine. Până mi-au dat lacrimile în ochi și au început să-mi șiroiască pe obraji. Închipuirile frățiorului meu erau deopotrivă prea alambicate și prea copilărești.

– Angel a ta ți-a vârât povestea asta ridicolă în cap?

– Cum ar fi putut? N-am văzut-o de azi-dimineață.

M-am întors, rușinată că mă dovedisem meschină încă o dată. Am revenit de îndată:

– Nu, frățioare. *Ție* ți-e frică. Ți-e frică să ne părăsești!

Am rămas așezați în sufragerie ore în șir – cel puțin așa mi s-a părut – cufundați în tăcere, iar între timp lumina de seară s-a făcut cenușie, apoi neagră, și felinarele de pe stradă s-au aprins clipind. Nu ne-am clintit din scaune.

– Mi-e frică, Asa-chan, a spus el într-un târziu.

Numele meu, rostit așa. Nu îi găseam ochii în întuneric și de fapt nici nu voiam asta. Dar să îl las acolo,

singur, fără răspuns, ar fi fost o cruzime. M-am întins și am aprins lumina. Și-a mijit ochii la început, i-a acoperit cu mâneca. Obrajii îi erau brăzdați de lacrimi; umerii îi erau lăsați. Am avut nevoie de toată puterea și de toată hotărârea ca să nu fug din cameră când l-am văzut într-un asemenea hal.

– Hai, gata, am murmurat mecanic, cu o voce de păpușă, și am întins mâna în van în spațiul dintre noi.

Glasul lui Stum a țâșnit în aer parcă de undeva de sub apă.

– Asta e tot ce ai de spus, *ne-san?*

Am căutat cu înfrigurare ceva în minte, ceva ce ar putea spune o soră mai mare și mai înțeleaptă. Nu ai de ce să îți fie frică în afară de propria frică. Sau cam așa ceva. Dar n-am găsit nimic. Am văzut mâna lui Stum apucând-o pe a mea, dar abia dacă am simțit-o. Pielea îi era încă tânără, groasă și netedă la încheieturi.

Era pe jumătate îngenuncheat, într-un mod absurd, cu mâna cealaltă așezată pe genunchi, cu capul plecat, resemnat.

– Nu poți s-o spui, *ne-san?* Răsufla sacadat, zgomotos. Spune-mi că și ție ți-e frică, m-a implorat cu o voce joasă, stinsă. Vrei să rămân eu singurul ridicol?

Voiam să o spun. Din tot sufletul, voiam să-mi iau o piatră de pe inimă. Să spun: „Da, Tsutomu, îmi e frică." Să pot în sfârșit să ne eliberez pe amândoi, ca să-mi pot începe zilele singură, fără el, doar cu Tati. Să înfrunt acel adevăr. „Prea strâns", asta voise să spună Sumi – prietena lui Eiji, Iwata-san, în ziua aceea la biserică. Am văzut-o spunându-mi asta, cu mâinile ridicate ca

să-mi arate cum erau ale mele la gâtul lui Eiji. „Prea strâns, dă drumul."

Dar când mi-am ridicat privirea către Stum, mi-am închipuit că o văd pe Angel cu el, prea întunecată și surâzătoare cu sânii ei obraznici și rotunzi. L-am văzut pe Stum atingându-i, mângâindu-i cu blândețe; frământându-i. I-am simțit mâna peste a mea, carne bolnăvicios de caldă; mi-am retras-o și m-am ridicat.

– Ăsta e doar un joc pentru tine, nu-i așa? Ce-mi dai ca să-ți dau? O expresie de șoc s-a întipărit atunci pe chipul lui Stum din pricina izbucnirii mele grosolane; și sinceritatea de până adineauri s-a transformat într-o mască împietrită. N-am să mă las păcălită de asemenea copilării, am continuat, ignorând transformarea de pe chipul lui. Nu mă las păcălită.

Atunci s-a ridicat, după ce stătuse în genunchi de parcă mi-ar fi fost pețitor. N-a ripostat și n-a încercat încă o dată, cum făcea de obicei, iar asta mi-a înghețat inima; în gură am simțit ceva înțepător și acid, gustul acela pe care mi-l aminteam. În minte, mi-am auzit propriul țipăt tăcut: „Nu pleca! Nu mă părăsi! Tsutomu!" Era numele lui acolo, așa cum numai eu puteam să-l rostesc. Avea să mă părăsească. Nu în clipa asta, nu mâine, dar în curând. Asta era umilința pe care mi-o imaginasem pentru mine, nu față de un străin, ci față de frații mei: că voi ajunge să implor, să urlu fără pic de rușine să nu fiu abandonată. Să fiu strânsă în brațe cunoscute, cu mirosul unor răsuflări cunoscute asupra mea. Să fiu cuprinsă de cineva care mă cunoaște, care îmi știe toată urâțenia, de multă vreme, de la bun început,

ca până la urmă să nu fiu decât eu, Asa-chan, carnea mea bătrână, răsuflarea mea acră. Dragostea mea.

Înainte să apuce să deschidă gura, am vorbit eu; am pus întrebarea care mă tot obseda de ani și ani de zile, cu o voce timidă de care mi-a fost aproape scârbă. Pe care nu îndrăznisem să o pun nimănui, nici măcar lui Chisako:

– Cum e, *ototo-chan?*

Preț de o clipă, era din nou fratele mai mic față de care puteam să fiu tandră, în care puteam să mă încred. *Ototo-chan* al meu. Cum e să-ți permiți să iubești pe cineva? Și cineva să te iubească? Trebuia să aflu.

S-a întors spre mine atunci. Și-a ridicat sprâncenele, istovit.

– E diferit, *ne-san*, a suspinat. Și nu atât de diferit.

M-am foit ca să-mi ascund stânjeneala, dezamăgirea.

– Nu vorbi prostii, am mormăit îmbufnată.

„Diferit de ce", îmi venea să întreb. Era cât pe ce să mă dau de gol. Pentru că era evident: diferit de nenumăratele mărunțișuri din care era alcătuită viața mea. Voiam mai mult, trebuia să-mi spună mai mult; știa asta, de bună seamă. Probabil că e cel mai greu lucru cu putință, să te dăruiești pe tine. Și, cu toate astea, el era în continuare acolo, același, *ototo-chan.*

– N-ai venit niciodată la mine să-mi povestești despre asta – despre ea, am început eu. Dar de fapt venise, în seara aceea, nu demult. S-a întâmplat ceva minunat, asta îmi spusese. Ar fi trebuit să-mi spui mai devreme, am spus, dojană pentru el, dojană pentru mine. Aș fi putut să...

N-am terminat. Să mă străduiesc mai mult, asta voiam să spun, dacă aș fi știut, dacă aș fi înțeles.

Dădea încet din cap.

– Yano a fost cel care m-a ajutat, a spus în cele din urmă, cântărindu-și cuvintele.

– Yano?

– Da. S-a uitat la mine ca să vadă dacă să continue: Știu că sună ciudat, *ne-san*. Știu că nu îl plăceai – îl placi – prea mult. Dar îmi punea mereu întrebări despre mine, voia să știe. Era un kamikaze nebun. Mi-a fost ușor să-i povestesc despre Angel. Am vorbit o dată, poate de două ori. M-am gândit că nu putea să-mi facă vreun rău.

Eram șocată. Privisem tot timpul și nu văzusem nimic. Când se petrecuseră discuțiile astea între ei doi? Cum de nu aflasem?

– Nu era cu adevărat un prieten pentru tine.

– Acum cred că era.

– Ce anume ți-a spus? l-am întrebat. Ce sfat ți-a dat acest kamikaze?

Am încercat să-mi alung umbra de amărăciune din voce, dar s-a strecurat înapoi, am auzit-o și probabil că a auzit-o și Stum; mă cunoștea îndeajuns de bine. Așteptam, fierbeam de nerăbdare să-i aud răspunsul.

Au trecut câteva clipe. Apoi, mi-a răspuns:

– Yano mi-a spus că, din moment ce soția lui frumoasă poate să fie împreună cu un bărbat urât ca el, atunci ar trebui să am și eu o șansă.

Dincolo de câmpul electric, casa familiei Yano zăcea tăcută și pustie. Yano era urât, respingător. Chisako

era frumoasă. De nenumărate ori, așezată la fereastra mea sau întinsă în pat fără somn, mă întrebasem cum de ea poate să-i suporte atingerea. Odată, într-una dintre ultimele noastre întâlniri, chiar o întrebasem asta. Își aplecase chipul frumos către mine.

– Dar nu e urât, Saito-san.

Expresia ei era senină, dar uluită. Tocmai voiam să-i aduc aminte cum îi spusese – *hidoi hito*, un monstru – dar surâsul ei m-a redus la tăcere. M-am simțit rușinată. La urma urmei, era vorba despre soțul ei. Bărbatul cu care se căsătorise. Dar întrebarea asta mă măcina, oricât de meschină ar fi fost. Cum de poate să fie iubit un om urât? Se putea să mă fi înșelat?

Stum a râs cu blândețe. Buzele i s-au contractat.

– Doar că, vezi tu, *ne-san*, ea n-a putut rămâne până la sfârșit. Chisako-san n-a mai putut să-l suporte. De bună seamă că știai asta.

Nu eram dispusă să dezvălui nimic.

– Dar cum de-ai putut să ai încredere într-un asemenea om? Într-un nebun?

– Am stat de vorbă doar de câteva ori, *ne-san*, a răspuns Stum.

– Ai zis o dată sau de două ori.

– Trei, poate. Atâta tot.

– Dacă tot se pricepea atât de bine să dea sfaturi, ar fi putut măcar să-ți spună să vii acasă cu o fată japoneză cumsecade, nu cu o...

– N-ar avea nici cea mai mică importanță, m-a întrerupt, dacă fata ar fi *nihonjin* sau nu. M-a țintuit cu privirea. N-ai fi primit-o niciodată cu brațele deschise.

Tulburasem apele între noi. Dar nu eram în stare să mă gândesc la altceva decât că privisem întruna, atâta vreme, și nu văzusem nimic.

– *Ne-san*, liniștește-te, mi-a spus, dintr-odată preocupat. A ridicat din umeri: La urma urmei, relația mea cu Angel nu e cine știe ce serioasă. E încă prea devreme să-mi dau seama. Se prea poate ca ea să se sature de mine.

A căscat ca să-mi dea de înțeles că se duce la culcare.

– Cum de ești tu obosit? l-am repezit. Voiam să am ultimul cuvânt. Eu am făcut munca de jos. Eu l-am curățat pe Tati în seara asta. Ca de obicei.

Am regretat imediat. Dar cuvintele fuseseră rostite, așa că am stins lumina și l-am lăsat în întuneric, iar eu am luat-o repede în sus pe trepte.

În camera mea, m-am așezat, înconjurată de formele întunecate ale șifonierului și noptierei. Mi-a apărut atunci Chisako, așa cum fusese ultima dată când o întâlnisem. Ceaiul verde vărsat, neîndemânarea mea; o pată pe covorul lor sidefiu în acea singură cameră, bârlog ceva mai mare decât o debara, pe care Chisako o păstrase doar pentru ea. Nu pentru Yano, nu pentru câine, nu pentru Kimi a ei cea searbădă, nici măcar pentru Tam.

Mi-am adus aminte de poteca năpădită de buruieni din după-amiaza aceea, cu ierburile care păreau să-mi sufoce gleznele când îmi croiam drum printre ele. Picioarele mele, atât de grele când am urcat treptele verandei până la ușa din față, încât trebuia să le ridic unul câte unul, cu toată puterea. M-am prins de balustrada

lunecoasă din pricina ploii și mi-am tras sufletul. Simplul fapt de a respira îmi consuma toată energia, de parcă m-aș fi molipsit de astmul lui Yano, de parcă ar fi fost contagios.

Am ciocănit la ușa interioară; butonul soneriei atârna din suportul lui, agățat de o sârmă roșie. Am plescăit cu gândul la neglijența lui Yano; toată casa era în paragină. Am ciocănit din nou. Chisako trebuia să fie acasă; îmi telefonase cu doar câteva minute mai devreme, panicată, rugându-mă să vin cât pot de repede. Cât de bizar, toată convorbirea, să îi aud vocea atât de pițigăiată și de înțepată prin linia telefonică! Țârâitul aparatului mă luase prin surprindere; primeam telefoane atât de rar, încât adesea puteam să ghicesc cine ne apela. Inima îmi duduia în dimineața aceea; părea să fi căpătat ritmul tuturor lucrurilor care făceau zgomot în jurul meu.

În cele din urmă, am auzit pași, pașii unui uriaș care îmi reverberau greu în inimă, și scârțâitul ușii deschise.

– Ah, suspinase Chisako, evident ușurată să mă vadă.

Elegantă ca întotdeauna, chiar și în miezul nefericirii. Când mi-am scos pantofii, a așezat jos o pereche din delicații ei papuci de casă de brocart, în care am încercat în zadar să-mi strecor picioarele butucănoase, cu fața tot mai congestionată pentru că stăteam aplecată. Imediat, mi-a împins în față o pereche de papuci cafenii de tweed în care am intrat cu ușurință. M-a condus apoi prin sufragerie, unde fiecare ungher era năpădit de lucrurile lui Yano, de propaganda lui inutilă: broșurile stivuite în vrafuri; plicurile împrăștiate în jurul

vechii mașini de scris; o scrisoare pe jumătate scrisă înțepenită în tamburul mașinii; tăieturi din ziare risipite ici-colo – fiecare obiect acoperit cu un strat de praf și de păr de câine. Mirosul de umezeală și de mucegai, ca al lui Yano. M-a trecut un fior gândindu-mă la mintea din spatele acestei devălmășii, la persoană, la unghiile lui murdare, la creștetul slinos pe care îl scărpina întruna. Chisako m-a condus prin cameră repede, ignorând dezordinea.

M-a dus în camera ei. Curată, fără fir de praf, doar un scaun și o canapea mică aranjate lângă fereastră, și un televizor portabil pe un birou. A închis ușa, lăsând pe dinafară lumea cealaltă, murdară și haotică, și s-a prăbușit apoi pe scaunul de la fereastra care dădea în curtea vecinilor. Când m-am așezat, am zărit cu coada ochiului o femeie care trebăluia în stânga și-n dreapta, pesemne în fața chiuvetei de la bucătărie. Era vecina de alături, aceeași femeie cu părul deschis la culoare, care avea să vină mai târziu la ușa mea.

Chisako a oftat adânc. Am văzut urmele lacrimilor care îi șiroiseră pe față. Imediat, ochii i s-au umplut iar de lacrimi, așa cum se întâmplase în ziua aceea când stătuse așezată alături de mine, pe canapeaua mea din sufragerie. Să îi văd ochii, acei ochi înecați – inima mi s-a umplut de compasiune pentru ea. Am simțit în acea clipă că eu nu îndurasem nimic, nu riscasem nimic. Durerea mea nu se putea compara cu a ei.

– Chisako-chan! am strigat. Am îndrăznit să-i spun așa ca să-i arăt dragostea pe care o simțeam dintr-odată față de ea: dorința mea sinceră de a-i oferi

mângâiere, de a nu mai fi o simplă martoră la durerile celorlalți. A mai... te-a... lovit din nou?

Mi-am făcut curaj și am spus asta cu voce tare, am rostit între noi două cuvintele care aveau puterea să facă real ceea ce nu reușisem eu să văd pe carnea palidă de sub bluza ei.

A tras repede perdelele și și-a întors ochii frumoși către mine, părând să-și fi recâștigat stăpânirea de sine.

– Despre ce vorbești, Saito-san? A râs cu poftă. Yano nu mi-ar face rău niciodată. A râs din nou, scoțând un sunet ca de sticlă spartă. *Baka-rashii sa*, a murmurat și mi-a mângâiat din nou mâna, puțin mai tare, aproape lovindu-mă. Sper că nu le spui mai departe asemenea lucruri prietenilor dumitale.

Propriile mâini mi s-au părut grotesc de mari în poală.

– Ești singura mea prietenă, Chisako, am spus încet.

Doar că o prietenă, mi-am spus în sine, nu ar numi-o pe cealaltă ridicolă. Îmi dădea de înțeles că întrecusem măsura, spusesem prea mult. Dar mă rănise folosind cuvântul acela; chiar rostit cu eleganță, era tot cuvântul lui Tati, *baka;* ea ar fi trebuit să știe. Nu puteam și nu voiam să-i iert asta. Mi-am adunat haina în jurul umerilor, dar, când m-am ridicat să plec, am simțit cum degetele lui Chisako le prind pe ale mele.

– Te rog, mi-a spus cu privirea într-o parte. *Chotto.* Și-a plecat capul ușor. Asako-chan, a șoptit parcă îndurerată. Te rog să nu pleci.

Atunci, a ieșit repede din cameră. S-au auzit zgomote din bucătărie, zdrăngănit de farfurii, de tacâmuri,

frigiderul deschis și apoi închis. Mi-am privit picioarele pe noul covor sidefiu, în papuci de casă care – am realizat atunci cu groază – pesemne îi aparțineau lui Yano.

Chisako a reapărut cu o tavă cu un ceainic, cești și o farfurie cu prăjituri pe care a așezat-o pe o măsuță pliantă. Probabil că văzuse că îmi examinez papucii de casă, pentru că a spus:

– Nu-i poartă aproape niciodată. Nu-și scoate niciodată pantofii, *chanto*.

Nu ca un domn adevărat, asta voia să spună.

– Și Stum face la fel, i-am spus eu, dornică să trec cât mai repede peste momentul penibil care plutea ca o a treia persoană prin camera aceea minusculă. *Urusai, ne?* am exclamat prea tare.

„Ce bătaie de cap pot să fie bărbații", asta voiam să sugerez, cu o nonșalanță pe care nu fusesem niciodată în stare să o am – atunci, însă, mi-am dat seama imediat de cât de artificială era situația mea: îl comparam pe soțul ei cu fratele meu. Am roșit, deși nu aveam niciun motiv, nu față de Chisako, ea mă considera deșteaptă, *kashi-koi*, și fără frică. Fără frică față de orice bârfă care ar fi putut să se răspândească pe seama mea. Dar ce bârfă? A cui? A acelor femei *nisei* care stăteau la coadă în fața mea la băcănia japoneză din centru? Care abia dacă mă mai țineau minte din zilele de lagăr? Care alergaseră după Eiji al meu? Ale căror mame mormăiseră că Mami e prea bătrână ca să rămână însărcinată acolo? Acum, tot ce puteau să facă era să mă ignore politicos. Probabil că pe la spate îmi spuneau *ki-chigai baa-chan*, babă nebună. Dar nu

eram încă bătrână, deși purtam hainele unei babe. Ale uneia care murise deja.

Am băut ceai verde și am rontăit prăjiturelele care aveau consistență de gumă și gust de mucegai. Într-un târziu, Chisako și-a așezat cu grijă ceașca de ceai. Și-a ridicat mâna la gât, cu pielea netedă puțin mai închisă la culoare decât machiajul de pe față, o diferență de care nu mi-aș fi putut da seama decât atunci, în lumina aceea specială. Degetele arcuindu-i-se în jurul gâtului.

– Cred că știe, a început Chisako timid. A rămas cu privirea ațintită în ceașca goală la nesfârșit, așteptând nu știu ce. Despre prietenul meu, a adăugat.

– Am înțeles, am răspuns. Ești sigură?

– Nu, a zis impacientată.

Voia să spună: „Cum poți să fii sigură de așa ceva?" S-a ridicat brusc, dând din mâini cu o violență elegantă. Exact atunci, am auzit ușa de la intrare deschizându-se cu zarva lumii de afară și apoi închizându-se. Chisako s-a dus la ușa camerei și a crăpat-o puțin, destul cât să o zăresc pe Kimi trecând: o frântură posacă din gura ei, lăsată în jos ca a lui Yano, și un ochi din care a țâșnit o privire aruncată spre mine prin deschizătură. Întoarsă acasă singură, cu Tam plecat de multă vreme de lângă ea, luat de Sachi. Chisako i-a strigat câteva cuvinte în japoneză, prea repede ca să pot înțelege, pe un ton surprinzător de aspru, cu o octavă mai jos decât atunci când vorbea engleză. Fetița a ridicat din umeri.

– Kimi-chan. Mi-ai promis.

Chisako a deschis ușa mai larg și s-a aplecat pe hol, mai aproape de fetița ei, îmblânzită. S-a petrecut ceva între ele în momentul acela de tăcere, apoi Chisako a închis ușa la loc.

S-a auzit o altă ușă închisă și a început zgomotul muzicii de la un radio. Când s-a întors la mine, Chisako și-a zărit chipul într-o oglindă mică montată pe perete; s-a privit în timp ce se răsucea, s-a despărțit apoi de propria imagine și s-a așezat pe scaun.

– Aș vrea să se înscrie într-un club după orele de școală, mi-a spus cu o scuturare a mâinii care însemna că nu conta în ce club. Nici măcar nu s-a uitat spre mine cât a vorbit. Kimi are o voce frumoasă, a adăugat, ca mine, nu ca Yano.

Asta mi-a reamintit că, în ciuda indolenței ei, era totuși o mamă preocupată de astfel de lucruri.

– Ar putea să intre la cor, am început eu. Pentru o fată, e important să...

Și-a scuturat din nou mâna, de data asta ca să spună că vrea să schimbăm subiectul. A privit în ceașca de ceai. M-am gândit la felul în care zăbovise în fața propriei imagini reflectate; sunt convinsă că, dacă m-aș întoarce acum în încăperea aceea părăsită, i-aș găsi imaginea în oglindă, exact așa cum apăruse în ziua aceea.

– Ghicești în frunze de ceai, Saito-san? m-a întrebat și mi-a întins ceașca ei.

M-am uitat la devălmășia fără sens, la dezordinea închisă acolo.

– Nu, nu. M-am dat înapoi pe scaun, departe de ceașcă. Vederea acelor bucăți de frunze declanșase în

mine un freamăt de îngrijorare în legătură cu ceea ce avea să se întâmple. Mă temeam că se așteaptă mai mult din partea mea decât eram în stare să dau. Nu mă pricep la așa ceva, am îngăimat.

– Ei, haide, Asako. M-a îndemnat să încerc. Spune-mi doar ce vezi. Asta e tot. A râs ușor și m-a apucat de încheietura mâinii, trăgându-mă cu putere către ea, către ceașcă: Te rog, a rostit disperată într-o șoaptă cântată. Te rog, a repetat cu un scâncet care deja nu mai era glasul ei, ci pur și simplu un sunet pe care îl mai auzisem o dată și care amenința să mă tulbure acum așa cum o făcuse și prima dată.

Am tras înapoi cu putere egală în timp ce ea insista, îndărătnică. Mâna mi se albise din pricina strânsorii ei; era, la urma urmei, o femeie puternică, plină de energie. Așa s-a întâmplat; n-a fost doar vina mea, a neîndemânării mele. Pe când încercam să rezist, celălalt cot mi-a sărit într-o parte, a lovit ceașca mea, care a căzut de pe tavă pe podea, iar ceaiul și-a aruncat umbra verde pe covorul sidefiu. Mi-a dat drumul imediat. Mi s-a tăiat răsuflarea.

– *Gomen nasai*, am spus agitată, căutând cu privirea prin cameră o cârpă cu care să șterg pata.

M-am lăsat pe genunchi și am început să frec cu mâneca. Eram incapabilă să-mi ridic ochii către Chisako. I-am simțit mâna, mai blândă, adăstând pe brațul meu, îndemnându-mă să mă ridic.

– Haide, Asako. Trebuie să faci ce te-am rugat. Ca o favoare. Nu-ți face griji în privința covorului. Ceaiul verde nu pătează, după cum știi.

Mi-a întins ceașca din nou. Am privit și, în continuare, n-am văzut nimic; mă simțeam aidoma uneia dintre frunzulițele acelea, înecate în apă și învârtite de colo-colo. Încet, însă, oricât de împrăștiată aș fi fost, a început să se închege o imagine – sau mai degrabă era o imagine care zăcuse acolo în așteptare, ca un ochi care veghea și aștepta să întâlnească ochiul meu.

– Ce e? Spune-mi!

Îmi era cu neputință să pricep de ce era atât de important pentru ea să afle ce anume zărisem în ceașcă și ce însemna asta pentru soarta ei. La urma urmei, nu putea să fie cine știe ce. Dar i-am povestit ce văd: ceva ce mi se părea limpede ca lumina zilei.

– E câinele lui Yano, am răspuns conștiincioasă arătând spre marginea curbată a ceștii.

– Nu.

Când a clătinat din cap, mi-a adus aminte de o păpușă împăiată al cărei gât se subțiase.

– Uite botul, am continuat arătând cu degetul. Și coada.

Coada aceea stufoasă îmi atrăsese de fapt atenția; era inconfundabilă.

Chisako a privit fix ceașca preț de o clipă, a clătinat din cap și apoi a dat deoparte toată tava.

– Nu, nu, nu, a repetat emfatic. Trebuie să mai fie și altceva. Asta e pentru că tu vezi câinele ăla tot timpul. Ai ajuns să ți-l închipui și aici, în ceașca mea. Ce ridicol!

A început să se plimbe agitată prin cămăruța aceea în care abia putea face câțiva pași dintr-o parte în cealaltă.

Rămăsesem uluită de reacția ei. Era un mister pentru mine de ce o deranja atât de mult imaginea aceea care apăruse de la sine.

– *Baka no inu*, a murmurat Chisako, încă plimbându-se și gesticulând. Ce câine prost, ce câine prost! a exclamat, mai tare de data asta, cu nespusă vehemență.

Atunci, mi-am dat seama. Măcar dacă m-aș fi gândit la asta înainte de a vorbi, aș fi spus altceva, orice mi-ar fi trecut prin minte: o pisică, un porc, un copac.

– Noi – eu și domnul Spears – mergeam adesea împreună la locul nostru. Parcarea aceea mică de pe deal. S-a oprit pentru un moment. Poate o știi și tu, Asako. O expresie de mâhnire i s-a așternut pe chip, ca și cum replica s-ar fi referit la ceva ce avea de gând să discute cu mine, ceva ce amâna deocamdată. Apoi, pe buze i s-a înfiripat un zâmbet – amintirea ieșise la lumină: Firește, ne gândiserăm și la... un hotel, dar asta părea prea... e, știi tu. În plus, domnului Spears îi place să stea în aer liber. Mai ales acum că e aproape vară. În sălbăticie, cum spune el. Când mi-a spus asta, mi-am închipuit obrajii ei înroșindu-se pe sub stratul de pudră. Ca un picnic, *ne?* Eu pregătesc niște sendvișuri minuscule tăiate în triunghiuri. Puțin ton, cu pătrunjel. Tai coaja așa cum mi-ai spus tu, Asako. Ca să fie netede și albe de jur împrejur. Îi plac așa.

Am întrebat cu voce joasă:

– Așa a aflat Yano? Câinele?

Am încercat să-mi aduc aminte dacă îl văzusem pe Yano fără câine, dacă îl auzisem strigându-l în vreo după-amiază când s-ar fi rătăcit.

Chisako s-a încruntat din nou, supărată.

– *Baka no inu*, a repetat, întrerupându-mă. Câinii sunt niște jivine jegoase, nu-i așa, Asako? Adulmecă și își vâră botul peste tot. Se spală cu propria limbă.

– Yano a venit acolo, cu câinele? am îndrăznit să întreb.

Chisako a clătinat din cap energic, de parcă ar fi vrut să mă reducă la tăcere.

– Yano e un bărbat deștept, la urma urmei. S-ar putea să nu știe, dar bănuiește. A închis ochii. Un bărbat își cunoaște bine soția. Pesemne că învățase asta din vreuna dintre telenovelele ei. Fără să-și redeschidă ochii, s-a așezat înapoi pe scaun și s-a întins, ca un animal care cască. Îi cunoaște trupul, a spus.

Oare asta să fi fost vocea pe care o folosise ca să-l seducă pe domnul Spears? Sau poate, m-am întrebat cu amărăciune, să fi făcut pe cocheta japoneză? Să-și fi acoperit mâna cu gura când chicotea ca o fetișcană? Dintr-odată Chisako mi s-a părut ridicolă, chiar antipatică: o femeie de vârstă mijlocie, o mamă, care se preface a fi puștoaică și se joacă de-a seducătoarea exotică. Mi-am dat seama că ea savura cine știe ce clipă de intimitate, o retrăia chiar acum, așezată lângă mine, ceea ce însemna că eu eram încă și mai ridicolă, dacă așa ceva era posibil. Pentru că așteptam răbdătoare, docilă, în timp ce ea făcea asta. Mă cuprinsese greața să o privesc cum stătea cu ochii închiși prea multă vreme. Mă simțeam de parcă aș fi privit pe gaura cheii. La asta mă redusese ea. Mi-am dres glasul, poate puțin prea tare, dar voiam să o dezmeticesc. Voiam să o pedepsesc

pe femeia aceea lacomă, care își închipuia că poate să aibă tot ce și-ar dori vreodată. Pentru prima dată, am simțit compasiune față de Yano. Un biet bărbat urât, înșelat de această femeie fără suflet, oricât ar fi fost de frumoasă.

Deodată însă, a părut că se destramă. Fața i-a căzut în mâinile făcute căuș de parcă ar fi fost gata să o prindă. Mai fusesem și înainte martora lacrimilor ei, mă lăsasem impresionată de ele și mai târziu devenisem bănuitoare. A plâns mai întâi în tăcere, dar apoi hohotele ei au început să sfâșie aerul și mi-a făcut un semn către televizor, iar eu, neînțelegând, am privit în zadar către flecuștețele din jurul aparatului. În clipa aceea, am zărit printre ele globul de sticlă cu trandafirul, darul din partea domnului Spears. Chisako a clătinat din cap cu furie, iar apoi a întins o mână pe buton. Imediat, ecranul s-a luminat și s-a umplut de voci gălăgioase și chipuri tâmpe, în timp ce ea plângea.

– Nu vrea să o părăsească! a strigat.

Am încercat să-mi ascund nerăbdarea; să ascund ceea ce devenise, pentru prima dată, nu invidie, ci dispreț.

– Pe cine? Pe soția lui? Trebuia să rostesc eu cuvântul pe care ea nu putea să-l pronunțe. Firește că n-o să-și părăsească soția. Credeai că o s-o facă?

A încuviințat smerită, recunoscând cât de naivă fusese, măcar o dată. Mi-am simțit cruzimea în ton, superioritatea, și pe ea umilită.

– Așa spunea.

– Și l-ai crezut?

Strigam deja ca să acopăr zgomotul televizorului. Am aruncat o privire către ecran, la chipurile imense de femei, un vârtej de culori și forme. O telenovelă, ceea ce însemna că era deja trecut de prânz. M-am întins și l-am oprit.

Imediat, l-a pornit la loc, furioasă.

– Kimi-chan o să ne audă! și a arătat către perete.

Orice s-ar fi întâmplat, Chisako nu uitase de fiica ei, copila ștearsă și posacă din camera alăturată. S-a prăvălit pe scaun, cu fața în mâini. Ritmul suspinelor ei, al zguduielilor ei, continua la nesfârșit. Era o pedeapsă pentru mine, să trebuiască să privesc. Să văd atâta patimă, atâta suferință, cum nu voi cunoaște niciodată în viață. O răzbunare pentru cine știe ce.

În cele din urmă, suspinele ei s-au preschimbat în plâns. Ochii îi erau umflați și roșii, ca niște pete, dar în ei zăcea o limpezime înspăimântătoare, o revelație îndreptată către mine.

– Ești atât de rece, Saito-san! mi-a spus. Nu mi-aș dori niciodată să fiu așa.

N-am fost uimită de vorbele ei. Nu m-am simțit insultată, nici rănită. Nu era prima dată când spunea așa ceva. Între timp, realizasem că e adevărat. Toată viața mea, tot ceea ce simțisem stătuse sub semnul lipsei de speranță. Al lipsei de risc, ceea ce mă transformase într-un sloi de gheață. Chiar și în copilărie, ca fetiță care îl adora pe fratele ei mai mare cel chipeș, fusesem capabilă de nenumărate sacrificii.

Am mers la fereastră și am dat perdeaua deoparte. Dincolo de curte, femeia dispăruse din bucătăria ei. Pe

pervazul pe care îl curățase erau acum aliniate cu grijă câteva ghivece cu flori.

– Nu ai cum să înțelegi asta, Asako. Șoapta controlată a lui Chisako a ajuns până la mine prin vacarmul televizorului. Dar eu sunt deosebită pentru el.

M-am întors atunci, nu către ea, ci către plantele acelea din fereastra vecinilor – prima avea chiar boboci.

– Presupun că o să-mi spui că și el te făcea să te simți deosebită, i-am aruncat.

Îi călcam dragostea în picioare, o făceam țăndări. Până și eu știam clișeele astea. Nu spusesem oare și eu asemenea lucruri în nenumărate ocazii, când am dat orbește, cu nonșalanță, sfaturi unei școlărițe care trăia prima dragoste? Și nu îmi dădusem oare seama că în fiecare dintre cuvintele mele Sachi îmi ghicise ignoranța, naivitatea disprețuitoare?

– Dacă vrei să mă întrebi despre relația noastră sexuală, Asako, atunci am să-ți spun că da, e minunată. Chisako era nemiloasă, mă pusese față în față cu o experiență de viață de care eu nu avusesem parte și insista cu cruzime. Și bănuiesc că te întrebi dacă e adevărat ce se spune despre bărbații *hakujin* în comparație cu *nihonjin*. Nu-i așa, Asako? *Ne?*

Părea că vrea să mă tachineze, în felul ei delicat, cu vorbele astea dezgustătoare. Deschisese și altă dată subiectul, preocuparea aceasta vulgară, dar nu eram niciodată sigură dacă o face doar ca să mă chinuiască.

Am continuat să privesc la ghivecele cu flori așezate în fereastra de vizavi. Violete africane, unele purpurii și altele albe. M-am agățat de ele, fără să clipesc,

concentrându-mă cu toată puterea – și astfel, interzicându-i ei să mai rostească vreun cuvânt. Mergea uneori prea departe.

– Eu cu siguranță nu știu despre ce anume vorbești, dar nu mă îndoiesc de cunoștințele tale superioare în domeniu, i-am replicat tăios.

Asta a părut să-i dea și mai mult ghes.

– Păi, Asako, a răspuns iritată, nu știu cum stau lucrurile cu alții, dar pot să-ți spun că alături de prietenul meu mă simt foarte...

A înghețat atunci, nu știu din ce motiv, și m-a țintuit cu privirea.

Au trecut câteva secunde.

– Da?... Continuă.

Eram deja complet liniștită. Mă adunasem. Am îndemnat-o să continue cu superioritatea mea autoritară, rece. Era adevărat ce spusese Stum despre mine: puteam fi formidabilă.

Dar a rămas împietrită, cu privirea țintă la mine, incapabilă să continue. După o vreme, și-a închis din nou ochii, a tras cortina peste imaginea mea. Apoi, brusc, s-a înmuiat.

– Îți spun toate astea, Asako, numai pentru că îți doresc să le trăiești și tu, cândva. Dar fără să suferi cum sufăr eu. Îți doresc să găsești plăcere în lucrurile bune.

A vorbit grav, solemn; oricât ar fi fost de banal, aproape că o credeam. Genele îi erau adâncite în carnea umflată de sub ochii zăvorâți. Mi-a venit să râd pentru că nervii îmi erau zdruncinați, dar m-am abținut. Mi-am adus aminte de motivul pentru care

fusesem convocată acolo; eu, umilă servitoare în suita lui Chisako.

– Așa că, să știi, e adevărat: chiar sunt deosebită pentru el. S-a aplecat pe spate în scaun, cu ochii încă închiși, pe deplin destinsă. Dar poate nu îndeajuns de deosebită. Domnul Spears e un bărbat chipeș. Să te vezi pe tine însăți în ochii unui asemenea bărbat, când te ține... I s-a tăiat răsuflarea, oarecum absurd. Eram însă emoționată, trebuie să recunosc. Nu mă pot abține. O credeam; credeam în abandonul ei. În dorința ei de a se abandona. Ochii lui, a murmurat. Atât de adânci și de mari. Nu ca la *nihonjin*. Fără să vrea, vocea i-a devenit meschină: Atât de mici, ca niște tăieturi.

M-am tras mai către marginea scaunului. Voiam să o ating, să o consolez. Să-i fiu de ajutor.

– Dar, Chisako, tu ești... *utsukushii*.

I-am spus asta printre lacrimi și o credeam din tot sufletul. Era cuvântul pe care îl folosise Eiji ca să-mi descrie cireșii înfloriți. Când înfloresc prima dată. Rozul lor cărnos primăvara. Asta îmi venise în minte atunci, cu Chisako alături, cu ochii ei închiși, două flori închise.

A clătinat trist din cap.

– Nu, Asako. Ești amabilă, știu. Și Yano îmi spune asta. Nu des, dar îmi șoptește la ureche din când în când. Și el e prost câteodată, să știi. După toată urâțenia pe care a văzut-o în Japonia, i se pare că sunt frumoasă.

Gândul mi-a zburat la Yano, la felul cum stătuse odată în fața aranjamentului improvizat din margarete ofilite al lui Chisako. „*Utsukushii*", murmurase atunci printre hohotele ei de râs batjocoritor.

Așezată în camera ei minusculă, în fața mea, Chisako zâmbea numai pentru ea în întunericul dinaintea-i. Același întuneric amenința să mă înghită și pe mine, deși stăteam în lumină.

– Era cumplit, a continuat Chisako. Poate ți-a povestit Yano. Atâta suferință, *ne?* Oamenii se închideau în sine. Preferau să se sinucidă, ca să îi scutească pe cei dragi de povara de a-i vedea zi de zi. S-a cutremurat. Dar știi toate astea, Asako, *ne?*

Am încuviințat, deși nu avea cum să mă vadă. Părea că-mi simte mișcările, că se mișcă la unison cu mine. S-a oprit ca să-mi dea răgazul să înțeleg toate astea, iar ochii i-au rămas închiși, ferecați. Acum, după mișcarea buzelor, părea că încearcă să domolească greața pe care i-o pricinuiseră gândurile acelea.

Nu era pe deplin adevărat că înțelegeam despre ce vorbește Chisako. Înțelegeam în mare. Îmi aduc aminte cum stăteam în lagăr lângă radioul de contrabandă al familiei Nakagawa și ascultam curgerea știrilor, îndepărtate și înșelătoare ca pata pe care mi-o arătase Eiji pe orizontul din Port Dover. În mintea mea de copilă, îmi închipuiam un vârtej de praf minuscul; când spuneau „norul-ciupercă", mă gândeam la poienile acelea cu ciuperci *matsutake* ascunse în adâncul pădurii, departe de lagăr.

– Yano mi-a spus că te-ai simțit ca în paradis când ai venit aici, am spus încet.

I-am cercetat chipul ca să surprind cea mai mică tresărire sau mișcare. Nu s-a clintit. M-am întrebat dacă nu cumva adormise.

Ochii i s-au deschis în cele din urmă, cu o expresie uimită, dar apatică, de parcă s-ar fi trezit dintr-o toropeală adâncă și odihnitoare.

– N-aș spune chiar paradis, dar îi sunt recunoscătoare lui Yano că m-a adus aici, departe de locul acela.

O lacrimă i s-a rostogolit pe obraz, topind ce mai rămăsese din machiaj și dezvăluind pielea scofâlcită de dedesubt.

– Îmi pare rău, Chisako, am bâiguit. Familia ta, părinții tăi erau în Hiroshima...

În ochii lui Chisako parcă a licărit un zâmbet, care nu i s-a arătat însă și pe buze; lacrima aceea lăsase o dâră pe obrazul ei.

– Asako, te înșeli, mi-a spus. Părinții mei au murit înainte de război. Nu am văzut nimic din lucrurile astea, dar am auzit.

Ochii i s-au închis.

Era cât pe-aci să repet ce îmi spusese Yano în timpul uneia dintre plimbările noastre împreună. Cum că ea era din Hiroshima, ca și ce lăsase să se înțeleagă despre familia ei. Nu se poate să fi înțeles greșit ce îmi spusese el. Păstrasem într-un fel sensul vorbelor lui în suflet în tot acest răstimp al confidențelor ei nesfârșite, al poveștilor despre domnul Spears. Păstrasem sensul acela și acolo, cu ea așezată în fața mea, cu ochii închiși. Eram pe punctul de a izbucni și a striga că mă simțeam trădată pentru că se jucaseră cu sentimentele mele de compasiune, când ea și-a deschis brusc ochii.

– Știi care e dorința mea secretă, Asako? Ai să fii șocată.

Limpezimea de cristal a vocii ei se degradase până la sticlă ordinară: o altă sonoritate, o altă Chisako.

Am dat din cap. Ochii îi erau larg deschiși acum, mai rotunzi și mai mari ca niciodată, imobili; pentru o clipă, a părut că nu mai e *nihonjin*, ci străină.

– Îmi doresc ca bomba să cadă asupra celor care au făcut-o. Părea șocată de ea însăși, de propria cruzime. Își închipuie că ne pot face orice doar pentru că suntem *nihonjin*. Brațele i se încordaseră și tremurau. Mi-a amintit de Yano, de pumnii lui, de mânia lui. Ăsta e motivul pentru reuniunile și scrisorile lui Yano, pentru petițiile către oameni de la guvern. Nu e nebun. Vrea să schimbe lucrurile. E important să încerci, *ne?*

Am încuviințat mai mult ca să o liniștesc. Mânia, veninul ei mă șocau cu adevărat. Însă voiam să-i spun cât de zadarnic este să se agațe de trecut, să facă risipă de cuvinte. Cuvinte care nici măcar nu erau ale ei. Am realizat atunci că Chisako era o femeie care n-ar fi putut niciodată să rămână fără un bărbat; care simțea nevoia să creadă în acel bărbat. Lumea era prea cumplită ca să fii de unul singur, pe cont propriu.

Gândurile ei au zburat în altă direcție.

– Sunt o femeie simplă, Asako. Nu sunt deloc deosebită. Nu am pentru mine decât speranțe și visuri. Buzele i-au rămas posace în spatele liniilor roșii trasate grijuliu cu rujul. S-a aplecat înainte și s-a apropiat de mine: Noi două suntem norocoase, mi-a spus sumbră. Poate ai senzația că viața îți oferă foarte puțin, dar de fapt *un no yoi, ne?* Ești una dintre cei norocoși.

Am stat să mă gândesc la spusele ei, încercând să le descifrez sensul de dincolo de suprafață. Cum adică eram norocoasă? Chisako încerca oare să-mi spună că mă purtasem ca o victimă demnă de dispreț, degeaba? Că îmi plânsesem de milă fără să am dreptul? Că erau alții care aveau motive mai întemeiate? M-am dojenit pentru că scormoneam prea adânc, stârneam prea multe lucruri. De fapt, la urma urmei, Chisako se gândea numai la ea, întotdeauna, niciodată la mine.

– Se prea poate, Asako, a oftat ea cu resemnare, se prea poate ca domnul Spears să nu fie nici pentru mine cu adevărat deosebit. *Ne?*

Chisako s-a învârtit o vreme prin cameră, apoi s-a așezat lângă mine. Am simțit căldura picioarelor ei lângă ale mele, amândouă cufundate în pernele moi.

– Asako. Mi-a rostit numele cu oarecare tandrețe și mi-a luat o palmă între ale ei. Tu nu ai făcut asta niciodată, nu-i așa?

Am înlemnit.

– Ce n-am făcut? Ce prostii îndrugi, Chisako?

M-am întors din nou spre fereastră.

– N-ai fost niciodată cu un bărbat, nu-i așa?

Eram uluită; eram... nici nu există cuvinte pentru durerea, pentru rușinea pe care le-am simțit când am fost întrebată așa ceva. Dar nu voia să-mi dea drumul și chipul ei se apropiase atât de mult; nu aveam cum să mă ascund. Am căutat disperată cuvinte, un mic comentariu la întâmplare, o schimbare abilă de subiect, însă n-am găsit nimic. Îmi pierise glasul. Am scrâșnit

din dinți, de parcă am fi stat în fața unei mulțimi de străini dornici să-mi afle secretele.

– Te rog, Chisako. Te rog. Am implorat-o atât de încet, încât abia m-am auzit eu: Nu mă umili.

Când mi-am amintit momentul, obrajii îmi ardeau, dar trupul îmi era rece de parcă n-aș fi avut haine. Pașii târșâiți ai lui Stum au venit din spatele meu și, o clipă mai târziu, mă bătea cu mâna pe umăr. Am simțit o căldură stranie, intimitatea atingerii lui acolo, în camera mea. Chipul fratelui meu, în pofida conflictelor dintre noi, mi-a oferit mângâiere în clipa aceea când mi-am revenit. Trecuserăm împreună prin atâtea de-a lungul anilor! Neplăcerea de a fi în lume. Consolarea pe care o găseam în tovărășia celuilalt și care ne fusese sprijin între pereții casei noastre. Uitasem de el, pierdută în reveria mea. Bănuisem că plecase din nou să o vadă pe Angel a lui.

– Spune-mi, *ne-san*, a început. Ce-ți trecea prin minte adineauri?

Am clătinat din cap.

– Visam cu ochii deschiși, i-am răspuns.

În orice alt moment, ar fi presupus că visam ceva despre Eiji.

– Îndrugai ceva tare ciudat, a continuat. Ce i-ai spus lui Chisako? Care au fost ultimele tale cuvinte către ea, *ne-san?*

Am dat din cap ca să mă dezvinovățesc.

– Nu țin minte acum, am spus, privindu-i ochii curioși, bănuitori. Dar o să-mi aduc aminte curând.

– Spune-mi, spune-mi, a repetat insistent.

În mintea mea tulburată, vocea lui s-a suprapus cu vocea altcuiva, a lui Yano; ei doi, înghesuiți unul în celălalt tot timpul, conspirativi, neștiuți de mine. Ochii fratelui meu, apoi ai lui Yano, albiți de furie; era hămesit să îi spun ceea ce deja știa. Când l-am privit pe Stum întorcându-și către mine spatele pe care-l cunoșteam atât de bine, înclinat atât de specific din pricina umărului stâng, când l-am privit plecând, am simțit nevoia să-l strig, să nu-l las să mă părăsească, să-i spun ce îmi amintisem de fapt în seara aceea. Apoi însă l-am văzut și pe Yano îndepărtându-se de mine pe câmpul electric, încovoiat ca să poată respira cu răsuflarea lui întretăiată în vârtejul de mânie și gelozie.

Glasul mi-a devenit dintr-odată puternic, ca o explozie în urechile mele:

– I-am spus ei să îi spună lui! Strigam, iar sângele care curgea prin mine era greu și pulsa, vibra din pricina evenimentului. Asta i-am spus! am declarat curajoasă în fața ochilor increduli ai lui Stum. I-am cerut să îi spună lui Yano despre domnul Spears al ei, cum că îl place mai mult. Așa i-am spus. Am insistat! I-am cerut să fie sinceră! am țipat, înflăcărată de rușine și de o agitație de nestăpânit.

Un șuvoi de gânduri mi-au năvălit în minte. Toate confidențele pe care mi le făcuse, toate detaliile intime de care încercasem să mă descotorosesc erau încă adunate înăuntrul meu. Picanteriile dureroase pe care tânjisem să le aud, pe care îmi fusese cu neputință să le evit în ciuda invidiei pe care o stârneau în mine. Invidia

care acum țâșnea din interiorul meu, victorioasă și răzbunată. Stum a îngenuncheat din nou în fața mea. S-a agățat de genunchii mei, sperând în zadar că nu era adevărat, că nu o pusesem pe Chisako să-i spună lui Yano asemenea lucruri; însă nu îndrăznea să întrebe, știam asta, din pricina sufletului lui curat și bun, și a încrederii naive în mine.

– Și acum, am spus printre lacrimi, plângând după inocența mea copilărească, pierdută de mult, o povară mai puțin. Cât de mult mă transformasem pe mine și îi transformasem pe cei din jur în victime în toată povestea asta! Acum a primit ce-a meritat, nu-i așa? am țipat.

– Da! a strigat și Stum, cu emfază, răzbunat la rându-i. Mânia lui, invidia lui, pe care le-am descoperit șocată. Da, *ne-san!* A primit ce-a meritat!

ȘAPTE

M-AM POMENIT ÎN GRĂDINĂ, curioasă să văd ce mai fac stânjeneii. Unul sau doi începuseră să se ofilească în felul acela trist al stânjeneilor; în curând, avea să rămână din ei doar un ghem de petale care îmi aminteau de degetele atacate de artrită ale lui Tati, chircite sub așternuturi. Flori pe care Chisako s-ar putea să le fi considerat prea japoneze, mi-a trecut prin minte. Acum, însă, mai mult ca niciodată, tușele de mov-închis pe care le aduceau stânjeneii în grădina mea îmi umpleau sufletul de bucurie, mai ales că lalelele și narcisele erau vestejite, iar bujorii obosiți începuseră să se coloreze în cafeniu pe margini. Mă simțeam renăscută într-un mod misterios; dormisem un somn adânc, netulburat. Într-o doară, m-am apucat să tai câteva flori ca să le pun într-o vază în sufragerie și în curând m-am trezit că strângeam în brațe două buchete bogate, iar grădina era dintr-odată plesuvă.

Am intrat cu pasul ușor în camera lui Tati, simțind din plin prospețimea zilei. Am tras deoparte perdelele

ca să las să intre lumina de dimineață și am crăpat puțin fereastra ca să poată ieși aerul stătut. Atunci mi-am dat seama că Eiji fusese din nou alături de mine în vis.

Fusese soiul acela de vis care nu te înșală deloc, ci pur și simplu te alină ca să retrăiești un moment sau un sentiment prețios, un vis despre care știi că e pură amintire. Eram din nou fetiță și mă plimbam cu Eiji prin livada din lagăr. Era primăvară și merii erau înfloriți. Eiji s-a cățărat într-unul dintre copaci și a rupt o crenguță. „*Utsukushii*", mi-a spus când mi-a întins-o. Țin minte că era un cuvânt nou pe care abia îl învățaserăm la școala japoneză din lagăr. Văzute de aproape, florile păreau niște insecte care tremură în bătaia vântului, mai degrabă decât flori. Petalele erau subțiri și fragile, iar staminele fine ca niște firișoare de păr. Mi s-a făcut frig din pricina lor. Am scăpat crenguța; Eiji a ridicat-o și mi-a pus-o din nou în mână. „*Utsukushii*, a repetat și apoi a arătat spre copacii în care florile erau bogate și frumoase. Îmi arăta tipul de frumusețe care nu poate fi zărită decât într-un anumit moment, într-o anume lumină – o lumină specială. O frumusețe care nu durează; o frumusețe care poate chiar să devină urâtă. Cât ne-am plimbat mai departe, florile din copaci s-au chircit și s-au înnegrit în fața ochilor mei, după cum îmi aduceam aminte că se întâmplă în realitate la o săptămână sau două după ce înfloreau.

Tati a gemut întruna cât i-am dat să mănânce fiertura, dar nu părea supărat pe mine pentru că uitasem de el cu o zi înainte. Tot ceea ce se întâmplase seara trecută, conversația mea cu Stum, oricât de tulburătoare

ar fi fost, părea acum departe. Mă simțeam mai puternică datorită sentimentului că, oricum ar fi stat lucrurile, mă puteam ridica deasupra lor. Aveam treburile mele zilnice, m-am gândit în timp ce îl ștergeam pe Tati pe bărbie; îndatoriri care nu puteau să mă poarte decât înainte: ca un val de maree. Viața însăși, am râs. Eram formidabilă. În plus, exista și șansa, după cum spusese și Stum, ca povestea asta cu Angel să treacă și viața să se reia ca de obicei. Dar nu, mi-am jurat; nu ca de obicei. Lucrurile aveau să se schimbe în bine. Eu aveam să mă schimb. Să aduc viață în casa asta, mi-a trecut prin minte amintindu-mi de florile pe care le pusesem în sufragerie. Aveam să las ușile larg deschise, să îl îndemn pe fratele meu să-și facă mai mulți prieteni. Aveam să îmi fac prieteni eu însămi. Poate o să o invit la un ceai pe femeia aceea *hakujin*, vecina familiei Yano, să depănăm amintiri despre Chisako după ce va fi trecut mai multă vreme.

Orice s-ar fi petrecut, oricare ar fi fost deznodământul acestor întâmplări teribile, nu îmi doream decât fericirea familiei mele. Și a lui Sachi. Odată ce Yano și copiii se vor fi întors, în asta aveam să-mi canalizez toată energia.

Pentru prima dată în anii de când își pierduse luciditatea zăcând în pat, am examinat chipul lui Tati în căutarea unor semne. I-am șters bărbia și am așteptat, căutând o legătură cât de mică între atingerea mea și reacțiile lui. M-am așezat pe pat lângă el, ascultând bolborosirea organelor lui erodate; afară, ciripitul păsărilor și foșnetul frunzelor în copaci se auzea cu un ecou liniștitor. A perceput și el asta, așa am avut senzația;

ceața din ochi a părut să i se risipească odată cu lumina și sunetele care năvăleau pe fereastră.

Fără să-mi dau seama ce mă apucase, m-am întins alături de el în pat. „Ara?", a exclamat, întrebându-se ce se întâmplase, de ce se scuturase patul din pricina mea. Am simțit răceala care emana din el când i-am tras pătura până la bărbie; doctorul Honda îmi spusese că e normal ca temperatura să scadă sub valoarea normală la bătrânii țintuiți în pat. Am ignorat duhoarea acră care îi ieșea prin toți porii, străvechiul miros care n-ar fi putut fi înlăturat fără să îi jupuim pielea. Am zăcut acolo și l-am privit de aproape: pielea capului, subțire ca o folie, oasele fragile de dedesubt; i-am simțit sângele curgându-i prin vene încet, picătură cu picătură. Era cu adevărat o minune, să existi aproape nouăzeci de ani și corpul să mai respire, încă în viață. Mi-am petrecut brațul peste trupul lui ca o gâlmă și i-am simțit oasele sfărâmicioase pe sub straturile de așternuturi.

– Tati, am șoptit. Tati, cum te simți? *Genki?*

Îmi doream să mă audă, să mă simtă aproape.

Uitam adesea că Tati fusese cel care îmi dăruise tandrețe după moartea lui Eiji. Mama mă considera vinovată de moartea lui, știu asta; nu m-am întristat însă, pentru că am înțeles că și ea căuta cu disperare un strop de liniște sufletească. Un strop de mângâiere. Când am încetat să mănânc și să dorm, Tati a fost cel care m-a vegheat. Trupul meu refuza tot. Detestam gândul că trupul ar fi putut să cunoască alinarea sau plăcerea, să simtă din nou când eu nu voiam altceva decât să rămân amorțită. Să rămân închisă. Însă, oricât de mult aș fi

alunecat în moarte, voiam să rămân conștientă de propria nefericire. Deși îmi dorisem asta mai mult decât orice altceva, și înainte, și după aceea, nu meritam să mor împreună cu Eiji. Nici să supraviețuiesc fără el. Stum mi-a spus odată că, în amintirile lui din copilărie, eu eram un schelet care îi bântuia visele. Țineam minte foarte puțin din vremea aceea; doar că Tati mă îndopa cu *napa* crescute în solul de munte și cu fasole: boabe pe care mi le împingea printre dinți cu degetele lui butucănoase, când zăceam. Tati se temea să nu pățesc și eu același lucru, să mă îmbolnăvesc de pneumonie, dar nu puteam; nu voiam. Eiji fusese cel slab, nu eu.

Tati se arătase tandru chiar și când Eiji se îndepărtase de mine pentru prima dată. După cum mi-am dat seama într-un târziu, Eiji se temea de sora lui mai mică, de mica *ojosan* cu umflăturile moi care îi înmugureau pe piept și cu smocurile de păr care se iteau ici și colo. Era doar un puști, la urma urmei. Era înduioșător, e adevărat, și, cum aveam să realizez și eu, absolut firesc; la drept vorbind, cam cu un an în urmă am observat cum Tam începuse să se ferească de atingerea surorii lui, cât mai discret cu putință, dar vădit. Ea se îngrămădea să-i stea aproape când traversau câmpul, iar el pășea înainte de fiecare dată. În loc să se agațe și mai mult, ea s-a retras. Bineînțeles, asta s-a întâmplat doar după ce Kimi dăduse peste ei la râu, ca și mine. Am văzut-o pe Sachi alungând-o cu o privire, o privire rece, de gheață. Ca să-l păstreze pe Tam numai pentru ea, cum încercasem și eu să-l păstrez pe Eiji. Kimi a renunțat pentru că a văzut că locul ei fusese

luat. Mi-a fost greu să mă abțin și să nu mă duc la ea să-i explic, dar am fost destul de înțeleaptă cât să n-o fac. „Avea să afle, mi-am spus, exact cum aflasem și eu."

Acum, eram capabilă să râd de mine însămi: de îndoielile pe care le avusesem cu mulți, mulți ani în urmă; de cât de panicată fusesem. De parcă Eiji ar fi putut înceta să mă iubească, chiar și cu Sumi și cu toate celelalte roind în jurul lui. Însă prea multe lucruri erau în schimbare atunci, iar eu eram prea tânără și el nu cu mult mai mare; era de înțeles o asemenea confuzie. Într-o bună zi, eu am fost dintr-odată altfel pentru el, și el pentru mine. Tati a fost cel care a stat alături de mine atunci. Îmi tolera răutatea față de el, pentru că mi-o câștigasem purtând povara bețiilor lui din nopțile de sâmbătă de la Port Dover. Nu avea mare lucru de făcut prin lagăr și se apucase să mormăie zicători, cu care, în felul lui aspru, voia să mă liniștească; puteam doar să le intuiesc sensul, cu frânturile mele de japoneză de școlăriță. „*Nan-to, ojiisan?*", îl repezeam, batjocorindu-l cum făcea și Mama. „Moș nebun, îi spuneam, ce tot îndrugi acolo?" „*Baka*", îndrăzneam să îi spun până și asta. El cu zicătorile lui idioate, spunându-mi că am să supraviețuiesc; de parcă dragostea mea pentru Eiji ar fi fost doar o etapă din care aș fi putut să ies. Am stat doar cu Tati în nenumărate zile posomorâte și însingurate, așteptând la nesfârșit. Zgâindu-ne pe ulița noroioasă la o cizmă veche și urâtă răsărită în fața cocioabei noastre odată cu topirea zăpezii.

Am ațipit întinsă lângă Tati, cum mi se întâmpla până la urmă și pe vremuri când eram istovită de prea

multă țâfnă. Când m-am sculat, Tati dormea buștean. M-am înecat puțin din pricina mirosului acru, la prima răsuflare adâncă și molatică după trezire.

Stum nu apăruse încă din camera lui, așa că am trecut pe lângă ușa lui în vârful picioarelor. Era pesemne ostenit din cauza schimbului nostru de replici de cu seară și încerca să profite de ziua lui liberă. Apoi, m-am îndeletnicit timp de un ceas sau două cu treburi prin casă, bifându-le pe cele terminate cu vechea mea eficiență. Încet, i-am deschis ușa cu cârpa de șters pe jos și am găsit camera goală. Mi-am dat seama că patul era neatins. În clipa când am făcut descoperirea, s-a auzit o bătaie la ușa din față. M-am grăbit să cobor. Am știut imediat că nu era Sachi, dar nu m-am repezit la ușă cu nerăbdarea curiozității. Am savurat momentul de nesiguranță. Asta era senzația de a fi în viață – să nu știi ce te așteaptă dintr-o clipă în alta.

Am deschis ușa larg, către strălucirea orbitoare a soarelui și un damf de aer umed s-a prins în ușa de plasă. Din lumina prăfoasă a țâșnit o voce – o voce de bărbat, oarecum familiară, care îmi amintea vag de ceva recent. S-a mutat puțin, capul s-a decupat în lumină și chipul i s-a materializat.

– Bună ziua, domnișoară Saito.

Cu câtă grijă îmi pronunțase numele de data asta!

– Bună ziua, domnule detectiv, am răspuns scurt, eficient.

– Mai am câteva întrebări să vă pun. Se poate acum?

– Firește, am spus imediat, doar că fratele meu nu e acasă momentan. Dacă preferați să reveniți mai târziu...

Precauția naturală îmi revenise, așa că am dat să închid ușa.

– Cu dumneavoastră vreau să vorbesc, a intervenit, pe un ton prietenos care nu m-a intimidat deloc, chiar dacă mâna lui se sprijinise temeinic pe ușă.

– Am înțeles. Vă rog, am adăugat elegant.

Am dat drumul ușii și l-am poftit să intre. La urma urmei, nu aveam nimic să-i ascund, absolut nimic. Dimpotrivă, mă bucuram că aveam ocazia să mai adaug câte ceva la puținul pe care i-l spusesem înainte. Să fiu de ajutor cu tot ce îmi stătea în putere. De la ultima lui vizită, diverse amintiri îmi reveniseră în minte, incidente și conversații care ar fi putut să-i fie utile pentru anchetă. Deși mă gândeam că s-ar putea să i se pară niște fleacuri. Nu se știe niciodată. Însă sarcina de a pune lucrurile cap la cap era a detectivului, nu a mea.

Când a pășit în sufragerie, am rămas uimită de cât de înalt era. Nu țineam minte să fi remarcat asta înainte, poate pentru că la vizita precedentă stătuse așezat mai tot timpul. Astăzi mă simțeam mică pe lângă el, ca o fetiță sau ca o bătrână, nu-mi dădeam seama care din ele. Dar mă simțeam în largul meu, surprinzător; mă simțeam în siguranță. Eram convinsă că el și nimeni altcineva avea să dea de capăt întregii povești. Asta îi era meseria, la urma urmei. I-am arătat fotoliul în care stătuse așezat data trecută, dar a clătinat din cap.

– Rămân așa, nicio problemă, mi-a spus și s-a lăsat ușor pe spate, pe călcâie.

Pesemne că m-am încruntat când i-am văzut pantofii afundându-se în covorul meu, pentru că și-a îndreptat

imediat spatele și și-a reașezat picioarele cu grijă, uniform. Și-a scos un carnețel – am băgat de seamă că era nou, dar identic cu cel pe care îl avusese și zilele trecute. A zâmbit scurt, părelnic. Părul lui negru fără pic de fire argintii era aranjat la fel de impecabil ca întotdeauna și am remarcat din nou, în lumina care îmi inunda sufrageria, felul impresionant în care firele groase și sârmoase își păstrau poziția.

Era cât pe ce să mă apuc să-i povestesc despre încercarea absurdă a lui Sachi de a lua urma lui Tam cu câinele lui Yano; de fapt, abia deschisesem gura când am scos un icnet, ascuțit și gâjâit, poate doar pentru urechile mele. Avusesem intenția să-i destăinui lui că știusem de la bun început cât de zadarnică era încercarea ei, dar că o lăsasem să facă după cum o tăia capul pentru că biata copilă era distrusă din pricina dispariției băiatului, Tamio. Tam care era, la urma urmei, prietenul ei cel special. Am stat să mă întreb dacă detectivul știa asta sau nu; dacă avea vreo relevanță sau nu. Tocmai mă gândeam la asta cu gura căscată – după cum mi-am dat seama rușinată – când l-am observat pe detectiv uitându-se fix la mine, examinându-mi înfățișarea. O mână jenată mi-a țâșnit spre păr ca să netezească o șuviță ici, una colo. Am realizat că două zile nu mai făcusem nimic să mă îngrijesc. Cu groază, am simțit un miros înecăcios care venea de la subsuorile mele și am văzut că rochia îmi rămăsese șifonată după ce dormisem în ea. Mi-am coborât ochii către mine și am găsit trupul altcuiva. Cineva neglijent, uituc, de nerecunoscut. Poate puțin nebun. Poate chiar criminal.

– Domnișoară Saito, vă e rău? m-a întrebat preocupat. Poate toate astea...

Cu mâinile lui mari și late a gesticulat către câmp și către casa familiei Yano de pe partea cealaltă, încadrate de rama ferestrei mele.

– Poate toate astea vă apasă puțin, nu?

Ochii au părut să-i adaste pe florile pe care le aranjasem în vază.

Am încuviințat recunoscătoare. Imediat, toate temerile care mi se infiltraseră în minte au fost spulberate.

– Da, mă cam apasă. Puțin. Cred că aveți dreptate, am îngăimat.

Părea perfect rațional. Tonul vocii lui era rațional. O crimă violentă într-un cartier liniștit, cartierul nostru. O femeie, prietena mea, ucisă. Doi copii dați dispăruți împreună cu tatăl lor. Mă simțeam încălzită, protejată în umbra înaltă a acestui bărbat din sufrageria mea. Nu era un străin *hakujin* oarecare, era detectiv, detectivul Rossi, care crescuse într-un cartier ceva mai încolo de al nostru.

– Mă întrebam dacă mai aveți ceva să-mi spuneți, domnișoară Saito.

Am realizat atunci că mintea mea era un stup în care roiau o sumedenie de voci, niciuna dintre ele a mea. Din ce în ce mai gălăgioase, înăbușindu-mi gândurile, pe care abia dacă le mai puteam recunoaște ca fiind ale mele. Nu știam de unde să încep, ce să spun. Până și vocea lui Eiji mișuna prin minte în clipa aceea: „Asa, încetează, încetează." Apoi vocea mea, strigând același lucru: „Încetează, încetează." Ce să înceteze?

Cine să înceteze? Nu știam, nu aveam nici cea mai vagă idee. M-am clătinat, mi s-au îndoit genunchii; camera s-a întunecat.

Mă plimbam. Cu pași repezi, după cum îmi era obiceiul. Stâlpii electrici se vedeau mărșăluind în depărtare. Casele Yano și Nakamura chiar pe partea cealaltă. Eram aranjată la patru ace, în albastrul meu tern, cu jacheta abia ridicată de la curățătorie. Țin minte că mi-am coborât ochii ca să mă examinez și că m-am gândit că făcuseră treabă bună. Nu-mi trecea nimic altceva prin minte. E drept că trecusem pe la Chisako în ziua precedentă, dar nu era treaba mea să descâlcesc încurcăturile în care se vârâse, în pofida confidențelor pe care mi le făcuse. Voia să o ajut, să stau de vorbă cu Yano, să încerc să-i explic; să-l fac să înțeleagă. Nu mi-o spusese direct, dar disperarea ei era evidentă, un strigăt după ajutor. Însă refuzasem. La urma urmei, îmi spusesem că nu era treaba mea. Îmi programasem plimbarea intenționat cu o oră mai devreme ca să evit o întâlnire cu Yano. Era puțin trecut de ora cinci dimineața, iar lumina cenușie a nopții atârna încă în văzduh.

Glasul detectivului m-a întrerupt. Palma lui pe fața mea, o lovitură ușoară, dar usturătoare; i-am dat mâna deoparte. Aceeași mână, apoi amândouă, blânde, dar le-am simțit forța când m-au strâns de încheieturi.

– Domnișoară Saito, încercați să vă liniștiți. Gata, a trecut. Apăruse acolo, detectivul, aplecat asupră-mi când m-am așezat pe scaun. Fața lui mare foarte aproape. V-am strâns puțin cam tare acolo, nu-i așa? Și-a

frecat palmele mari una de cealaltă; un gest vag liniștitor. Încercam să vă trezesc. Ați avut o cădere. Ați mâncat ceva astăzi?

Mi-a pus în mână un pahar cu apă pe care îl luase pesemne din bucătărie.

Am clătinat din cap cât am băut.

– Nu, n-am putut, am răspuns după ce înghițisem. Nimic. Apa asta îmi prinde bine.

A plescăit din limbă, de parcă m-ar fi dojenit că nu mâncasem. Îmi simțeam stomacul convulsionat de greață. Fața detectivului era încă foarte aproape; atât de aproape încât îi puteam distinge porii plini de lichid. Mirosul puternic al parfumului mă înțepa în nări. I-am zărit carnețelul în buzunarul de la haină, puțin deschis, așa că am văzut înfloriturile scrisului lui de mână înșirate pe primele pagini.

S-a ridicat.

– Poate ar trebui să revin când vă simțiți mai bine, mi-a spus în doi peri.

Evident, era nerăbdător să-și vadă de treabă și, oricât de slăbită m-aș fi simțit, nu vedeam de ce nu l-aș fi ajutat.

– Mă simt mai bine, domnule detectiv. I-am zâmbit ca să-l conving și m-am simțit ușurată când s-a așezat în cele din urmă pe canapea. Așadar, voiați să mă întrebați dacă...

Începusem să vorbesc, dar am realizat atunci că își ținea spatele foarte drept și palmele pe genunchi, cu picioarele aliniate în față și cu privirea ațintită la mine. A inspirat foarte adânc și cu mult zgomot și am înțeles

că făcea asta pentru mine; mă îndemna să respir împreună cu el, deși îl asigurasem că mă simt bine.

– Chiar mă simt mai bine, să știți...

A ridicat un deget și mi-a făcut semn să inspir și eu adânc odată cu el, să mă întind și apoi să expir încet.

– Așa, a spus în cele din urmă. E mai bine?

– Da, mulțumesc, domnule detectiv, am răspuns, și ăsta era adevărul.

Preț de o clipă, simțisem cu adevărat un iureș revigorant în trup.

– Vă place să ieșiți la plimbare, nu-i așa, domnișoară Saito? m-a întrebat în timp ce scotea încet carnețelul din buzunar.

– În ultima vreme n-am mai avut energie pentru asta, dar da, așa e. În fiecare dimineață.

– Cu domnul Yano.

– Poftim?

– Vă plimbați împreună cu domnul Yano.

– Nu cu domnul Yano.

„Ce idee ridicolă", m-am gândit. Detectivul continua să mă privească, în așteptare.

– Dar vă plimbați laolaltă.

– Da, așa e. Câteodată mă ajungea el din urmă.

– Cât de des vă întâlneați?

– Nu foarte des, la drept vorbind.

Mi-am ridicat ochii spre ai lui, care mă examinau intens.

– Nu era niciodată ceva plănuit, am adăugat. Nu din partea mea.

Dintr-odată, absurd, am izbucnit în râs. Gândul care îmi trecuse prin minte era atât de hilar, încât nu mă putusem abține.

– Domnule detectiv, doar nu credeți că... M-am întrerupt, răvășită de râs și incapabilă să spun mai departe. Doar nu credeți că... eu... eu și Yano... m-am bâlbâit.

Detectivul, cu pixul și carnețelul în mână, rămăsese pur și simplu mut de uimire. A ridicat din umeri.

– Mă tem că trebuie să dați o explicație, domnișoară Saito.

Mi-am revenit și m-am calmat puțin, într-un târziu.

– Nu sugerați că...?

Am divagat din nou. Expresia de confuzie îi era în continuare întipărită pe chip. Pesemne că eu nu vedeam lucrurile foarte limpede. Încă îmi era greață; în mine era un ritm ametitor de panică și rușine.

– Vă rog să mă iertați, domnule detectiv. Nu prea mă simt în apele mele.

A încuviințat cu eleganță, apoi a întors o pagină din carnețel. Și-a dres glasul, ca să arate că era dornic să-și vadă mai departe de treabă.

– Vecina dumneavoastră, doamna Frean, susține că v-a văzut pe câmp cu o zi înainte ca domnul Yano să-și ia fiul și fiica de la școală. I s-a părut că vă certați.

– Nici pe departe, am spus cu o grimasă de ușor dispreț.

Și când te gândești că voiam să o invit pe femeia aceea băgăcioasă la mine în casă.

– Adică se înșală? Nu ați stat de vorbă cu domnul Yano în ziua aceea pe câmp?

– Ba da. Voiam să spun că...

– Vă aduceți aminte discuția?

– Treptat, pe bucăți, am spus, ridicând o mână ca să-i cer răbdare.

M-am străduit să-mi adun gândurile din stupul zgomotos pe care îl aveam în cap. Detectivul aștepta.

Cuvintele îmi reveneau cu greu în minte, însă expresia de pe chipul lui Yano în dimineața aceea – am închis ochii și am revăzut-o aievea. Era o dimineață geroasă care, la jumătatea lunii mai, amintea încă de iarnă. Deși era devreme, știam că întreaga zi avea să fie cenușie și apatică; o zi în care nu simți neapărat frigul, ci mai degrabă absența căldurii. În care îți poți închipui cum va fi când soarele se va stinge în cele din urmă. Mă aștepta lângă stâlpul dinspre nord, prima mea destinație în fiecare dimineață, odată ce ajungeam pe câmp. Purta haina de golf cu gulerul ridicat și avea mâinile vârâte adânc în buzunare, de parcă ar fi simțit frigul pentru prima dată pentru că i se subțiase pielea de reptilă.

– *Da-me*, Saito-san. N-are niciun rost, au fost primele cuvinte ieșite din gura lui, cu un dispreț resemnat.

Chipul lui urât părea să se fi destrămat din pricina oboselii și a suferinței. Nu avusese niciodată pielea aceea netedă și fără pori pe care o au majoritatea *nihonjin*, însă fața îi arăta mai rău decât de obicei în ziua aceea. Buhăită, ciudat de ridată, cu trăsăturile mai butucănoase ca niciodată. O pată mare și respingătoare, probabil un furuncul, îi apărea pe obrazul stâng.

– Nu are pic de rușine, a continuat pe același ton jos prevestitor de rele. Dar am mai zis asta, nu-i așa, Asako? Ți-am mai spus-o și ție, e adevărat?

Probabil că încuviințasem atunci, conștientă că oboseala lui ajunsese la un stadiu de vigilență agitată. Ochii îi străluceau, febrili, măriți și aproape frumoși din pricina lipsei de somn. Îmi spusese „Asako", poate pentru prima dată.

– Ce ți-am zis eu atunci, Asako? Spune-mi. Tu ții minte tot. Tu vezi tot. Spune-mi.

– Nu-mi amintesc, am spus.

– Ba da, îți amintești. Spune. M-ar ajuta.

– Ai zis, am început șovăielnic, nu foarte sigură dacă trebuie să continui, ai zis că Chisako nu știe ce înseamnă să te simți rușinat că ești *nihonjin*. Spre deosebire de mine și de tine.

– Asta e.

Ochii i s-au aprins atunci și mai mult. Asta voise să audă, presupun, și mă simțisem obligată să-i fac pe plac. De data asta, ținea pasul cu ritmul meu, dar am realizat că încetinisem puțin, fără să-mi dau seama.

– Vezi tu, Asako, tocmai de aceea nu are pic de rușine să fie cu un bărbat *hakujin*. E mândră. Asta e diferența dintre ea și noi, nu-i așa?

Am rămas tăcută la început, până când el m-a scuturat de cot, cu o parte din energia lui debordantă refăcută. Mi-am adus aminte fără să vreau de dorința secretă pe care mi-o divulgase Chisako, de bomba pe care o dorea aruncată, de furia pe care o arătase. „Numai pentru că suntem *nihonjin*", spusese ea. Yano nu înțelesese niciodată cât de bine învățase ea de la el. Mi-a trecut prin minte să-i spun, dar n-am făcut-o. I-am spus doar ce voia să audă.

– Da, am spus după o clipă, ferm hotărâtă. Da, am spus limpede, e mândră.

M-am gândit la cuvintele ei arogante, la faptul că îmi spusese că nu am sentimente, că sunt rece. La felul cum își trâmbițase dragostea în fața mea, ca să mă umilească. Când, de fapt, ea nici nu se ostenise să mă cunoască, să-mi cunoască sufletul.

– Asta e diferența, am spus.

Dar Yano nu mă mai asculta, nu acum. Nici nu îi păsa prea mult de mine. Căzuse pradă gândurilor lui frenetice și iscoditoare, și încerca să înțeleagă trădarea.

– Poate nu e vina ei. E vina lui. El a căutat-o. El e șeful, nu? Mahărul cel mare, nu? Avea pumnii încleștați și lovea în aer la fiecare cuvânt. Știi cum sunt bărbații ăștia *hakujin*. Am văzut destui acolo după război. Li se scurg ochii după femeile *nihonjin*.

Spusese toate lucrurile astea cu atâta grosolănie! Ca să se protejeze pe el însuși.

Acum eu eram aceea care nu mai reușea să țină pasul cu Yano. Ritmul lui era pe măsura furiei din gânduri.

– Eu nu cunosc soiul ăsta de bărbați, am zis eu, dar Yano mă depășise și a trebuit să mă grăbesc ca să-l prind din urmă.

Cu pași repezi, ocolea stâlpul dinspre sud.

– S-a petrecut o schimbare. Nu mi-am dat seama atunci. Dar acum... în urmă cu o lună, cam atunci a început. Am dreptate, Asako?

S-a întors către mine. Îmi doream atât de mult să-i spulber ignoranța, autoamăgirea, să-i spun că relația lui Chisako cu prietenul ei dura deja de luni bune. Încă din

decembrie, de la cadoul acela mărunt cu trandafirul din globul de sticlă. Toată iarna, când copacii din pădurice aceea se încovoiaseră sub greutatea gheții și eu văzusem geamurile mașinii aburite în câteva clipe de la aerul cald dinăuntru. Dar n-am putut. „Era datoria lui Chisako să dea aceste amănunte, nu a mea", mi-am spus iritată. Mi-era peste putință să înțeleg de ce trebuia să răspund la asemenea întrebări. Mi se părea că sunt prinsă pe veșnicie în povestea asta, captivă între grijile altora. Îl compătimeam pe Yano – și pe Chisako, bănuiesc – dar ei nu aveau de fapt nimic de-a face cu viața mea.

Yano o pornise din nou înainte. Dădea din cap, agitat.

– Suntem năpădiți de rușine, nu-i așa,? Ne ascundem de teamă să nu ne închidă din nou. Asta e, nu-i așa?

Nu am știut ce să-i răspund. Am încuviințat cu tristețe, conștientă că orice aș fi spus n-ar fi avut niciun efect asupra lui.

– Asta s-a întâmplat cu atâta vreme în urmă, Yano! i-am spus. Lucrurile s-au schimbat în treizeci de ani.

– Chisako a văzut asta în mine, rușinea, a continuat fără să audă nici măcar unul dintre cuvintele mele. Nu e o trăsătură atractivă, Asako. Mai ales la un bărbat. N-o învinovățesc.

Și-a trecut degetele prin părul zburlit. Pentru prima dată în dimineața aceea, m-a privit direct în ochi și m-am speriat văzându-mă pe mine în ai lui. Mi-a zburat imediat gândul la Chisako, încântată să-și vadă propria reflecție în ochii domnului Spears.

– Iar eu văd asta în tine, începuse Yano. Te ascunzi în casă ca să ai grijă de Tati și de fratele tău mic. Ar

trebui să-ți vezi de viața ta. Să ai familia ta. Câți ani ai acum, Asako?

M-am străduit din răsputeri să domolesc indignarea pe care am simțit-o.

– Vârsta mea nu contează, am răspuns. Am încercat să rămân calmă, rațională; să nu spun nimic de care ar putea să îmi pară rău mai târziu. Poți să-i inventezi câte scuze vrei, dar să știi că domnul Spears n-a obligat-o pe Chisako să facă nimic din ce ea nu voia. Nici nu m-am oprit să cântăresc grozăviile pe care i le aruncam în față. Ea e convinsă că e mai bună decât noi, am declarat în continuare. Am auzit o vibrație în aer, de parcă s-ar fi produs un cutremur sub noi. Dar nu e mai bună. Câtuși de puțin.

Atunci, am văzut-o aievea pe Chisako, cu ochii închiși, în lumea aceea intimă și interzisă cu el, domnul Spears al ei. O lume pe care eu, oricât de mult m-aș fi apropiat de ea, oricâte aș fi văzut cu propriii mei ochi, n-aș fi putut s-o ating, sau despre care nu aș fi putut să povestesc cu vreo fărâmă de sentiment.

– Când ai stat de vorbă cu domnul Yano, știa deja despre relație, domnișoară Saito? m-a întrebat detectivul.

Mi s-a părut că detectez o ușoară schimbare în tonul lui. Din pricina asta, sufrageria mi s-a părut dintr-odată mică, doar cu noi doi acolo.

– Firește, am răspuns.

– Sunteți sigură?

– Firește, bănuia de ceva vreme. Un bărbat își cunoaște bine soția, domnule detectiv, am declarat cu neobrăzare, parcă dornică să scap de el. „Probabil că

înțelege foarte bine", m-am gândit; îi zărisem verigheta de la prima noastră întâlnire. Pesemne că a discutat cu ea despre suspiciunile lui, nu credeți?

– Am înțeles, a spus detectivul, dar nu nota nimic în carnețel. De la ce a pornit cearta cu domnul Yano, domnișoară Saito?

– Femeia aceea se înșală, am spus încercând să-mi ascund disprețul din voce. Am rămas puțin pe gânduri. Am alunecat pe noroi la un moment dat, am impresia, și domnul Yano m-a ajutat să-mi mențin echilibrul. Ea trebuie să ne fi văzut tocmai atunci. Oamenii se grăbesc să tragă tot soiul de concluzii, am spus, iritată.

– Asta așa e.

– A înțeles complet aiurea.

– Oare chiar așa să fie? a observat detectivul, pe un ton în care se insinuase o oarecare încetineală. Cum de s-a întâmplat una ca asta?

Mi-a aruncat o privire absentă, mâzgălind ceva în carnet, din câte se părea. Pleoapele lui grele stăteau gata să cadă. Tocmai voiam să-i explic că, deși stătuserăm de vorbă în dimineața aceea, eu și Yano ne certaserăm de fapt cu o seară înainte.

Și voiam să-i spun că era târziu, aproape de ora mea obișnuită de culcare, în ziua în care mă întâlnisem cu Chisako. Nu mai ieșisem la o asemenea oră decât foarte rar; întunericul avea o calitate diferită, o densitate care mă strivea. Yano ieșise târziu cu câinele la plimbarea de seară. Îmi aduc aminte că am văzut luminile aprinse în toate casele înșiruite peste drum și că am înghețat de frig așteptând în vântul tăios care sufla peste câmp

în seara aceea. Vântul vuia și vâjâia în jurul meu, ridicându-mi pulpanele hainei, iar când a apărut câinele, a început să urle ciudat la fiecare rafală; eu mă străduiam să mă fac auzită peste tot vacarmul: am strigat fiecare dintre cuvintele acelea detestabile din ce în ce mai tare, cât de tare am putut, ca să-l fac pe Yano să înțeleagă. Taina smulsă din gâtul meu și aruncată vântului. Eram atât de recunoscătoare că aveam adăpostul nopții! După ce se terminase și mi-am dat seama, chiar și în întuneric, că Yano îmi pricepuse mesajul, m-am simțit purificată pentru că îmi făcusem datoria. Nu aveam îndoieli; deloc. Știam ce aștepta Chisako din partea mea, ce spera din partea mea, deși nu rostise cuvintele. Păpușă neputincioasă și fără voință, neputincioasă în fața dorințelor ei, avea nevoie de mine să acționez eu în locul ei. Să rostesc răspicat cuvintele.

Am hotărât să-l las acolo cu gândurile lui; să nu-i influențez în niciun fel modul de a reacționa mai departe. Dar când am dat să îndepărtez mâna lui m-a prins de umăr, aproape de gât, unde se îmbină oasele; i-am simțit mâna prin pulover și prin haină când m-a tras înapoi. „*Chotto.*" Stai puțin.

– Nu te cred, mi-a spus la ureche, la fel de tăios ca vântul.

Mâna lui mă ținea încă de umăr. Mă așteptasem ca răsuflarea să-i fie murdară, năclăită, dar nu era. M-a strâns cu mai multă putere când a văzut că nu-i răspund. „Firește c-a aflat", mi-am spus. Cu mult înainte. Un bărbat își cunoaște soția. O cunoaște. M-a scuturat și până la urmă m-am zbătut și am scăpat.

– Complet aiurea? repeta detectivul, probabil pentru că văzuse tulburarea de pe chipul meu. Ați spus că doamna Frean a înțeles total aiurea. Ce vreți să spuneți cu asta, domnișoară Saito?

Acum eram cu adevărat încurcată. Am realizat că doamna Frean n-ar fi avut probabil cum să vadă în noaptea aceea când mă luptasem ca să scap din strânsoarea lui Yano, pentru că era prea întuneric. Luminile fuseseră aprinse la ea – cu alte cuvinte, noaptea e de smoală dincolo de fereastră, când privești dincolo de propria imagine reflectată. Pesemne că ne văzuse a doua zi, în dimineața aceea, și trăsese concluzia că ne certam.

Ocoliserăm câmpul iar și iar, întruna, o dată, de două ori, de trei ori, făcând bucle în jurul stâlpilor. Obosisem. Ne opriserăm la stâlpul de nord. Brusc, Yano apucase una dintre barele de oțel și se apucase să scuture, cu toată puterea, până când s-a auzit ecoul unui zăngănit pe cerul acoperit de nori. Mi-am întors privirea și am fixat-o în depărtare, la Mackenzie Hill, obiect stabil, de neclintit, așteptându-mă ca Yano să înceteze după câteva secunde. A continuat însă, de parcă ar fi vrut să smulgă din pământ stâlpul cu totul.

Am rămas acolo prostește, fără să privesc, ci doar auzind zdrăngănitul necontenit și răsuflarea lui chinuită, gâfâită. Când m-am îndepărtat, s-a oprit până la urmă, sufocat.

– De ce mi-ai spus? De ce?

Vorbise încet, dar violența se furișase în cuvintele acelea, dincolo de ele. S-a apropiat, cu broboane de

sudoare respingătoare care i se scurgeau pe față, pe gât, care îi pătaseră haina la subsuori. Și-a întins palmele către mine și am văzut dâre subțiri de sânge strivite în ele.

– Încetează, încetează! am strigat.

– De ce? De ce mi-ai spus?

Rămăsese țintuit pe loc, gâfâind în continuare. Mă temeam că ar putea să aibă un atac.

– Credeam că știi, am bâiguit.

A dat din cap într-un mod resemnat, dar înspăimântător.

– Ar fi trebuit s-o lași pe Chisako să facă asta.

Am ridicat din umeri a inocență.

– Nu voiam să... Credeam că ți-a spus deja...

Eram ca un copil care caută scuze.

– Și ce-am să le spun copiilor mei acum? m-a întrebat pe un ton pierdut, plângăreț. Ce le spun?

Aidoma lui Chisako, care aproape că mă implorase, neajutorată, să fac eu ceva.

– Nu le spui nimic, am sugerat simplu ca să profit de ocazia de a mă arăta puternică. N-are rost să îi amesteci în povestea asta.

– Cum să fac asta? Yano s-a prins din nou de bara stâlpului, dar de data asta numai ca să se poată opri din tremurat. Suntem o familie. Cerul era apăsător; norii groși refuzau să se clintească sau să se împrăștie. Ieri, a continuat revenindu-și încet, ieri m-ai așteptat tu pe mine.

Și-a ațintit degetul mare întâi spre mine, apoi spre pieptul lui, ca să-și întărească spusele. Am simțit cum

îmi revine vechea iritare. A dat din nou din cap, în felul acela tipic bărbătesc care indică regretul pentru o acțiune care trebuie dusă la capăt oricare ar fi consecințele. S-a împleticit către mine și am dat înapoi, alarmată; m-a apucat cu putere de umeri, dar în același timp trupul i s-a sprijinit de mine, secătuit și fără vlagă. Pesemne că am strigat ceva, am încercat să-l împing, și probabil că asta văzuse doamna Frean. S-a îndreptat și apoi mi-a dat drumul.

– Nu te învinovățesc pentru că mi-ai spus, Saito-san, mi-a zis cu o privire tăioasă de străin neîncrezător care își apără proprietatea. Îmi doresc să nu-mi fi spus. Nu voiam să aflu. Dar e prea târziu.

A clătinat din nou din cap, în același fel. A bombănit ceva, mai mult pentru sine. Cunoșteam cuvintele, dar atunci nu mi-am dat seama ce voia să spună cu ele.

– *Mottai-nai*, spusese.

Ce risipă! Vorbele Mamei când Tati arunca resturi de mâncare, când oricum aveam atât de puțin.

– Domnișoară Saito. Vocea detectivului a intervenit din nou. De data asta, era foarte atent și dintr-odată insistent. Trebuie să vorbiți mai tare, mi-a spus. S-a aplecat înainte, cu carnețelul pe genunchi. Scria întruna. S-a oprit. Deci dumneavoastră i-ați spus?

– Da, dar știa deja, am răspuns. Inima îmi bătea nebunește și mă simțeam arzând, febrilă. Știa, am insistat. M-am agățat de cuvintele acelea, cuvintele lui Chisako. Un bărbat își cunoaște...

– Soția. Știu, ați mai spus asta.

Preț de o clipă, totul în jur a încetinit și atunci am văzut lucrurile limpede. Am văzut chipul fără expresie al lui Yano din noaptea aceea. Mi-am ațintit privirea asupra detectivului de parcă ar fi fost chiar el Yano.

– S-ar putea să fi avut senzația că nu știe, am spus cu grijă, hotărâtă să lămuresc lucrurile pe care abia le înțelesesem și eu. Dar știa, am continuat cu convingere. Știa.

Cu această replică, m-am liniștit. Însă inima îmi bătea în continuare cu putere în piept, în colivia ei.

Detectivul era de-a dreptul agitat acum; a clipit de câteva ori, încercând parcă să priceapă ceva în minte; s-a tras atât de aproape de marginea scaunului, încât am avut senzația că are să cadă.

– Domnișoară Saito, vă rog să-mi răspundeți dacă puteți. Domnul Yano s-a înfuriat când i-ați spus asta?

– Prima dată da, se poate spune că...

– Ați vorbit cu el de mai multe ori?

Am încuviințat și am continuat, hotărâtă să nu-mi întrerup firul gândurilor.

– A doua oară era ceva mai resemnat. Dar s-a înfuriat și atunci, așa mi s-a părut.

Îmi era greu să spun în doar două vorbe. Se înfuriase sau nu se înfuriase – nu era chiar atât de simplu.

– Domnișoară Saito, știați că își cumpărase o armă?

Detectivul mă privea cu atâta intensitate, încât îmi era greu să mă concetrez. Inima îmi bubuia în continuare.

– Nu, atunci nu știam. Dacă aș fi știut... Firește, am citit despre asta în ziar.

– Domnul Yano se înfuriase destul cât să folosească arma cu pricina?

– Habar n-am. Nu pot să-mi închipui... Nu mi-am dus vorba până la capăt. O armă, o armă. Încercam să înțeleg. Detectivul era pe punctul de a pune o altă întrebare, dar am mers mai departe. Nu-mi era teamă de el, am sugerat și mi-am simțit atunci inima palpitând și bătând la întâmplare; și m-am simțit pe mine pierdută printre bătăile ratate. Nu era periculos, am continuat, disperată să-l conving. Sunt sigură că nu era. Câtuși de puțin.

Detectivul a părut să nu mă asculte.

– Știa despre parcarea din pădure?

– Nu-mi era teamă, am repetat, cu fermitate din câte mi s-a părut mie, doar că vocea mi-a luat-o razna în sus. Înțelegeți asta?

Detectivul s-a tras înapoi pe scaun și a zâmbit, un surâs amabil, dar forțat, ca să mă liniștească. Doar că zâmbetul său fals m-a făcut să fiu încă și mai disperată.

Am încercat să-mi amintesc toate senzațiile, toate sunetele din noaptea aceea, vocea mea și vocea lui, însă vâjâitul vântului și urletele câinelui îmi vuiau asurzitor în urechi, ca o amenințare. Chipul detectivului a devenit neclar. Întrebările lui mi se învolburau necontenit în minte; fără logică, fără sens, bâzâiau în roi. Am încercat să mă gândesc: dacă Yano nu ar fi știut despre parcare, dacă nu ar fi știut unde să-i găsească pe Chisako și pe domnul Spears, dacă ar fi fost îndeajuns de furibund, îndeajuns de disperat... Să-i fi spus eu oare? Știam că își cumpărase o armă de la Canadian Tire? Îl văzusem când o băgase în portbagaj sau când o scosese? Îl văzusem ducându-i pe Tam și pe Kimi la Pontiacul lui

albastru-închis în după-amiaza aceea? Îmi închipuisem totul, visasem? Îi vedeam și acum? Doi soldăței urcând docili pe bancheta din spate a mașinii? Se putea oare ca el să fi făcut așa ceva? Era capabil? Ce văzusem eu? Ce știam? Ce făcusem?

– Îmi pare rău, domnule detectiv, m-am bâlbâit prostește. Sunt puțin obosită acum, m-am trezit spunând, cu un calm surprinzător. Istovită, de fapt. Dincolo de cuvintele mele, roiul zumzăia infernal. Și, în afară de asta, un sunet îndepărtat, o zarvă familiară. Pocnetul unei uși care se închide; pași. Am putea continua altă dată, când fratele meu Stum...

Nu mai aveam în minte decât: „Stum. Stum. Tsutomu. Spune-mi ce știu. Ce să zic."

– Domnișoară Saito!

– Da.

– Dumneavoastră i-ați spus lui Yano despre parcare?

– Nu știu, nu știu, am izbucnit.

Voiam să plâng, să urlu; căutam în van o cale de scăpare, dar n-am găsit nimic, nimic.

Însă atunci Stum, Stum al meu, Tsutomu al meu a apărut lângă mine, în sufragerie. Cu picioarele-i târșâite, cu punga de hârtie înfășurată la subsuoară, cu bufnitura ușii cu plasă în spatele lui. Uitându-se la mine, fără nicio umbră de suspiciune. Nici timid, nici furios, ci tandru. Iubitor. Uriași ca niște turnuri deasupra mea, cei doi bărbați și-au dat mâna. Stum nu fusese niciodată atât de înalt, atât de drept. *Ototo-san* al meu. Eram istovită. Am simțit cum îmi dau lacrimile. În curând. Tânjeam să dorm.

Stum s-a așezat în fața detectivului, întors către el.

– Yano știa despre parcare, a spus. Știa tot. De multă vreme. Poate de luni de zile. Da, domnule. Mi-a spus-o chiar el.

Stum a închis ușa și bărbatul a plecat în cele din urmă. Rămăsesem amorțită, cu privirea pierdută pe un petic de covor, rătăcită printre canioanele lui minuscule. Am văzut picioarele fratelui meu pășind deasupra peticului, oprindu-se înaintea mea. O priveliște familiară, picioarele acelea late și butucănoase în încălțările scâlciate și întinse. Pantofii pe care îi cumpărasem eu. O priveliște dragă. N-am fost în stare să-mi ridic ochii spre el.

– *Ne-san*, m-a îndemnat încet.

Atunci, în cele din urmă, am izbucnit violent: am început să plâng în hohote, de neoprit. Ce făcusem? Un monstru, asta eram, asta fusesem dintotdeauna. Nu mă mai puteam opri. „Nu, *ne-san*, nu. Știa, știa, n-a fost vina ta. Asako." Cuvintele s-au pierdut când m-am prăbușit, ca un bolovan. Mă înecam, mă înecam; o senzație pe care o cunoșteam atât de bine; alunecam întruna, dar aveam să nu ajung la liman, nu de data asta.

– *Ne-san*, încetează, mă implora Stum. Te rog. N-a fost vina ta. Era atât de calm! Mâna lui pe mâneca mea. A fost vina mea, a continuat. Eu i-am spus.

Am încercat să-l împing deoparte, dar a rămas neclintit. Stum nu putea să mă izbăvească. Nimeni nu putea. Nu voiam să permit asta. Am dat pur și simplu din cap către peticul acela de covor, prefăcându-mă că

accept bunătatea lui. Minciuna lui. Mi-am oprit privirea asupra pantofilor lui, care s-au dat în cele din urmă îndărăt.

– Te simți bine, *ne-san?* a întrebat într-un târziu glasul de deasupra.

– Da, mă simt bine.

– Încă nu știm, *ne-san.*

– Nu, nu știm.

– Trebuie să plec acum. A oftat; picioarele i s-au întors pe jumătate, apoi s-au oprit. Florile astea nu mai sunt bune acum. O să-ți aduc altele proaspete de la supermarket, mâine. Dă-mi voie să le arunc.

– Nu, nu, abia le-am tăiat.

I-am făcut un semn să se potolească.

– Am să mă întorc mâine. Te descurci?

– Da, da.

I-am privit picioarele cum se ridică, întâi unul și apoi celălalt, și cum pășesc spre ușă. Am auzit foșnetul pungii de hârtie înfășurate la subsuoară. Au ieșit pe ușă, au coborât treptele verandei, au urcat în mașină și s-au îndepărtat.

Am rămas așezată o eternitate. Mi-am îndeplinit îndatoririle în restul zilei, l-am hrănit pe Tati, l-am pregătit pentru culcare. Întorcându-mă de fiecare dată la fotoliul meu, incapabilă să îndur ultima rutină din zi: urcatul treptelor, pașii pe hol și, la capăt, dezolarea camerei mele. Am rămas la fereastră toată noaptea. Nu m-am obosit să trag perdelele. Fără vânt, fără păsări, fără copii. Întunericul dens și gros, ca zăpada, așternându-se

peste mine, acumulându-se în tăcere. Mi-au secătuit membrele de sânge și energie. Cu coada ochiului, am zărit florile pleoștite, înnegrite. Afară, norii au rămas negri, invizibili în noapte. Sfârșitul lumii. Am dormit un somn scurt, fără vise.

Pesemne că ușa rămăsese deschisă, deoarece nu am auzit nimic, nici măcar ciocănitul familiar, până când am văzut-o pe Sachi care era deja în hol. Cerul, norii, cu o strălucire orbitoare, începuseră să se miște odată cu soarele. Sachi bălăngănindu-se pe picioare, slabă și schiloadă, decupată în lumină. Câinele lângă ea, gâfâind. Ziarul de dimineață, încă împăturit, îi atârna într-o mână; cealaltă era așezată ușor pe capul elegant al câinelui. Și-a ridicat botul ca s-o adulmece; nu mai era deloc umil și temător. Încet, ziarul i-a alunecat din mână și a căzut pe podea. L-a lăsat să se desfacă și l-a privit, ca o pisică după ce a târât înăuntru vreo jivină.

Și atunci, am văzut: colțul de jos, prima pagină, aceeași fotografie de familie pe care o tipăriseră și înainte, de data asta doar cu Tam, Kimi și Yano. Acolo unde fusese Chisako, se zărea o fâșie din rochia ei, o linie rămasă chiar pe margine. Și, dedesubt: *Bărbatul și-a împușcat fiul și fiica. Apoi s-a sinucis.*

Totul în jur se cutremura, oriunde priveam. Cutremure mici, unul lângă altul, repede. Sachi era albă, împietrită. Podeaua a început să se scufunde sub picioarele mele, înclinată într-o parte, casa se prăbușea în timp ce obiectele din ea se scuturau. Am întins o mână ca să mă sprijin de perete; scufundarea a încetat.

Sachi s-a apropiat un pas.

– Keiko nu mă lasă să-l păstrez, a declarat, cu o voce prea tare, prea limpede pentru urechile mele.

A îngenuncheat lângă animal și și-a lăsat capul în blana lui. Câinele a rămas așezat, docil, cu labele elegante frumos aliniate, cu sălbăticia pe care o simțisem cândva în el demult dispărută.

– Aș vrea să fi fost câinele lui Tam, a strigat.

– Poate e, în sufletul lui, se poate să-i fi răspuns eu.

Nu îndrăzneam să privesc în ochii luminoși și neajutorați ai jivinei. Ochi care nu clipeau, ca ai lui Tam. Doar că nu eram în stare să-mi amintesc de el, nici de ochii lui, nici de orice altă parte a chipului lui.

Am lăsat-o așezată în scaunul meu de la fereastră, cu câinele la picioare. Am mers în bucătărie, am turnat un pahar de lapte și am aranjat prăjiturele pe o farfurie, prea multe. Am zăbovit acolo o vreme. Când m-am întors, Sachi era cu privirea ațintită la casa familiei Yano, la fereastra pustie, și învârtea o petală veștejită între degetele de la o mână. Am așezat farfuria și paharul, fără să îndrăznesc să o ating, să-i mângâi spatele sau să-i netezesc părul. Nu meritam asta.

M-am aplecat lângă ea.

– S-ar putea ca toate astea să se fi întâmplat din pricina mea, i-am șoptit la ureche, înecată, așa cum îmi șoptise și mie Yano refuzul lui de a crede.

Nu mai puteam să mă suport. În noaptea aceea întunecată, cu Yano, secretul lui Chisako arzându-mi gâtul, tânjind să fie dezvăluit. Chipul lui, felul cum arăta în întuneric; dimineața următoare.

– Nu, nu, nu, nu, a murmurat Sachi, iar și iar, tresărind cu ochii plini de durere, lovindu-mă cu brațele. Nu voia să mă asculte. S-a ridicat și a împins câinele deoparte. Nu, domnișoară Saito. Habar nu ai, mi-a spus, fără noimă, agitată, umilită, cu strigăte uscate, fără lacrimi, care îi țâșneau din piept ca praful stârnit din senin. Se zvârcolea în aerul care o înăbușea, o strivea. Sunt o sumedenie de lucruri de care n-ai habar.

A dat cu piciorul în masă și paharul de lapte neatins s-a rostogolit pe podea. S-a năpustit afară din casă, trântind ușa în urma ei. De la fereastră, am văzut cum vântul a prins viață și a început să-i șfichiuiască rochia și părul când a țâșnit întâi către câmp și a cotit mai apoi către pârâu. Și dusă a fost.

La picioarele mele, câinele lingea de pe covor laptele vărsat. L-am dat deoparte ca să frec pata cu buretele de bucătărie; am șters întruna în pofida oboselii, mai mari decât simțisem vreodată. Câinele a rămas tăcut lângă mine cât am făcut asta. Nu mă mai puteam opri. De atâta frecat, pielea de pe palme căpătase o culoare roz.

Pe covor, ziarul zăcea unde îl scăpase Sachi. Cuvintele, chipurile în miniatură, din ce în ce mai tulburi pe măsură ce frecam mai departe, înainte și înapoi.

Mi se părea absolut firesc să rămână cu mine câinele lui Yano; și-a făcut culcuș în patul meu la prânz, m-a surghiunit între cearșafuri. Ce straniu! Mi-a trecut prin minte să scotocesc după poza lui Eiji prin sertarul de jos, dar trupul meu a refuzat să se clintească. Gândul la acea fotografie care zăcea în sertarul întunecat,

tăcută, senină, îmi oferea mai multă mângâiere decât meritam: Eiji se odihnea neatins; exact ceea ce îmi doream și eu. Salteaua s-a arcuit ușor când animalul s-a strecurat lângă mine ca să-și așeze capul pe coapsa mea, gâdilându-mă în adâncitura mică de lângă os, neobișnuită cu vreo atingere nici măcar prin așternuturile groase. Am ațipit așa, cu mâna îngropată în blana moale de la gâtul câinelui. M-a toropit febra în loc de somn, o căldură care mi s-a strecurat în oase, în cap. Voiam să dorm. Voiam împăcare.

Am adormit în cele din urmă. Somnul acela fără vise care te ține să plutești la suprafața lui. Soiul de somn pe care îl poți dormi numai peste zi. Și totuși, undeva, cumva, în miezul somnului, am realizat că îl înțeleg pe Yano pe deplin, perfect. „Și ce-am să le spun copiilor mei acum?" mă întrebase cuprins de disperare. „Suntem o familie", spusese el ca răspuns pentru propria întrebare. O familie."

Firește că înțelegeam. „N-are niciun rost, spusese. N-are niciun rost. *Da-me.*" Înțelesesem de la bun început. Înțelesesem cum un singur lucru poate să strice tot, să mânjească tot, fără cale de întoarcere. Nu există cale de întoarcere. Nu așteptasem și eu asta, de o sută, de o mie de ori? Nu mă amăgisem oare pe mine însămi, crezând că așa ceva e posibil? Trecutul șters cu buretele. Câmpul electric iarna, întrezărit de la fereastra mea după o noapte de ninsoare. Aproape imaculat în acea după-amiază de decembrie când stătusem cu Chisako în stația de autobuz, înainte de plimbarea către casă, înainte să-mi fi lăsat urmele de pași adânc

în el. Și după aceea, cât de mult îmi dorisem să le iau înapoi, să le șterg cumva.

„Asa, Asa-chan." Cineva mă striga. Nu voiam să mă trezesc. Dar vocea era blândă și reconfortantă; o voce de femeie. Necunoscută mie. Îmi suna plăcut în ureche, mă ademenea. Aș fi putut să îi rezist, însă nu m-am opus. Eram prea slăbită. Îmi păsa prea mult de mine însămi. O mână, o mână care nu se potrivea cu vocea îmi scutura brațul, îl zguduia cu putere.

„Asako, trezește-te, te rog! Trezește-te."

Am deschis ochii și am văzut-o pe Angel așezată pe patul meu, aplecată deasupra mea, îngrijorată. Lângă ea, agățată de brațul meu, era Sachi. Era palidă, cu ochii obosiți și roșii, copila mea cea înțeleaptă, mai înțeleaptă și mai bătrână. Aștepta. Privirea ei rugătoare a adus pe dată înapoi tot ceea ce lăsasem în urmă. Mâna ei era rece pe brațul meu, o atingere de gheață, o altă amintire; și fără să îmi dau seama m-am retras. Imediat, i-am cuprins palma înghețată în mâinile mele, dar era prea târziu. Ochii i s-au împăienjenit și s-au îndepărtat, de neatins.

– Asako, ai dormit două zile la rând. Ne-am făcut griji din pricina ta! a exclamat Angel. L-am sunat și pe doctorul Honda să vină să te vadă.

– Două zile?

Glasul meu era un gâjâit pentru că nu mai vorbisem deloc de atâta vreme. Mi se părea incredibil. Atâta amar de vreme. Și totuși, nimic nu se schimbase. Nimic nu fusese iertat.

– Plângeai, a spus Angel, solemnă preț de o clipă. Îți plângeai prietenii.

– Sachi, cum te simți? am întrebat.

O întrebare stupidă, stupidă. I-am strâns mâna mai tare. Nimic nu putea să ne încălzească pe niciuna din noi, cel puțin nu acum.

– A fost tare curajoasă, a răspuns Angel în timp ce o mângâia pe Sachi pe cap.

M-am abținut și nu am rostit numele lui, primul care îmi venise pe buze. Sachi și-a retras mâna. S-a ridicat și s-a dus la fereastră, fără astâmpăr, dar calmă. A început să fredoneze încet, un lucru pe care nu îl făcea niciodată, și să frământe între degete o cutiuță neagră lăsată pe pervaz. Am recunoscut cântecul, îl mai auzisem, era ceva despre cât de ușor e să iubești pe cineva care e frumos. Cu nota aceea lungă și cumplit de înaltă care cobora însă treptat la finalul refrenului.

– Toți au...? Yano?

– Așa scrie în ziar, mi-a răspuns Angel.

Stum se ținea pe lângă ușă, parcă prea timid să intre în camera mea în prezența lui Angel. Dar ea i-a făcut semn să vină înăuntru.

– Haide, vino! Vino să o saluți pe sora ta cea somnoroasă.

A intrat șovăielnic, împiedicându-se de prețul de la intrare. S-a aplecat către mine.

– *Genki, ne-san?* Cum te simți?

Vorbise de parcă aș fi fost nespus de fragilă, o pană pe care ar fi putut să o mute cât colo cu răsuflarea lui puternică. Am privit împrejur. Camera mea, de obicei

atât de întunecată, atât de uscată și de învăluită de umbre, nu păruse niciodată atât de luminoasă, de deschisă.

– E foarte *genki*, a răspuns Angel.

– *Genki*, am spus și eu. Mă simt mult mai bine acum.

Îi mulțumeam din toată inima când am rostit cuvintele astea. Îmi revărsam dragostea în tăcere. Am simțit că îmi dau lacrimile, fără să-mi dau seama de ce sau pentru cine. Poate doar din milă pentru mine.

– Câinele... am îngăimat, în clipa în care mi-am dat seama de absența lui.

M-am ridicat de pe pernă ca să caut pe podea pe lângă pat. Un mic atac de panică.

– Ș̦ș̦ș̦t, ș̦ș̦ș̦t, Asako, a spus Angel și m-a împins cu blândețe în jos.

S-a dus să deschidă fereastra care dădea în curtea noastră și a rămas lângă Sachi ca să-mi arate, de parcă aș fi fost un copil sărac cu duhul. Nu m-a deranjat. S-a aplecat, a scos capul și a gângurit.

– Yuki, Yuki, a strigat apoi, și un scâncet și un lătrat bine cunoscute s-au ridicat peste celelalte zgomote din curte. O duce foarte bine, Asako, nu-ți face griji.

A mângâiat-o blând pe cap pe Sachi, care s-a retras.

Acum, însă, simțeam o apăsare persistentă în palmă. Unghii înfipte în carne, provocând durere. Angel și Stum au avut un schimb de priviri plin de subînțeles, apoi s-au îndreptat spre ușă împreună.

– N-au suferit, Asako, mi-a spus Angel pe un ton blând. Noi coborâm.

În mod cât se poate de firesc, deja nu mai era o străină, un oaspete în casa mea. Dar n-am suferit

din pricina asta. Nu m-a deranjat când am văzut cum și-a strecurat mâna în a fratelui meu când ieșeau din cameră.

Mi-am întors capul ca să o văd mai bine pe Sachi, care s-a lăsat trasă mai aproape de mine, pe pat. I-am mângâiat palmele, atentă în locurile unde erau tăieturi proaspete, mai adânci și mai lungi decât de obicei. Mâinile îi erau cenușii și reci: secătuite de sânge, ca ale mele. Nu mai aveam cuvinte pentru ea; nu aveam nimic de explicat. Imboldul irezistibil care m-a împins să-i spun ce făcusem și cât eram de vinovată; dorința arzătoare de a-mi lua o piatră de pe inimă, egoistă dorință: m-am descotorosit de tot. Și-a lăsat capul pe pieptul meu, ascultându-mi inima. Mirosul ei, atât de aproape, tânără și neîntinată. Înainte, nu mă lăsase niciodată să o țin așa. Și-a mijit ochii și apoi i-a închis, strâns, pentru că totul însemna suferință.

– Domnișoară Saito, a șoptit.

O șoaptă aspră, de șmirghel.

– Da, Sachi.

– Domnișoară Saito, trebuie să mă duci.

Mâinile ei se agățau cu încrâncenare de palmele și brațele mele, pe sub așternuturi.

– Unde să te duc?

– La locul acela. La râpă.

– N-are niciun rost, Sachi. A dispărut, am spus cu toată blândețea de care eram în stare.

Vorbele mi se înălțau de pe limbă, ușoare ca aerul. Și-a înfipt atunci unghiile în brațul meu, ca să mă facă să simt propria asprime, propria cruzime.

– Se prea poate ca ei să fi făcut o greșeală, a spus și a inspirat adânc. O greșeală.

S-a lipit de mine ca o maimuță, m-a îmbrățișat, m-a înghiontit, fredonând întruna crâmpeie din cântecul acela. Nu știam dacă să o strâng mai tare sau să o împing deoparte. Nu țineam minte să o fi văzut vreodată agățată de Tam cu atâta ferocitate, cu picioarele aburcate. Trupurile lor, rostogolindu-se și încolăcindu-se odată ce jocul era pe terminate și încetaseră să schimbe rolurile, așa încât ea era întoarsă cu spatele spre mine, iar el stătea nemișcat și o lăsa pe ea să facă tot ce vrea – văzusem atunci chipul lui peste umărul ei, ceva ce ea nu putea să vadă. Un chip atât de aprig și de îndurerat, încât îmi era peste putință să-l privesc. Semăna atât de mult cu Chisako!

– Te rog, gemuse el.

Îl văzusem de nenumărate ori cu Yano, un sodățel țeapăn care făcea ce i se spunea.

– Spune-mi, îl îndemnase Sachi. Haide.

Surâdea, eram sigură, deși nu îi vedeam chipul. El își dorise asta, el arătase acolo în timpul jocului. Mi-am dat seama de asta din tonul ei. Se juca. Îi refuza ce voia el mai mult, ca să-l facă să se chinuiască. L-a înghiontit cu umărul, chicotind. El a părut că privește țintă la mine, ghemuită în tufișuri, dar nu m-a văzut.

– *Chin chin*, a șoptit el într-un târziu și chipul i s-a destins, cu teama spulberată de ea.

Cuvântul acela copilăresc. Am văzut-o când i-a luat mâna și i-a dus-o pe blugii deschiși la culoare pe care îi purta în ziua aceea; i-a așezat-o pe jungla delicată de

acolo, taina ei. Nu se arăta niciodată blândă, nici față de ea, nici față de el; îl împingea întruna deoparte când mâinile lui țeseau pânze de păianjen. Îmi îndesasem pumnul în gură ca să nu icnesc, să nu răsuflu, să nu urlu, să nu cine știe ce. Dar le-am văzut chipurile, ale amândurora, am văzut cum arătau. Taina ei.

Lacrimile lui Sachi se scurgeau pe pieptul meu ca broboane de sudoare; mi se strecurau printre sâni.

– Te rog, domnișoară Saito, te rog. Trebuie să merg acolo.

Tocmai atunci am auzit câinele, am auzit lătratul lui ca un ecou de tânguire, prin fereastră.

– Și cum rămâne cu câinele? am întrebat-o, disperată să găsesc ceva, orice, ca să-i abat gândurile. Câinele lui Tam. Du-te să o vezi pe Yuki, are nevoie să stai cu ea.

– Ar fi trebuit să împuște imbecilul ăla de câine!

Îmi plângea în continuare la piept; plângea în hohote. I-am simțit vârfurile dinților apăsate pe pielea mea; buzele i s-au retras, tremurânde. Țipetele ei îmi sfâșiau urechile.

– Te rog să mă duci acolo, domnișoară Saito! Te rog!

– N-are niciun rost.

– Ba da! Ba da, are rost! Chiar nu-ți dai seama, domnișoară Saito?

A gemut de parcă ar fi fost chinuită de o durere fizică. Și-a dus o mână la tâmplă, cu degetele înțepenite și jupuite. A ținut-o acolo de parcă ar fi încercat să se apere de o strălucire intensă. Apoi, s-a ridicat și și-a dus buzele la urechea mea, le-a împins înăuntru.

– Trebuie să-l văd.

O șoaptă stinsă.

– Sachi, eu...

– Nu ai încredere în mine?

Buzele ei îmi gâdilau urechea. Și-a relaxat trupul în al meu, strunindu-se să fie răbdătoare.

– Am încredere în tine, am răspuns.

– Atunci du-mă acolo! a strigat.

– Nu, Sachi, nu, am murmurat.

– Keiko nu vrea în ruptul capului. Doar tu, domnișoară Saito, poți. Te rog!

– Nu pot.

Am auzit amândouă: îi spuneam nu pentru prima dată.

S-a rupt de mine atunci și a înșfăcat cutiuța neagră de pe pervaz. A rupt-o la fugă pe hol. I-am auzit pașii forfotind pe scări și apoi ușa trântită cu o vibrație care s-a transmis în sus; un strigăt îndepărtat pe care nu l-am descifrat. Afară, câinele a început să latre și nu mai contenea. Frigul mi-a cuprins pieptul, lacrimile ei ude și răcite brusc; copila plecase de lângă mine.

OPT

AM VĂZUT LOCUL CU OCHII minții mele, cu ochii minții lui Yano, locul pe care l-ar fi ales el. Un loc aparent neatins. Un templu în pădure. Un loc pe care Sachi ar ști să îl găsească. Ar fi fost în stare de orice ca să ajungă acolo – ar fi făcut autostopul, ar fi mers cu bicicleta, de-ar fi fost să dureze o zi și o noapte întreagă. Imaginea mâinilor lui Sachi, cu tăieturile șerpuite, mi-a invadat mintea; și vocea ei, prevestitoare de rău: „Sunt o sumedenie de lucruri de care n-ai habar." Și, tocmai atunci, am zărit cu coada ochiului o fâșie galbenă, sinistră, pe marginea drumului. Am mers în marșarier și am văzut o panglică a poliției agățată de un copac. Am parcat mașina. Copacii și boschetele erau incredibil de verzi și de bogate, împrospătate de ploaie. Am sărit afară din mașină. Ajunsesem poate prea târziu: aerul era sleit. Soarele începuse deja să coboare.

Câinele s-a rostogolit din mașină în urma mea. S-a oprit o clipă în fața unei poteci, mi-a aruncat o privire pătrunzătoare cu ochii lui neastâmpărați și întunecați,

și apoi a țâșnit înainte printre copaci. Am pornit după el, împiedicată, poticnită pentru că nu mai făcusem deloc mișcare de zile întregi, săptămâni poate, țintuită la pat timp de o veșnicie, din câte mi se păruse. Crengi și frunze îmi zgâriau obrajii, îmi înțepau ochii, dar nu-mi păsa; ace de lumină solară portocalie se strecurau printre copaci. Drept înainte, doar câinele, ca o pată albă, difuză. Cu fiecare pas, picioarele mele încălțate în pantofii aceia stupizi se afundau în noroiul de după ploaie, dar bulgărele cel alb se rostogolea înainte. A dispărut apoi brusc, iar eu am ajuns într-un luminiș pustiu, cu răsuflarea tăiată. Era acolo, așezat în iarbă docil, de parcă i-ar fi poruncit Yano să stea. Doar limba îi atârna dezordonată, nu îi mai încăpea înapoi în gură.

Am bătut din palme, am sfâșiat aerul. Trebuia să se miște, trebuia să-mi arate încotro s-o iau, unde să o găsesc pe Sachi.

– Yuki! am strigat. Ce s-a întâmplat, fetițo? Ce s-a întâmplat?

Am încercat să-i vorbesc câinelui așa cum făcea și fetița aceea, ca și cum ar fi fost o ființă umană, ca și cum ar fi fost înțelept, dar a rămas așezat, gâfâind, cu privirea fixă; părea că vrea să se miște, dar e obligat să stea așezat. Am căutat alte jaloane ale poliției sau semne de neorânduială. Însă nimic.

Am coborât adânc în râpă, departe de orice sursă de lumină, departe de soare. Am găsit pârâul, același pârâu care curgea și prin spatele casei noastre, acum un torent lat și rapid, cafeniu și umflat din pricina ploii. Locul pe unde Sachi traversase pârâul sărind pe pietre

era acum minuscul, îndepărtat în memoria mea, la kilometri distanță. Totul era prea mare aici, mă simțeam strivită, ca într-un vis, și pierdută, împuținată. Unde era Sachi? Ajunsesem prea târziu? Prea târziu pentru ce, nu știam, nu eram în stare să mă gândesc. Mi-am alungat din minte viziunea mâinilor ei brăzdate de crestături. Am început să merg, urmărind pârâul cât puteam de repede, împinsă de torentul umflat de forță și de prevestiri rele. Am strigat câinele, dar refuza în continuare să vină. Am privit înapoi către locul unde coborâsem, acum îndepărtat, dar nu venea nimeni altcineva.

Nimeni. Cu câteva ore în urmă, mă opintisem din pat, traversasem câmpul electric, urcasem treptele acelei case în care nu fusesem niciodată primită, ciocănisem la ușă, ca să spun ce? Să fac ce? Nu mă dusesem acolo decât pentru Sachi, îmboldită de conștiință. Să îi spun lui Keiko, să o avertizez de nici eu nu știam ce. Trebuia să vorbesc despre pericolul la care ar fi putut să se expună. Să mă comport altruist măcar o dată, îndemnând o mamă să-și caute copila. Să nu mă mai pun de-a curmezișul între ele.

Rămăseseră nemișcați, Keiko și Tom, istoviți de muncă din câte mi-am dat seama. Nu aveau nimic de spus. Aveau de gând să aștepte, într-o tăcere stupidă, să nu întrebe niciodată de ce sunt eu acolo; de ce fiica lor venea la mine, și nu la mama ei ca să facă destăinuiri despre cele mai mărunte lucruri, despre tot ce era important. Prea mândri, prea timizi să mă întrebe pe mine sau să o fi întrebat pe ea în primul rând. Mi-a zburat gândul la Yano atunci, printre mirosurile

sărate de *shoyu* și de pește, mirosuri familiare care nu îmi diminuau starea de disconfort. M-am gândit la ce spusese el despre rușinea noastră.

Le-am spus despre râpă, despre parcarea de care scrisese în ziar, disperată și agitată pentru că fiecare clipă conta. Nu știu dacă m-am făcut înțeleasă, dacă am reușit să transmit ce voiam. Ce era în joc. Am zărit umbra unui zâmbet făcându-și apariția încet pe buzele lui Keiko – se amuza pe seama mea, pe seama lui Sachi. Și irosea timp prețios.

– Trebuie să mă credeți, am spus cu răsuflarea tăiată.

– Sachi e îndărătnică, face numai ce vrea, a declarat Keiko într-un târziu.

Firește că ea trebuia să vorbească prima, femeie puternică. Indignată că îi povesteam despre propria ei fiică, despre sânge din sângele ei.

– Nu vă agitați, domnișoară Saito! m-a repezit.

Era o poruncă, un ordin.

– Asako, vă rog, m-am rățoit și eu. Nu știu de ce, frământată de grija pentru Sachi, am simțit nevoia să spun asta. Ca să refuz să fiu o fată bătrână pentru ei. Gura lui Keiko rămăsese căscată. Numele meu este Asako, am repetat, pe picior de plecare.

– N-a stat niciodată potolită, nici măcar când era mică, a continuat Keiko brusc. Mă privea de parcă ar fi vrut să spună: *„Trebuie să înțelegeți."* Nu stă liniștită. De parcă ăsta ar fi fost lucrul cel mai cumplit pe lume, să fii neliniștit. Am văzut pentru prima dată cât erau de disperați, de furioși. Strigă și urlă întruna. Keiko a privit îngrijorată către Tom; a arătat spre el ca

să-l implice: Odată, a trebuit chiar să arunce cu apă peste ea ca să o calmeze.

Dar era doar o copilă, o copilă! Gândul acesta îmi vâjâia în cap. De ce Keiko nu era în stare să înțeleagă asta? O copilă.

– Ce-ai spus? Mă privea țintă, cu pleoapele ridicate de pe ochii acum strălucitori, expuși. Ce-ai spus? Asako?

Am repetat încet cuvintele care probabil îmi scăpaseră.

– E doar o copilă, i-am spus încet, cu grijă să nu las tonul acuzator să mi se strecoare în voce.

Am rămas cufundați în tăcere, toți trei, eu incapabilă să plec și să le-o încredințez lor.

– E vina băiatului, a vorbit și Tom în cele din urmă, în stilul lui abrupt și stângaci, cu ochii plecați, privindu-se cum bate din picioarele încălțate în papuci de casă cafenii și pufoși.

Mi-a adus aminte de Stum atunci, insuportabil de stingher, insuportabil de timid. Cu toată atitudinea lui aparent dominantă, îi era greu să-și spună răspicat părerea în fața unei femei, în fața lui Keiko. Dar, ca un bărbat adevărat, era în stare să te surprindă într-o secundă cu câte un licăr din ceea ce se petrecea înăuntrul lui, ceva ce n-ai fi bănuit niciodată că zace acolo. Tom știa despre Sachi și Tam mai mult decât ar fi putut afla numai din faptul că o cărase departe de stâlpul electric în ziua aceea. „Mai mult decât ar fi vrut vreodată să afle", mi-am spus.

– Ea și băiatul mergeau des pe deal împreună, și la pârâu.

Și-a ridicat brațul neted și musculos și l-a lăsat apoi să cadă. Era peste puterile lui să spună mai mult.

– *Ara?!*

Prima dată când auzeam japoneză de pe buzele lui Keiko. Exclamația aceea neajutorată, la care până și ea recursese. Și-a mutat privirea de la mine la Tom și înapoi, uimită, cuprinsă de panică: era ceva ce nu știa, ce nu i se spusese niciodată. Ceva ce nu fusese în stare nici măcar să bănuiască, deși noi ceilalți ghiciserăm.

– Mie de ce nu mi-a spus? Keiko aproape că a urlat și am știut că, în momentele acelea de furie și umilință, Sachi avea să fie uitată. O să se întoarcă, a declarat Keiko, din nou liniștită și înăsprită. Întotdeauna se întoarce la mine.

Pesemne spusese asta ca să mă rănească pe mine.

M-am retras atunci. Am lăsat-o în seama lor. Am rezistat impulsului de a mai rămâne.

– Domnișoară Saito!

L-am auzit pe Tom strigându-mă, cu inima îndoită, împărțit între noi. Îmi spusese „domnișoară" din nou. Dar atât.

Am ieșit și am luat în piept poteca de pe câmp. Era plină de ecouri vii, un câmp minat. Era genul acela de zi – cețoasă și schimbătoare, cu ploi și explozii de soare puternic – în care ar fi putut să aibă loc o criză de-ale lui Yano. O zi ca aceea când eu, pășind hotărâtă, fusesem oprită de strigătul acelui bărbat încovoiat, șuierător, cu răsuflarea tăiată. Vulnerabil preț de o clipă, sufocându-se. Și dacă m-aș fi grăbit atunci spre fereastra mea de acasă, dacă l-aș fi lăsat acolo? Și dacă...?

Întoarsă la fereastra mea, am așteptat, am stat la pândă să-i văd când se urcă în mașină ca să pornească după ea. Dar nu au făcut-o. Am dat vina pe Keiko, am acuzat-o din adâncul sufletului. „Ce femeie rece, nesuferită", am murmurat probabil, la nesfârșit. Exact ce îmi spusese Chisako mie.

Am așteptat, tremurând de furie. Stum și Angel au încercat să mă convingă să mă întorc în pat – ei însă nu înțelegeau și i-am refuzat. Stum a îngenuncheat lângă mine. Nu ca un petitor de data asta, ci ca să-mi scuture brațele: băiețel crescut prea mult, dezarticulat, care și-a descoperit propria putere prea târziu. Nu aveam cum să-i explic. Suferea să mă vadă așa, pe mine, *ne-san* a lui cea puternică și capabilă, însă nu mai puteam să am grijă de el; o avea pe Angel a lui. Angel și-a pus apoi o mână pe umărul lui, ca să-l liniștească.

– Se consideră vinovată, Tsutomu, a gângurit, rostindu-i numele cu aceeași atenție cu care o făceam și eu întotdeauna. Biata de ea, a îngânat.

Vorbele ei nu aveau cum să-mi ofere mângâiere, când ea habar nu avea de rolul meu în tot ce se întâmplase. Rol pe care și eu abia începeam să-l înțeleg.

– Te rog, *ne-san*, m-a implorat Stum. Încetează, te rog. S-a aplecat către mine și a șuierat: Bărbatul ăla era un kamikaze.

Își închipuia că asta avea să mă vindece, să mă răzbune. Se agăța de cuvântul acela fără să știe cu adevărat ce înseamnă. Nu putea să fie mai mult decât o imagine în mintea lui, cum era și pentru mine: o ilustrație în ziar cu oameni-insectă hidoși care plonjau cu

avioanele drept în flăcări. Fotografii de prin reviste, cu soldați japonezi, cu chipuri stâlcite, sute și sute, toți la fel. Niciunul identificabil. Niciunul Yano. În pofida a ceea ce știam acum că e el.

Am plecat în cele din urmă. M-am furișat pe lângă Angel și Stum care stăteau îmbrățișați pe canapea, doborâți în final de oboseală. S-au foit amândoi când am scos cu grijă cheile de la mașină din buzunarul lui Stum și m-am strecurat afară pe ușa din spate. Câinele m-a urmărit din curte până la mașină, ca un prieten tăcut și destoinic, după cum Sachi îl considerase întotdeauna.

Pădurea mă împresura acum, densă, impenetrabilă. Pârâul îmi vuia încet în urechi, nevăzut. Câinele rămăsese mult în urmă. Deasupra, pe fâșia îngustă de cer, păsările țâșneau în sus și în jos, parcă nesăbuite, cu aripile lor mari, umflate de vânt. Aerul era greu, insecte mă atingeau în treacăt pe față.

Kamikaze. Licuricii lui Stum – adevărate creaturi de coșmar, văzute de aproape, cu burțile în flăcări. Yano mi-a apărut din nou, nepoftit.

– Kamikaze erau foarte curați, Saito-san, spunea.

Cu un zâmbet straniu, timid. Eram așezați în grădina mea într-o după-amiază însorită, acum trei săptămâni, sub un cer curat, albastru. Mi s-a părut mai puțin urât în ziua aceea. Purta haine noi, curate; își tăiase până și unghiile, de obicei lungi și murdare. Era un alt om. Aproape chipeș. Însă ridicol și trist, pentru că era înșelat chiar în acele clipe, iar eu îi făceam lui Chisako favoarea de a o ajuta.

Mă sunase în dimineața aceea. Domnul Spears îndrăznise să o cheme la el acasă, mi-a spus cu răsuflarea tăiată. Soția lui era plecată peste zi și el voia să o vadă pe Chisako. Ceruse imperios să o vadă, preaplin de dragoste pentru ea și Chisako era incapabilă să reziste; imaginea ei ardea în ochii lui. Mi-era aproape peste puteri să ascult ciripitul acela exaltat care nu mai contenea în urechea mea.

– Trebuie să-l văd, Asako. Doar tu mă poți înțelege. Tu ești singura.

Era neînduplecată; refuza să mă asculte. Avea să se furișeze pe o străduță lăturalnică pierdută în cartier, neștiută; strălucirea argintie a mașinii Eldorado bej care reflecta lumina soarelui când s-a oprit lângă ea. Picioarele ei mici în pantofi cu tocuri înalte ridicându-se de pe trotuar, întâi unul, apoi celălalt.

– Kamikaze se spălau și se rugau înainte de a-și lua zborul să moară pentru împărat, îmi explica Yano.

Cum de ajunseserăm la asta? Vorbiserăm despre război? Despre anii pe care îi petrecuse el în Japonia? Era altfel în ziua aceea, până și felul în care vorbea, fără asprimea obișnuită. Pesemne se purta atât de frumos pentru că îl invitasem în casa mea. Stătea așezat cu spatele drept pe scaunul de grădină pe care îl pregătisem pentru el și își savura ceaiul.

– *Ocha* e bun, mi-a spus, ridicând ceașca puțin prea energic. E foarte curat la tine acasă, Saito-san. S-a răsucit în scaun ca să privească în casă prin fereastra de la bucătărie. Faci curățenie mai bine decât Chisako, a râs. E ca un templu, *ne?* a adăugat, solemn. Mă lua

peste picior, probabil, dar nu aveam cum să fiu sigură. Astăzi m-am ferchezuit și eu ca să pot intra în templul tău.

A râs și și-a netezit cămașa albă fără nicio cută.

La scurtă vreme, însă, Yano a căzut în poliloghia lui obișnuită, oricât încercase să se abțină, să se poarte frumos.

– Sperau că o să ne facem cu toții harakiri în lagăre, nu crezi, Saito-san? A râs scurt, amar, cu un hohot pe care l-am simțit la fel de sfâșietor. Oamenii spun că nici n-a fost chiar așa de rău. E ușor de vorbit acum. Dar a fost cu adevărat rău, nu-i așa, Saito-san?

Dintr-odată, s-a cufundat într-o tăcere umilă, realizând că avea deja o atitudine greșită. A fost rău, de ce să nu recunosc: așteptarea, faptul că nu știam până când, faptul că Tati nu știa cum avea să o ia de la capăt de îndată ce am fi ieșit. Prostește, mă gândeam întruna la cizma aceea înfiptă în noroi în fața cocioabei noastre, neclintită toată iarna, până la topirea zăpezii. Cum așteptasem să vină cineva să și-o ia. Cum mă întrebasem cum de poate cineva să-și piardă o cizmă și să nu se întoarcă.

Și-a dres glasul:

– Știi, Saito-san, au fost câțiva care chiar s-au sinucis. De rușine.

– Nu exagera, l-am dojenit, dar m-a ignorat, cu privirea pierdută dincolo de gardul egal al grădinii noastre – rătăcit, visător.

– M-am gândit și eu la asta, a murmurat. O dată sau de două ori. Și-a revenit după o clipă, atent, prompt. Dar tu, Saito-san?

Probabil că m-am bâlbâit atunci, complet năucă, pentru că Yano, văzându-mă, s-a arătat dintr-odată cuprins de remușcări și a scuturat din mână ca să-și alunge vorbele, de parcă ar fi fost un damf de aer stricat.

– Ții minte cum am făcut să vă apropiați, tu și Chisako? Ikebana? Chisako habar n-avea. Și iată-mă acum aici. Acum suntem apropiați, nu-i așa, Saito-san? Chipul lui începuse deja să-și recapete urâțenia obișnuită, prospețimea dispăruse în ciuda strălucirii cămășii lui albe. Chisako își face în sfârșit prieteni, a continuat vesel. Nu mai trebuie să-mi fac griji în privința ei, *ne?* Am clătinat din cap. Lucrează ore suplimentare pentru șeful ei *hakujin*. Un director important, zice ea. A pufnit. Fără bani în plus. Și-a dat scaunul pe spate ca să privească cerul. I-am spus, pune-l să te plătească. Cine se crede?

A scuturat pumnul, cât pe-aci să izbească măsuța pe care o așezasem lângă el, dar s-a oprit, oarecum umil. În schimb, și-a înghițit tot ceaiul dintr-o singură înghițitură. *Hakujin* ăștia își închipuie că pot să facă după cum îi taie capul, *ne*, Saito-san? Noi suntem doar *mushi* pe care pot să le strivească. Și-a fluturat mâna prin aer de parcă ar fi încercat să prindă o muscă. Aceeași veche poveste, nu?

M-am ridicat cu ceainicul în mână ca să-i mai torn ceai în ceașcă, m-am împiedicat într-un smoc de iarbă și în clipa următoare lichidul fierbinte a țâșnit pe cămașa lui. Și-a înăbușit un strigăt.

– *Gomen, gomen*, am bâiguit.

I-am tamponat cămașa și pata tot mai întinsă pe care o vedeam acolo.

– *Iie, iie.* Nu-i nimic. S-a ridicat și s-a dat înapoi, departe de mine. Pentru prima dată în prezența lui Yano, am fost conștientă de propria neîndemânare. Nu e nimic, Saito-san, a repetat în timp ce se examina cu atenție. Brusc, și-a desfăcut nasturii și și-a scos cămașa, a mototolit-o și a aruncat-o pe jos. A rămas țintuit pe loc, grosolan, gol de la brâu în sus, și i-am văzut pe piept o fâșie de piele înroșită. Oricum era o cămașă veche, a spus, deși părea foarte puțin purtată.

M-am aplecat să o ridic.

– Ți-o spăl eu, am început, dar mi-a smuls cămașa din mâini atât de brutal, încât m-au usturat palmele. Te rog, am continuat, întinzându-mă din nou. Dă-mi voie.

– Nu, nu, Saito-san. Nu trebuie să speli rufe pentru mine, a spus atunci Yano mult mai ferm.

Nici nu apucasem să deschid bine gura ca să insist, când zgomotul de pânză sfâșiată a izbucnit în aer; rupsese cămașa în două. Am rămas cu privirea ațintită la cele două cârpe pe care le avea în mâini. O luase razna.

– Vezi bine, Saito-san, că nu e bună de nimic. Nu e decât o cămașă veche fără nicio valoare, sincer. Oricum, ceaiul verde nu pătează, știi doar.

Fără niciun alt cuvânt, ne-am așezat amândoi la loc pe scaune.

Am rămas cu privirea pironită în pământ, la iarba tot mai deasă și mai mare de sub noi, și la o ciupercă minusculă care răsărise sub scaunul lui Yano.

– Se face răcoare, am spus. Îți aduc una dintre cămășile lui Stum.

Am dat să mă ridic. Simțeam nevoia să scap de tovărășia lui, fie și numai pentru câteva clipe; să-l văd îmbrăcat, acoperit.

– Nu, nu, Saito-san, nu te deranja. Mă cunoști doar. Am sângele rece. Ca șerpii.

A rânjit, arătându-și dinții strâmbi.

Nu am mai insistat. Fără să vreau, am remarcat că, pentru un *nihonjin*, Yano avea destul de mult păr pe piept; nu la fel de mult ca bărbații *hakujin* din reviste sau de la televizor, dar mai mult decât Stum sau Tati, sau Eiji. Dacă mă gândesc acum, a fost ridicol, chiar obscen, să stau așa în grădină cu Yano – cu toate astea, am rămas acolo, continuând să-mi beau ceaiul, politicoasă. Ușurată, probabil, pentru că discuția deviase de la comentariile lui Yano despre Chisako și domnul Spears, și nu mă întreba nimic.

M-am simțit întinată de amintirea lui Yano și a acelei după-amieze; mă disprețuiam pentru că îl lăsam să îmi invadeze mintea, pentru că încercam să îi găsesc justificări. La urma urmei, toată derularea nebună a evenimentelor prin mintea mea nu era oare altceva decât o cale de a înțelege ce se întâmplase, oribila faptă pe care o comisese Yano? Cum ar fi putut oare să existe logică și justificări? Voiam să-l alung din gândurile mele. Departe de mine.

Dar a rămas, așa cum rămăsese și în ziua aceea, pentru că l-am lăsat. În pădure, acum, vocea lui îmi apărea întruna, și chipul lui. Prea aproape, prea viu.

– Ai auzit asta? mă întrebase, însă eu nu auzisem nimic.

Într-o clipă, se năpustise pe scări și năvălise în sufrageria mea. Îl găsisem lângă Tati, cu un pahar de apă lipit de buzele lui.

– *Ojiisan, genki?* Ce mai faci, tataie?

Atât de multă tandrețe din partea unui bărbat pe jumătate dezbrăcat, care o luase razna.

– Se ține bine, nu-i așa, Saito-san? a șoptit Yano când a lăsat paharul jos.

„Da", am gândit atunci în timp ce priveam atentă buzele subțiri ale lui Tati.

– Eu n-aș putea, a declarat Yano uitându-se la Tati întins în pat, cu firișoarele de apă scurse din colțurile gurii. Îl privea fără nicio urmă de dezgust, fără niciun dram de respingere. Nici tu n-ai putea, Saito-san, așa e? Ești prea mândră. Noi nu suntem chiar atât de diferiți, noi doi.

Nu am spus nimic. Dar am gândit în sinea mea: „Nu, n-aș putea." Știam prea bine. Tati aburcat pe spinarea mea, oasele lui împungându-mă. Povara lui și șansele mele, oricum slabe, reduse la atât de puțin. Viața mea. Yano mă privea cu atenție, șiret. Voia să mă convingă de cât de mică e diferența dintre noi. Dintre mine și un ucigaș, un bărbat brutal, atât de brutal. Yano avusese intenția să nu lase nicio povară în urmă, dar lăsase.

Era târziu și lumina din râpă se schimba; căpătase strălucirea aceea difuză care luminează fiecare creatură din aer, înainte de a se stinge. Puteam să mă amăgesc spunându-mi că era o după-amiază ca oricare alta, pe malul pârâului în spatele casei mele, o după-amiază

în care aveam să-i găsesc pe Sachi și pe Tam în locul acela de lângă salcie, să zăresc cutiile lor de suc răsturnate, jachetele lor aruncate pe iarbă cu mânecile întoarse pe dos. Nu avusesem niciodată de gând să rămân. „Gata", îmi spusesem. Am alergat către casă, mi-am rupt ciorapii, am năduşit ca un porc, m-am rugat să ajung fără să mă vadă nimeni, înainte să se întoarcă Stum de la muncă.

Am început să alerg și acum, când voiam să fiu prinsă. Am strigat-o, așteptându-mă să apară în orice clipă, doar că tufișurile erau altfel aici, mai dese; îmi înăbușeau strigătele. M-am oprit, întrebându-mă dacă să mă întorc, dacă nu cumva greșisem și ea era în altă parte. Îmi doream atât de mult să fiu acasă la fereastra mea, îndărătul geamului, în siguranță și fără vină, fără griji. Îmi doream să dau timpul înapoi, să dau vorbele înapoi până la jocul acela copilăresc dintre Sachi și Tam. „*Chi chi, chikubi, chin chin, chimpo.*" Reușisem să mă conving că nu erau decât niște silabe nevinovate. Dar le surghiunisem cuvânt cu cuvânt într-un loc interzis, atât de mic și de întunecat, încât nu aveau să mai iasă vreodată de acolo. „Spune-mi, domnișoară Saito, încă un singur cuvânt, atât, n-am să spun nimănui." Am făcut-o să implore și să se agațe de mine mai strâns decât de propria ei mamă. I-am șoptit la ureche și a rupt-o la fugă, jos la pârâu sau sus pe deal, ca să-l întâlnească pe el. Pânza asta de cuvinte secrete i-a țesut laolaltă și s-au îndrăgostit de propriile lor senzații, arome și sunete, strânse în brațele lor osoase. S-au îndrăgostit. Cum mai alerga ea spre casa

mea, strigându-mi numele încă de pe câmp, din depărtare; cum se năpustea pe treptele mele, nerăbdătoare să-mi dea de știre.

– Tam mi-a spus tot, striga în triluri înalte, exaltată. Dar să nu mă întrebi, că n-am voie să spun.

Știam foarte bine că tânjea să-mi spună; indiferența mea prefăcută nu putea decât să o atâțe și mai mult. De ce n-ar fi fost secretul băiatului bine păstrat de mine? Rămăsese neobișnuit de cufundată în gânduri, privind stâlpii electrici.

– N-a spus niciodată nimănui. Absolut nimănui.

N-am insistat, nu atunci. Am scos un oftat prelung, a resemnare. Nu avea să-l trădeze pe el de dragul meu. Nu mai era o joacă.

Și acum el dispăruse. Știam prea bine ce înseamnă să rămâi singură, părăsită de singurul care te-a cunoscut cu adevărat și totuși te-a iubit. Te-a tras aproape, ți-a luat secretele, ți-a dat unele înapoi și apoi a dispărut? Aș fi dat orice ca lucrurile să fie cum fuseseră înainte, să nu mai fiu singură niciodată.

Câinele a țâșnit deodată în fața mea, în zigzag, și am țipat. Am pornit-o pe urmele lui – a zburdat printre tufișuri și am ieșit până la urmă pe malul pârâului. Am auzit glasuri, ecouri familiare, dar nu îmi dădeam seama dacă sunt din amintire sau reale. Câinele pesemne auzise și el vocile, pentru că s-a oprit și s-a așezat iar, cu urechile ciulite, din nou obedient. Unul dintre glasuri trebuie să fi fost al lui Sachi; probabil că era teafără și nevătămată, dar sunetul era metalic și monoton, de parcă s-ar fi auzit dintr-un radio. Înainte să

fi apucat să descifrez vreun cuvânt, vocile s-au stins. Câinele s-a opintit, a mușcat în gol lătrând sălbatic.

– Ce e, fetițo? Unde?

M-am repezit și am îndemnat câinele să adulmece o urmă, un miros. O luminiță mi-a străpuns ochiul și a dispărut apoi imediat. A fost cât pe-aci să mă prăbușesc când am zărit-o, de ușurare; era ea, trebuia să fie ea. Dacă aș fi clipit, aș fi putut s-o pierd. Dar lumina a licărit din nou, mai aproape de data asta, limpede. Aidoma nopților în care văzusem lumina de la fereastra mea: raza lui Sachi croind un tunel în întuneric pentru întâlnirea cu a doua rază, a lui Tam, sclipind peste întinderea câmpului electric. Apoi, un *clic* și dispăruseră. Mi s-a părut că aud iarba foșnind sub picioarele lor când alergau să se întâlnească, vocile lor suprapuse, exaltate, doar că erau departe și ferestrele mele erau închise. Multă vreme după ce dispăruseră, mi-am închipuit fâșii de lumină, fasciculele lanternelor lor contopite; incizii care se vindecau sus în cer.

M-am apropiat de dumbrava de unde păruse să vină lumina și am strigat din nou. „Încet", m-am avertizat singură, de teamă că ar putea să fugă, dar mi-am auzit propriul strigăt, un urlet abia reținut. Probabil că fusesem orbită până în clipa aceea, pentru că abia atunci am zărit panglica galbenă a poliției de jur împrejur, atârnată din copac în copac, slăbită și zdrențuită, dar încă lugubră. Mi-am coborât privirea la locul unde mă oprisem, la picioarele mele; oare călcam în picioare pământul unde zăcuse Tam? Unde se omorâse Yano? Am ridicat un picior, apoi celălalt, și dedesubtul lor era un

petic de verdeață împrospătată de ploaie, curățată de ploaie. Curățată, purificată așa cum și-ar fi dorit Yano.

– Sachi! am strigat. Sunetul a răsunat înăbușit, ca într-un vis în care aerul e ca o pernă și totul plutește, pe jumătate mort. Sachi!

Câinele lătra în ritm cu strigătele mele. M-am prăbușit în genunchi, cu trupul tremurând, îndurerat. Mi-am simțit palmele îngropate în iarba bogată, prea obosite ca să se mai împotrivească. Plângeam în hohote uscate, seci.

– Sachi! am strigat încă o dată. Ieși! Te rog să ieși!

M-am întins pe jumătate, istovită. Mi-am simțit pielea subțire ca hârtia; mă dizolvam în praful acelei lumini speciale.

Stătea cu pumnii încleștați către mine, încordată, așezată lângă mine cu picioarele încrucișate. Mai murdară decât o văzusem vreodată, iar sub mâzga aceea era palidă, albă ca varul, calmă ca o fantomă. Ochii îi erau cleioși, nasul la fel, iar părul turtit ca un cuib. Am remarcat că tremura, un fior aproape imperceptibil pe care nu și-l putea stăpâni. Stătuse afară în ploaie toată ziua. Mi-a scuturat umărul și atunci am băgat de seamă că tăieturile erau purulente, cu cojile rupte de atâta scărpinat, cu sângele înnegrit. Am rămas cu privirea pierdută și m-a scuturat din nou, cu putere, cu pumnii.

– Care, domnișoară Saito? Stânga sau dreapta? Alege una, mi-a poruncit.

Încă un joc de-al ei. Nu renunța orice s-ar fi întâmplat.

– Stânga, am spus într-un târziu.

Încet, și-a desfăcut pumnul și a întins palma către mine. O lanternă minusculă, un cilindru de metal, destul de mică să-i încapă în palmă, să fie strânsă între degete.

– Ai ales-o pe cea a lui Tam, mi-a spus. A apăsat întrerupătorul de câteva ori. E moartă, a mormăit și apoi a zvârlit-o în iarbă. S-a ridicat în genunchi, a aprins lanterna pe care o ținea în mâna cealaltă și a îndreptat-o câțiva metri mai încolo, la rădăcina unui copac legat cu panglica zdrențuită. Acolo am găsit-o, mi-a spus. A lăsat-o pentru mine.

Mi-am scos haina și am încercat să i-o așez pe umeri, dar m-a împins deoparte. Brusc, mi-am adus aminte de câine.

– Yuki! am strigat. Yuki!

Într-o clipă a apărut țopăind de nicăieri și a început să alerge în jurul nostru, pe jumătate jucăuș, pe jumătate speriat, oprindu-se din când în când să ne privească cu ochii lui umani. Sachi l-a chemat cu tandrețe:

– Hai, fetițo, vino. Dar nu a venit. Yuki! a strigat în cele din urmă cu asprime.

De data asta a venit, răspunzând la acea brutalitate din voce care îi era atât de familiară, oricât de pierdut ar fi fost fără Yano care să-l lovească. Apoi câinele a început să-i lingă ochii umezi și nasul care îi curgea, lăsându-și mâzga de pe limbă peste fața ei. A îmbrățișat câinele atât de tare, încât acesta a schelălăit; atât de tare, încât mi-am adus aminte cât de strâns se țineau în brațe ea și Tam, de parcă trupurile lor mărunte și pricăjite le-ar fi stat în cale. În cele din urmă, jivina s-a

îndepărtat de lângă ea și s-a așezat din nou, ca o santinelă, la marginea pădurii.

Precaută, m-am apropiat mai mult de ea și am tras-o în poala mea. Zăcea fără vlagă în brațele mele; m-a lăsat să o acopăr cu haina. Cedase în fața mea, așa cum știam că se va întâmpla mai devreme sau mai târziu. Se ținea de mine – mâinile ei nu reușeau să-mi cuprindă cu totul talia groasă –, cu pumnii încleștați pe fusta mea. I-am atins părul – era ca sfoara în mâinile mele, aspru și suficient de puternic ca să poți lega lucruri sau să le agăți.

– Oricum ar fi murit, a spus, realistă, ridicându-și puțin capul din poala mea. Ăsta era secretul pe care m-a pus să nu-l spun niciodată. Eram pe punctul de a spune că toți vom muri în cele din urmă, sau altceva la fel de absurd. „Taci, m-am dojenit. Fii complet tăcută, nu spune niciun cuvânt – fii doar alinare deplină." Tam avea o gâlmă pe gât. Și-a ridicat mănunchiul de păr și a arătat spre ceafă. Cancer, a spus sec. Creștea și își schimba culoarea. M-a privit precaută, văzându-mi neîncrederea. Începeam să nu o mai recunosc, cu resemnarea aceasta proprie adulților. Era atât de mare! Brusc, a deschis larg gura, schimonosindu-și fața ca să îmi arate limba – asta era copila tulburată și răzvrătită pe care o știam. Arăta jalnic de hidos; prea trist ca să pot râde de ea. Știu că nu mă crezi, domnișoară Saito. Nu s-a dus niciodată la doctor, dar nu l-ar fi ajutat cu absolut nimic. Am dat din cap. Tu niciodată nu crezi, a spus oftând resemnată și prăbușindu-se din nou în poala mea.

Cât de tare o dezamăgisem, cât de măruntă mă simțeam!

I-am ridicat bărbia; voiam să fiu tandră cu această copilă, să mă gândesc numai la ea și să uit de sinele meu demn de dispreț.

– Cred că tu ai crezut asta, am spus.

– Nu mai contează, a spus rece.

Tam și Sachi. Nimic și nimeni altcineva nu mai conta.

El era deșirat, prea înalt și prea slab; și mai mult ca oricând în acea zi, sus, pe Mackenzie Hill; poate că era adevărat, poate că era deja pe moarte. Părul îi era ca o vânătaie de un negru-albăstrui bolnăvicios care îi acoperea capul sub soarele strălucitor. Ea îi șoptea un cuvânt – unul dintre cuvintele pe care i le spusesem eu, nu îmi dădeam seama care – la ureche. De data asta îl luase prin surprindere; el nu știa, nu avea cum să știe de unde îl aflase. A lăsat-o să stea întinsă pe spatele lui, cu brațele întinse sub formă de aripi, ca ale avioanelor care zburau pe deasupra lor. „Ce sunt eu?", a șoptit apoi Sachi, suficient de tare cât să aud și eu printre avioane. „DC-10", a bolborosit el, întins cu burta pe iarbă. Jocurile lor, codurile lor secrete. În alte întâlniri, el rostise numele avioanelor în timp ce le privea trupurile argintii plutind deasupra: DC-7, 707, 727, Boeing 757. Ea și-a îngropat gura în gâtul lui, mușcând, sugând ceva, în timp ce el țipa și chicotea. A lins, a lins întruna, apăsat și cu grijă, de parcă ar fi putut să-l vindece.

El s-a rostogolit atunci pe spate, jucăuș, dând-o și pe ea deoparte; apoi au rămas amândoi cu fața în sus, spre avioane. Atmosfera dintre ei se schimba de la o

clipă la alta, se aduna și apoi se îndepărta plutind, ca niște nori. Tam stătea acolo, întins; băiatul nu putea niciodată să arate că își dorește ceva prea mult. Nu era ca Sachi, care își dorea mereu, dorea atât de mult; se agăța de tine pentru asta, pentru ceea ce Keiko nu îi dădea niciodată. Tam putea să aștepte. Nu ca tatăl lui și nu ca mama lui. Aștepta acolo, transpirat și încordat. Stătea întins acolo, nemișcat, cu ochii închiși – soarele pătrundea numai atât cât să se ciocnească de muchia rece a brizei.

Sachi se mutase din poala mea și își înfipsese degetele în iarbă acum, care era groasă însă, mai groasă decât gazonul subțire de pe peluzele noastre. A luat cheia pe care o purta la gât și a înfipt-o în pământ; a decupat astfel o bucată zdrențuită și a cuprins-o în mână – era solidă ca o halcă de carne. O strângea cu putere; am tresărit când am auzit sfârtecarea crudă a rădăcinilor, ca mănunchiuri de păr smulse dintr-un scalp. În curând, lutul roșiatic zăcea golaș, uscat în ciuda ploii. Ea a nivelat pământul, a dat la o parte pietricelele și a zgâriat cu degetul: T A M, și dedesubt: S A C H, iar în jurul lor o inimă mare, pe care a brăzdat-o cu o linie cu două crestături.

– Asta înseamnă pentru totdeauna, a spus ea.

Cu meticulozitate, a pus la loc peticul de iarbă și l-a bătătorit cu piciorul, ca un chirurg care coase o rană.

Lumina, atât cât răzbătea, începea să dispară. Sachi s-a așezat în fund chiar pe peticul acela, păzindu-și comoara. Un alt joc. Norii se umflaseră, gri, sufocând cerul de deasupra râpei. Pârâul curgea cu un vuiet tăcut.

Voiam să o întreb cât mai stă, dar îmi era teamă de răspuns. Voiam să o iau de mână, să o duc la mine acasă și să o bag în pat; dar știam că nu va veni.

În jurul nostru aerul trosnea. Am avut senzația că văd pentru prima dată momentul exact când ziua devine noapte. Nu era, așa cum îmi închipuisem mereu, o lumină stinsă, soarele care dispărea brusc; întunericul se strecura treptat. A înlocuit paloarea de pe chipul lui Sachi acolo, chiar în fața mea. Și-a lăsat din nou fața întunecată în poala mea. Ținea ceva strâns la burtă, vârât la brâu, în pantaloni. S-a făcut ghem în brațele mele și am auzit un clic, după care vocile metalice au răsunat în viroagă. Cântau șovăielnic și dezordonat, dar cunoșteam cântecul; melodia răzbătea: era aceea pe care Sachi o fredonase la capătâiul meu. Brusc, *lala lala la*-ul s-a oprit și am auzit niște voci, subțiri și copilăroase – a unei fete și a unui băiat, hlizite și rușinoase.

Azi este 5 Mai, 1975. Este o zi cu soare.
Acum spune-ți numele. Spune când este ziua ta.
Nu, spune-o pe a ta. Spune când te-ai născut. Spune...
Numele meu este Sachi Nakamura. M-am născut pe 14 ianuarie, 1962...

Caseta s-a terminat. Râpa era și mai nemișcată decât înainte. Sachi s-a ghemuit în brațele mele, apăsând casetofonul în stomacul meu; am mângâiat-o, și ea m-a lăsat să o fac.

Mi-am amintit ziua în care îi auzisem repetând acele replici; erau atât de timizi, căutându-și cuvintele,

când, de fapt, nu aveau nevoie să se străduiască prea mult atunci când erau împreună. Nu așa comunicau ei. Și totuși, simțeam cum se furișază invidia în mine; mi-aș fi dorit să am și eu vocea lui Eiji într-o cutie, să-mi țină companie, să-mi aducă fotografia la viață din când în când. Să mă ajute să-mi aduc aminte de cât de norocoasă eram. Voiam să-i spun și ei asta. Întunericul ne redusese pe amândouă la stadiul de umbre și am simțit un soi de siguranță în asta, o eliberare. Să simt răceala pătrunzătoare și jilavă a nopții, atingerea fugară a ierbii, să aud pârâul curgând la vale și alte crâmpeie de sunete, și să nu văd nimic. Nu îmi era deloc teamă.

– Tu rămâi cu amintirile tale, i-am șoptit în ureche. Să nu renunți cu niciun preț la ele – așa, Tam va fi mereu cu tine. Dragostea lui. Secretele lui. Eu știu asta. Crede-mă!

Eu chiar credeam asta – oare Eiji nu trăise alături de mine în toți acești ani? Și totuși, cuvintele mele sunaseră gol și fals. Idila naivă a unei femei bătrâne.

Ea a rămas un bulgăre de umbră în poala mea. Nu știam dacă înțelesese ce îi spusesem. Dacă o convinsesem că, după toate acele ocazii în care îi împuiasem capul cu ideile mele romantice, de data asta eram atât sinceră cât știa inima mea să fie. Brațul îmi amorțise sub greutatea ei, dar nu voiam să se mute. M-am aplecat ca să-i ating fruntea cu bărbia.

– Spune-mi o poveste despre Eiji, a spus ușor, tocmai când, din ritmul respirației ei, începusem să cred că adormise.

M-a luat prin surprindere, m-a impresionat că se putea gândi la Eiji într-un astfel de moment. Dar nu era prima dată când se întâmpla asta.

– Altădată.

Am încercat să o ridic ușor cu mâna.

– Acum e timpul să mergem acasă.

Am privit în jur, căutând lanterna care trebuia să ne arate drumul spre casă.

– Nu, a spus ea. Spune-mi o poveste. Una veselă, despre Eiji. Te rog, domnișoară Saito! Am tăcut o clipă. Te rog?

De data asta nu am mai dezamăgit-o. Știam ce poveste să îi spun.

– Știi că Eiji iubea oceanul, am început eu. Vara se ducea în fiecare zi să înoate în Port Dover. În fiecare zi – nu conta dacă ploua sau era soare. Acolo m-a învățat să înot. Sachi știa deja lucrurile astea, dar nu strica să i le mai spun o dată, să îi reamintesc. Când ne-au mutat în lagăr, lui Eiji i-a lipsit atât de mult oceanul!

De câte ori mă uitasem vara pe geam la câmpul electric, privind pierdută la firele subțiri de iarbă vălurite de vânt. De câte ori îl văzusem pe Eiji acolo, în iarbă, călcând de parcă ar fi fost dus de curenții apei.

– Într-o zi de vară, am descoperit un râu nu foarte departe de lagăr. Era atât de *bata bata*, încât nu putea niciodată să stea locului; era așa ca tine, i-am spus înghiontind-o.

Mi-am amintit cum în primele nopți petrecute acolo, în lagăr, îi simțeam trupul contractându-i-se și arzând

lângă mine din pricina energiei acumulate; era acea energie pe care o potolise mereu în ocean.

– Râul l-a făcut fericit.

Îmi aminteam acele zile – eram lipsiți de griji și alergam prin livadă, departe de șirurile de colibe urâte, până la râu. Nu era nimeni acolo să ne oprească; nu era niciun loc unde am fi putut să evadăm; deja ne aflam în mijlocul pustietății, adânc în munți. Am simțit-o pe Sachi mișcându-se în brațele mele.

– Eu alergam înainte și înapoi, i-am spus, râzând de mine, amintindu-mi de podul care traversa râul și de senzația mâinii mele în aer; îi făceam cu mâna lui Eiji de fiecare dată când capul lui se ivea de sub apă.

Firește, era mereu o umbră care se întindea amenințătoare în spatele meu – Sumi Iwata, Yamashiro-san, cu patru sau cinci ani mai mare ca mine, care era mereu în urma noastră; Sumi cu găleata pe care o purta pe brat pentru câte o treabă sau alta, alergând după mine, întrebându-mă de cântecele favorite ale lui Eiji, despre culori și feluri de mâncare. Mă făcea să mă simt atât de *erai* – în ce hal putea să mă plictisească atunci când mă mai prindea că într-o zi îi spuneam *I'll be seeing you* și „verde" într-o zi, iar în alta *Skylark* și „albastru", și mă hărțuia să-i spun care era adevărul.

Într-o zi – s-ar putea să fi fost ultima zi de vară – Eiji m-a pus să cobor de pe pod. Era primul nostru septembrie acolo; din ascuțimea brizei simțeam că toamna pândea din umbră.

– Ultima șansă.

Mi-a făcut cu ochiul. Îi plăcea că eram rezistentă, că pielea mea nu era sidefie și delicată. Nu conta că îmi era frică. Nu eram atât de fragilă; mă putea arunca în curenți.

– Nu vreau să o fac. Nu o s-o fac. Mă agățam de atenția și de protecția lui Eiji. La fel de prostește ca și celelalte fete care îl priveau mereu. Mi-e frică, *nii-san. Nii-san*! am încercat să-i spun, agățându-mă cu putere de brațul lui.

I-am spus asta cu voce tare, așa cum nu o mai puteam face acum. Acum când nu mai era nimeni, niciun frate mai mare, mai puternic, în fața căruia să fiu eu cea slabă. Mi-a întors zâmbetul – nu îi era deloc teamă pentru mine.

– Ești cam *urusai, ne?* mi-a aruncat peste umăr. Dar nu eram o povară pentru el, nu eram, eram sigură de asta. E doar apă, Asa. Uite, doar apă care face bulbuci.

Râul curgea rapid, neîncetat. De unde venea – nu știam; nu avea nici început, nici sfârșit, iar eu trebuia să-l traversez. Cum ar fi putut trupul meu să reziste acelei forțe, fie și numai pentru o clipă? Dar Eiji nu-mi dădea drumul.

– Bine, am spus în cele din urmă.

Cea mai docilă cedare a mea în fața lui. Lucrurile pe care mă putea pune să le fac. Lucrurile despre care credeam că mă înspăimântă.

Mi-am amintit cum mă punea să mă cațăr pe spatele lui. Eram mai grea decât la Port Dover; chiar și el gemea sub noua mea greutate, oricât de mică aș fi fost.

Ne-am îndreptat încet, bălăngănindu-ne, spre apă; eu mă uitam la picioarele lui, la degetele scâlciate pe pietrișul care ducea spre malul râului. Malul acesta era diferit de cel de la ocean, unde apa se ridica să te întâmpine într-o îmbrățișare amenințătoare. Aici apa se învolbura pe lângă tine și te ocolea nepăsătoare. Simțeam cum pielea i se făcea ca de găină și era o senzație molipsitoare – peste tot pe unde pielea lui o atingea pe a mea, mi se întâmpla și mie la fel. Înăuntrul meu, am simțit acea pulsație familiară, acea deschizătură: misterul meu.

– *Nii-san*, am șoptit descumpănită. M-a ignorat. *Nii-san*, am repetat, ca să mă liniștesc.

Apa s-a înspumat, ne-a cuprins într-o îmbrățișare de gheață și dintr-odată ne-a doborât, curgând mai repede ca niciodată, zvârlindu-ne de colo-colo. Am auzit niște țipete ascuțite înfundate: fie pescărușii care dădeau roată, fie Sumi pe pod, nu îmi dădeam foarte bine seama. Am văzut capul lui Eiji dispărând printre bulbuci, apoi ivindu-se din nou, și mi-am simțit trupul singur, ca de plumb, împins și tras încoace și-ncolo. Nu am încercat să strig, pentru că Eiji era acolo, în fața mea, dar nu mai eram legați.

– Asa!

– Mă descurc, mă descurc, am strigat, îmbătată de senzația de putere pe care o aveam cu capul deasupra apei.

Am aruncat o privire pe furiș spre mal – nu era departe.

– Asa!

Ochii speriați ai lui Eiji au dispărut sub apă. Îi era frică; lui *nii-san* al meu îi era frică. Era prima dată când îl vedeam astfel.

– *Nii-san! Nii-san!* am urlat.

Capul i s-a ivit din nou, de parcă ar fi fost separat de corp, și a dispărut iar sub apă. Apoi, n-a mai fost nimic altceva decât acei pumni ai curentului care se învolburaseră în jurul lui.

– Scoate-l din apă! Scoate-l din apă!

Vocea lui Sumi venea de undeva de deasupra, imperioasă, poruncitoare.

Mi-aduc aminte că mi-am adunat puterile, în ciuda frigului pătrunzător și a fricii. Repetându-mi întruna cuvintele ei când m-am scufundat câteva secunde mai târziu după el, încordându-mi fiecare mușchi și biciuind apa mâloasă cu brațele. „Scoate-l din apă, scoate-l din apă", a repetat vocea, pe jumătate a mea. Mi-am îndoit brațele cum mă învățase Eiji, ca să pot prinde curenții ca pe niște mingi în palme și să îi arunc în lături, până am ajuns la el. M-a prins de mâini și m-a ținut strâns; simțeam cum degetele lui se încleștaseră pe ale mele și iubeam asta – felul în care brațele noastre rezistau unite în fața apei care le lovea constant. Când am ajuns la mal, mi-a zâmbit și apa i se înspuma în jurul dinților când tușea.

– Vezi tu, Sachi, am spus acum, eu l-am salvat atunci. Mi-am salvat fratele.

Mi-am amintit cum ne-am târât afară din apă și ne-am prăbușit pe niște bolovani la mal. Aerul atât de uscat și de rece acolo între munți, încât îți crăpau gâtul

și pielea. Copiii pe care îi confundasem cu pescărușii s-au adunat în jurul nostru ca niște orfani flămânzi; Sumi coborâse de pe pod – își pierduse cumva găleata. Abia atunci am văzut o picătură de sânge care se scurgea de pe degetul mare al lui Eiji pe pietre. Își zgâriase destul de rău degetul de fundul râului. Am sărit ca arsă când am văzut că unghia îi era pe jumătate smulsă – toți am făcut-o, toți în afară de Eiji. Dar am zâmbit conspirativ la vederea acelei picături de sânge – cea mai strălucitoare culoare de acolo – știind că de aceea se dusese la fund; acela fusese singurul motiv.

Aceea a fost cea mai frumoasă zi din viața mea. Am știut-o și atunci, chiar dacă era și Sumi acolo. Nu l-am considerat niciodată pe Eiji ca pe un dat, nici măcar o clipă, iar asta a fost salvarea mea: să-mi dau seama de asta atât de devreme în viața mea. Nu mi-a luat ani de zile ca s-o realizez.

– Ar fi putut să se înece, i-am spus lui Sachi. E o poveste veselă, nu-i așa?

Am simțit dintr-odată o putere supraomenească în picioarele pe care mi le țineam îndoite sub mine în iarba umedă, când mi-am adus aminte cum îl prinsesem de brațe și luptasem împotriva curentului. În spatele meu și al lui Sachi, pârâul părea să vuiască mai tare. Sachi stătea aproape nemișcată în poala mea – am înghiontit-o ușor.

– Nu-i așa? am întrebat-o din nou.

– Da, l-ai salvat, a spus sec, fără nicio emoție.

– Ce s-a întâmplat? am șoptit, după o clipă de tăcere. Ce am spus?

O dezamăgisem încă o dată. Nu spusesem oare povestea care trebuia?

– Și atunci cum a murit? a întrebat. Dacă l-ai salvat, atunci cum a murit?

– Asta s-a întâmplat altă dată. M-am cutremurat, încă o dată recunoscătoare pentru întuneric. Altă dată.

Vocea lui Sumi mi-a poruncit din nou: „Scoate-l din apă, scoate-l din apă." Dar acea ultimă dată nu a mai fost acolo, în miezul nopții; nu era nimeni acolo în afară de mine și de Eiji. Nu era nevoie să îl scot din apă; era puternic în noaptea aceea, deși m-am împotrivit și cămașa mea de noapte atârna greu împotriva curenților. M-a ridicat la suprafață, ca întotdeauna. Pentru ultima oară.

– Nu l-ai salvat. A murit, a spus. Tot ce mai ai de la el e fotografia aceea veche.

– Nu e adevărat, eu...

Nu puteam găsi cuvintele să-i spun că aveam dragostea lui. Dragostea lui.

– Spui mereu aceeași poveste când știi că de fapt nu este adevărul. Nu poți să spui ce s-a întâmplat cu adevărat?

S-a ridicat pe nesimțite din brațele mele și în întuneric abia am putut să-i zăresc silueta în timp ce se chinuia să se ridice deasupra mea.

– Nu aș minți niciodată în legătură cu Tam. Indiferent ce s-ar întâmpla.

Ambiguitatea vorbelor ei – nu înțelegeam, dar știam că mă acuză pe mine de ceva și în același timp și pe ea. De ceva teribil, ceva care nu ar fi putut fi

niciodată retras. „Sunt o sumedenie de lucruri pe care nu le știi", îmi spusese, acum o veșnicie, parcă. Mă cufundam în întuneric și voiam să las totul în urmă, să mă detașez pentru totdeauna.

– Eu nu l-am salvat pe Tam și nici tu nu l-ai salvat pe fratele tău.

Vocea ei a răsărit din întuneric, ceea ce făcea ca vorbele-i să pară și mai adevărate.

„Nu l-ai salvat pe fratele tău. Nu l-ai salvat."

M-am ridicat împleticindu-mă, cu fusta umedă lipită pe coapse.

– I-am spus lui Tam, a zis. Eu i-am arătat și el i-a spus lui Yano.

Vocea ei a răsunat puternic, hotărât, în întunericul mlăștinos. Se îndepărta de mine, tot mai adânc în pădure, spre vuietul pârâului. Cumva, de undeva, câinele a apărut și a început să alerge în spatele ei. Am încercat să mă las condusă de clinchetul zgărzii, mergând cu pași ușori pe urmele sunetului. S-a mai oprit o dată și s-a întors în brațele mele – o lumină slabă îi lumina fața.

– I-am văzut în parcare. Tam nu a vrut să mă creadă și l-am dus acolo. L-am provocat.

Îmi puteam imagina motorul torcând; îl lăsau să meargă chiar și vara. Zgomotul acela putea cu ușurință să le atragă atenția lui Tam și lui Sachi. Probabil că Chisako fredona după vreo melodie veche care era la radio, cuvintele neieșindu-i mereu întocmai, din cauza accentului ei. Amintirea tuturor acelor lucruri. Cum îți simțeai respirația atât de densă în stomac și în piept, apoi înălțându-se; cum simțeai cât de măruntă putea fi

o lume într-o altă lume, în pielea și în respirația ta. Să nu mai vrei să rămâi, dar să nu fii în stare să te miști, iar mașina să pufăie ușor pe loc, cu muzica în ea. Până când ea se ridica pe bancheta din spate, mâinile ridicându-i-se ca să prindă din nou în ace șuvițele dezordonate. Nu aveai cum să nu-ți dai seama cine este, chiar dacă nu o vedeai tocmai din față. Nimeni altcineva nu mai avea părul așa, atât de lung și atât de negru, și nimeni nu și-l mai răsucea într-un coc semeț și bogat, în spirală. Gura ei surprinsă în oglinda retrovizoare, deschizându-se și închizându-se după versurile cântecului.

Apoi el a coborât din mașină, alunecând de-a lungul banchetei, șiret și atât de înalt, fără să lase să se vadă prea mult. Nu îi puteai vedea decât spatele, dar puteai să îi zărești ceafa lucioasă înainte să-și lege cravata la loc – acel alb cremos, ciudățenia unui străin, a unui *hakujin*, un gen de om pe care nu îl cunoscuseși niciodată sau de care nu te apropiaseși niciodată prea mult. Nuanța închisă a părului său nu era tocmai neagră, iar firul nu tocmai drept, ci ondulat. Nu s-a întors nicio clipă cu fața spre tine, ci s-a strecurat pe scaunul din față al mașinii lunecoase ca un țipar și a închis portiera fără să o trântească, știind cu câtă forță pentru că era mașina lui. Nu i-am văzut niciodată ochii, acei ochi în care se oglindea Chisako.

– A fost o provocare. De asta am făcut-o!

Încă mai avea acel calm tipic adulților.

O clipă mai târziu dispăruse. Ce puteam să spun, ce puteam să fac pentru a o convinge să rămână lângă mine?

– A fost vina mea, am șoptit în cele din urmă în întuneric. Eu i-am spus lui Yano despre locul din pădure. Despre Chisako. Eu i-am spus.

Nu voia să asculte. Acum, când spuneam adevărul, când spuneam tot ceea ce ascunsesem chiar și de mine.

– I-am arătat-o lui Tam pe mama lui în pădure, cu bărbatul acela, a spus hotărâtă.

Atunci mi-a venit în mine figura lui Chisako întorcându-se cu fața pentru o fracțiune de secundă, în mașină; cu machiajul mânjit, cu părul și fața căzute, nerăbdătoare și sleită de puteri. Era totuși Chisako cea de odinioară, searbădă, la urma urmei. Mi-au venit în minte sendvișurile, triunghiurile rămase, pe jumătate mâncate. Și celelalte lucruri pe care nu le curățaseră în urma lor.

– Știu ce am făcut. Știu ce este adevăr și ce este minciună, a spus, chiar dacă tu nu știi.

Plecase din brațele mele.

– Sachi! am strigat, incapabilă să mă abțin. Oare strigam pentru mine sau pentru ea? Abandonată, nu aș mai fi reușit în veci să ies din locul ăsta. Cum o puteam găsi în întuneric? Cum aș putea să o opresc să facă lucrul de care mă temeam cel mai mult? Ce aș fi făcut? Resemnarea aceea înfiorătoare din vocea ei, calmul acela teribil. Sachi, te rog nu face asta! am țipat din nou. Nu mă părăsi!

Dar a făcut-o. Rămăsesem singură, lăsată în urmă – exact de asta mă temeam. Nu aveam deloc simțul timpului; nu știam de când eram acolo, nu știam ce oră era. Totul începuse să mă apese prea tare; totul deodată –

învinovățindu-mă, sufocându-mă. Cerul își închisese capacul peste mine; semiluna era pusă la adăpost între nori, în spatele copacilor. Apa îmi urla în urechi; devenise un leu. Avusesem o șansă să o salvez de ea însăși: o singură șansă, pe care o pierdusem. Eu eram cea de care trebuia să o salvez, am înțeles asta abia acum; eu fusesem, de la bun început. Cum avea să o facă? Nu prea mai avea importanță. Avea să o facă – era o fată inteligentă, cu voința aceea de oțel a ei și cu inima zdrobită; avea să o facă, indiferent cum.

M-am năpustit, spre pârâu, luând urma urletului. Mi-am întins brațele în față și orbește am început să dau în lături crengi care țâșneau imediat înapoi să-mi zgârie fața. Mă împiedicam, strigam. După numai un pas, aerul se schimbase: era mai rece, mai umed; pielea îmi era învăluită în pâclă, iar vuietul pârâului devenise mult mai puternic, se transformase în huruitul unei mașinării – nu mai era urletul unui animal. La câțiva metri mai în față, o siluetă micuță, mai întunecată în noapte, se balansa pe ceea ce era pesemne marginea râpei. Nu am îndrăznit să strig; am înaintat tiptil, iar silueta a părut să mă vadă venind; ochii săi, luminați slab de lună, au strălucit ca ai câinelui.

A căzut. A despicat suprafața apei cu un zgomot ciudat, o izbitură. Ochii ei strălucitori dispăruseră. Într-o fracțiune de secundă, eram și eu în cădere – hainele erau grele și se scufundau, trăgându-mă și pe mine în jos. Am deschis gura ca să strig, dar mi s-a umplut cu apă. Nu vedeam nimic, simțeam numai un frig pătrunzător. Am fost inundată de lumină și m-am văzut,

umflată în apă, încercând să arăt în susul pârâului, spre locul unde o văzusem pe Sachi căzând, dar brațele îmi erau trase la fund. Apoi Sumi a apărut deasupra mea cu găleata ei, făcând frenetic cu mâna, alergând dintr-o parte în alta a podului, strigându-mă pe mine, strigându-l pe Eiji. „Dă-i drumul, striga, sau ceva asemănător. Încetează, *ojosan*, încetează"; dar numai Eiji mă putea striga astfel. Fața lui Sumi s-a apropiat de mine, schimonosită de durere – era acolo și apoi a dispărut. „Sachi", am strigat încet, dar sunetul mi s-a stins în gură. Voiam să îi spun că știu ce este adevărat și ce este minciună. Știu ce am făcut și voi spune. Pentru tine o voi face, Sachi. Nu îl salvasem. Tânjeam să mărturisesc asta; voiam ca acestea să fie ultimele cuvinte pe care să le audă. Însă am închis ochii și m-am scufundat.

NOUĂ

– CE OM AR FI CAPABIL să facă așa ceva?

Detectivul Rossi m-a privit în felul acela al lui care îmi devenise atât de familiar. De parcă nimic din ce aș fi putut spune sau face eu nu ar fi putut să schimbe cu ceva acea privire. La fel cum mă privise și atunci când mă ridicase din prăpastie, cu nici o oră în urmă. Atunci când el strigase: „Apucă-mă de mână! Hai, apucă!" și eu îi dădusem ascultare. Atunci când mă ridicase și mă înfășurase într-o pătură – i-am zărit pentru o clipă chipul deasupra mea, înainte să-i leșin în brațe. Era aceeași privire pe care o avea acum, în sufrageria mea, cu întrebările lui, cu carnețelul și pixul lui. „Sachi!" probabil că strigasem, arătînd cu degetul spre locul unde o auzisem căzând, acolo unde nu puteam răzbate cu privirea.

El aprinsese atunci lanterna și o văzuse pe Sachi pe marginea prăpastiei, înfofolită într-o pătură, ca și mine – Keiko și Tom o țineau în brațe. O țineau așa cum trebuia să o țină o mamă și un tată. Lanterna le lumina chipurile și groaza încă întipărită pe ele – alune

sparte și scoase din coaja lor. Ea a făcut cu mâna și a rostit ceva în direcția mea – totul devenise din nou un joc, unul dintre jocurile ei copilărești. Eram prea obosită ca să mai pot descifra mișcarea buzelor ei.

– Cazul este închis acum, a spus detectivul Rossi în mașină, cu un ochi îndreptat spre drumul care străbătea întunericul.

În lumina farurilor care veneau din partea opusă, am văzut că transpirase deasupra sprâncenelor. Pornise căldura în mașină și o dăduse tare ca să nu mi se facă mie frig; dar eu nu simțeam nimic, nici căldură și nici frig.

– Mă tot gândesc că trebuie să fi fost un om...

Nu și-a terminat fraza.

Drumul era plin de hârtoape și, când trupul meu se ridica și se lăsa din nou în scaunul mașinii, în fracțiunea aceea de secundă când pluteam în aer îmi aminteam de vremea când eram mică și ușoară, săltată încoace și-ncolo de ghidonul bicicletei lui Eiji în zorii zilei. Fără nicio grijă pe lume.

– Un monstru, am spus cu o voce slabă.

– Era nebun?

– Nu, nu. Da. Poate. Întunericul ne-a împresurat până când detectivul Rossi a aprins faza lungă. Nu știu dacă puteți înțelege, am murmurat.

– De ce? Pentru că nu sunt japonez?

A vorbit prea repede, lăsând să se simtă pentru prima dată în vocea lui o undă de amărăciune. A adus ecoul vorbelor lui Yano: „Sperau că o să ne facem cu toții harakiri." I-am auzit râsul plin de amărăciune la gândul că totul avea să-i fie împotrivă. M-am gândit

la gestul de a da din cap pe care îl făceam mereu față de el în plimbările noastre de dimineață; zâmbetul pentru a-i descleșta pumnul, pentru a-i spune că știam că, în adâncul sufletului, e un om de excepție, căruia îi fuseseră luate toate șansele. La felul cum rămăsesem retrasă atunci când ar fi contat cel mai mult.

– Nu, nu, am spus încet.

Mi-am sprijinit capul de geam și de întunericul de afară. Nu voiam să mai văd fața detectivului, schimbarea care avusese loc acolo, oricât de pasageră ar fi fost.

Yano stătuse la fereastra camerei mele în ziua aceea; era pentru prima dată când un bărbat care nu era tata și nici fratele meu pusese piciorul acolo. Cămașa lui, sfâșiată în două, lăsată pe peluza mea. Îl urmasem până sus din grădină. Camera mea plină de mirosul lui, atât de urât odată. A ridicat storurile pe care eu mereu le țineam trase, eliberând o rafală de praf.

Se uita afară, la Mackenzie Hill. „Greșit, greșit. Ticălosul ăla de Mackenzie", asta gândea. De parcă tot dealul acela ar fi putut fi un singur om, același om. Când, în tot timpul ăsta, în pădurile de la poalele dealului, Chisako stătea întinsă alături de domnul Spears al ei, și el nu văzuse. Un om orb, un prost. A început să respire șuierat atunci, de la praful pe care îl lăsasem să se adune pe storuri.

L-am tras de lângă fereastră și l-am așezat pe patul meu. M-am dus să-l frecționez pe spate, așa cum făceam mereu când avea crize pe câmp, așa cum îmi arătase el – pare-se cu multă vreme în urmă – dar de data asta mâinile mele i-au întâlnit pielea în loc de stratul

gros de haine. Mâinile mele lipicioase de atâtea secrete. Nu a observat; cum ar fi putut s-o facă de vreme ce el tușea și hârâia în asemenea hal?

– Întinde-te, i-am spus, cu hotărârea unei asistente sau a unei soții care cunoaște prea bine încăpățânarea soțului ei. Chotto. Întinde-te puțin și închide ochii! i-am ordonat.

M-am surprins chiar și pe mine.

Nici nu s-a clintit când am început să-l frec pe piept cu mâinile mele reci și umede, pe locul unde, în interior, lichidul i se îngroșase în plămâni și bloca aerul. Fața îi era roșie și contorsionată în poala mea; urâtă; s-a luptat să se ridice, rușinat, presupun, dar nu l-am lăsat.

Acum m-am întors spre detectiv, trăgându-mi pătura mai aproape.

– Vedeți dumneavostră, totul era distrus pentru ei, am spus sfârșită. Totul mersese prost. Nu mai avea rost. Niciun rost.

Era Yano, erau cuvintele lui, ceea ce îmi lăsase mie, în gura mea.

Detectivul Rossi a tăcut și s-a concentrat din nou asupra drumului. Dacă fusese surprins de ce spusesem, de felul în care încercasem să-l înțeleg pe Yano, nu a lăsat să se vadă nimic. Am mai mers așa pentru nu știu câtă vreme. Suficient de mult încât cerul să se lumineze, brusc, pare-se; lumina venea din față ca o sirenă, de nicăieri, într-un singur șuvoi ascendent.

– Ea știa, nu-i așa? a întrebat detectivul, de parcă nu ar fi trecut nicio clipă, de parcă nu lăsaserăm lumea aceea întunecată în urma noastră. Doamna Yano știa ce va face soțul ei atunci când va afla.

Am văzut-o acum așa cum o văzusem atunci, așa cum simțisem apăsarea coapsei ei lângă mine pe canapeaua mică din camera aceea pe care o făcuse numai a ei. Respirația îi mirosea a ceva, a *manju*, cu umplutură de fasole dulce.

– Cred că te înțeleg, Asako, spusese, de parcă abia m-ar fi văzut. Vrei să ai o părere proastă despre el. Vrei să crezi că este un monstru, ca să poți să-l urăști, *ne?* Mi-a făcut un semn cu piciorul ei delicat încălțat în papuci. Vrei să crezi că ar putea să îmi facă rău. Rămăsesem cu privirea coborâtă în poală. Simți ceva pentru el, nu-i așa? Din nou m-a înghiontit cu piciorul, de data asta mai tare, apoi s-a aplecat asupră-mi. Obrajii îmi ardeau. E în regulă, Asako, și a întins mâna să mă bată ușor pe mână; dar nu chiar atât de ușor, pentru că a făcut zgomot, o plesnitură seacă. Poate că nu știai acest lucru despre tine. S-a dus la fereasta care dădea în bucătăria vecinilor, dar se uita în continuare și la mine. Cum îl aștepți tu în fiecare dimineață să iasă și să se plimbe cu tine. E evident, Asako, nu îți dai seama? Până și fiul meu înțelege. Fața îmi ardea tot mai tare; lacrimile, fierbinți și nevărsate în ochii mei. Vrei ca ei să vadă, *ne*, Asako? Nu ai niciun pic de rușine, m-a mustrat cu un râs aspru, malițios.

– Nu este adevărat, am strigat după o clipă. El e cel care mă așteaptă pe mine! *El* așteaptă!

S-a așezat din nou lângă mine, să mă liniștească, presupun. Refuzând să conștientizeze ce spusesem.

– Te înspăimântă sentimentele tale. Înțeleg. M-a privit în ochi – ai ei erau atât de fermi, atât de surprinzători

printre liniile negre desenate de-a lungul pleoapelor. E doar un bărbat, Asako. Nu e nimic înspăimântător. Diferit de noi, și totuși nu chiar așa de diferit. Am încercat să protestez, dar a continuat. E adevărat că te place, Asako. Te respectă. S-a ridicat în picioare. Am simțit ceva atunci – plimbarea, plimbarea făcută cadou de Eiji – cum se ridică și se prăbușește apoi în mine. Sesizând asta, a adăugat: Bineînțeles, nu în felul în care un bărbat are sentimente pentru o femeie. Din nou a făcut doi pași încoace, apoi încolo. Asako, trebuie să înțelegi că Yano niciodată nu ar...

– Bineînțeles că nu, am întrerupt-o, chiar dacă numai pentru a-i opri cuvintele.

– Nu e genul ăla de bărbat, Asako. Dacă ar ști...

Și-a atins sânul cu mâna. Nu vorbea despre mine. Nu a mai terminat fraza.

Am aruncat o privire spre detectiv, temându-mă că, în înțelepciunea lui, ar fi putut să îmi ghicească gândurile. Adevărul, oricare ar fi fost acela. Acum simțeam sudoarea pe mine, o menghină rece pe fese, inelul de foc al păturii în jurul gâtului, din pricina căldurii agresive care venea din ventilatorul mașinii. O senzație grețoasă. Am coborât geamul și imediat detectivul a întins mâna să dea căldura mai încet.

– Vă simțiți bine, domnișoară Saito?

– Da, da. Am dat din cap – aerul rece îmi brăzda fața. „Un bărbat își cunoaște soția. Așa cum îl cunoaște și ea pe el." Da, domnule detectiv, i-am spus în cele din urmă, trăgând adânc aer în piept. Chisako îl cunoștea. Își cunoștea soțul foarte bine. Am făcut o pauză. Vedeți

dumneavoastră, îl iubea. Am aruncat din nou o privire spre profilul detectivului, nemișcat, și spre mâna cu verigheta, așezată pe volan. Am spus: Cu siguranță înțelegeți, domnule detectiv.

O clipă mai târziu, a scos ceva din buzunar și l-a pus pe bord.

– L-au găsit în apropiere, în parcare, a spus.

Era globul de sticlă pe care i-l dăduse domnul Spears lui Chisako, cu trandafirul roz în el. M-a străfulgerat un gând teribil văzând acel boboc perfect săltând în seiful lui apos, în timp ce mașina înainta printre hârtoape.

– Unde este? În tot răstimpul ăsta... cum au...

– Îi păstraseră cadavrul la morga din centru, a spus detectivul. Îi vor înmormânta împreună. Acolo unde nu există membri de familie...

– Nu există membri de familie, am repetat.

Nu avea sens să pomenesc de existența fratelui nebun al lui Yano. Am tras adânc aer în piept și am expirat, exact cum îmi arătase odată detectivul Rossi.

Am virat pe o stradă și stâlpii electrici, temnița lui Chisako, uriașii mei, mi-au apărut în fața ochilor, și m-am văzut acolo, nesăbuită și agățându-mă, neînsemnată sub acele grinzi monstruoase. Agățându-mă de altcineva, la fel de neînsemnat ca și mine – de Yano, în dimineața aceea la fel de mohorâtă și tot atât de devreme: două furnici luptându-se în acel câmp pustiu. Nu îi oferisem mângâierea pe care o meritase în ziua aceea, mângâierea pe care știam cum să o ofer; ceea ce făcusem fusese de mii de ori mai rău.

Câmpul mi-a apărut acum în fața ochilor, alburiu de parcă ar fi fost acoperit de zăpadă în mijlocul verii, și m-am simțit cuprinsă de panică.

– Câinele! am exclamat.

M-am auzit; isteria încă sălășluia acolo, inima îmi era zdrobită; după toate acestea, nimic nu se aranjase, absolut nimic.

– E la familia Nakamura, a răspuns detectivul, arătând spre drumul pe care îl lăsaserăm în spate. Fata a vrut să-l țină lângă ea.

– Bineînțeles, m-am domolit eu.

Am intrat cu mașina pe aleea din fața casei, unde Stum și Angel se țineau strâns în brațe la fereastră. Ce ciudat mi s-a părut să-i văd acolo! Detectivul Rossi mi-a deschis portiera și mi-a cuprins cotul în palmă. Mi-a strecurat globul de sticlă în mână și a spus încet:

– Ați fost foarte curajoasă să faceți ce ați făcut, domnișoară Saito. Ați salvat-o pe fata aceea.

Nu, nu curajoasă. Doar fricoasă. Am privit în ochii detectivului Rossi – blândețea din ei, care accepta orice spuneam, orice adevăr.

– Nu am salvat pe nimeni, i-am spus.

Voiam să înțeleagă. Era pe punctul de a răspunde, dar chiar atunci Angel a venit răvășită spre noi; Stum rămăsese în urmă. Angel a strigat în stilul ei agitat:

– Asako! Ești teafără!

Și am lăsat-o să mă cuprindă cu brațele ei pufoase, să mă pedepsească de parcă aș fi fost un copil care se rătăcise de casă.

Am dormit mult. Nu m-am trezit decât târziu în dimineața următoare, când aerul era deja uscat. Febra îmi trecuse. Mi-am simțit inima bătând cu putere; o prezență stăruitoare și sfârșeala unui vis; și totuși nu îmi aminteam nimic. Angel a intrat când eu tocmai dădeam pătura la o parte, cu Stum în urmă-i. M-a dojenit ca să mă întind și să mă odihnesc. Am cedat în fața agitației ei, evitând ochii mici și îngrijorați ai lui Stum le-am spus să se ducă la muncă, ca să nu piardă de la plată o oră.

– Mă simt bine, mă simt bine, am spus, închizându-mi ochii.

Când i-am deschis, eram singură. Așa aveau să stea lucrurile de acum înainte: forfotă, forfotă; apoi aveau să plece, iar eu să rămân acolo, uitată.

M-am dus și m-am așezat în grădina mea – grădina mea neglijată. Părea să fi trecut multă vreme de când mă ocupasem de ea cum trebuie! Am numărat pe degete șaptesprezece zile de când sosiseră primele vești despre moartea lui Chisako. Atât trecuse de când rutina îmi fusese întreruptă. Aș fi vrut ca numărul să aibă vreo semnificație specială; am încercat să caut prin cotloanele minții mele, dar nu am găsit nimic. Cât de repede îmi sugrumaseră buruienile bobocii prețioși! Numai trandafirii mei nu erau veștejiți. Am început să tai energic florile ofilite, scoțând la iveală spini și fire de iarbă risipite. Când priveam movila de buruieni și petale, vocea lui mi-a răsărit în minte – vocea lui Yano – după cum știam că avea să se întâmple; ani la rând de acum înainte.

– *Mottai-nai*, ce risipă, spusese, în ziua când eu, complicea lui Chisako, îl invitasem în casa mea.

Îl ținea în mâini pe Eiji al meu, degetele lui neîndemânatice acoperind jumătate din fața aceea micuță. Ținea fotografia deasupra noastră, când stăteam întinși pe patul meu prea îngust – își recăpătase suflul. Cred că am chicotit atunci, ca fetița care fusesem în preajma lui Eiji. Dar Yano era un om bătrân care își mormăia refrenul învechit.

Poarta laterală a scârțâit și câinele a intrat sărind, făcându-mă să-mi revin cu o tresărire din gândurile mele. Dădea din coadă, acea vâlvătaie alburie care mă călăuzise prin pădure. Impulsul meu era să-l mângâi, deși nu o făcusem niciodată; era reticent chiar și la îmbrățișările repetate ale lui Sachi. Nu era o jivină ca toate celelalte, care să fie dezmierdată, care să se cunoască numai prin ochii tăi.

– Yuki, l-am strigat și câinele s-a oprit pentru o clipă să se uite fix la mine; și, din felul anume în care își ținea capul, mi-am dat seama că mă recunoscuse.

Atunci a apărut și Keiko, aranjată și pusă la punct ca întotdeauna; nu răvășită, ca în acea noapte în râpă. Se uita în pământ, la grămada mea de buruieni.

– Îți mulțumesc pentru că ne-ai spus, a zis după o vreme. Asako, *gomen*.

„Îți pare rău pentru ce? voiam să o întreb. Pentru o singură noapte? Pentru ani întregi de priviri întoarse și atitudine rece? Pentru Sachi? Pentru ea însăși? A mai făcut un pas. M-a îmbrățișat precaut, în timp ce eu îmi întinsesem neputincioasă mâinile murdare de pământ. Era o făptură subțire ca o pană, nu vânoasă,

așa cum avusesem impresia în toți acești ani. După câteva secunde am fost eliberată.

Lăcrima, uscat, în liniște, doar pentru ea. Eu rămăsesem pironită acolo. Aș fi vrut să o consolez, să o las în pace, să fac orice ar fi detensionat momentul acela. Dar s-a oprit brusc.

– *Gomen*, a repetat, în stilul ei cumpătat.

De parcă limba engleză ar fi fost prea seacă, prea sărăcăcioasă. Parfumul trandafirilor mei m-a copleșit atunci, nu știu de ce. Instinctiv, m-am dus la capătul celălalt al grădinii, unde începuseră să înflorească în tufă. Am tăiat un fir cu foarfeca.

– Nakamura-san... Keiko, am început să spun, pentru că eram, pare-se, prietene acum.

Dar când m-am întors spre ea, cu un zâmbet și cu darul modest în mână, am auzit poarta scârțâind – dispăruse. Iar eu rămăsesem singură. Stânjeneala momentului, rușinea ei pentru ce se întâmplase – totul de nedepășit pe viitor.

Un val neașteptat de oboseală a pus stăpânire pe mine, deși era numai după-amiaza devreme. M-am așezat pe scaunul meu de grădină, cu trandafirii în poală. Mi-am amintit de visul atât de veridic cu Eiji pe care îl avusesem cu două zile în urmă. Dar în vis, florile pe care mi le dăduse Eiji deveniseră grotești în mâna mea. Trandafirii mei, pe care îi aveam acum în poală, erau catifelați; nu aveau nicio fărâmă de urâțenie în ei. Un cuvânt mi-a apărut pe buze.

– *Utsukushii*, am spus cu glas tare, uitând că eram singură, că Sachi nu era cu mine.

„Trebuie să-i spun", mi-am zis.

Bineînțeles că știa deja. De la Tam. Ea, mai mult decât oricine altcineva, avea să înțeleagă sensul acelui cuvânt numai auzindu-l rostit. Frumusețea unui lucru care avea să moară în curând. Copil fiind, știuse instinctiv, atunci când îmi rupsese bobocii de trandafir.

Nu aveam niciun chef să duc florile în casă, să mă trezesc în fiecare dimineață și să le văd petalele veștejite. Am preferat să le arunc peste mormanul de buruieni. Când am făcut-o, am auzit brusc vocea lui Yano în spatele meu, șuieratul care îi ieșea dintre buze. Mi-am coborât privirea la ultimul lucru luminos, frumos, care îmi zăcea la picioare.

Noaptea, când am rămas singură în sufragerie – Stum și Tati erau sus, dormeau deja de mult – am desenat un cerc neclar cu răsuflarea mea în lumina lunii, așa cum făceam pe vremea când eram doar o copilă. Tot felul de cercuri, mai mari și mai mici, care refuzau să rămână. Noapte de noapte vedeam cele două raze de lumină care se întâlneau și care se estompau acolo, afară. Mi-am amintit limpede gândurile pe care le avusesem într-o astfel de noapte, gândurile mele nostalgice. „Ei sunt fericiți, mi-am spus. Îndrăgostiți. Ar putea să moară și mâine, am spus în șoaptă; da." Am gândit pentru mine că nu ar fi fost un lucru chiar atât de crud. Chiar credeam asta.

În frigider am găsit două farfurii acoperite cu folie, etichetate „Tati" și „Asa", cu scrisul de mână înflorat al lui Angel. „Ce risipă", mi-am spus, netezind încrețiturile

și punând apoi folia la loc în sertarul meu. În orice altă noapte m-ar fi enervat lucrul acesta, dar în seara asta eram suficient de obosită cât să-i fiu recunoscătoare. Tati era neobișnuit de tăcut și întâmpina fiecare lingură de mâncare cuminte, cu gura deschisă.

– *Yano-san wa*, a bolborosit, arătând spre fereastră, *koro*.

Așa cum mai spusese și acum câteva zile. „*Koro*", acolo jos, modul lui de a spune „subsol." Am cântărit asta; premoniția unui bătrân senil, poate, dar nu era nimic acolo. După ce a terminat de mâncat, în loc să mă duc în grabă jos și să mă așez la fereastra mea, am adus o cârpă fierbinte și l-am șters încet și grijuliu, așa cum obișnuiam să fac pe vremuri. Pe atunci, petreceam chiar și câte o oră ca să-l curăț din cap până în picioare. Fiecare zi era un nou început. Acum mi-am înfășurat degetul în cârpă și i-am curățat cu delicatețe colțurile ochilor până când m-a împins. „*Bi-bi*", am spus cu zâmbetul meu ridicol de clovn, arătându-i bucățica de coajă pe care o curățasem – un gest atât de ridicol ca recompensă. Așa cum îmi spusese mie odată Eiji, și eu la rândul meu lui Stum când era doar un bebeluș. *Bi-bi*. Dacă m-ar fi auzit cineva!

Când m-am așezat să mănânc și eu de cină, cerul era încă luminat. Nu m-am dus nici măcar o dată la fereastră, deși încă mai aveam scaunul acolo. Nu aveam niciun interes să stau să privesc spre câmp, la casa aceea goală, și la lumina dinăuntru care probabil că se arsese până acum sau fusese în sfârșit stinsă de poliție. Mă întrebam ce avea să se întâmple cu casa, dacă nu

era nimeni care să o revendice. M-am gândit la fratele nebun al lui Yano, care era undeva prin vest, singur pe lume acum, și care nu putea suporta să vadă pe niciunul dintre ai lui.

Când am terminat de mâncat, camera era pe jumătate cufundată în întuneric. „*Mazui*, n-are niciun gust", am gândit plescăind legumele fierte prea mult ale lui Angel la bucățelele de pui insipide. „Lui Stum nu i-ar plăcea chestia asta, m-am gândit; nu ar fi suficient de bună." Când strângeam masa, am avut o revelație: cele două farfurii identice înfășurate în folie, numele meu și al lui Tati. Același terci insipid pentru doi *ojiisan*. Așa, am oftat, așa aveau să fie lucrurile de acum. „În orice altă zi, mi-am spus, nu știu ce aș fi fost în stare să fac."

Nu îmi găseam locul – nu mai mult decât Angel, am râs amar. M-am mutat de pe un fotoliu pe altul, apoi pe canapea. Eram obosită și apatică; trupul și mintea mea – o povară. M-am ridicat pe jumătate, ca să mă duc la *butsudan*, prăfuit și neglijat în colțul lui de ani de zile deja; nu am putut distinge decât o formă, conturul lui Buddha cu zâmbetul lui părelnic. Rugăciunile rămase nerostite, în ciuda compasiunii nemăsurate a lui Buddha. Știusem de la bun început că era prea târziu; nu mai aveam nicio speranță, niciun pic de credință. M-am așezat la loc. Nicio mângâiere în colțul acela. Doar oboseala asta persistentă care era, mi-am dat seama, ca și buimăceala provocată de diferența de fus orar; deși nu călătorisem niciodată atât de departe și nici nu zburasem cu avionul, ca să știu ce înseamnă asta. Și totuși,

eram sigură că trebuia să fie ceva asemănător cu starea mea: de parcă o parte din mine era aici și o parte acolo, fără să se ajungă vreodată din urmă una pe cealaltă.

În dimineața următoare, după micul dejun, m-au băgat repede în mașină, deși am protestat. Stum conducea, iar Angel stătea lângă el în față. Mergea atât de repede, încât copacii nici nu păreau copaci; voiam să încetinească, ca să-i pot vedea, ca să-i pot auzi foșnind. Nu aveam însă niciun chef să-l cicălesc; lucrurile se schimbaseră între noi, chiar dacă numai imperceptibil; modul în care schimba câte o privire cu Angel numai ca să poată arunca un ochi vigilent și la mine în oglinda retrovizoare, când credea că nu-l văd. Atitudinea lor conspirativă, oricât de bine intenționată ar fi fost. Ori de câte ori mă trezeam cu gura deschisă, pe punctul de a rosti ceva *waga-mama*, de a mă plânge, mă struneam să tac. „Fii recunoscătoare", mi-am spus. Deasupra noastră, norii erau nemișcați și grei ca sloiurile de gheață, în ciuda vitezei cu care mergeam noi. O părere a visului meu din noaptea precedentă mi-a revenit în minte, dar numai sunetele, foșnăitul, chicotelile, respirația ținută și apoi eliberată: era Sachi, împreună cu Tam, lângă râpa de sub salcie. *Utsukushii.* Nu ceva crud.

– A fost ideea lui Angel, spunea Stum. A crezut că ai vrea să vii. Nu ai văzut niciodată, în tot răstimpul ăsta...

– Asa, sunt mii. Agitați, agitați, ieșind din găoace toată ziua, toată noaptea în incubator. Stătea îndoită peste scaun și cu mâinile întinse către mine; și-a înfipt un mănunchi de degete în palma mea. Puful te gâdilă la

început; e atât de moale! mi-a spus ea. După aceea, parcă devin parte din mâna ta. Atunci m-a ciupit – o mică zgârietură, de nici o secundă. Îi strângi ușor, numai puțin; cât să vezi, e suficient. Așa m-a învățat Stum.

Mă călca pe nervi spunând toate astea, dar în tot timpul acesta păstrându-le de fapt pentru ea – aceste secrete profesionale menite numai lor; ei și lui Stum. O strângere ușoară e suficientă. Suficientă pentru ce? Ce făcuseră ei cu mâinile lor, ce le spuneau lor lucrurile astea – nimic nu mă privea pe mine.

Am oprit mașina lângă o clădire albă din cărămidă, cu un etaj, care se afla în mijlocul unui teren pustiu; Angel a sărit din mașină cu o asemenea energie, încât mi-a adus aminte de cât de tânără și robustă era – mult mai tânără decât Stum, care rămăsese în urmă, încet și cu un pas constant. S-a întors ca să mă zorească să ies din mașină. Am surprins privirea îngrijorată a lui Stum, chiar și de la distanță.

– Haideți, duceți-vă voi doi înainte, am spus. Vin și eu în urma voastră, i-am gonit.

Au luat-o împreună înainte, destul de fericiți, ținându-se strâns de mână, și au dispărut în clădire.

M-am gândit să-i aștept în mașină, dar Stum încuiase portierele. Nu puteam să-i dezamăgesc; nu puteam să-l dezamăgesc pe Stum, care era și el mândru pentru prima dată, nerăbdător să se laude. În jurul clădirii era mocirlă, de la ploaia recentă – am presupus – și în câteva clipe pantofii mei s-au umplut de noroi. Era neobișnuit de liniște aici. Am așteptat, dar liniștea a persistat, cu excepția celor câteva mașini care mai treceau pe

drum. Nu era niciun avion care să brăzdeze cerul – ăsta era motivul. Trăisem cu asta atâta vreme, încât acum percepeam liniștea, nu zgomotul. Îmi amintesc cum era la început, când apăruse aeroportul. Brusc, într-o zi, avioane care veneau și plecau. Zguduind casa. Nu mult după aceea, presupun, mintea mea a încetat să le mai audă, dar inimii i-a luat mai mult timp; simțeam un fior în piept, ridicându-se iar și iar, de fiecare dată.

– Asako.

Am simțit o mână scuturându-mi umărul. Prea violent. O atingere care nu-și cunoștea încă propria putere, care nu putea fi decât a unui bărbat. Numele mi s-a rostogolit pe buze – Yano – dar m-am stăpânit. Am ridicat privirea – era domnul Fujioka, șeful lui Stum.

– Fujioka... Kaz! am exclamat, încercând să mă culeg. Nu ar fi trebuit să te strecori în spatele meu așa.

În clipa în care l-am dojenit am realizat că mă îndepărtasem destul de mult de mașină; ocolisem aproape toată clădirea. Nici vorbă să se fi strecurat în spatele meu. Asta n-a făcut decât să amplifice stinghereala pe care o simțeam oricum pentru că îl văzusem. Pe vremea când era burlac obișnuia să vină la noi să bea câte un ceai. Tati voia să-l impresioneze, pentru că Fujioka fusese cel care îl învățase pe Stum împărțirea pe sexe a puilor când venise aici după război – fusese pregătit la nu știu ce școală specială din Nagoya. Bineînțeles că pe atunci fusese servit cu ceai de nenumărate ori într-o manieră potrivită, dar ce știam eu? După aceea, Tati mă certa pentru că fie fusese ceaiul prea slab, fie prea tare, nu suficient de bun.

– Te uitai la copacii mei, *ne?* a spus, puțin fudul.

– Da, da, am răspuns, privindu-i în clipa aceea pentru prima oară.

Erau frumoși, neașteptați, ascunși acolo în spatele clădirii. Rozul moale al florilor lor, care devenea altceva, mai puțin frumos când te apropiai. Pentru o clipă mi-au tăiat răsuflarea. Încă o dată mi-am amintit de Eiji și de crenguța din mâna mea.

– Copacii ăștia îmi amintesc de... M-am oprit. Un gând prostesc. Kaz aștepta răbdător să termin ce aveam de spus. Drăguț din partea lui. Ei bine, am spus, îmi amintesc de livada din lagăr.

Oricât de inutil era să reînvii asemenea lucruri, nu îmi venise nimic altceva în minte în clipa aceea.

– Ăia erau meri, Asako, a spus fornăind ușor. Ăștia sunt *sakura*, cireși. I-am comandat special din Japonia. *Takai desu*, a spus de parcă mi-ar fi făcut cine știe ce confidență.

Bineînțeles că a trebuit să menționeze faptul că fuseseră scumpi, ca să-mi arate ce bine se descurcase. Cu trecerea anilor – mi se părea mie – parcă începea să semene tot mai mult cu soția lui, o *nisei* crescută aici, fără pic de tact; parcă își pierduse eleganța din vremea burlăciei, când abia venise din Japonia. Pe vremuri, trebuia să-mi reamintesc să îi spun Kaz, așa cum insistase el, ca să facă și el parte din gașcă, unul dintre băieți. Odată îmi adusese o cutie cu bomboane roz și verzi, frumoase, trimise de mama lui din Kyôto. Eram o făptură atât de naivă, încât nici nu îmi dădusem seama de semnificația pe care ar fi putut-o avea acea

cutie cu bomboane – îi mulțumisem într-o doară. Pentru că Mama nu mă învățase nimic; absolut nimic.

– Nu, nu, am spus cu un gest energic. Și, în afară de asta, am adăugat sfidător, tu nici măcar nu ai fost acolo. De unde să știi tu, Kaz?

I-am aruncat un mic zâmbet.

– Asako, a spus el, dregându-și glasul. *Sakura* în creierul munților? Nu, era prea multă zăpadă.

În clipa aceea am tremurat – surprinzător, pentru că după-amiaza era destul de caldă pentru o zi de iunie. Era Yano, amintirea frigului pe care încă o mai aveam în mine.

– Flori de măr, măr, a repetat Kaz cu încăpățânare, continuând să-și admire copacii. I-am văzut vara trecută, când m-am dus în vizită la socri.

Aștepta ceva, un răspuns, probabil, pentru că știa că eu și soția lui fuseserăm în același lagăr. Deși ea era cu câțiva ani mai mare ca mine.

– Înțeleg, a fost tot ce am spus.

Am cedat, amintindu-mi cât de încăpățânat putea fi, chiar și pe vremea când era un gentleman. Cum mă împiedica să torn ceaiul ca să ia ceașca și să o șteargă, făcându-mă să mă simt ca o neroadă, dar și recunoscătoare în același timp. Ce bizar mi se părea să mi-l imaginez pe Fujioka acolo, în munți, sorbind ceai din cine știe ce ceașcă ciobită, în întunericul unei cocioabe în care stătuse familia lui; mereu mi-l închipuisem într-o cameră de ceai din Japonia, îmbrăcat în kimono, în genunchi lângă o ușă de hârtie, un *shoji* deschis, privind afară, la o grădină de pietre. Așa cum mi-o imaginasem

uneori și pe Chisako, deși nu îi văzusem niciodată, pe niciunul din ei, îmbrăcați astfel. Nu văzusem niciodată o cameră de ceai, nu văzusem niciodată Japonia.

Nu îmi păsa nici cât negru sub unghie ce susținea el; eu știam ce știam. Știam acea livadă. Nu mă plimbasem eu prin ea – împreună cu Eiji – de sute, de mii de ori, zi de zi, înainte și înapoi, spre școală, spre baie, spre clubul tinerilor? După primul dezgheț, în susul și în josul străzii largi și murdare, cu cizmele rupte. Și apoi în livadă.

– Era întuneric? am întrebat.

– *Ara?* Kaz părea nedumerit. Probabil că și el se pierduse în gândurile lui. Întuneric?

– Cerul, norii. Era mereu întuneric.

Nu trăise niciodată acolo. De unde să știe el asta? Munții care se ridicau în devălmășie spre cer, strada largă și plină de noroi, picioarele care ți se afundau dacă nu pășeai foarte repede. Frigul din timpul nopții, atât de dezolant vara. Era frigul care mă trezea în fiecare dimineață, odată ce Eiji pleca și căldura se scurgea din așternut. Acea singură noapte când eu stătusem trează chiar dacă el dormea lângă mine, ca o movilă caldă care respira. Când în cele din urmă Eiji se trezise, o făcuse pentru că eu nu mai eram acolo – căldura emanată de trupul meu dispăruse. Părăsisem patul nostru și începusem să alerg de-a lungul străzii, pe lângă colibe, pe lângă ușile lor stricate ca niște dinți putreziți, pe lângă pielea lor de carton gudronat ars care se decojea. Toți dormeau, rând pe rând, așa cum trebuia, cuminți. În cămașa mea de noapte eram albă ca o fantomă care alerga în noroiul acela groaznic la miez de noapte. Prin

livadă, spre drum. Ca să cobor la râu. Lumina ciudată îmi colora picioarele în roz – luna.

– Nu, Asako, a insistat Kaz. Era soare. Așa cum își amintește Natsuyo.

Da, asta era adevărat. Uitasem; dacă nu era întuneric, era lumină, o lumină de gheață care îți rănea ochii, într-atât încât abia vedeai uneori. Dar, într-un fel, lumina părea artificială; nu reușea niciodată să încălzească aerul acela atât de uscat și nici să strălucească pentru multă vreme. Nu îmi aminteam lucrurile la fel ca soția lui Kaz; dar cine era ea să vorbească, nu era atât de specială, nu aveam nicio amintire despre ea. Era bătrână, probabil că se ducea cu gașca celor mai mari pe la serate și alte sindrofii; era mai bătrână chiar și decât Sumi. Și tot ceea ce îmi mai aminteam despre Sumi era găleata ei, pe care o ținea într-o mână, și picioarele ei crăcănate care i se iveau de sub fustă când ieșea împreună cu Eiji din pădure. Acolo unde trebuia să-i fie chipul era un mare gol. O mai vedeam numai pe femeia aceea mai în vârstă, Yamashiro-san, în biserică, care își ținea un deget sub ochi, pentru a-mi arăta unde semănam eu cu Eiji. M-am atins în acel loc, pe acel mic petic de piele.

– Știu la ce te gândești, Asako, îmi spunea Kaz, iar eu mi-am ridicat privirea către el, numai ca să văd că de fapt nici nu era foarte atent – încă privea pierdut spre copacii lui. Te gândești: de ce ar vrea oare cineva să locuiască acolo?

– Da, am spus eu gândindu-mă de fapt la Sumi în timpul acesta.

La găleata pe care o purta pe braț când au ieșit din pădure atunci, cu Eiji în urma ei, când eu îmi petrecusem toată ziua căutându-l, ducându-i dorul. Sumi îmi întinsese atunci găleata – era plină de *matsutake*. A întins spre mine o mână în care ținea una dintre ciuperci – era prima dată când văzusem una întreagă – proaspăt culeasă.

– Uite, a spus și a apăsat-o ușor cu degetul, ca să-mi arate cât de ușor era să le strivești carnea fragedă.

Creșteau ascunse în pădure, la poalele copacilor sau pe fâșii umbroase de pământ. Uite, pentru mama ta, a spus. Ia-o. Ținea urechea aceea de monstru de picior și, întinzând o mână după o palmă de-a mea – așa cum făcuse și Angel – mi-a așezat-o acolo. Sumi știe cele mai bune locuri, a spus Eiji atunci. Sumi a chicotit.

– *Kirei, ne?* a spus Kaz. Frumos. Cum se numește un astfel de loc? Un *shangri-la?* a râs. Oamenii de acolo nu par să îmbătrânească prea mult.

Ciuperca-ureche în mâna mea, lamelele negre în interior, respirând și ascultând sunetele pădurii. Atentă atunci când nimeni altcineva nu era. Sumi mi-a dat-o cu adâncitura aceea care rămăsese de la degetul ei. Nu o voiam, nu voiam să îi simt atingerea; dar am luat-o oricum.

– Mătușa lui Natsu arată de aceeași vârstă cu ea, cu *ne-san* a ei. Lui Natsu nu i-a convenit asta. Kaz a clătinat din cap. Nu i-a convenit asta. Acum se încrunta la copacii lui.

– E din pricina aerului, am mormăit. E atât de rece și de întuneric! Aici soarele te îmbătrânește, îți tăbăcește pielea.

– Da, da, da, așa este.

Kaz s-a îndepărtat târșâindu-și picioarele. Am observat că umerii i se rotunjiseră deja, ca ai unei femei. Odinioară, ar fi făcut o plecăciune ușoară, țeapănă, și ar fi zâmbit cu privirea în pământ înainte să plece.

„E suficient că știu eu", mi-am spus. Știam că i-aș găsi acolo dacă m-aș întoarce. Dacă m-aș fi întors azi, aș fi găsit acei copaci în livadă, înfloriți – și chiar și pe cel din care Eiji rupsese o crenguță. Exact același, frumos și departe de drum. Kaz visa, cu siguranță; cu siguranță își amintea numai acele flori pe care le cunoscuse în Japonia pe vremea când era copil. Înțelegeam genul acela de vise. Visele care ascundeau secrete, care le țineau în spatele unei uși închise, chiar și față de tine însuți.

– Eiji a iubit pe cineva? întrebase Sachi într-o zi după ce venise de la școală și stătea pe veranda mea – atunci când mi-o doream cât mai mult prin preajmă.

Mă luase prin surprindere. După o clipă, i-am zâmbit.

– Bineînțeles. M-a iubit pe mine, i-am spus, cu siguranța omului care își știe de locul său pe lume, valoarea propriei persoane.

„Eiji m-a iubit pe mine."

– Știu, domnișoară Saito, a chicotit ea, râzând de mine. Dar a iubit pe cineva? Spusese același lucru, dar altfel. Pe *cineva*. Ei bine? a mai chicotit o dată. A avut o iubită?

Nu voia să mă ia de mână și nici pe mine nu mă lăsa să i le țin pe ale ei pentru multă vreme. Nu o puteam învinovăți, ale mele erau bătrâne și urâte – dintotdeauna, cel mai bătrân lucru la mine fuseseră mâinile. Erau lipicioase și îmi distrugeau fotografia. Dar mâinile lui

Yano erau mereu uscate și calde, nu ca restul trupului său. Atunci când mi-a pus fotografia cu grijă pe noptieră. Așezându-l la loc pe bietul și bolnăviciosul meu Eiji atât de atent. Atât de neobișnuit pentru Yano.

– Totul ar fi fost diferit, a spus Yano trist, sigur pe el – atât de convins de felul cum mergeau lucrurile pe lumea asta. *Ne*, Asako? Am fi alți oameni. Am putea să nu mai fim aici. Și-a ridicat brațele, așa cum făcuse de nenumărate ori în plimbările noastre prin câmp. Aș fi fost și eu educat. Auzisem asta de nenumărate ori de la el. Dar a continuat. Nu aș fi fost trimis în Japonia.

Trecea cu mâinile peste toate lucrurile din camera mea, imprimându-și amprenele în praf.

– Nu te-au obligat să pleci, i-am spus.

Și-a rezemat mâna pe șifonierul meu, cu palma în jos.

– Constrâns, Asako! Constrâns!

Așteptam ca palma aceea să se chircească, să devină un pumn încleștat, dar a rămas deschisă în praf.

– Știu, știu, am murmurat, regretându-mi puținele cuvinte rostite.

El a părut să se lumineze la față.

– Dar dacă nu s-ar fi întâmplat așa, nu aș mai fi întâlnit-o pe Chisako a mea, nu-i așa? A zâmbit. „Chisako a mea. *A mea.*" Și ea...

A făcut o pauză, și-a ridicat mâna și s-a întors la fereastra dormitorului meu, neobișnuit de tăcut. Uitându-se la Mackenzie Hill. Am așteptat, dar nu a spus nimic mai mult.

– Ce e? Ce e cu ea? am întrebat, îndemnându-l – eram disperată să îl aud spunând lucrurilor pe nume.

A părut să nici nu audă. Nu a răspuns. Nu am mai îndrăznit să îl ațâț. S-a întors la noptiera mea și l-a ridicat din nou pe Eiji al meu, uitându-se fix la el. O clipă mai târziu a sărit în sus, de nicăieri, țipând furios și scuipând pe fotografia mea.

– Fratele dumitale ar fi în viață azi, Saito-san! Asta e! Ar fi în viață!

Aproape că am urlat, dar nu a ieșit nimic. Atunci s-a cufundat în tăcere, înțelegând într-o clipă că mersese prea departe. Nu am țipat la el că greșește; că nu era nimeni de vină în afară de mine, că nu intenționasem niciodată ca Eiji să vină după mine la râu în noaptea aceea, deși știam că o va face – așa cum făcuse întotdeauna. M-am dus la râu, neștiind atunci de ce; dar acum știam: pentru ca Eiji să vină după mine, după mine și nimeni altcineva. Eram un copil care tânjea după atenția lui atunci când a simțit că o pierde; mă agățam de ea prin orice mijloace. Nu am putut să-i spun lui Yano că sărisem în apă în clipa în care l-am auzit pe Eiji venind, încercând să mă conving singură că nu îl așteptasem; adevărul era că aș fi alergat înapoi acasă uscată ca iasca și m-aș fi strecurat înapoi în pat fără să trezesc pe nimeni dacă el nu ar fi venit după mine. Apa era rece în noaptea aceea, mai rece decât în timpul zilei, curentul era întunecat, cu pumni amenințători. Nu m-am împotrivit când a intrat după mine; m-am lăsat lovită de pumnii aceia până am ajuns în brațele lui puternice și supărate. Dar venise după mine; venise *pentru* mine. Nu i-am putut spune lui Yano cum după aceea, în pat, Eiji nu s-a mai putut încălzi. Îi

dădusem toate păturile, dar nu s-a mai putut încălzi. Toată noaptea a fost ca un sloi de gheață când îndrăzneam să-l ating, iar până dimineața începuse să ardă. Cârpa devenea bolnăvicios de caldă pe el la doar câteva clipe după ce o răcoream și i-o puneam înapoi pe frunte.

Nu o lăsam pe Sumi să se apropie. Nici pe ea și nici pe vreuna dintre celelalte fete care veneau să bată la ușă la orice oră din zi; Eiji avea nevoie de odihnă și de liniște. Pe el îl epuiza și simplul fapt că stătea acolo întins, și respira gâfâit, în crâmpeie ca niște bucățele de sfoară ruptă. Nu am lăsat-o pe Sumi să intre nici măcar când începuse să se stingă. La sfârșit, după ce părintele Hashizume a terminat slujba, după ce toată lumea a cântat și s-a dus acasă, după ce prietenii lui Eiji au dus cutia la marginea câmpului și ne-au trimis pe mine, pe Mama și pe Tati de acolo, eu m-am asigurat că pleacă și Sumi. Apoi m-am furișat în noapte – m-am uitat la el și l-am mirosit arzând în cutia aceea din lemn de pin, cu iarba sub el. Am așteptat până Tati a venit cu cutia de cacao pe care aveam să o luăm cu noi oriunde mergeam. Nu l-am fi lăsat pe Eiji acolo – asta niciodată.

Nu i-am spus lui Yano că fusese vina mea – un copil egoist și răzgâiat. Eu fusesem aceea care voia ca lumea să se învârtă în jurul meu, să nu se schimbe niciodată; niciodată. Eu am fost singura vinovată, singura – nu războiul, nu guvernul și nici vreun *hakujin* pe nume Mackenzie.

Yano nu mă consola în niciun fel; el și ura lui necugetată îndreptată către altcineva. L-am simțit aproape de mine, în jurul umerilor mei, în umbră; voia să plece,

dar nu o făcea. Năduşea tot mai abundent şi era agitat. Pentru el, pentru Chisako, pentru Sachi şi Tam, trebuia să păstrez secretul; nu aveam să spun niciun cuvânt. Nu aveam să-i arunc în faţă propria mânie. Mi-am jurat şi m-am muşcat de buză până mi-a dat sângele. Dar în cele din urmă nu m-am mai putut abţine. Când aproape că plecase l-am oprit acolo, la capătul treptelor mele – era îmbrăcat cu cămaşa în carouri a lui Stum, pe care i-o împrumutasem ca să se acopere. L-am strigat, cu cuvintele pe buze – cuvintele care să îi spună că fusese batjocorit.

Stum era lângă umărul meu. Stum, care îmi punea jacheta lui pe umeri, nu Yano. Mă bătea soarele în ochi.

– Asa, ce faci aici? Ne aşteaptă Angel. Am dat din cap, dar nu m-am putut mişca. Ne aşteaptă Angel, a repetat cu blândeţe.

Era ceva schimbat în glasul lui Stum. Avea grijă de sentimentele altcuiva. Nu îl mai auzisem niciodată aşa.

În acea dimineaţă, pe câmp, Yano îmi spusese:

– N-ar fi trebuit să-mi spui, Asako.

Se gândea la Chisako; voia să o protejeze de el însuşi, dar nu mai putea face asta. Probabil că atunci, acolo, a ştiut totul. Îşi cunoştea soţia, ştia cum ar fi putut sfârşi lucrurile cu mult înainte de acea dimineaţă de decembrie, cu patru ani înainte, când s-au mutat aici – atunci când i-au căzut cutiile grămadă în faţa casei şi a început să le lovească cu picioarele până când îmbrăcămintea strălucitoare s-a împrăştiat pe zăpadă – Chisako privea totul de la fereastră, împreună cu Tam şi Kimi.

Stum m-a înfofolit bine cu jacheta lui, deși aerul nu era foarte rece. L-am lăsat să mă conducă înapoi spre clădire. Atingerea lui mi-a adus aminte de ultimul lucru amabil pe care mi-l spusese Yano. Ultima dată când avea să se gândească la mine și numai la mine.

– Lucrurile ar fi stat altfel și pentru tine, Asako, îmi șoptise la ureche. Știu asta.

Ne-am întors acasă pe alt drum – „ruta cu priveliște frumoasă", îi spunea Stum. De data asta a condus încet după ce i-am spus că mă simt ametită; am trecut pe lângă dumbrăvi pe ambele părți ale drumului, apoi pe lângă câmpuri pustii, presărate cu mesteceni, departe de șosea. M-am lipit de geam ca să-i văd, să le văd scoarța ca de hârtie care atârna trist de trunchiuri. Stum și Angel stăteau tăcuți în față – destul de neobișnuit pentru Angel. Stum cu ambele mâini pe volan, acum cu jacheta pe umeri – aceea cu care mă acoperise pe mine cu o oră în urmă. Nu mai făcuse niciodată așa ceva; probabil că Angel îl învățase. Nu știu de ce, dar văzând jacheta, împlinită acum, după ce mai devreme atârnase aiurea pe mine – m-a lovit un gând; era un bărbat, era fratele meu – diferit de cel care fusese înainte, și totuși nu chiar atât de diferit.

Am simțit un gâdilat în palmă, dar nu era nimic acolo; poate fantoma mâinii lui Angel care îmi așeza un pui acolo. Poate un fulg minuscul, pe care nu îl puteam vedea. Îi privisem la muncă pe amândoi. Stum stând foarte liniștit la o masă, cu picioarele desfăcute, concentrat, mișcându-și de zor mâinile mici deasupra cutiilor,

sub lumina becurilor care atârnau din tavan. Angel aducând cărucioarele, scoțând cutiile pentru a fi sortate, înmânându-le fiecărui sortator, luându-le și punând o cutie ici, o cutie colo. Angel nu putea să aibă dreptate când spusese că puii devin parte din mâna ta. Abia ieșiți din găoace de o zi, erau atât de moi încât îi puteai strivi. Cum ai putea să uiți lucrul ăsta și să îi confunzi cu o parte din tine – o ființă mare, mătăhăloasă? Sunetul pe care îl scoteau – piuitul, îl numea Stum – la masculi profund și bogat, iar la femele subțire și clar; îmi aminteau de visul pe care îl avusesem. Într-o fracțiune de secundă, am realizat că visul meu nu fusese vis; foșnetele și șoaptele despre care crezusem că sunt Tam și Sachi care mă bântuiau din nou, veneau de fapt din camera alăturată, de la Stum și Angel în patul îngust al fratelui meu, dimineața devreme când somnul meu devenise ușor.

Pe scaunul din față, Angel făcea ce o învățase Stum, cu mișcări lente, cu mâinile ca niște păpuși. Pescuind un pui imaginar cu mâna dreaptă, altul cu stânga, întorcându-l cu capul în jos și ridicându-i fundul în sus cu degetul mare.

– Ah, a întrerupt-o Stum. Angel mi-a aruncat o privire. Am uitat partea asta, și a mimat o strângere ușoară și o zgârietură. Ca să poți vedea.

Ca să îi curețe mizeria, am presupus eu. Parcă și-a întărit strânsoarea și apoi a împins și a apăsat concomitent; apoi și-a mișcat degetul mare în zigzag – își lăsase unghia să crească, ca și Stum.

– În interior este un semn micuț...

– Invizibil pentru ochiul neexperimentat, a adăugat Stum rânjind.

– Atât de mic, a spus Angel, uitându-se pieziș la degetul ei mare, în locul în care îl apăsa în palmă.

– Dacă e ridicat și lucios ca o minge, atunci e...

– Cocoș.

– Dacă e plat și tern, atunci e găină.

– O să fie primul sortator-femeie din zonă, mi-a spus Stum radios.

Cu un ochi la drum, a întins mâna tocmai când Angel culegea un alt pui și i-a prins degetele cu care lucra.

– Uite. A arătat spre palma ei făcută căuș. Ăsta nu e bun de nimic. Are două semne.

– Asta înseamnă că e și mascul, și femelă, a explicat Angel.

Ochii lor păreau să strălucească – un secret pe care îl împărțeau numai ei doi.

Stum s-a uitat în spate, la mine.

– Se mai întâmplă și asta uneori, *ne-san*. Trebuie să fii atent. Continuă, a îndemnat-o pe Angel.

Angel a făcut o grimasă, ținând în continuare în mână acel pui nevăzut până când Stum a înghiontit-o în umăr. Ea a închis ochii și a strâns cu putere preț de câteva secunde. Am văzut puiul imaginar din mâna ei sugrumat, am văzut norul de fulgi.

– Vezi, nu e așa de rău, a spus Stum zâmbind, mândru într-o oarecare măsură, presupun.

Încet, delicat, Angel a pus puiul neînsuflețit deoparte, într-o a treia cutie, și a împins-o. Le-a împins pe

toate și și-a lăsat capul să cadă, cu un suspin care nu era tocmai suspin, pe umărul lui Stum.

– Nu știai că Tsutomu al tău ar putea să fie atât de crud, așa-i, Asako?

Stum mă privea în oglinda retrovizoare, îngrijorat că acel episod ar fi putut să mă supere, că aș fi putut să nu privesc lucrurile din perspectiva potrivită. Am scuturat din cap.

– Nu, nu știam. M-am sprijinit din nou pe banchetă. Dar, fără să mă gândesc prea mult, am spus: Dar gândește-te la toți cei pe care îi lasă să scape. Șapte sute nouăzeci și nouă pe oră.

Au râs amândoi la mica glumă pe care o făcusem. Dintr-un capriciu, fără să stau să mă gândesc dacă remarca mea ar fi sau nu amuzantă, fără să mă întreb dacă nu cumva mă fac de râs. Au continuat să râdă un pic prea mult, mi-am dat eu seama; poate râdeau de ei înșiși, de plăcerea de a fi împreună.

Gândul la ei doi izolați în încăperea aceea întunecoasă unde înțelegeai destul de repede ce se întâmpla sau ce se putea întâmpla în interiorul ei, la ce te puteai aștepta, zi după zi. Ciclul lucrurilor, rutina. Și totuși. Mi-am dat seama că așa se îndrăgostiseră. Împărtășind cunoștințele specializate ale unui lucrător, un secret ținut ascuns de restul lumii, un secret al vieții sub lumina slabă a becurilor agățate în tavan, umbra aruncată de hârtia de orez înfășurată în jurul lor; un miros de nedescris, piuitul puilor abia ieșiți din găoace. Fetele aici și băieții acolo. Era destul de simplu, de fapt.

MULȚUMIRI

Le sunt profund recunoscătoare minunaților și entuziaștilor mei prieteni, care m-au încurajat în scrierea acestei cărți. Pentru comentariile utile, le mulțumesc lui Richard Fung, Dalia Kandiyoti și Ruth Liberman; pentru lectura atentă și judecata corectă, lui Ellen Geist. Le mulțumesc lui Helen Lee, Deborah Viets și Lynne Yamamoto pentru ajutorul lor neprețuit.

Recunoștința mea se îndreaptă către Teruko Sakamoto, pentru inspirație și informații; către Gordon Hideo – care mi-a cumpărat prima mașină de scris – pentru lecțiile de perseverență; și către Laurie Michi pentru încurajările înflăcărate.

Nenumărate mulțumiri agentului meu, harnica Denise Bukowski, pentru entuziasmul ei neîncetat și sprijinul constant. Mulțumiri și editorului meu, Diane Martin, pentru intervențiile înțelepte, dar și lui Gena Gorrell, Charis Wahl și domnului Ryuji Nakahara.

Pentru asistența financiară, recunoștința mea se îndreaptă către Centrul pentru Artă Banff, Programul Explorations (acum desființat) al Consiliului Canadian pentru Artă, Fundația pentru Reabilitarea Japonezilor din Canada, Programul Multicultural al Departamentului pentru Moștenirea Canadiană, Consiliul pentru Artă din Ontario și Consiliul pentru Artă din Toronto.

JULIAN BARNES

SCRISORI DE LA LONDRA

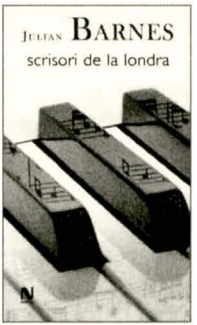

„Nu există un spectacol mai amuzant despre Anglia contemporană."

JEREMY PAXMAN

„O splendidă colecție de eseuri, o privire lucidă, dar plină de umor asupra politicii, istoriei și societății britanice."

Wall Street Journal

„Prințul Charles. Provoacă reacții ambivalente. De mult nu mai e băiețandrul stângaci cu urechi clăpăuge care cânta la violoncel. Dar ce rol poate juca în starea de suspensie animată în care se află, știind că poate deveni ceea ce i-a fost sortit prin naștere abia la moartea mamei sale? Susține agricultura ecologică, vorbește cu plantele, detestă arhitectura modernă [...] Un fel de animal ciudat, umanizat de dragul națiunii prin căsătoria cu Diana."

JULIAN BARNES, *Scrisori de la Londra*

Juan Carlos Onetti

ȘANTIERUL-FANTOMĂ

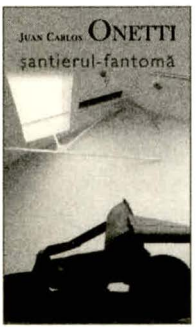

Santa María – oraș fetiș, capitala infernurilor.

„Opera lui Onetti este o lume de nihilism și amărăciune, în care defilează un cortegiu de solitari și de chipuri spectrale."

Le Magazine littéraire

„Onetti avea peste cincizeci de ani când s-a publicat Șantierul-fantomă. Dintre romanele lui, acesta este, probabil, cel mai echilibrat și mai aproape de perfecțiune. În el aflăm întreaga lume a lui Onetti și a orășelului Santa María, fascinația lui paralelă pentru puritate și corupție, pentru gingășia visurilor și rugina sinistră a dezamăgirii și eșecului."

Antonio Muñoz Molina

TITLUL CĂRȚII	AUTOR	PREȚ (TVA INCLUS)
COLECȚIA BABEL		
Tristeți de lămâie	Julian Barnes	17,50
Trois	Julian Barnes	18,90
Iubire etc.	Julian Barnes	18,90
Café au lait	Julian Barnes	19,90
Papagalul lui Flaubert	Julian Barnes	18,90
Pedantul în bucătărie	Julian Barnes	14,90
Scrisori de la Londra	Julian Barnes	27,90
Călătorie la capătul nopții	Louis-Ferdinand Céline	34,50
Moarte pe credit	Louis-Ferdinand Céline	34,99
De la un castel la altul	Louis-Ferdinand Céline	29,90
Câinii Paradisului	Abel Posse	25,00
Despărțiri	Juan Carlos Onetti	14,90
Viață scurtă	Juan Carlos Onetti	23,90
Șantierul-fantomă	Juan Carlos Onetti	18,90
O pisică, un bărbat și două femei	Jun'ichirō Tanizaki	14,90
Sarinagara	Philippe Forest	18,90
Teoria norilor	Stéphane Audeguy	19,90
Vânătorii de câini din Loyang	László Darvasi	15,00
Vibrator	Mari Akasaka	10,00
Zoo. Animale sau oameni, aceeași junglă	Rodrigo Rey Rosa	13,90
Șobolanul	Andrzej Zaniewski	18,90
John Infernul	Didier Decoin	24,90
NEMIRA CLASIC		
Bilanț	W. Somerset Maugham	18,90
COLECȚIA NAUTILUS		
Dune	Frank Herbert	39,50
Canonicatul Dunei	Frank Herbert	35,00
Copiii Dunei	Frank Herbert	29,50
Ereticii Dunei	Frank Herbert	35,00
Împăratul-Zeu al Dunei	Frank Herbert	29,50
Mântuitorul Dunei	Frank Herbert	19,50
Efectul Lazăr	Frank Herbert, Bill Ransom	29,90
Factorul Înălțare	Frank Herbert, Bill Ransom	27,90
Incidentul Iisus	Frank Herbert, Bill Ransom	29,90
Copiii minții	Orson Scott Card	24,90
Jocul lui Ender	Orson Scott Card	19,50
Vorbitor în numele morților	Orson Scott Card	24,50
Xenocid	Orson Scott Card	34,50
Umbra lui Ender	Orson Scott Card	24,90
Fluviul vieții	Philip José Farmer	14,90
Planul misterios	Philip José Farmer	29,90
Vasul miraculos	Philip José Farmer	18,90
Furnica electrică	Philip K. Dick	23,90
Visează androizii oi electrice?	Philip K. Dick	19,90

Omul din castelul înalt	Philip K. Dick	17,90
Timpul dezarticulat	Philip K. Dick	19,90
Ubik	Philip K. Dick	18,90
Cele trei stigmate ale lui Palmer Eldritch	Philip K. Dick	19,90
Contact	Carl Sagan	29,90
Inițiatul	K. Kurtz, D.T. Harris	22,90
Lordul Luminii	Roger Zelazny	22,90
Mâna stângă a întunericului	Ursula K. Le Guin	18,90
Lumea lui Rocannon	Ursula K. Le Guin	12,90
Ghidul autostopistului galactic	Douglas Adams	49,50
Timperfect	Gregory Benford	27,90
Vatican, ultimul conclav	Robert Silverberg	18,90
Răbdarea timpului	John Brunner	14,90
Zanzibar	John Brunner	34,90
Marte roșu	Kim Stanley Robinson	34,90
Marte verde	Kim Stanley Robinson	42,90
Marte albastru	Kim Stanley Robinson	44,90
Magicienii	Christopher Priest	24.90

COLECȚIA SUSPANS

Pasăre de pradă	Michael Ridpath	24,50
Eroare fatală	Michael Ridpath	24,50
Lovitură virtuală	Michael Ridpath	24,90
Stăpânul jocului	Michael Ridpath	24,90
Tranzacții sângeroase	Michael Ridpath	24,50
Mobilul	Stephen King	33,90
Apocalipsa, 2 vol.	Stephen King	89,50
Carrie	Stephen King	13,63
Christine	Stephen King	34,50
Cimitirul animalelor	Stephen King	35,00
Misery	Stephen King	19,62
Orașul bântuit	Stephen King	59,50
Shining	Stephen King	27,25
Al cincilea as	Rodica Ojog-Brașoveanu	24,50
Anonima de miercuri	Rodica Ojog-Brașoveanu	29,50
Bărbații sunt niște porci	Rodica Ojog-Brașoveanu	19,90
Dispariția statuii din parc	Rodica Ojog-Brașoveanu	29,50
Grasă și proastă	Rodica Ojog-Brașoveanu	19,90
Necunoscuta din congelator	Rodica Ojog-Brașoveanu	22,90
Ochii jupâniței	Rodica Ojog-Brașoveanu	19,90
Răzbunarea slugilor	Rodica Ojog-Brașoveanu	22,90
Să nu ne uităm la ceas	Rodica Ojog-Brașoveanu	17,90
320 de pisici negre	Rodica Ojog-Brașoveanu	20,00
A înflorit liliacul	Rodica Ojog-Brașoveanu	24,50
Agentul secret al lui Altîn Bey	Rodica Ojog-Brașoveanu	26,50
Cianură pentru un surâs, 2 vol.	Rodica Ojog-Brașoveanu	39,50
Coșmar	Rodica Ojog-Brașoveanu	24,50
Întâlnire la Elysée	Rodica Ojog-Brașoveanu	29,50

Letopiseţul de argint	Rodica Ojog-Braşoveanu	19,50
Logofătul de taină	Rodica Ojog-Braşoveanu	14,72
Poveste imorală	Rodica Ojog-Braşoveanu	29,50
Telefonul din bikini	Rodica Ojog-Braşoveanu	29,50
Vulturul dincolo de cornul lunii	Rodica Ojog-Braşoveanu	20,00
Caraliii	Ed McBain	19,90
Cifrul	Ed McBain	14,90
Codul Bibliei	Michael Drosnin	23,00
Codul Bibliei 2	Michael Drosnin	24,90
Codul lui Nostradamus	Michael Rathford	13,90
Comedia rataţilor	Tonino Benacquista	12,90
Malavita	Tonino Benacquista	19,90
Coşmar de închiriat	Serge Brussolo	16,90
Crucifix	Serge Brussolo	16,90
Haita	Serge Brussolo	15,90
Cu frica în sân	Ann Granger	19,50
Cu ochii în patru	Ann Granger	17,50
Totul pe o carte	Ann Granger	19,50
Cazul Lauren Szabo	Ann Granger	16,50
Misterul morţii din strada Jubilée	Ann Granger	14,50
Duffy sau cu stângu-n dreptu'	Dan Kavanagh	15,00
Duffy sau cum se taie cașcavalul	Dan Kavanagh	15,00
Duffy sau praf în ochi	Dan Kavanagh	15,00
Duffy sau os de ros	Dan Kavanagh	16,90
Contesa Dracula	Javier García Sánchez	25,00
Indiciu fatal	Patricia Cornwell	24,90
Legile crimei	John Sandford	24,90
Crima din umbră	John Sandford	24,90
Masca Lui Atreus	A.J. Hartley	19,90
Nopţile bestiei	Chelsea Quinn Yarbro	24,90
Hotel Transilvania	Chelsea Quinn Yarbro	23,90
Nopţi cu ploi şi stele	Maeve Binchy	19,90
Povestiri incredibile, #1	***	39,50
Povestiri incredibile, #2	***	27,90
Striptease	Carl Hiaasen	29,90
Ultimul templier	Raymond Khoury	27,90
Amurgul templierilor	Hanny Alders	33,90
Un glonţ, un mort	Elmore Leonard	22,90
Hot Kid	Elmore Leonard	19,90
Viu sau mort	Peter James	24,90
Să mori frumos	Peter James	24,90
Numele meu a fost Iuda	C. K. Stead	18.90

COLECŢIA GOSSIP GIRL

Gossip Girl	Cecily von Ziegesar	17,90
Ştiţi că mă iubiţi	Cecily von Ziegesar	17,90
Vreau totul	Cecily von Ziegesar	17,90
Pentru că merit	Cecily von Ziegesar	18,90

NEMIRA JUNIOR		
Şcoala de vrăjitorie	E. Rose Sabin	19,90
Puteri periculoase	E. Rose Sabin	18,90
Bestiile atacă	E. Rose Sabin	19,90
Bufniţa	Carl Hiaasen	17,90
Autobiografia lui Moş Crăciun	Jeff Guinn	24,90
COLECŢIA BONTON		
Bomba sexy	Laren Stover	16.90
Bucătăria lui Antonio Passarelli	Antonio Passarelli	24,90
Bunele maniere	Asfa-Wossen Asserate	30,00
Ce este cultura?	Jérôme Clément	10,00
Femeile şi dragostea	Jérôme Clément	24,90
Ghid Gourmet	David D'Aprix	15,00
Ghidul ipohondrului	John Naish	18,90
Ghidul leneşului	Tom Hodgkinson	19,90
Poţi să nu ai o familie perfectă	Libby Purves	15,00
Poţi să nu creşti un copil perfect	Libby Purves	15,00
Poţi să nu fii o mamă perfectă	Libby Purves	15,00
Viaţa ca o ţeapă	Alan H. Cohen	17,50
Butoiul lui Arhimede	Sven Ortoli, Nicolas Witkowski	14,90
COLECŢIA TOTEM		
Prăbuşirea Satanei	René Girard	22,90
Dezvrăjirea lumii	Marcel Gauchet	29,90
Dimineaţa magicienilor	Louis Pauwels, J. Bergier	38,50
Erotismul	Georges Bataille	25,00
Insem(i)nările magistrului din Cajvana	Luca Piţu	30,00
Metanoia	Aimé Michel	24,90
Misterul catedralelor	Fulcanelli	25,00
Omul şi sacrul	Roger Caillois	24,90
Tentaţia inocenţei	Pascal Bruckner	30,00
Tratat despre banalitate	Nicolas Grimaldi	19,90
Adevăr şi existenţă	Jean-Paul Sartre	14,90
BIBLIOTECA DE PSIHOLOGIE		
Revolta trupului	Alice Miller	18.90
BIBLIOTECA DE ISTORIE		
Arhivele Securităţii	***	49,50
Arhivele Securităţii vol. 2	***	45,00
Dosarul Ana Pauker, 2 vol	***	78,90
Jurnale din Rezistenţa anticomunistă. Vasile Motrescu, Mircea Dobre	***	24,90
Ortodoxie şi putere politică în România contemporană	George Enache	39,50
Partidul, Securitatea şi Cultele	***	34,90
Nicu Steinhardt în dosarele Securităţii. 1959-1989	***	27,50

DICȚIONARELE NEMIRA		
Dicționar cultural al Bibliei	Danielle Fouilloux etc.	34,90
Dicționar de științe ale limbii	Angela Bidu-Vrânceanu etc.	59,50
BIBLIOTECA DE POLITICĂ		
Partide și alegeri în România postcomunistă. 1989-2004	Cristian Preda	19,50
Animalul politic	Jeremy Paxman	39,99
Conștiința conservatoare	Ioan Stanomir	24,50
Din Țara Măgarilor. Însemnări	Ștefan Zeletin	19,90
Mentalități și remanențe comuniste	Lavinia Betea	29,50
Politica pentru barbari	Daniel Barbu	19,99
Manifestul Partidului Comunist	Marx, Engels	39,90
Spectatorul angajat	Raymond Aron	19,90
COLECȚIA ALFA ȘI OMEGA		
Axiologia teologiei fundamentale	Preot Petru Răzuș	15,00
Gâlceava dracului cu lumea	Răzvan Codrescu	15,00
Tâlcuiri la Epistola a doua către Timotei, Epistola către Tit, Epistola către Filimon ale Sfântului Apostol Pavel	Sf. Ioan Gură de Aur	19,50
Tâlcuiri la Epistola întâi către Timotei a Sfântului Apostol Pavel	Sf. Ioan Gură de Aur	17,50
COLECȚIA UTIL		
Cartoful. Tehnici de cultivare	Ștefan Victor	15,00
Căpșunul, zmeurul, murul, coacăzul	Dorel Hoza	17,50
Citrice de apartament	Dorel Hoza	15,00
DIVERSE		
Memorii	Casanova	29,90
Vanilie și ciocolată	Sveva Casati Modignani	27,90
102 minute	Jim Dwyer, Kevin Flynn	49,90
Imperiul deschis	Mark Taplin	34,90
Ocultismul în politică	Gérard & Sophie de Sède	22,90
Texte esențiale	Marshall McLuhan	49,90
Codul Zambaccian	Adrian Năstase	15,00
De ce Biserica?	Luigi Giussani	16,35
Eul, puterea, operele	Luigi Giussani	19,00
Persona	Radu Principe de Hohenzollern-Veringen	44,90
Poftele	Dan-Silviu Boerescu	19,90
Povestea poveștilor	Ion Creangă, Mircea Nedelciu	10,00
Proza	Vasile Voiculescu	49,90
Singur sub duș	Dan Chișu	24,90
Timișoara, mon amour	Tudor Eliad	25,00
Conservatorismul românesc	Laurențiu Vlad	25,00
Confesiuni	Sfântul Augustin	44,90

Cum procedați pentru a putea face cumpărături în Librăria Virtuală Nemira (www.nemira.ro):

1. **Crearea unui cont personal și utilizarea acestuia**
   Creați-vă un cont urmând instrucțiunile de pe site. Dacă sunteți deja înregistrat, autentificați-vă cu numele de utilizator și parola pe care le-ați primit prin e-mail în mesajul de întâmpinare.
2. **Efectuarea cumpărăturilor**
   Căutați pe site titlurile care vă interesează (aveți mai multe posibilități de căutare: după titlul cărții, numele autorului, colecția etc.) **și adăugați-le în coș**. Apoi apăsați butonul **„Comandă"**, pentru a finaliza procesul.
3. **Onorarea comenzilor**
   Veți primi comanda în maximum 7 zile lucrătoare. Dacă nu primiți aviz în acest interval de timp, puteți merge la oficiul poștal de care aparțineți și solicita eliberarea coletului.
4. **Plata comenzilor**
   Comanda Dvs. se achită odată cu preluarea coletului de la oficiul poștal.
5. **Costurile de expediere**
   Comenzile plasate online care au o valoare mai mare de **25 RON** se expediază **GRATUIT**. Pentru comenzile cu o valoare mai mică de 25 RON, costul expedierii este de doar **2,5 RON**.
6. **Discount-uri, oferte speciale și servicii**
   Dacă sunteți membru al **Librăriei Virtuale Nemira**, puteți beneficia de:
   - **Informări periodice despre aparițiile și noutățile Editurii Nemira**
   - **Discount-uri speciale și oferte promoționale pentru anumite cărți**
   - **Concursuri cu premii substanțiale**

ATENȚIE! Returnarea (care nu se face din vina noastră sau a Poștei Române) a două comenzi duce la blocarea contului Dvs. și la imposibilitatea plasării unor comenzi ulterioare.

Vă așteptăm pe site-ul nostru:
www.nemira.ro
plăcerea lecturii

B-dul Ion Mihalache nr. 125, sector 1, București
telefon: 224.10.08, 224.18.50, 224.14.28; fax: 224.16.00
cpp@nemira.ro

La prețul de vânzare se adaugă 2% reprezentând valoarea timbrului literar ce se virează Uniunii Scriitorilor din România.

KERRI SAKAMOTO

„Kerri Sakamoto reușește un portret uluitor al unei minți răvășite."

Literary Review

„O poveste obsedantă și sfâșietoare – mai puternică decât o polemică – despre ravagiile istoriei asupra sufletelor."

JOY KOGAWA

În anii '70, într-o suburbie liniștită din Ontario, frumoasa Chisako și iubitul ei sunt găsiți morți într-un parc. O crimă ce servește autoarei drept pretext pentru dureroasele rememorări ale solitarei Asako Saito.

câmpul electric

ISBN 973-569-913-3

www.nemira.ro

nemira

ISBN 978-973-569-913-0

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

[redacted]

CN Pluto (București)

2025